

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2562

Volume 13 No.2 May – August 2019

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Humanities & Social Sciences

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru>

ISSN 1905-6036 (Print)

ISSN 2673-0731 (Online)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2562

Volume 13 No.2 May – August 2019

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทความทั่วไป
บทความหนังสือ ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ
ของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษา โดยมีขอบเขตเนื้อหา
ในสาขาภาษาศาสตร์ ศีลศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การตลาด นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ส่งเสริมการเกษตร
สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม สารสนเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมสหวิทยาการ
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์สมพร โพธิ์นาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลย ภูมิพันธุ์
อาจารย์ ดร.ธนาภรณ์ พันทวี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา มารีเคน	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา กาวีระ	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Professor Dr.William R. Barratt	Indiana State University
Professor Dr.Leslie B. Barratt	Indiana State University

สถานที่จัดพิมพ์

โรงพิมพ์ดกสิการพิมพ์ โทรศัพท์ 088 560 8139

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ ภูมิพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวธิดา ขาปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรภรณ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณิตร์ วรวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
อาจารย์ ดร.มงคล เอกพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

คณะกรรมการบริหารวารสาร

1. กรรมการฝ่ายเลขานุการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรภรณ์ วงศ์คำจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัจธรรม พรทวีกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขอบฟ้า จันทร์เจริญ
นางสาวอ้อมขวัญ กฤษณะภาพ
นางสาวอ้อมขวัญ กฤษณะภาพ
2. กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และสมาชิก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรภรณ์ วงศ์คำจันทร์
อาจารย์ ดร.หทัย น้อยสมบัติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัจธรรม พรทวีกุล
นางสาวอ้อมขวัญ กฤษณะภาพ
นางสาวชีวรัตน์ ศิลพันธุ์
นางสาวพัฒนา สัจจาวาท
อาจารย์ ดร.พิทักษ์ พลคชา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขอบฟ้า จันทร์เจริญ
อาจารย์บัณฑิต ศิริเกษ
นายสุรินทร์ จันทร์ปุม
นางสาวอ้อมขวัญ กฤษณะภาพ
3. กรรมการฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม
อาจารย์ ดร.ทิพย์สุดา ปรีดาพันธุ์
อาจารย์ ดร.มนชิตา ภูมิพยัคฆ์
อาจารย์ ดร.กัญญาวดี แสงงาม
4. กรรมการฝ่ายกลั่นกรองบทความ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ ภูมิพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ อินทรประเสริฐ
อาจารย์ ดร.เดือนเพ็ญ รัชภัฏแพทย์
อาจารย์กิ่งดาว ตลเจิม
อาจารย์ยุทธจักร ลำจวนจิตร
อาจารย์ ดร.หทัย น้อยสมบัติ
5. กรรมการตรวจรูปแบบบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิจิตร ศรีปัดดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพ เนืองเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรักษ์ เลี้ยงพานิช	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภาศรี พ่อคำ	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ธนสีลังกูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันดา ผาชนะด	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัสสา พลนิล	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละออง ภูเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ บุญเที่ยง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริศร์ พงษ์เพียรจันทร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญหทัย ใจเปี่ยม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ	สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
อาจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.ไพศาล แนนอุดร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

หมายเหตุ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 (ชั้น 7)

เลขที่ 113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

โทรศัพท์ 043 556 231 หรือ 043 556 001-8 ต่อ 1027

โทรสาร 043 556 231 หรือ 043 556 009

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru> Email: reru.journal101@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ฉบับปีที่ 13 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2562 จัดทำขึ้นโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อเผยแพร่บทความจากวิทยานิพนธ์ บทความวิจัย บทความวิชาการ ของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ซึ่งถือเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ประสบการณ์และสร้างเครือข่ายเชิงวิชาการ และงานวิจัยสาขาต่าง ๆ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดฉบับนี้ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถผ่านการประเมินเป็นวารสารที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ ตามเกณฑ์คุณภาพของ TCI กลุ่ม 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความทางวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru>

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณ คณะผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ช่วยเสนอแนะแนวคิดให้กับผู้เขียนและกองบรรณาธิการอย่างดียิ่ง ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัย และงานวิชาการทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทความ

หน้า

บทความวิจัย	1
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อำนวย จันทสำโรง และ เพชฌัญญู กิจระการ	3
แนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร แพรวพรรณ จรุงพิทักษ์พงศ์ และ ประชาสรรค์ แสนภักดี	12
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 วัชรภรณ์ สารวัน, อมร มะลาศรี และ ภัณห์วัชรพงษ์ พลดี	20
การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์ และการร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ลัดดาวัลย์ บุญเรือง	30
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สุวิจนา ศรีวินตร	41
ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ ภาคสมัครใจของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธร อโนมา อินทรีย์ และ จุริวัลย์ ภักดีวุฒิ	53
อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ของนักท่องเที่ยว ณัฐนิชา ใบเอี่ยม และ มงคล เอกพันธ์	64

สารบัญ (ต่อ)

บทความ

หน้า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด รัชนิดา ไสยรส.....	75
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะพึงประสงค์ ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด วิภา ชัยสวัสดิ์	87
การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภรณ์ทิพย์ ชูไตรรัตน์ และ เพ็ญญ์ กิจระการ	97
การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชมณฑล เขต 4 ธัญวรัตน์ สำราญมาก และ เพ็ญญ์ กิจระการ	106
การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรัชญาภรณ์ แสนแก้ว และ เพ็ญญ์ กิจระการ	115
การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเอง ในการเรียนรู้ของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ สุรสิทธิ์ จันทร์แสงศรี, อมร มะลาศรี และ สมัคร เยาวภรณ์	128
การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จุฑารัตน์ พิมพ์ไทยสง และ จิระพร ชะโน.....	140

สารบัญ (ต่อ)

บทความ

หน้า

การพัฒนากระบวนทัศน์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนมและมุกดาหาร อัศรเจตน์ ชัยภูมิ, วรรณธิดา ยลวิลาศ, ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว และ สกวเดือน พิมพ์พิศาล	149
ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน จิราพร ประกอบบัว	160
ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไอลดา ศรีमानนท์, อัศววิรัช รอบคอบ และ อิงอร นาชัยฤทธิ	167
ระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ขอบฟ้า จันทร์เจริญ และ สิริธร สิ้นจินดาวงศ์	179
บทความวิชาการ	189
การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วรารักษ์ วงศ์คำชี และ วไลนิกา ฉลากบาง	191
การใช้แผนภูมิความหมายในการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในชั้นเรียน ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ พิสิทธิ์ จิตติสุขพงษ์	201
การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา : ปัจจัยเชิงสาเหตุ ศิริสุดา แก้วมณีชัย และ วาโร เฟื่องสวัสดิ์	215
ภาคผนวก	227
หลักเกณฑ์การเสนอบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	229

บทความวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Developing Program for Enhancing Teachers' Competency on Curriculum
Administration and Learning Management of the Schools under The Office of Roi-Et
Primary Educational Service Area 2

อำนวย จันสำโรง¹ และ เฟชัญ กิจระการ²

Amnuay Chansamrong¹ and Phachoen Kitrakarn²

Received : 10 ก.ค. 2561

Revised : 20 ต.ค. 2561

Accepted : 24 ต.ค. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครู 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครู 3) เพื่อสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 5 คน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 195 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินโปรแกรม จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีองค์ประกอบ จำนวน 5 ด้าน และ 15 ตัวชี้วัด ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู ด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3) โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การเสริมสร้างสมรรถนะครู, การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

Abstract

The objectives of the research were; 1) to study the elements and indicators of teacher's competency on curriculum administration and learning management, 2) to study the current state and desirable state of teacher's competency on curriculum administration and learning management, and 3) to developing a program to enhance teachers' competency of on curriculum administration and learning management of the school under the office of Roi Et Primary Educational Service Area 2.

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor, Dr. Faculty of Education, Mahasarakham University

Phase 1, the 5 experts validated the elements and indicators Phase 2, the samples were 195 school administrators as well as teachers under the Office of Roi Et Primary Education Service Area 2. Phase 3, the 9 who validated the academic leadership enhancement program for the educational institution administrators. The instruments used for data collection were the suitability evaluation form, the questionnaire inquiring about the current state and desirable state, the interview form, and the suitability evaluation form for the program. Statistics used in data analysis were the mean and standard deviation. The results are as follows: 1) The elements and indicators of teacher's competency on curriculum administration and learning management for the schools under the Office of Roi Et Primary Education Service Area 2 consisted of 5 components and 15 indicators. All of them were suitable at the high level 2) The study revealed that the current state of teacher's competency on curriculum administration and learning management, in overall and all aspects, was at the high level, and the desirable state of teacher's competency on curriculum administration and learning management, in overall and all aspects, was at the high level. 3) The result of evaluating program to enhance teacher's competency on curriculum administration and learning management for schools by the experts found that the suitability were at the high levels.

Keywords : Developing Program, Enhancing Teachers' Competency, Curriculum Administration

บทนำ

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) มีนโยบายมุ่งเน้นให้คนไทยมีโอกาสได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง อีกทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 2)

การบริหารจัดการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพราะผู้บริหารถือเป็นผู้นำหลักของโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องรู้จักวิธีการดึงผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องมีลักษณะดังนี้ คือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ สามารถกำหนดหรือสร้างภาพความสำเร็จของการในอนาคต สามารถสื่อความหมายของวิสัยทัศน์ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในองค์การ เข้าใจตรงกัน (Communication) โดยต้องโน้มน้าวให้ทุกคนในองค์การ หรือสถานศึกษายอมรับวิสัยทัศน์หรือภาพความสำเร็จนั้น เกิดจากความคิดของทุกคน มิใช่เกิดจากผู้นำหรือผู้บริหารการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะต้องเกิดจากทุกฝ่ายในโรงเรียนที่มีภาระผูกพันและต้องมีความมุ่งมั่น (Commitment) คือ ต้องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่จะขัดขวางต่อความพยายาม หรือต่อการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 9) สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2005 : 45) ที่สรุปว่าประสิทธิผลทางการจัดการสถานศึกษาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Hoy and Miskel, 2005 : 380) จะเห็นได้ว่าภารกิจของการศึกษาและผู้จัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ 1) การเป็นคนดี 2) การเป็นคนเก่ง 3) การเป็นคนมีความสุข การพัฒนานัก

ให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยมีการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความสามารถ พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้อย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัว ให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 7 การพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่ามีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู ที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 18-19)

ในปัจจุบันได้มีการนำโปรแกรมการพัฒนาครูมาใช้อย่างหลากหลาย โปรแกรมการพัฒนาครูใช้เพื่อช่วยเพิ่มทักษะ ประสิทธิภาพของการทำงาน การฝึกทักษะสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ นับตั้งแต่การสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้น ที่ทักษะเฉพาะอย่างที่ใช้เวลาสั้น ๆ ไปจนถึงโปรแกรมซึ่งครอบคลุมเนื้อหาและการฝึกทักษะในระดับกว้างซึ่งใช้เวลานาน (วิเชียร วิทยาอุดม, 2550 : 250) ประกอบการบริหารการศึกษาแนวใหม่ที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน และวิธีการพัฒนางานที่เหมาะสม ก็คือการใช้หลักการประเมินกระบวนการหรือวงจรพัฒนางาน (PDCA) เพราะเป็นรูปแบบที่สะท้อนการปฏิบัติงาน หรือตรวจสอบ การปฏิบัติงานของคน ทำให้เข้าใจสภาพการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อร่วมงานและองค์กร สามารถตัดสินใจเลือกสภาพ ที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด ได้เป็นอย่างดี (สันต์ ศูนย์กลาง, 2551 : 56)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วง 3 ปีแรกรอบที่ 2 ในด้านสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ เน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวัตกรรมการสอนน้อย ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้จัดการเรียนตามแผน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรม การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วมเป็นอุปสรรคต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ และควบคุมชั้นเรียนได้ยาก ส่วนสภาพและปัญหา ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ครูขาดความรู้และทักษะในการผลิต และพัฒนาสื่อการสอน ที่ได้รับจากส่วนกลางไม่ตรงกับเนื้อหาและความต้องการของครู สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียน การสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพและปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่าครูใช้วิธีการวัดและประเมินผล ไม่เหมาะสม ครูขาดทักษะในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล การพัฒนาครูในอดีตและปัจจุบันมีวิธีการ และรูปแบบพัฒนาครูอย่างหลากหลาย ซึ่งอาจมีประสิทธิภาพแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา และรูปแบบและวิธีการ พัฒนาครู การพัฒนาครูอีกรูปแบบที่น่าสนใจ คือ วิธีการพัฒนาในรูปแบบของโปรแกรมจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม การพัฒนาของ Knowles (1980 : 63); Houle (1996 : 74); Caffarella (2002 : 44); Boone (1992 : 89); วิโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 38) และสุวิมล ว่องวาณิช (2550 : 65) พบว่าโปรแกรมเป็นแผนหรือชุดกิจกรรมอันเป็นมวลประสบการณ์ที่วางไว้ อย่างเป็นระบบระเบียบมีขั้นตอนในการพัฒนา ที่สร้างขึ้นโดยการประยุกต์จากองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันของหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ภายใต้บริบท ของการพัฒนาในแต่ละองค์กร และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าโปรแกรมการพัฒนามีส่วนทำให้อุบัติการณ์การพัฒนา มีความสามารถมีทักษะในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ส่งผลให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจ

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากร และบริบทการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาเกิดความรู้ และสามารถนำผลการพัฒนามาปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานวิชาการ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และสอดคล้องกับคุณลักษณะครูที่ควรพึงมีในศตวรรษที่ 21 ที่ว่าครูควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีจิตวิญญาณความเป็นครู หรือมุ่งมั่นที่จะทำให้ศิษย์เป็นคนดีมีความรู้ บุคลิกภาพดี มีความรู้เรื่อง Key ที่สอนเทคนิคการสอนดี มีทักษะการพูด ถ่ายทอด เข้าใจง่าย มีความรู้ความชำนาญด้าน ICT ดังนั้นหากครูได้พัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผล ถึงคุณภาพการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้อาจค้นพบแนวทางในการพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลให้การจัดการศึกษา บรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะของครู ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา แล้วตรวจสอบ ความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเป็นไปได้เกี่ยวกับ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะของครู ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3,320 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 339 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,981 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 195 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบประชากร กับตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random

Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะของครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ โดยค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ระยะที่ 3 สร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2 มาร่างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา จากนั้นทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ความเป็นไปได้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และ 15 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 ตัวชี้วัด 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 3 ตัวชี้วัด 4) ด้านการใช้สื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ตัวชี้วัด และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวชี้วัด ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารพบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.12 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.63

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.66 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.15 และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.34 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.53

3. โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการประเมินผล เพื่อให้ครูมีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาของโปรแกรม โดยเน้นเนื้อหาตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ด้านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามลำดับ วิธีการพัฒนา คือ การฝึกอบรม การใช้ระบบพี่เลี้ยง และการนิเทศ โดยมีกิจกรรมการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.17 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.50

อภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน และ 15 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1.1 วิเคราะห์หลักสูตร 1.2 สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตร 1.3 ประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 2.1 การสร้างแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2 การกำหนดผลการเรียนรู้ 2.3 การมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2.4 การประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 3.1 มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.2 ใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย 3.3 การบูรณาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม 4) ด้านการใช้สื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1 มีความรู้และสามารถผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนรู้ 4.2 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 5.1 การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย 5.2 การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมิน 5.3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.12 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.63 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอิสนาท นุ้ยโสภา (2555 : 118-134) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่พบว่าครูควรมีความรู้ในเรื่องที่สอน และถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องกำชับดูแลให้ครูอิสลามศึกษาเตรียมแผนการสอน เขียนแผนการสอนเป็นรายชั่วโมง ใช้สื่ออย่างหลากหลาย วัดผลประเมินผลควรจัดให้มีการอบรมทักษะวิธีการสอนใหม่ ๆ จะต้องมีการนิเทศติดตามการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมและมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะก่อน การสร้างโปรแกรมผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมและการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า โปรแกรม คือ ชุดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี หลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของโปรแกรม 2) กระบวนการพัฒนาโปรแกรม องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผลโปรแกรม

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยนาท พลอยบุตร (2559 : 69) ที่พบว่าการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการประเมินผล เพื่อให้ครูมีสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา จึงออกแบบเนื้อหาของโปรแกรมโดยเน้นเนื้อหาตามคำดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก ผู้วิจัยได้สร้างกระบวนการเสริมสร้าง

สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยแยกออกเป็น 5 Module ดังนี้คือ Module 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร Module 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ Module 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Module 4 การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ Module 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยในแต่ละ Module มีความสำคัญดังนี้

Module 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการสร้างและออกแบบหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น การวิเคราะห์หลักสูตร ทักษะในการสร้างหลักสูตรบูรณาการในระดับรายวิชา สามารถประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาจึงมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น

Module 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาในโมดูลนี้มุ่งการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สอดคล้องกับวัยและความต้องการของผู้เรียน การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม ที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้การจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และมีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา

Module 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการพัฒนารูปแบบเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน โดยใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน

Module 4 การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการให้ความรู้เรื่องการผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

Module 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย สามารถสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลไปใช้อย่างเหมาะสม โดยวัดประเมินผลตามสภาพจริงและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิธีการพัฒนา คือ การฝึกอบรม การใช้ระบบพี่เลี้ยงและการนิเทศ

โดยโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้ง 5 Module สอดคล้องกับแนวคิดของปริญญามีสุข (2552 : 56) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู ว่าเป็นระบบแผนโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือครูให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงาน โดยทุกกิจกรรมล้วนมีแนวทางเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบของโปรแกรมมี 9 องค์ประกอบ คือ หลักการ, จุดมุ่งหมาย, เป้าหมาย, โครงสร้างและเนื้อหา, กิจกรรมการพัฒนา, สื่อการเรียนรู้, ระยะเวลาดำเนินการ, เครื่องมือประเมินโปรแกรมและเงื่อนไขความสำเร็จประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ รวม 200 ชั่วโมง หรือ 33 วัน เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของครู ด้วยการปฏิบัติงานจริงในชั้นเรียน (On the job training) การสอนแนะงาน (Coaching) และการใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ผลการประเมินโปรแกรมของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงาน ควรดำเนินกิจกรรมที่เอื้อต่อความสำเร็จของการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ของสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ครูควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างด้านสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร โดยการสร้างความตระหนัก ให้แก่ครู ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารหลักสูตร การประชุมวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ เทคนิค วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เหมาะสมด้วยวิธีการสาธิตการสอน การจัดประชุมปฏิบัติการ และใช้กระบวนการพี่เลี้ยง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ โดยสร้างความตระหนักและจัดโปรแกรมฯ นี้เป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อเสริมทักษะให้กับบุคลากรครูในสถานศึกษา อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล การพัฒนาด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เป็นระยะและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรครูมีความ ตระหนักและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน ในการกำหนดให้ครูทุกคนจะต้องเข้ารับการพัฒนา ตามโปรแกรมนี้ และกำหนดเกณฑ์การผ่านการพัฒนา รวมถึงการกำหนดเป็นนโยบายให้โปรแกรมนี้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีวิจัยปฏิบัติการ การศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีในการพัฒนาที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.2 ควรทำวิจัยเชิงประเมินผลการศึกษาและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่ง อื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยนาท พลอยบุตร. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปริญญ์ มีสุข. (2552). *ผลการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู*. คุษณินพนธ์ คุศาสตรคุษณินพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทยาอุดม. (2550). *การพัฒนาองค์กร : Organization Development*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *ผู้บริหาร : หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

- สันต์ ศูนย์กลาง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น = Needs Assessment Research*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสนาท น้อยโสภา. (2555). *สมรรถนะครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานการวิจัยและการพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2552). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Boone, E.J. (1990). *Developing Programs in Adult Education*. Prospect Heights : Waveland
- Caffarella, R. (2002). "Planing : Programs for Adult Learners : A Practical Guide for Education," in *Trainers and staff Developers*. San Francisco: Jossey-Bars Publishers.
- Houle, C. (1996). *The Design of Education*. Sanfrancisco: Jossey - Bass Publishers.
- Hoy, W. K. and Miskel G.C. (2005). *Educational Administration Theory Research and Prattice* (4th ed). Singapore: Grow-Hill Inc.
- Knowles, S.M. (1980). *Self-directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. New York: Follett.

แนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น : กรณีศึกษา จังหวัดมุกดาหาร

Guidelines for Promoting Education of Deaf Children in the Community:

A Case Study of Mukdahan Province

แพรรณ จรูญพิทักษ์พงศ์¹ และ ประชาสรรค์ แสนภักดี²

Praepan Jaroontakpong¹ and Prachasan Seanpakdee²

Received : 1 พ.ย. 2561

Revised : 11 ก.พ. 2562

Accepted : 14 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 2) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในจังหวัดมุกดาหาร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ จากผู้อำนวยการ คุณครู ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร 21 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดมุกดาหาร 1 คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร 1 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมุกดาหาร 14 คน และการสนทนากลุ่ม 12 คน จากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ทำให้เด็กเสียสิทธิและประโยชน์จากการได้รับการบริการจากภาครัฐ 2) แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ จัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น 3) แนวทางในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรประสานกับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ความสามารถ เพื่อทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป

คำสำคัญ : แนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น : คนพิการ, ผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน, ภาษามือ

Abstract

This article aims to: 1) study problems and obstacles in providing education to deaf children, 2) find the solutions in providing education to deaf children, and 3) find the ways to promote education for deaf children in Mukdahan Province. The data in this qualitative study was collected by the document study, the interviews which included; 21 directors, teachers, parents and students from schools for the deaf in Mukdahan Province, the Director of Special Education of Mukdahan Province, 14 administrators from local administrative organization, Mukdahan province, and 12 people from the focus group.

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อีเมล : Praepanjaroon@gmail.com

² ดร. อาจารย์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Master of Public Administration Program, The College of Local Administration, Khonkaen University,
Email : Praepanjaroon@gmail.com

² Dr. Lecturer of The College of Local Administration, Khonkaen University

The study found that: 1) the problem in providing education for deaf children was the parents couldn't access to the government helps since they were likely to have hearing problems. The children missed the benefits that they supposed to get, 2) the solution was to promote the proactive public relation in every schools for the deaf to provide the easier access for the parents, and 3) Ministry of Social Development and Human Security should coordinate with the schools for the deaf in Mukdahan province to give the children the opportunity to seek knowledge and ability to be equal to normal children.

Keywords : Guidelines to promote education for deaf children in Mukdahan Province: the disabled, the deaf, sign language

บทนำ

มนุษย์นั้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน แต่ในทุก ๆ สังคมมิได้มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันทั้งหมด ยังมีบุคคลอีกประเภทหนึ่ง ที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางด้านร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ทำให้การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมนั้นค่อนข้างที่จะเป็นอุปสรรค ซึ่งเราเรียกบุคคลเหล่านี้ว่าคนพิการ “คนพิการ” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว การเห็น การได้ยิน การสื่อสาร พฤติกรรม จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับ มีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องรับการช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, 2550 : 8-9) ปัจจุบันนี้ปัญหาในสังคมไทยนั้นมีความหลากหลายประเภท อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศนั้นก็คือ เรื่องของคนพิการซึ่งยังต้องการได้รับการช่วยเหลือ การดูแล โอกาส และความเท่าเทียมในสังคม เนื่องจากผู้พิการจำนวนไม่น้อยต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ และเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น ไม่ได้รับการศึกษา ไม่มีใครรับเข้าทำงาน และไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น คนพิการหลายคนถูกจำกัดให้อยู่แต่ในสถานสงเคราะห์ ซึ่งนับว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้พิการที่พึงมีอิสระในการใช้ชีวิตในสังคมหรือชุมชน เพราะความเชื่อที่ว่าผู้พิการไม่มีความสามารถ หรือมีความสามารถที่จำกัดและเป็นภาระ ดังนั้นการขับเคลื่อนให้ผู้พิการเป็นพลังของสังคมได้นั้น น่าจะต้องทำให้ความเชื่อของคนในสังคมเปลี่ยนก่อน ให้มีทัศนคติต่อผู้พิการในทางสร้างสรรค์ และมีศักยภาพเช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมให้ผู้พิการมีงานทำจึงเป็นสิ่งที่สร้างประโยชน์อย่างมาก แต่สังคมไทยยังมองข้ามความสำคัญในเรื่องนี้ โดยมักให้ความช่วยเหลือผู้พิการในด้านวัตถุ ความบันเทิงชั่วคราว หรือช่วยเหลือด้วยการทำบุญทำกุศล ซึ่งไม่อาจจะไขบทสรุปที่ถูกต้องสำหรับการช่วยเหลือผู้พิการอย่างแท้จริง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559 : 12) ประเทศไทยมีผู้พิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดก็ตาม ซึ่งสภาวะเช่นนี้อาจทำให้ผู้พิการมีปัญหา อุปสรรคในด้านต่าง ๆ และอาจจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่ว ๆ ไป

ปัจจุบันผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือผู้พิการหูหนวกนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งที่เป็นมาแต่กำเนิดและภายหลัง กลุ่มที่มีปัญหามากที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาแต่กำเนิดและอยู่ในวัยเด็ก เนื่องจากจะทำให้มีปัญหาในการสื่อสาร โดยเฉพาะในด้านการศึกษาระดับพื้นฐานที่จะทำให้ไม่ได้รับความรู้ และยังไม่สามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม ที่จะทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป จากสภาพความเป็นจริงพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น

จะอยู่ในครอบครัวที่ยากจน ขาดการศึกษาและฝึกอบรม ทั้งการฝึกพูดและการใช้ภาษามือ ซึ่งการฝึกพูดนั้นจะต้องอาศัยเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ครอบครัวที่ยากจนไม่มีเวลาและเงิน ทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดได้ จึงจำเป็นต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและใช้ภาษามือ ในการติดต่อสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 7)

ดังนั้น การศึกษาจึงนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยเพิ่มศักยภาพให้ผู้พิการ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในจังหวัดมุกดาหาร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น : กรณีศึกษา จังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลและปรากฏการณ์ในเชิงลึก ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) แบบเจาะจง 5 กลุ่มรวมทั้งสิ้น 49 คน คือ

1.1 หน่วยงานราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษาเด็กพิการทูลุทโหฬารในท้องถิ่น คือ ผู้อำนวยการ 1 คน และคุณครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร 5 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดมุกดาหาร 1 คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร 1 คน

1.2 กลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร (ใช้ล่ามภาษามือ) 5 คน

1.3 กลุ่มผู้ปกครองของเด็กพิการทูลุทโหฬารในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร 5 คน ผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่นที่ยังไม่ได้รับการศึกษา 5 คน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ผู้บริหารเทศบาล 7 คน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร 7 คน

1.5 จัดทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ต้องการศึกษาได้ โดยจัดให้มีกลุ่มสนทนาประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม 12 คน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็น หรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวาง ละเอียดลึกซึ่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่ต้องการรายละเอียดมากที่สุด ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นเพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์ปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น สำหรับกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.2 จัดทำแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบร่าง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

2.3 นำแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบร่าง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 ท่าน

2.4 ปรับปรุงแนวคำถามการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 แบบจัดบันทึกข้อมูลภาคสนาม กล้องบันทึกภาพ / เทปบันทึกเสียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลมาเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการศึกษา ทำการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจัดบันทึกการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็น อีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.4 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาวิเคราะห์ และสรุปผล เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีการที่สำคัญ โดย

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2 การจัดระเบียบข้อมูลเป็นการถอดเทปคำต่อคำ พิมพ์ทุกคำ และจัดเป็นหมวดหมู่โดยใช้ความถี่ในการอธิบายเชิงพรรณนา

4.3 การแสดงข้อมูลหลังจากจัดข้อมูลให้เป็นระเบียบแล้ว แสดงข้อมูลที่ได้ออกมาจากการสัมภาษณ์โดยใช้รหัสของผู้ให้ข้อมูล แล้วแสดงในรูปข้อมูลเชิงพรรณนาที่เป็นข้อมูลในกลุ่มเดียวกัน

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หาปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการพรรณนาความ (Descriptive Analysis) และสรุปผล

4.5 วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร พบว่าผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ทำให้เด็กเสียสิทธิและประโยชน์จากการได้รับการบริการจากภาครัฐ อีกทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่คนพิการพึงจะได้รับตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การรับสวัสดิการเบี้ยคนพิการ เป็นต้น

2. ผลการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง โดยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ จัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น การรับข้อมูลข่าวสารควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละประเภทที่จัดบริการให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการลงพื้นที่ในระดับอำเภอ และรูปแบบควรเป็นการให้ความรู้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ญาติ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้การทำงานซึ่งกันและกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าการช่วยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคือ 1) ต้องการความต่อเนื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ติดตามอย่างสม่ำเสมอและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันทั้งในรูปของทางการและไม่เป็นทางการ และ 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง โดยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ 3) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรประสานกับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ความสามารถเพื่อทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป

จากสภาพความเป็นจริงพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น จะอยู่ในครอบครัวที่ยากจน ขาดการศึกษา และฝึกอบรมทั้งการฝึกพูดและการใช้ภาษามือ ซึ่งการฝึกพูดนั้นจะต้องอาศัยเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ครอบครัวที่ยากจนไม่มีเวลาและเงิน ทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดได้ จึงจำเป็นต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและใช้ภาษามือในการติดต่อสื่อสาร

อภิปรายผล

ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น เป็นเรื่องของ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ทำให้เด็กเสียสิทธิและประโยชน์จากการได้รับการบริการจากภาครัฐ ที่คนพิการพึงจะได้รับ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คือ การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะ หรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย สุนทรอนันตชัย (2553 : 48) ได้ศึกษาเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษาของคนพิการ

ในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลวิจัยพบว่ารัฐมีหน้าที่ที่จะต้องจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้มีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือทางการจัดการศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น การจัดล่ามภาษามือให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นการเฉพาะ การจัดสภาพอาคารของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

2. แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการได้รับการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมุกดาหาร คือ การจัดการบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง โดยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ จัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น การรับข้อมูลข่าวสารควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละประเภท ที่จัดบริการให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการลงพื้นที่ในระดับอำเภอ และรูปแบบควรเป็นการให้ความรู้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินญาติ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ การทำงานซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญสุปินะ (2555 : 63) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของเทศบาลนครปากเกร็ดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ผลวิจัยพบว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ได้ เนื่องจากคนพิการไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นเทศบาลจึงควรจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกและมีวิธีการแบบพิเศษโดยการจัดสื่อต่าง ๆ ที่คนพิการแต่ละประเภทสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือประชาสัมพันธ์ผ่านองค์การของคนพิการ หรือประธานชุมชน ซึ่งจะ使人พิการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตามที่กำหนดไว้ในแผนงานได้ ดังนั้นการใช้สื่อให้เหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภท จึงต้องดำเนินการอย่างจริงจังและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นพิเศษ แม้ว่าจะเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไว้อย่างพร้อมสรรพในทุกด้าน แต่ถ้าขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีแล้ว ก็จะทำให้โครงการต่างๆ ที่ทำไว้เพื่อคนพิการไม่บรรลุผลสำเร็จอย่างแน่นอน

3. แนวทางในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในจังหวัดมุกดาหาร ควรจะมีความต่อเนื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้ติดตามอย่างสม่ำเสมอและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในรูปของทางการและไม่เป็นทางการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวัสดิการสังคมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง โดยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรประสานกับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ความสามารถเพื่อทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพิกา อนุวัช (2554 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของเทศบาลตำบลหนองเบน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลวิจัยพบว่าเทศบาลตำบลหนองเบน ควรประสานกับโรงเรียนที่รองรับคนพิการ เช่น โรงเรียนปัญญาคุณนครสวรรค์ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ความสามารถเพื่อทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป จัดทำสื่อการเรียนการสอน/การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้อะเนาะโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ ให้กับโรงเรียนที่สังกัดเทศบาลตำบลหนองเบน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา สิ้นทรัพย์ (2554 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ผลวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคำเขื่อนแก้ว ควรวางแผนทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านการศึกษาได้แก่ 1) การเข้ามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อจัดหาและวางแผนทาง เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ 2) การส่งเสริมด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้วยการจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะต่าง ๆ ตามศักยภาพและความสนใจ

ปัจจุบันนี้ปัญหาในสังคมไทยนั้นมีมากมายหลากหลายประเภท อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศนั้นก็คือ เรื่องของคนพิการ ซึ่งยังต้องการได้รับการช่วยเหลือ การดูแล โอกาส และความเท่าเทียมในสังคม เนื่องจากผู้พิการจำนวนไม่น้อยต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ และเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น ไม่ได้รับการศึกษา ไม่มีใครรับเข้าทำงาน และไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น คนพิการหลายคนถูกจำกัดให้ต้องอยู่แต่ในสถานสงเคราะห์ ซึ่งนับว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้พิการ ที่พึงมีอิสระในการใช้ชีวิตในสังคมหรือชุมชน เพราะความเชื่อที่ว่าผู้พิการไม่มีความสามารถ หรือมีความสามารถที่จำกัด และเป็นภาระ ดังนั้นการขับเคลื่อนให้ผู้พิการเป็นพลังของสังคมได้นั้น น่าจะต้องทำให้ความเชื่อของคนในสังคม ก่อนเปลี่ยนให้มีทัศนคติต่อผู้พิการในทางสร้างสรรค์ และมีศักยภาพเช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมให้ผู้พิการมีงานทำจึงเป็นสิ่งที่สร้างประโยชน์อย่างมาก แต่สังคมไทยยังมองข้ามความสำคัญในเรื่องนี้ โดยมักให้ความช่วยเหลือผู้พิการในด้านวัตถุ ความบันเทิงชั่วคราว หรือช่วยเหลือด้วยการทำบุญทำกุศล ซึ่งไม่น่าจะใช่วิธีที่ถูกต้องสำหรับการช่วยเหลือผู้พิการอย่างแท้จริง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) ประเทศไทยมีผู้พิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดก็ตาม ซึ่งสภาวะเช่นนี้อาจทำให้ผู้พิการมีปัญหา อุปสรรคในด้านต่าง ๆ และอาจจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่ว ๆ ไป ดังนั้น การศึกษาจึงนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยเพิ่มศักยภาพให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในท้องถิ่น : กรณีศึกษา จังหวัดมุกดาหาร มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรจัดการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์

1.2 ควรแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายสิทธิของคนพิการในการได้รับการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

1.3 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรดูแลและให้ความร่วมมือการแก่ผู้พิการทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงลึกในเรื่องวิธีการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้แต่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อัตราค่าจ้าง และการพัฒนาอัตราค่าจ้าง สำนักรับประมาณ องค์การเอกชนและสมาคมตลอดจนมูลนิธิ เกี่ยวข้องกับคนพิการ ถึงระบบข้อมูล ขั้นตอน วิธีการ และการปฏิบัติ ว่ายังมีปัญหาข้อขัดข้อง ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไรบ้าง ทั้งราชการส่วนกลาง (รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ) ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน และจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร รวมทั้งระบบของคนพิการ (และผู้เกี่ยวข้อง) ที่จะต้องรองรับต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ชาญ สุปินะ. (2555). *บทบาท ของเทศบาลนครปากเกร็ดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การจัดการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2553). *สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษา: ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 61 ก. สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2559, จาก http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu38.pdf
- วาสนา สิ้นทรัพย์. (2554). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอสรินธร์ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). *รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยประจำเดือนธันวาคม 2559*. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2559, จาก <http://dep.go.th/th/home>
- อัมพิกา อนวัช. (2554). *การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของเทศบาลตำบลหนองเบน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

The Role of School Administrators in Promoting Learners' Characteristics in the 21st
Century, under The Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3

วัชรารณ สาระวัน¹, อมร มะลาศรี² และ กันท์รักษ์ พลดี³
Watcharaporn Sarawan¹, Amorn Malasri² and Punruk Poltue³

Received : 3 ธ.ค. 2561

Revised : 20 มี.ค. 2562

Accepted : 21 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ระดับบทบาท และเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา แบบแผนเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Design) รูปแบบการพัฒนาเครื่องมือวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบบทบาท กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป และระยะที่ 2 การศึกษาระดับบทบาท ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 199 คน ครูผู้สอน 2,316 คน ตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 132 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 132 คน และครูผู้สอนจำนวน 341 คน รวม 473 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดเป็นสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสอบถามจากแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นมีค่า .99 ที่พัฒนามาจากผลการวิจัยระยะที่ 1

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$) = 4.13 S.D. = 0.579 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 3) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันมีระดับบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน, ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อีเมล: mickeypp13@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Degree : Master of Education (M.Ed.) Program : Educational Administration. Kalasin University. Tel : 065-2362492

Email : mickeypp13@gmail.com

² Instructor of Program in Educational Administration. Kalasin University.

³ Instructor of Program in Educational Administration. Kalasin University.

Abstract

This research aims to 1) study the role level's elements of school administrators for promoting learners' characteristics in the 21st century 2) study the role level of school administrators for promoting learners' characteristics in the 21st century and 3) compare the role level of school for promoting learners' characteristics in the 21st century in the schools with different sizes, the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3 by using mixed-methods educational research, exploratory design. Developing research instrument divided into 2 phases: phase 1: exploration element, study the role elements by interviewing the 7 experts and analyzing qualitative data for developing instrument in phase 2 and phase 2: study the role levels of the school administrators in promoting learners' characteristics in the 21st century. The samples were 132 school administrators and 341 teachers those selected by using stratified sampling from 199 school administrators and 2,316 teachers. Research instrument for collecting data was questionnaire that its reliability was .99

The results of this research found that: 1. The elements of school administrators' role in promoting learners' characteristics in the 21st century consisted of 5 aspects as: 1) Planning, 2) Participative Administration, 3) Environmental Management to enhance learning, 4) Supervision, Monitoring and Evaluation, and 5) Academic Leadership. 2. The role levels of school administrators, in overall, was at high level ($\bar{x}$) = 4.13 S.D. = 0.579). When considering in each aspect was also at high level. The aspect of Environmental Management to enhance learning was at highest level and the aspect of Supervision, Monitoring and Evaluation was at lowest level. 3. The role levels of school in different size schools in promoting learners' characteristics in 21st century were significantly different at the statistical level of .05.

Keywords : The role of school administrators, Promoting learners' characteristics, 21st century

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – Based Economy) ที่ปัจจัยผลิตและการแข่งขันกำลังเปลี่ยนไปเป็นปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น เช่น ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการค้าข้ามประเทศที่อาศัยวัฒนธรรมเป็นสื่อ ดังนั้นการพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็ง การบริหารกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์นี้ก็ต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพในการทำให้กิจการดำเนินการไปด้วยดีและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไร้พรมแดน และกระทบกระเทือนไปทุกกิจการ ไม่เว้นแม้แต่ด้านการศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพจึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 41) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ในอดีตที่ผู้เรียนต้องอาศัยการศึกษาโดยการถ่ายทอดวิทยาการจากประสบการณ์

ของผู้สอนหรือจากการอ่านหนังสือหรือตำราของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาแบบไร้ขีดจำกัดผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย บทบาทความเป็นครูเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นโค้ชที่จำเป็นต้องมีวิธีการที่สามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้รอบด้าน สามารถบูรณาการความรู้ที่มีให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยใช้สติปัญญา ดำรงชีวิตอยู่ในโลกความเป็นจริงได้อย่างปกติสุข (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 52-69) ครูจึงต้องมีการตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิต ในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการดังกล่าว ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งถือว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาททั้งด้านการมีวิสัยทัศน์ สามารถมองภาพอนาคตของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน รวมทั้งบทบาทในการกระตุ้นให้ครูร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน และนำโรงเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมชาย เทพแสง, 2552 : 83)

จากการดำเนินงานตามโครงการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่การเป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งมีบทบาทสำคัญยิ่ง ยังมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ในการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (ภรณ์รักษ์ พลดี, 2558 : สัมภาษณ์) และปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ เพื่อจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สมหมาย อำดองกลอย, 2556 : 1-6)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทั้งนี้จะใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาภายใต้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจองค์ประกอบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน
ในศตวรรษที่ 21

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้ นักการศึกษา 2 คน ผู้บริหารการศึกษา 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 7 คน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่จะส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาเป็นกรอบแนวคิด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล แล้วนำแนวคิดเหล่านั้นมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

3.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นเครื่องมือในระยะที่ 2 ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาเป็นกรอบแนวคิด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน เมื่อนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพิ่มเติมจาก 4 ด้านที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยคัดเลือกจากผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นตรงกัน 4 คนขึ้นไป แล้วนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 3 จำนวน 199 คน ตัวอย่างจำนวน 132 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดเป็นสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 132 คน และครูผู้สอน จำนวน 341 คน รวม 473 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีทั้งหมด 47 ข้อ และตอนท้ายเป็นคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ส่งแบบสอบถามไปที่โรงเรียนเป้าหมาย

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หาค่าทดสอบ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 266)

สรุปผล

1. องค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

2. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ด้าน	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับบทบาท
1. การวางแผน	4.12	0.580	มาก
2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	4.13	0.616	มาก
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.20	0.604	มาก
4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	4.08	0.589	มาก
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.16	0.574	มาก
โดยรวม	4.13	0.579	มาก

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้เสนอแนะ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการนำผลการวิจัยหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นความต้องการของสถานศึกษามาใช้ในการวางแผนและสรุปผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา 2) ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการระดมความคิดของครู บุคลากร คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันในการวางแผนจัดทำเอกสารโดยการบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบาย 4.0 และมอบหมายงานตามความถนัด หรือความรู้ความสามารถ จะทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และปลอดภัยอยู่เสมอ 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลควรเป็นแบบกัลยาณมิตรและมีการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานทุกครั้ง 5) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการอบรมภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมร่วมกับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนระบบงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ส่งเสริมให้มีการแสดงออก กล้าคิด กล้าทำและกล้าเป็นผู้นำ

3. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		SS	df	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	.417	2	.208	.617	.541
	ภายในกลุ่ม	43.588	129	.338		
	รวม	44.005	131			
ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.382	2	.191	.499	.608
	ภายในกลุ่ม	49.381	129	.383		
	รวม	49.763	131			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.799	2	.399	1.097	.337
	ภายในกลุ่ม	46.966	129	.364		
	รวม	47.765	131			
ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.480	2	.240	.687	.505
	ภายในกลุ่ม	45.015	129	.349		
	รวม	45.494	131			
ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.417	2	.235	.711	.493
	ภายในกลุ่ม	42.698	129	.331		
	รวม	43.169	131			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.478	2	.239	.710	.493
	ภายในกลุ่ม	43.388	129	.336		
	รวม	43.866	131			

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสรุปได้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการนำผลการวิจัยหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์หรือเป็นความต้องการของสถานศึกษามาใช้ในการวางแผนและสรุปผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการ (เริ่มยุคใหม่) ของ Drucker (2002 : 70-73) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่ การงานที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ 2) ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารมีการระดมความคิดของครู บุคลากร คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันในการวางแผนจัดทำเอกสารโดยการบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระ

ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบาย 4.0 และมอบหมายงานตามความถนัด หรือความรู้ความสามารถจะทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2545 : 36) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคล และหน่วยงานนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และปลอดภัย อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11-12) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการจัดการศึกษาเพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนรู้จักที่จะคิดวิเคราะห์ แสดงออก หรือค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองสถานศึกษาจึงต้องจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมและเป็นสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วย 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ควรเป็นแบบกัลยาณมิตรและมีการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2545 : 37) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเพื่อเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบครบวงจร 5) ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารเข้ารับการอบรมภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและมีการประชุมร่วมกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนระบบงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ส่งเสริมให้มีการแสดงออก กล้าคิด กล้าทำและกล้าเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชฎาภรณ์ เจริญชนม์ (2553 : 14) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำและการเป็นผู้บริหาร ในการนำกลุ่มทำกิจกรรมทางวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลการดำเนินชีวิตของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีทักษะการเรียนรู้ โดยผ่านการสั่งสอน อบรม จากครูผู้สอนเป็นหลักและผ่านการบริหารจัดการจากผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนตนเองให้มีบทบาทการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนศตวรรษที่ 21

2. ผลการวิจัยที่พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการอบรมและพัฒนาด้านภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา มีการระดมความคิดของครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย 4.0 ที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน และนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอนุชิต วรรณสุทธิ (2546 : 5-11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องอาศัยความรู้และทักษะในการบริหารงานหลาย ๆ ด้าน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล กำหนดเป้าหมายสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าปฏิรูป ปรับปรุงและพัฒนาที่จะเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถประสานงานทำงานกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานเป็นทีม และมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดได้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสุขุมมั่นคง อดทน

หนักแน่น และมีความคล่องแคล่ว เฉลียวฉลาดมีไหวพริบดี ด้านความสามารถทางวิชาการมีการวางแผน กำหนดนโยบาย และเป้าหมายหลักของสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการคิดพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ รู้และเข้าใจกระบวนการประกันคุณภาพภายใน พร้อมสู่การประเมินภายนอก และมีการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยที่พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้โดยการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบาย และหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 6-7) อีกทั้งการบริหารสถานศึกษานั้นปัจจัยสำคัญไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน แต่อยู่ที่ความรู้และทักษะการบริหารงานของบุคคลนั้น ๆ เนื่องจากก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทุกคนจะต้องผ่านการอบรมพัฒนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีการบริหารจัดการที่ดีในสถานศึกษา มีความยืดหยุ่นและมีความพร้อมที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ และพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 1)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นกรอบในการวางแผนงานการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าขนาดของโรงเรียน ไม่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ความร่วมมือในการส่งเสริมผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกันไม่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.)
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ : ศักยภาพเพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เบล โลการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภัทร์รัช พลดี. (2558). ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (27 สิงหาคม) สัมภาษณ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สมชาย เทพแสง. (2552). ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนของจังหวัดภาคเหนือตอนบน. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 6(11), 83.
- สมชาย อ้าดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย พิบูลสงคราม, 7(1), 1-7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). หลักสูตรพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <http://www.1.obec.go.th/sites/obec.go.th/files/document/attachment/6996/59331.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- อนุชิต วรรณสุทธิ. (2546). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในอนาคตสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Drucker, P. (2002). *Managing in The next Society*. London: McGraw – Hill.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Development of English Reading Comprehension and Analytical Thinking Skills of
Mattayomsuksa 5 Students by Using Learning Activity Package Based-on Concept Map
and Cooperative Learning

ลัดดาวัลย์ บุญเรือง¹

Laddawan Boonruang¹

Received : 8 ม.ค. 2562

Revised : 8 เม.ย. 2562

Accepted : 9 เม.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้หน่วยสุ่มเป็นห้องเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Dependent samples) ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.07/81.48 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.6336 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D = 0.48)

คำสำคัญ : การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

The purpose of this study was to develop the students' English reading comprehension and analytical thinking skills. The objectives of the study were to: 1) construct a learning activity package in English reading comprehension and analytical thinking skills based-on concept map and cooperative learning for Mattayomsuksa 5 students with the efficiency value of 80/80; 2) compare the students'

¹ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

อีเมล: KUNG_KKUNGTYY@hotmail.com

¹ Senior Professional Teachers (K 3 Teachers) Buakhao School Kuchinarai District, Kalasin Province Thailand

academic achievement before and after the implementation of the learning activity package developed; 3) study the effectiveness index of the learning activity package; and 4) study the students' satisfaction towards learning through the learning activity package. The sample of the study consisted of 42 students at Mattayomsuksa 5/4 students enrolling in the class at Buakhao School, Kalasin Province, in the first semester of the academic year 2017. The sample was selected through a cluster random sampling method. The research instruments included the learning activity package, an English reading comprehension test, an analytical thinking test, an assessment form of the quality of the learning activity package, and a student satisfaction assessment form. The obtained data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, dependent t – test. The findings were as follows: 1) the efficiency of the learning activity package was found at 82.07/81.48; 2) The students' learning achievement of post-test of both English reading comprehension and analytical thinking skills were significantly higher than those of the pre-test at the .05 level; 3) the value of effectiveness index of the learning activity package was 0.6336; and 4) the overall students' satisfaction towards the learning activity package was at the highest level ($\bar{x} = 4.62$).

Keywords : English reading comprehension, analytical thinking skills, learning activity package

บทนำ

การอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจนับว่าเป็นทักษะหรือความสามารถที่มีความจำเป็นยิ่งในสังคมโลกปัจจุบัน เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ประชาคมโลกส่วนใหญ่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในทุกสาขา ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่จำเป็นในการศึกษา การแสวงหาความรู้และข้อมูลเพิ่มเติม ตลอดจนเพื่อประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพราะการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้นจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทศนคติ วัฒนธรรมของชนชาติอื่นตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ และความเคลื่อนไหวของสังคมโลกได้เป็นอย่างดี (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540 : 1) ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่านและมีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี (สมุทร เข็นเขวนิช, 2551 : 2) ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถทางการอ่านจะได้เปรียบในการเข้าสู่สังคมที่มีความหลากหลาย ทำให้ทราบแนวคิดและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้เท่าทันเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมจึงสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมได้ดี (วิสาข์ จิตวิตร, 2543 : 29)

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถในด้านอื่น ๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการทางปัญญาที่มีคุณค่าของมนุษย์เป็นความคิดที่เต็มไปด้วยสาระ มีคุณภาพโดยแสดงออกมาในลักษณะการให้เหตุผลและการตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยความสมบูรณ์ เพียบพร้อมทางด้านสติปัญญา (วนิช สุธาร์ตน์, 2547 : 124) ฉะนั้น ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ นอกจากจะพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนแล้ว ครูควรมีการบูรณาการทักษะการคิดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้กรอบด้านกระบวนการในการคิดที่ประกอบด้วยทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะการคิดที่สำคัญและจำเป็นต่อการคิดทั่ว ๆ ไป

ในชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ได้แก่ ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร และทักษะการคิดที่เป็นแกน ทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะพัฒนาทักษะการคิดและทักษะกระบวนการคิด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555 : 150)

การอ่านและการคิดวิเคราะห์เป็นกลวิธีสอนอ่านที่มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง คือ ผู้เรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง การเรียนรู้สิ่งใหม่ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เดิม กลวิธีการอ่านและการคิดวิเคราะห์ ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการสร้างความรู้จากการอ่านด้วยตนเองมากกว่าจะรับจากครู โดยผู้เรียนจะใช้พื้นฐานความรู้เดิมและประสบการณ์ที่มีในการสร้างความรู้จากการอ่าน ผู้เรียนสร้างความรู้จากการอ่านโดยมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดต่อเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เกิดการไตร่ตรองและสร้างความรู้ใหม่ โดยครูจัดสภาพการเรียนรู้การสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสภาพการณ์ที่แท้จริง (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2550 : 37)

อย่างไรก็ตาม การบูรณาการทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดวิเคราะห์จำเป็นต้องอาศัยการออกแบบหรือการเลือกนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้และเทคนิคการสอนที่เหมาะสม จึงจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางความหลากหลายของนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกชุดกิจกรรมการเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมาสู่การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ดังนั้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ โดยช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งแนวคิดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นคำนึงถึงความถนัด ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับของสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูคอยให้แนะนำ และช่วยเหลือตามความเหมาะสม (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542 : 92-94)

ผังมโนทัศน์ เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยช่วยในการจดจำ ส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การจำแนกหรือจัดกลุ่ม การระดมความคิดและการแก้ปัญหา สำหรับการอ่าน ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้นเพราะทำให้มองเห็นใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถโยงใจความสำคัญของเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กันได้อย่างมีเอกภาพ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545 : 174)

ในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งระบุคุณภาพของผู้เรียนในระดับนี้ที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่ป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 7) อย่างไรก็ตาม จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2558-2559 ในเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ โลกรอบตัวเรา (The World Around Us) พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาดังกล่าวได้ดีพอ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่ป็นสารคดีและบันเทิงคดีพร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบได้ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 506 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้หน่วยสุ่มเป็นห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.1 การสร้างและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หลักการและเทคนิคการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้

2.1.2 จัดทำตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ The World Around Us กำหนดเนื้อหาเพื่อจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

- 1) The World Around Us 2) The World in Danger 3) The Blue Planet 4) Under the Weather 5) The Night Sky 6) The Power of Nature 7) Earth's Beginning 8) Talk to the Animals 9) Amazing Animals และ 10) Nature Attacks!

2.1.3 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

2.1.4 วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67

2.1.5 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการดังนี้

2.1.5.1 การทดลองแบบรายบุคคล โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ 70.33/70.83 ผ่านเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1.5.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบัวขาว จำนวน 9 คน พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 75.11/75.83 ผ่านเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปปรับปรุงด้านเนื้อหาสาระและภาษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1.5.3 การทดลองแบบภาคสนาม โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนบัวขาว จำนวน 30 คน พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 77.08/77.00 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมให้กระชับและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจหน่วยการเรียนรู้ The World Around Us ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาแนวทางในการสร้างข้อสอบ และการสร้างแบบทดสอบให้เป็นมาตรฐาน

2.2.2 กำหนดหัวเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด เพื่อสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ The World Around Us เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และจะใช้เป็นแบบทดสอบฉบับจริงจำนวน 40 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 สร้างแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วพร้อมแบบประเมิน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการประเมิน นำค่าที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (สมนึก ภัททิยธนี, 2553 : 218)

2.2.5 นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ผลการพิจารณาคัดเลือกข้อสอบพบว่า ได้ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ 40 ข้อ ตัดออก 10 ข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจหน่วยการเรียนรู้ The World Around Us ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบัวขาว ที่ผ่านการเรียนมาแล้ว จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

2.2.7 นำกระดาษคำตอบมาตรวจเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยวิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 105) โดยใช้เกณฑ์ของค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ปรากฏว่า ข้อสอบมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.91 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 112) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

2.2.8 จัดพิมพ์ข้อสอบเพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.3.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวของบลูม Bloom (ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ, 2551 : 49-52; อ้างอิงมาจาก Bloom, 1956 : 201-207) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.3.3 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 70) โดยใช้สูตรหาค่า IOC (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2554 : 50) ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดตัวชี้วัดข้อนั้น ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบวัดตัวชี้วัดข้อนั้น ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นไม่วัดตัวชี้วัดข้อนั้น

2.3.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษา ข้อคำถาม คำตอบ ตัวเลือก และให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่ยังบกพร่อง จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ และพฤติกรรมชี้วัดด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าข้อสอบมีความสอดคล้อง

2.3.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบัวขาว ที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาคุณภาพ

2.3.6 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2553 : 195-200) คำนวณค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก รายข้อ (P) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 และคัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากตั้งแต่ 0.62 - 0.78 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2553 : 223) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

2.3.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์

2.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลา 20 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผล

ผลการศึกษาเมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา แบ่งได้ 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาคุณภาพและประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 10 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย คู่มือครู และคู่มือนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญทำการวิเคราะห์คุณภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านคู่มือครู ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านคู่มือนักเรียน ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรม ได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.83 แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านแบบทดสอบ ท้ายชุดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 5.00 รองลงมา คือ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สำหรับการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวน นักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน		รวมคะแนนระหว่างเรียน (E_1) (200 คะแนน)	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน (40 คะแนน) (E_2)
	ใบงาน(100)	แบบทดสอบ (100)		
42	3,451	3,443	6,894	1,369
	$E_1 = 82.07$			$E_2 = 81.48$

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นถึง คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลระหว่างเรียน หรือกระบวนการ โดยผู้เรียนสามารถ ทำใบงานและแบบทดสอบท้ายชุดได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 82.07 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 81.48 ซึ่งแสดงว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.07/81.48 จึงสรุปว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน

คะแนนการทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	42	19.78	2.26	50.12 *
หลังเรียน	42	32.59	1.90	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้อยู่ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน

คะแนนการทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	42	19.28	2.32	66.95 *
หลังเรียน	42	32.50	1.67	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้รับการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นแล้ว ทำการทดสอบนักเรียนอีกครั้งด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนแล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 10 ชุด ค่าที่ได้คือ 0.6336 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ร้อยละ 63.36

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 แสดงว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละชุดประกอบด้วย 1) คู่มือครู (คำชี้แจงสำหรับครู และแผนการจัดการเรียนรู้) 2) คู่มือนักเรียน (คำชี้แจงสำหรับนักเรียน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ประกอบด้วย บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรแบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเฉลยแบบฝึกหัด และบัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.07/81.48 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลระหว่างเรียน หรือกระบวนการโดยผู้เรียนสามารถทำใบงานและแบบทดสอบท้ายชุดได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 82.07 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 81.48 แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ซึ่งอาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการ ขั้นตอนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาเอกสารหลักสูตร เนื้อหาสาระ เทคนิควิธีการสร้าง

ตลอดจนหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรวมทั้งได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ ดังที่บุญเกื้อควรหาเวช (2542 : 91) ได้กล่าวถึงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จัดเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่เป็นชุดของสื่อประสมซึ่งจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้นักเรียนได้รับสามารถช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอน สอดคล้องกับสุคนธ์ สินธพานนท์ (2553 : 21) ที่กล่าวถึงชุดกิจกรรมว่า ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของรัตนธญา โชติวัฒนาชัย (2556 : 124-126) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยชุดกิจกรรมจำนวน 5 ชุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$) = 4.27, S.D. = 0.47) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.70/75.46 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2) ผลการใช้ชุดกิจกรรม พบว่าผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน พบว่า 2.1) คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุดกิจกรรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านจับใจความมากขึ้น

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากชุดกิจกรรมการที่ได้นำแนวคิดผังมโนทัศน์มาเป็นพื้นฐานและแนวทางในการสร้าง ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนคิดได้ลึก คิดได้รอบด้านยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยในการจำและจัดความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ทำให้มองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของคำ ข้อความ สารต่าง ๆ ได้ชัดเจน (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2555 : 61) และการร่วมมือกันเรียนรู้ช่วยให้เกิดการช่วยเหลือ และการสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ผล เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นประชาธิปไตยและสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Slavin, 1987 : 8) สอดคล้องกับการศึกษาของ ฐาปนี สิงห์นันท์ (2557 : 100) ที่ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนคิดได้ลึกคิดได้รอบด้านยิ่งขึ้น สามารถจัดความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ สอดคล้องการกับการศึกษาของ มยุรี ศรีสังเกตุ (2557: 84) ที่ได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษโดยใช้ผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการอ่านและการคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 79.79/79.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 75/75 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการอ่านและการคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่วิเคราะห์จากความสามารถด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.6889 เมื่อวิเคราะห์รายด้านความสามารถในการอ่านมีค่าเท่ากับ 0.8849 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.6724

4. ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6336 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ร้อยละ 63.36 หลังจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของค่าดัชนีประสิทธิผลขั้นต่ำ คือ .50 หรือร้อยละ 50 (สังคม ภูมิพันธ์, ม.ป.ป. : 84; อ้างอิงมาจาก Goodman and Schneider, 1980 : 30-40) สอดคล้องกับการศึกษาของธัญญารัตน์ ยาเงิน (2555: 81) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ผังมโนทัศน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ผังมโนทัศน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/76.44 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังมโนทัศน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.6306 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.06 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ผังมโนทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเท่ากับ 4.62 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการสร้างและพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของการอาศัยหลักการที่ได้จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่การสร้างชุดกิจกรรมที่ดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ แล้วจึงนำไปทดลองกับนักเรียนรายบุคคลแบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเรื่องเวลา และสื่อที่ใช้ นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขจนได้ชุดกิจกรรมซึ่งประกอบไปด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้และรูปแบบที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนในเนื้อหาอื่น ๆ หรือระดับชั้นอื่น ๆ หรือนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับบันทึกกรรมการส่งเสริมการอ่าน และการคิดแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และทักษะการคิดของนักเรียน

1.2 ครูผู้สอนที่สนใจจะนำวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ ควรศึกษาขั้นตอน ความสนใจของผู้เรียนก่อน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ไปศึกษาค้นคว้าร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ หรือระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการฟัง การพูด และการเขียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดผังมโนทัศน์และการร่วมมือกันเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- รูปานี สิงหนันท์. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแผนที่ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2554). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญญารัตน์ ยาเงิน. (2555). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังมโนทัศน์ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- มยุรี ศรีสังเกตุ. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษโดยใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- รัตนทยา โชติวัฒนาชัย. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบ DR-TA เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิษณุโลก: วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- วนิช สุธารัตน์. (2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2555). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิสาข์ จิตวิตร. (2543). *การสอนอ่านภาษาอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมุท เซ็นเขาวนิช. (2551). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สังคม ภูมิพันธ์. (ม.ป.ป.). *สื่อประสมโปรแกรม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *แนวคิดและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). *ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน*. นนทบุรี: ซี ซี นอลลิติจิลิงค์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *กลยุทธ์การสอนคิดเชิงมโนทัศน์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศระดับมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Slavin, R. E. (1987). *Education Leadership*. Cooperative Learning and Cooperative School, 45(3), 7-13.

การพัฒนาแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริม
การคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
The Development of an Instructional Model for Chemistry Focus on Self-directed
Learning to Promote Critical Thinking and Learning Achievement
for Mathayom Suksa 4 Students

สุวัจฉา ศรีวินทร์¹
Suwatchana Sriwinet¹

Received : 19 ธ.ค. 2561
Revised : 17 เม.ย. 2562
Accepted : 18 เม.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2) ออกแบบและพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง 3) นำรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้
แบบนำตนเองที่พัฒนาขึ้นไปใช้ และ 4) ประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเคมี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบัวขาว เป็นหน่วยวิเคราะห์ ดำเนินการวิจัย
4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ 4) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า
รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน มีประสิทธิภาพ 83.61/81.11 ค่าดัชนีประสิทธิผล 0.6989 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบการเรียนการสอน, การเรียนรู้แบบนำตนเอง, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

This research aimed to 1) study the general information of learning management in science classes, 2) design and develop an Instructional Model focus on Self-directed learning, 3) apply the developed Instructional Model and 4) evaluate the developed Instructional Model by comparing the learning achievement between before and after classes and study the students' satisfaction on the developed Instructional Model. This research was a research and development to promote critical thinking and learning achievement. The research participants were Mathayom Suksa 4 students who studied the Fundamental Chemistry

¹ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวขาว ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนบริหารจังหวัดกาฬสินธุ์
กระทรวงมหาดไทย อีเมล : ao.korea@gmail.com

¹ Teacher of Senior Professional Level, Buakhao school, Buakhao District, Kuchinarai District, Kalasin Province The office of
Kalasin Provincial Administrative Organization Email : ao.korea@gmail.com

in the first semester of academic year 2017 at Buakhua School as an analyzed unit. The research results found that the model of learning management focused the self-directed learning process to promote critical thinking skills and learning achievement, the performance score was 83.61/81.11 and the index of effectiveness was 0.6989. The students' learning achievement after learning with the developed Instructional Model was higher than before using it at the statistically significant level of .05. The satisfaction of the students, in general, was at the highest level. This research methodology consisted of 4 steps; 1) analysis of the existing teaching methodology, 2) development and finding the efficiency of the Instructional Model, 3) Implementation of the developed Instructional Model and 4) evaluation and improvement of the developed Instructional Model.

Keywords : The Development of an Instructional Model, Self-directed Learning, Critical Thinking

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การพัฒนาคนให้มีความสามารถอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุขจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 18-21) ได้กำหนดจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ว่า การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะเฉพาะด้าน และทักษะในการดำเนินชีวิตผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริงในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดยทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21 st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย P 21 หน่วยงานเหล่านี้ เห็นความจำเป็นที่เด็ก และเยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์ และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C Critical Thinking-การคิดอย่างมีวิจารณญาณ Communication-การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และCreativity-ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติบูรณาการทักษะเข้าในการสอนเนื้อหาหลักด้านวิชาการ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559 : 1-18)

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องแสวงหาและเพิ่มพูน เพื่อพัฒนาตนเอง หน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้า และความมั่นคงของประเทศ แต่ในสองทศวรรษที่ผ่านมาการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ การพัฒนาสติปัญญายังทำได้ในขอบเขตที่จำกัด และไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ สำหรับประเทศไทยคุณภาพการศึกษา พบปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร และความรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ (คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ) อยู่ในเกณฑ์ต่ำ บ่งชี้จากผลการประเมินผู้เรียนในระดับประเทศ โดยพิจารณาจากผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ย 4 ปี คือ พ.ศ. 2555-2558 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 5 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย ภาษาไทย สังคม วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 29-33, 2559 : 24-26) รวมถึงการประเมินในระดับนานาชาติ เช่น PISA (Programme for International

Student Assessment) ในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผลการประเมินรอบสอง (Phase II : PISA 2009 PISA 2012 และ PISA 2015) พบว่า ผลการประเมินทั้งสามด้านมีแนวโน้มลดลง แม้ว่าช่วง PISA 2009 ถึง PISA 2012 ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์จะมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ใน PISA 2015 ทั้งสามด้านกลับมีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด (ลดลง 32 คะแนน) รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ (ลดลง 23 คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านคณิตศาสตร์ (ลดลง 11 คะแนน) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาไทยแม้จะยังห่างไกลจากความเป็นเลิศเมื่อเทียบกับประเทศเอเชียตะวันออก ความพยายามที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา ยังคงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินต่อไป (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559 : 1-18) และคะแนนการทดสอบวิชาสามัญ 7 วิชา ปีการศึกษา 2558 ในวิชาเคมีที่มีจำนวนผู้เข้าสอบทั่วประเทศทั้งหมด 87,184 คน คะแนนเฉลี่ย 31.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.70 คะแนนสูงสุด 100 คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำมาก (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559 : 57) สอดคล้องกับสำหรับสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนบัวขาว องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นพบว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557-2558 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.25, 70.35, 71.40 ตามลำดับ และผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.40 ซึ่งเท่ากับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า สาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร (โรงเรียนบัวขาว, 2559 : 19) ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาซับซ้อน เข้าใจยาก ต้องอาศัยแบบจำลองสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในรูปสูตรเคมี และสมการเคมีในการอธิบายความรู้ (พูลศิริ สรหงส์, 2540 : 1) และจากการศึกษางานวิจัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน เรื่อง พันธะเคมี เกี่ยวกับโมเลกุล สารที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง องค์ประกอบ ขนาด รูปร่างและมวลโมเลกุล แรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุล และพลังงานโมเลกุล (ทัศนาศัน วัฒนากิจฐาน, 2540 : 82) และจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยที่เป็นครูผู้สอนในวิชาเคมี พบว่านักเรียนมีแนวคิด เรื่อง พันธะเคมี ไม่ถูกต้อง สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านการสอน และวิธีการสอนของครูที่ใช้ในเวลานั้น ๆ ไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดแนวคิด หรือรวบรวมแนวคิดที่เรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเนื้อหาในบทเรียนนี้ส่วนมากมีเนื้อหาที่เป็นนามธรรม และเป็นเนื้อหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

จากเหตุผลดังกล่าว ครูต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อมุ่งสร้างนิสัยการปฏิบัติจนเป็นนิสัยติดตัวผู้เรียนตลอดไป การจัดการเรียนรู้วิชาเคมีต้องสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิต คำนี้ถึงนักเรียนที่มีความสนใจและความถนัดที่แตกต่างกัน เน้นกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้คิดลงมือปฏิบัติ ศึกษา ค้นคว้าอย่างมีระบบ ด้วยกิจกรรมหลากหลาย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560 : 13) เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และคุณภาพผู้เรียน มีความสัมพันธ์ สอดคล้อง และส่งเสริมต่อยอดผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 6) ผู้วิจัยเห็นว่าการเรียนรู้แบบการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ตามแนวคิดของ โนลส์ (Knowles, 1975 : 14-18) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับทฤษฎีสร้างความรู้นิยม (Constructivism) การเรียนรู้แบบการนำตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดทั้งกระบวนการเริ่มตั้งแต่ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกและใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนเพียงลำพัง แต่อาจอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้คนในชาติ

เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO โดยในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศได้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ Learn to know, Learn to be, Learn to do เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองของชาติ และ Learn to live together เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลโลก

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่สำคัญของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ที่จะสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม หลักสูตรและการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทุกเรื่อง (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2553 : 1) ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 ข้อ 2 กล่าวว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา” และในมาตรา 8 วรรค 2 กล่าวว่า “สาระหลักสูตร ทั้งนี้เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม” ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายให้คนไทยทุกคนมีทักษะ และกระบวนการในการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ นักการศึกษา และนักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนาความสามารถทางการคิดของผู้เรียนอย่างจริงจัง จะเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่เด็กมีอยู่ภายในตนให้เพิ่มขึ้นสูงสุด ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ในทางตรง คือ การได้รับการสอน การฝึกฝน การอบรมจากผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ (ทิตินา แคมณี, 2554 : 41)

ดังนั้นการเรียนการสอนรายวิชาเคมี ที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ครูจะต้องพยายามแสวงหาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งวิธีการสอนนั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จากกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง จัดให้มีสื่อที่หลากหลาย และเพียงพอับความต้องการ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีสร้างความรู้ นิยม การเรียนรู้แบบนำตนเอง การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ และหลักการแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 159 -187) มาประยุกต์ร่วมกับกรอบการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทฤษฎีสร้างความรู้ นิยม ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเกณฑ์ที่งานวิจัยกำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นไปใช้

4. ประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

4.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในขั้นตอนนี้ คือ สภาพปัญหาการประเมิน ความต้องการจำเป็น และข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเคมี กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 เอกสาร ได้แก่ เอกสาร บทความ งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเคมี แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การประเมินในระดับนานาชาติ ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ การเรียนรู้แบบนำตนเอง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/หรือมีผลงานระดับภาคขึ้นไป และยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ท่าน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 สภาพปัญหาของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รายวิชาเคมี

3.2 ความต้องการจำเป็นและข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเคมี

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา รูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Analysis)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษาในขั้นนี้ ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Analysis) โดยการหาค่าความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของร่างรูปแบบการเรียนการสอน และผลการประเมินความเป็นไปได้ และความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ได้แก่ การประเมินความเป็นไปได้ ในเชิงทฤษฎี และความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาตามรูปแบบการเรียนการสอน ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 3 สารและสมบัติของสาร เรื่อง พันธะเคมี

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 491 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (Cluster) ด้วยการจับสลากมา 1 ห้อง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการประเมินการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน และดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ประเมินความเป็นไปได้ ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม (Cluster) ด้วยการจับสลากมา 1 ห้อง

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุปผล

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารข้อมูลเชิงนโยบาย ปรัชญานโยบายหลักสูตร และวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี พบว่า

1.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่าสภาพที่คาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ร่วมกันการทำงานเป็นกลุ่ม การฝึกปฏิบัติจริง และการพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสติปัญญาไปพร้อมกัน สภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามสภาพที่คาดหวัง นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งในภาพรวมระดับประเทศ และระดับโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งสอนเนื้อหาให้ผู้เรียนจดและจำ ขาดการฝึกปฏิบัติกระบวนการคิดและการฝึกปฏิบัติ ขาดสื่อที่ตีพิมพ์คุณภาพ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสาระที่ควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

1.2 ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล ความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี พบว่าครูมีความจำเป็น และมีความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ที่สอดคล้องกับทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) เพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะวิทยาศาสตร์และทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จากกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง มีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับความต้องการ

1.3 ผลจากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า ประกอบด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Constructivism) ทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ และหลักการแนวคิด เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Joyce, Weil และ Calhoun นำมาประยุกต์ร่วมกับกรอบการวิจัย และพัฒนา (Research and Development)

1.4 ผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี สาระสำคัญ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาเคมี พบว่า แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาเคมี ได้แก่ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นรูปแบบการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Constructivism) ทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงสังคม (Social Constructivism) และทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ ของ Bruner Jerome และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มพุทธิพิสัย (Cognitive) และหลักการเสริมแรง นำมาใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการสอน ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

2. ผลการออกแบบ และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 7 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนที่ใช้สอน 5) ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นวินิจฉัย (Diagnosis) (2) ขั้นเสริมสร้างกลยุทธ์ (Strategies) (3) ขั้นปลูกฝังนิสัย (Growing in habit) (4) ขั้นปฏิบัติการ (Taking action) (5) ขั้นสรุป และประเมินผล (Summarizing and Assessing) 5) ระบบสนับสนุน 6) การประเมินผล และ 7) ผลของการนำไปใช้

2.2 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสม และสอดคล้อง ขององค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นไปใช้

3.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.61/81.11

3.2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 เท่ากับ 0.6989

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

4.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ ข้อมูลเชิงนโยบายปรัชญานโยบายหลักสูตร และวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ข้อมูล นโยบาย จุดหมายการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 วิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประเมินในระดับนานาชาติ เช่น PISA (Programme for International Student Assessment) แผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการประเมินผู้เรียนในระดับประเทศ ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และข้อมูลความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่าสภาพที่คาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ร่วมกันการทำงานเป็นกลุ่ม การฝึกปฏิบัติจริงและการพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสติปัญญาไปพร้อมกัน สภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเคมียังไม่บรรลุเป้าหมายตามสภาพที่คาดหวัง นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งในภาพรวมระดับประเทศ และระดับโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งสอนเนื้อหาให้ผู้เรียนจดและจำ ขาดการฝึกปฏิบัติกระบวนการคิดและการฝึกปฏิบัติ ขาดสื่อที่มีคุณภาพ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสาระที่ควรเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร (โรงเรียนบัวขาว, 2559 : 19) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโดยส่วนมากเมื่อจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ก็จะมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี เน้นหนักการสอนเนื้อหาวิชามากกว่าการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด มุ่งเน้นที่การสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา วัดความรู้ที่ผลการสอบแข่งขันต่าง ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มอ่อน และปานกลาง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำลงเรื่อย ๆ วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่นักเรียนควรจะได้เรียนรู้ โดยการทดลองได้ปฏิบัติ ได้ค้นคว้า และทดลอง แต่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายมุ่งเน้นสอนเนื้อหา นอกจากนั้นโรงเรียนขนาดใหญ่ ชั่วโมงสอนมาก ทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาเตรียมตัวในการสอนเพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีปัญหาด้านการวางแผน การออกแบบ และการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน (ทิตินา แซมณี, 2554 : 41) สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาเดือน ไชยพิชิต (2558 : 143-144) พบว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) กับกลวิธีการให้เหตุผล เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และสภาพปัญหาของนักเรียนครูสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้บรรลุผลในระดับปานกลาง และมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้านดังกล่าวค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หรืออธิบายข้อมูลความรู้ที่มีการอ้างอิงเหตุผลเหมาะสม

และน่าเชื่อถือผ่านการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมขณะที่ครูและนักเรียน มีความต้องการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี พบว่าครูมีความจำเป็น และมีความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการเรียนรู้แบบการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ที่สอดคล้องกับทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) เพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะวิทยาศาสตร์ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จากกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง มีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอความต้องการ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีสาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนได้ ประกอบด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ การเรียนรู้แบบการนำตนเอง การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ และหลักการแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 159-187) นำมาประยุกต์ร่วมกับกรอบการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้แบบการนำตนเองเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาของชาติเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ มากกว่าเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน (สุภินดา ปุสุรินทร์คำ, 2553 : 8) และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มพุทธิพิสัย และหลักการเสริมแรงตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม สอดคล้องกับวินิดา ธาระนัต (2557 : 173-177) พบว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่ส่งเสริมการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ถ้านักเรียนมีความเข้าใจ และสนใจในเนื้อหาการเรียนนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีสื่อการเรียนการสอนถ้ามีความหมายกับนักเรียน จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนุก และสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น บทบาทของครูผู้สอนมีส่วนกระตุ้นนักเรียน นักเรียนที่ผ่านการทำกิจกรรมทดลอง และการนำเสนอหน้าชั้น จะมีกล้าแสดงออก มีภาระการเป็นผู้นำ และค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบการนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 7 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนที่ใช้สอน 5) ชิ้น ประกอบด้วย (1) ชิ้นวินิจฉัย (2) ชิ้นเสริมสร้างกลยุทธ์ (3) ชิ้นปลูกฝังนิสัย (4) ชิ้นปฏิบัติการ (5) ชิ้นสรุปและประเมินผล 5) ระบบสนับสนุน 6) การประเมินผล และ 7) ผลของการนำไปใช้ และรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และสอดคล้องขององค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาตามขอบข่ายหลักการ และแนวคิดการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของ Joyce, Weil และ Calhoun (2011 : 159-187) โดยเริ่มต้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอย่างครอบคลุม สอดคล้องกับ Gunter et al. (2010 : 64) ได้เสนอกรอบของรูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) ไว้ว่าเป็นรูปแบบที่เชื่อมโยงกับเงื่อนไขบริบทของชั้นเรียน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ดีจะต้องสะท้อนวิธีการเรียนรู้ของบุคคล สอดคล้องกับจุดประสงค์ สนับสนุนการมีส่วนร่วม และปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีลำดับขั้นตอนของการเรียน สามารถปรับใช้กับทุกระดับชั้นเรียนและความหลากหลายของกลุ่มผู้เรียน อีกทั้งรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี ได้ยึดทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้กระตุ้นอำนวยความสะดวก และจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ ที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นปฏิสัมพันธ์ภายในสมองตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงปัญญา ของ Piaget และยังเป็น

กระบวนการทางสังคม ตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงสังคม ของ Vygotsky ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นรวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner Jerome ที่เน้นพัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนประกอบกับการจัดโครงสร้างของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556 : 15) สอดคล้องกับผลการวิจัยของฉันทชัย จันทะเสน (2558 : 186-187) พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง และ 6) ระบบสนับสนุน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนตรวจสอบความรู้เดิม ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด ขั้นการปฏิบัติ ขั้นเปรียบเทียบและสรุป และขั้นการบ่มเพาะความคิด

3. ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.61/81.11 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6898 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอน มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลจากประเด็นปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เสริมแรงจูงใจจากการชมเชยผู้เรียนกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ฝึกทักษะการคิด และพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูง การให้ผู้เรียนประเมินความคิดใหม่โดยการทดลอง หรือการคิดอย่างลึกซึ้ง การให้ผู้เรียนนำความคิดไปใช้ (Application of Ideas) และการให้ผู้เรียนทบทวน (Review) โดยเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา ประกอบกับการจัดโครงสร้างของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน ตามแนวทางทฤษฎีการสอน (Theory of Instruction) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญตามแนวทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เป็นการใช้กิจกรรมค้นพบความรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนและผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนการเรียนรู้ของตน จากที่เคยเป็นผู้สอนแบบถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้คิด ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ความคิด ความสามารถทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมในการเรียนรู้ต่าง ๆ (ทิศนา แหมมณี, 2554 : 7-24) สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุลเดื่อน ไชยพิชิต (2558 : 143-144) พบว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) กับกลวิธีการให้เหตุผล เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 76.40/78.18 และเมื่อดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 76.40/77.16

4. ผลการประเมิน การใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาเคมี เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจ (Constructivism) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเองโดยครูเป็นผู้กระตุ้น อำนวยความสะดวก และจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ ที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ภายในสมอง ตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงปัญญา ของ Piaget และยังเป็นกระบวนการทางสังคม ตามทฤษฎีสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงสังคม ของ Vygotsky ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ

Bruner Jerome ที่เน้นพัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้และความเข้าใจของผู้เรียน ประกอบการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดระบบสนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และภายในห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ การเสริมแรงทางบวก จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทา อังสุวาทย์ (2550 : 131) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ระดับสูง ได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง และกลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนควรควบคุมเวลาและยืดหยุ่นกิจกรรมตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นนักเรียนเพื่อจะให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้เข้าใจ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาเคมี ต้องใช้เวลาที่ต่อเนื่องกันอย่างเพียงพอในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนไม่ควรเร่งรัดคำตอบเพื่อเร่งเวลาการปฏิบัติของผู้เรียน เพียงแต่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมจบลงและมีคำตอบภายในคราวเดียว แสดงถึงองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวการสอนหรือทฤษฎีการสอนอื่น ๆ เช่น ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ โมเดลซิปปา และแบบผสมผสานวิธีสอนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ประเภทอื่น ๆ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อประสมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 ควรทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์กับนักเรียนชั้นอื่นหรือปรับเปลี่ยนประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น ๆ เช่น ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉันทชัย จันทะเสน. (2558). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดุจเดือน ไซพิชิต. (2558). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับกลวิธีการให้เหตุผลเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทัศนาศ นันทนาภิธาน. (2540). *การศึกษาแนวคิดที่คลาดเคลื่อน เรื่อง โมเลกุล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ 7. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ทัศนาศ แชมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นันทา อังสุไวย. (2550). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตัวเองของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พูลศิริ สรหงส์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงความจำระยะสั้นกับความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์เคมีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- โรงเรียนบัวขาว. (2559). *งานวัดผลโรงเรียนบัวขาว. ภาพลิ้นดู : โรงเรียนบัวขาว องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์.*
- วนิดา ธาระนัต. (2557). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการหลักสูตรและการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.*
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).*
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).*
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2559). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.*
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือการสอนวิทยาศาสตร์ ฉบับขนาดคด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการดำเนินงานเรียนฟรีเรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ปีงบประมาณ 2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.*
- สุณิดา ปุสุรินทร์คำ. (2553). “ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือบน e-Learning” ใน *เอกสารคำสอนรายวิชา 02-051-522 เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.*
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- Gunter, M., Estes, T. and Schwap, J. (2010). *Instruction : A Model Approach (2nd ed). Allyn & Bacon. A Simon & Schuster company. Needham Heights, Mass.*
- Joyce, B., M. Weil and E. Calhoun. (2011) *Models of Teaching. Boston: Pearson Education.*
- Knowles, Malcolm. S. (1975) *Self – directed Learning : A Guide for Learners and Teachers. New York: Association Press.*

ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบ ธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธร

The Effect of Digital Media Creativity of Office of Insurance Commission (OIC) on Motivating Yasothon People to Apply for Voluntary Car Insurance

อนิมา อินทรีย์¹ และ จูรีวัลย์ ปักคิณ²
Anoma Insee¹ and Jureewan Pakdeewut²

Received : 22 ก.พ. 2561

Revised : 5 มิ.ย. 2562

Accepted : 10 มิ.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. และแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร เปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อ ดิจิทัลของ คปภ. ต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร ประชากร คือ ผู้ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในจังหวัดยโสธร ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบแบบทีที่เป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับมาก ประชาชนในจังหวัดยโสธร มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มี เพศ รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจแตกต่างกัน ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. และแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันโดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจมากที่สุด คือ ด้านความคิด คล่องแคล่ว

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์, สื่อดิจิทัล, แรงจูงใจ

Abstract

This research aims are: 1) Study the digital media creativity of OIC and the motivation of Yasothon people in applying for voluntary car insurance 2) Compare the motivation for voluntary car

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: anoma99912@gmail.com

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student Master of Business Administration Program, Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University, Email: anoma99912@gmail.com

² Advisors Master of Business Administration Program Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University.

insurance of people in Yasothon province classified by personal factors 3) Study the relationship and the effect of digital media creativity of OIC on the motivation for voluntary car insurance of people in Yasothon province. The population was people in Yasothon province who applied for voluntary care insurance. The data was collected by questionnaires from 400 samples and analyzed by descriptive statistic, independent t-test, one way ANOVA and multiple regression analysis. The result finds that the digital media creativity of OIC is at high level. The motivation for voluntary car insurance of people in Yasothon province is at high level. People who have different gender, salary and career have no different in motivation of applying for voluntary car insurance. People who have different education and age have different motivation to apply for voluntary car insurance. The relationship between digital media creativity of OIC and the motivation for voluntary car insurance are positive at medium level. Fluency thinking is the most effective digital media creativity to motivate people to apply for voluntary car insurance.

Keywords : Creativity, Digital Media, Motivation

บทนำ

จังหวัดยโสธร มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 539,991 คน (สำนักงานจังหวัดยโสธร, 2561 : 4) จากจำนวนประชากรทั้งหมดพบว่า มีสถิติการจดทะเบียนรถยนต์ส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน คิดเป็นสัดส่วนจำนวนประชากรต่อจำนวนรถยนต์เท่ากับ 23.42 ต่อ 1 โดยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 1,620 คัน หรือเท่ากับร้อยละ 7.55 ปี 2558 (สำนักงานขนส่งจังหวัดยโสธร, 2560 : 1) ทั้งนี้พบว่าสถิติอุบัติเหตุจากการใช้รถยนต์ในพื้นที่จังหวัดยโสธรนับจากปี 2556-2558 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) จังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด บริษัทประกันภัยฯลฯ มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ในปี 2558 พบว่าปริมาณการทำประกันวินาศภัยมีจำนวนทั้งสิ้น 89,005 กรมธรรม์ จำนวนเงินเอาประกันภัย 103,221,512 บาท โดยเป็นเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง 301,693 บาท ขณะที่ค่าสินไหมทดแทนจากการทำประกันภัยภาคสมัครใจในภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเท่ากับ 65,913 ล้านบาท (สำนักงานสถิติจังหวัดยโสธร, 2558) การที่ผู้ใช้อยู่รถยนต์ส่วนบุคคลไม่เกิน 7 ที่นั่ง ตัดสินใจทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเนื่องจากแรงจูงใจภายในตัวของผู้เอาประกันภัยเองซึ่งก็คือปัจจัยส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว อาชีพ และรายได้ รวมถึงปัจจัยเกี่ยวกับรถยนต์และพฤติกรรมในการขับขี่ ซึ่งประกอบด้วย ยี่ห้อรถยนต์ ขนาดเครื่องยนต์ อายุการใช้งานรถยนต์ ความถี่ในการใช้รถยนต์ ความเร็วในการขับขี่ และห้วงเวลาใช้รถยนต์ในรอบวัน โดยบุคคลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลหรือรถยนต์ส่วนบุคคล และพฤติกรรมในการขับขี่ที่แตกต่างกันอาจส่งผลให้มีการทำประกันภัยรถยนต์ส่วนบุคคลไม่เกิน 7 ที่นั่งแตกต่างกัน

นอกจากนี้ การรับรู้ข่าวสารของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลผ่านสื่อต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้ใช้รถยนต์ โดยเฉพาะการรับรู้ผ่านสื่อดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ค (Notebooks) โทรศัพท์มือถือ (Smart Phone) ผ่านช่องทางไลน์ (Line) เฟสบุ๊คส์ (facebook) อี-เมล (E-mail) อี-บุ๊คส์ (E-books) และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) โทรทัศน์ดิจิทัล (Digital Television) หรือสื่ออื่น ๆ ซึ่งมีการให้ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนหรือการทำธุรกิจประกันภัย อาทิเช่นสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) จังหวัด บริษัทประกันภัยในพื้นที่

จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุในพื้นที่จังหวัด ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำ ประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธร เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแนวทางการสื่อสาร ผ่านสื่อดิจิทัลของ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ให้มีประสิทธิภาพ ในการโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร
2. เพื่อเปรียบเทียบ แรงจูงใจในการทำประกันอุบัติเหตุภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัด ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธรเป็นการวิจัย เชิงปริมาณโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนกลุ่มผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 ที่นั่ง ที่ได้ทำการจดทะเบียนและทำ ประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจกับบริษัทประกันภัยในจังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น 23,059 คน (สำนักงานขนส่งจังหวัดยโสธร, 2560 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างของประชากรที่มีจำกัด (Finite Population) โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 394 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.) ได้แก่ 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น 4) ความคิดละเอียดลออ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ Likert คือ ระดับความคิดเห็นมาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ประกอบไปด้วย แรงจูงใจด้านอารมณ์ (Emotional Motives) แรงจูงใจด้านเหตุผล (Rational Motives) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับตามแบบของ Likert คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการหาความตรง (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนประเมิน แล้วคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index Of Item Objective Congruence) มีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินอีกครั้ง ซึ่งแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC 0.67-1.00 จากนั้นทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ของแบบสอบถาม 0.80 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ ค่าถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีความเชื่อมั่น 0.971 และข้อคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ มีความเชื่อมั่น 0.965

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 394 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูล 430 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้จำนวนแบบสอบถามสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล 400 ชุด ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ในลักษณะของการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenient Sampling) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากตัวแทนประกันภัยรถยนต์ในจังหวัดยโสธร

3.2 ผู้วิจัยติดต่อกับตัวแทนประกันภัยรถยนต์ในจังหวัดยโสธร เพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลกับผู้ที่ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2561

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามแล้วนำมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการ แจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารยุคดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เป็นแบบมาตราส่วนระดับประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558 : 120)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51–5.00	ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับมาก
2.51–3.50	ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับน้อย
1.00–1.50	ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558 : 120)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51–5.00	มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ในระดับมากที่สุด
3.51–4.49	มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ในระดับมาก
2.51–3.49	มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ในระดับน้อย
1.00–1.50	มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ในระดับน้อยที่สุด

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบแบบที ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) การเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ รายได้ต่อเดือน และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่มีต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression)

เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 316)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	แปลความหมาย
0.91 –1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71 –0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31 –0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01 –0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผล

การวิจัยความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธร เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดยโสธร จำนวน 400 คน สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่สูงที่สุดคือด้านความคิดละเอียดลออ ($\bar{X}=3.87$) รองลงมา คือด้านความคิดยืดหยุ่น ($\bar{X}=3.81$) ความคิดคล่องแคล่ว ($\bar{X}=3.79$) และความคิดริเริ่ม ($\bar{X}=3.71$)

เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. เป็นรายข้อพบว่า ด้านความคิดริเริ่ม ข้อที่มีระดับสูงสุดที่สุด คือ การใช้งานสื่อดิจิทัลของ คปภ. ทำให้ผู้ใช้งานได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ($\bar{X}=3.76$) รองลงมา คือ รูปแบบในการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีรูปแบบที่ไม่ซ้ำกับสื่ออื่น ๆ ($\bar{X}=3.71$) และสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีการผสมผสาน เนื้อหาและองค์ประกอบต่าง ๆ ได้น่าสนใจ ($\bar{X}=3.70$) ด้านความคิดคล่องแคล่วข้อที่มีระดับสูงสุดที่สุด คือ การสืบค้นข้อมูลในสื่อดิจิทัลของ คปภ. สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X}=3.88$) รองลงมา คือ ข้อมูลที่แสดงในสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.77$) และสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีการเชื่อมโยงกับสื่ออื่น ๆ ได้อย่างครอบคลุม ($\bar{X}=3.77$) ด้านความคิดยืดหยุ่น ข้อที่มีระดับสูงสุดที่สุด คือ ผู้ใช้สื่อดิจิทัลของ คปภ. เกิดการเรียนรู้ในหลายเรื่อง ($\bar{X}=3.84$) รองลงมา คือ สื่อดิจิทัลของ คปภ. สามารถตอบสนองกิจกรรมได้หลากหลาย ($\bar{X}=3.82$) และสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีประโยชน์หลายด้านนอกเหนือจากเรื่องการประกันภัย ($\bar{X}=3.81$) ด้านความคิดละเอียดลออข้อที่มีระดับสูงสุดที่สุด คือ สื่อดิจิทัลของ คปภ. มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาเป็นขั้นเป็นตอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.92$) รองลงมา คือ เนื้อหาในสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน ($\bar{X}=3.89$) และสื่อดิจิทัลของ คปภ. มีการตกแต่งให้ดึงดูดน่าใช้งาน ($\bar{X}=3.89$)

2. ประชาชนในจังหวัดยโสธร มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มากที่สุด คือ แรงจูงใจด้านอารมณ์ ($\bar{X}=4.20$) รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านเหตุผล ($\bar{X}=4.15$) เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธรเป็นรายข้อ พบว่าแรงจูงใจด้านอารมณ์ ข้อที่มีแรงจูงใจมากที่สุด คือ ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ เพื่อให้คนในครอบครัวอุ่นใจ ($\bar{X}=4.35$) รองลงมา คือ ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเพราะช่วยลดความเสี่ยงต่อทรัพย์สิน ($\bar{X}=4.33$) และทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นคนรอบคอบ ($\bar{X}=4.23$) แรงจูงใจด้านเหตุผลข้อที่มีแรงจูงใจมากที่สุด คือ ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเพราะต้องการคุ้มครองความเสี่ยงในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X}=4.31$) รองลงมา คือ ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเพื่อป้องกันความยุ่งยากในการเจรจากับคู่กรณี ($\bar{X}=4.25$) และทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ เพราะได้รับการดูแลจากบริษัทประกันภัย ($\bar{X}=4.23$)

3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ จำแนกตามเพศ พบว่าประชาชนในจังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมประชาชนในจังหวัดยโสธรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ สูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแรงจูงใจด้านเหตุผล ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีแรงจูงใจด้านเหตุผลสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนแรงจูงใจด้านอารมณ์ ไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ จำแนกตามอายุพบว่าโดยรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันทุกด้าน โดยแรงจูงใจด้านอารมณ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนแรงจูงใจด้านเหตุผล แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน และอาชีพ พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาความสัมพันธ์ และผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชน

ในจังหวัดยโสธร พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.) กับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของ คปภ. กับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธรเป็นรายด้าน พบว่าค่าความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่นและ ด้านความคิดละเอียดลออ กับ แรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง การวิเคราะห์ผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และการสร้างสมการพยากรณ์ พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. 3 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว และด้านความคิดละเอียดลออ ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร จึงสามารถสร้างสมการแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร ได้รูปแบบสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นในรูปคะแนนดิบ และในรูปข้อมูลคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.947 + 0.145b_1 + 0.230b_2 + 0.211b_3$$

หรือ แรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร = $1.947 + 0.145$ (ความคิดริเริ่ม) + 0.230 (ความคิดคล่องแคล่ว) + 0.211 (ความคิดละเอียดลออ)

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y = 0.238b_2 + 0.219b_3 + 0.153b_1$$

หรือ แรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร = 0.238 (ความคิดคล่องแคล่ว) + 0.219 (ความคิดละเอียดลออ) + 0.153 (ความคิดริเริ่ม)

จากสมการพยากรณ์ของตัวแปรความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) พบว่าความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วมีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธรมากที่สุด (Beta = 0.238) รองลงมา คือ ด้านความคิดละเอียดลออ (Beta = 0.219) และด้านความคิดริเริ่ม (Beta = 0.153)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในเขตจังหวัดยโสธร สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของ คปภ. อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทุกวันนี้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้มีพัฒนาการตามทันโลกไปด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การติดต่อสื่อสารจากเดิมที่เคยใช้เวลานานกว่าจะส่งจดหมายหรือโทรเลขหากันได้ แต่ปัจจุบันมีช่องทางการสื่อสารมากมายที่ช่วยให้ติดต่อถึงกันได้รวดเร็วและง่ายดาย แม้จะอยู่ห่างไกลกันเพียงใดก็ตาม สภาวะการณ์เช่นนี้นอกจากจะเรียกได้ว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์แล้ว อาจเรียกโลกยุคนี้ว่าเป็นยุคสารสนเทศ ระหว่างยุคสารสนเทศ มีปรากฏการณ์ที่อุตสาหกรรมดิจิทัลสร้างสังคมที่อาศัยความรู้ แวดล้อมด้วยเศรษฐกิจโลกไฮเทค ที่มีอิทธิพลต่อวิถีการผลิตและภาคบริการดำเนินการในวิธีที่มีประสิทธิภาพและสะดวก

คปภ. ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัย มีวิสัยทัศน์ที่จะทำให้สาธารณชนมีความรู้ ความสามารถและเชื่อมั่นในการใช้ระบบประกันภัย เพื่อบริหารความเสี่ยง สร้างความมั่นคงสู่อนาคตที่ยั่งยืน จึงมีการพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อตอบสนองรูปแบบวิถีชีวิตของคนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยพัฒนาให้มีรูปแบบที่สวยงาม สะดวก เข้าถึงได้ง่าย และใช้งานได้อย่างครอบคลุม สอดคล้องกับ วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2554 : 1-8) ซึ่งกล่าวว่า การสื่อสารดิจิทัล เป็นทักษะสำคัญยิ่งของผู้คนในศตวรรษที่ 21 เป็นพลังที่เปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนบนพื้นโลก การสื่อสารดิจิทัล คือกระบวนการใช้ทักษะในการใช้วิเคราะห์ ผู้รับสาร/ออกแบบสาร อย่างดึงดูดใจมีความคิดสร้างสรรค์ผ่านการ ใช้สื่อดิจิทัล (digital media) ที่มีปฏิสัมพันธ์, มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการผสมผสานข้อความ (text) ภาพ, เสียง, เทคนิคพิเศษ ให้บังเกิดผลต่อผู้รับสาร ดังที่ผู้ส่งสารตั้งใจ การสื่อสารดิจิทัลจึงรวมทั้งการสร้างระบบคิด/การผลิต/การสร้างสาร/ การถ่ายทอดและการสร้างผลกระทบ ต่อผู้รับสาร

2. ประชาชนในจังหวัดยโสธร มีแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ อยู่ในระดับมากเนื่องจากปัจจุบันรถยนต์ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต จะเห็นได้จากการมีผู้ใช้รถเป็นจำนวนมากขึ้น ทั้งในด้านการคมนาคม และการขนส่งสินค้า ประกอบกับจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีสถิติสูงขึ้น ดังนั้นความจำเป็นในเรื่องของการทำประกันภัยรถยนต์ จึงต้องมีเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะเป็นหลักประกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตและธุรกิจในสังคม การประกันภัยรถยนต์เป็นการช่วยป้องกันทรัพย์สิน รวมถึงความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยในกรณีเกิดอุบัติเหตุกับบุคคลภายนอก ไม่ว่าจะเป็นชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องเป็นการรับผิดชอบตามกฎหมาย และมีการชดเชยค่าเสียหาย ซึ่งอาจเป็นจำนวนเงินที่ไม่แน่นอน ความเสี่ยงภัยเหล่านี้จะลดภาระและความเดือดร้อนทางการเงินให้กับผู้เอาประกันภัยได้ด้วยการทำประกันภัย และในปัจจุบันผู้ที่ซื้อรถใหม่ก็ให้ความสำคัญกับการทำประกันภัยมากขึ้น จะเห็นได้จากการสำรองก่อนตัดสินใจซื้อ จะเป็นเรื่องของการประกันภัย รถมรวมอยู่ด้วย สอดคล้องกับ พิษณุภา ชินคำ และจรัสวัณ ภัคศิริ (2561 : 20) ศึกษาพฤติกรรมการจองใจที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจเลือกบริษัทประกันชีวิตของตัวแทนประกันชีวิตในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าพฤติกรรมการจองใจของบริษัทประกันชีวิต อยู่ในระดับมาก ทั้งกลยุทธ์โดยรวม และกลยุทธ์รายด้าน คือ กลยุทธ์การจองใจด้วยรางวัลตอบแทน กลยุทธ์การจองใจด้วยลักษณะการทำงาน และกลยุทธ์การจองใจด้วยรูปแบบการทำงาน เนื่องจากธุรกิจประกันชีวิตมีการแข่งขันกันสูง จากภาวะการณ์ชะลอตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ทำให้การประกันชีวิตเป็นทางเลือกในการออมทรัพย์ของประชาชน ที่ให้ผลตอบแทนดีกว่าการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์เพราะให้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และมีการประกันความเสี่ยงที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้ธุรกิจประกันชีวิตมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วิมล แซ่ตั้ง (2553 : 102-110) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ในจังหวัดนนทบุรี พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ประกอบด้วย 1) ความคุ้มครองความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของบุคคลภายในอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 2) ความมั่นคงของบริษัทประกันภัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 3) อยู่ซ่อมรถยนต์อยู่ในระดับมาตรฐานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และ 4) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำประกันภัยรถยนต์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 และสอดคล้องกับ ขวัญชัย กิตติไพศาลกุล (2543 : 62-65) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้เอาประกันภัยที่ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจประเภท 1 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน โดยเสียค่าเบี้ยประกันภัยอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อปี ในขณะที่ผู้เอาประกันภัยที่ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจประเภท 3 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือน โดยเสียค่าเบี้ยประกันภัยไม่เกิน 5,000 บาทต่อปี และการทำประกันภัยรถยนต์ของผู้เอาประกันภัยส่วนใหญ่จะเกิดจากการติดต่อกับทางบริษัท ประกันภัยโดยตรง โดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อน บุคคล ที่รู้จัก และญาติเป็นส่วนใหญ่ สำหรับมูลเหตุจูงใจให้ทำประกันภัย

รถยนต์ภาคสมัครใจทั้งประเภท 1 และ 3 นั้นพบว่าขึ้นอยู่กับอัตราเบี้ยประกันภัย ความคุ้มครอง และการบริการของบริษัทประกันภัย

3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ของประชาชนในจังหวัดยโสธรพบว่า ประชาชนที่มี เพศ รายได้ อาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีการศึกษา และอายุ ต่างกัน มีแรงจูงใจแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ขณะที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการดำเนินชีวิตคือการศึกษา และอายุ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ซึ่งเทวัญ วิชิตะกุล (2554 : 94-95) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการทำประกันภัยรถยนต์นั่งส่วนบุคคลภาคสมัครใจในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และประสบการณ์การขับรถจะไม่อิทธิพลต่อการทำประกันภัยรถยนต์นั่งส่วนบุคคลภาคสมัครใจในเขตกรุงเทพมหานคร แต่จะได้รับอิทธิพลจากระดับการศึกษา รายได้ และการทำประกันภัย พ.ร.บ. ส่วนความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำประกันภัยของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับพอใช้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องหรือเคยมีประสบการณ์มา สอดคล้องกับ พิสิวิไล ไข่มุก (2559 : 135-147) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อประกันชีวิตของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ด้านเพศ รายได้ต่อเดือนต่างกัน จะให้ความสำคัญในการซื้อประกันชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการครูที่มีอายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พิษณุภา ชินคำ และจุริวัลย์ ภักดีวุฒิ (2561 : 20) ที่ศึกษากลยุทธ์การจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกบริษัทประกันชีวิตของตัวแทนประกันชีวิตในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าตัวแทนประกันชีวิตที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกบริษัทประกันชีวิตแตกต่างกัน เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และการสร้างสมการพยากรณ์ พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเป็นการทำประกันภัยที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากการทำประกันภัยตามกฎหมาย ซึ่งผู้ทำประกันภัยต้องมีการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดความคุ้มครองที่จะนำมาประเมินร่วมกับค่าใช้จ่ายว่าคุ้มค่าหรือไม่ โดยเป็นการสืบค้นข้อมูลผ่านทางสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ ซึ่งสื่อที่มความคิดสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการนำเสนอ ข้อมูลในการนำเสนอ หรือความเชื่อมโยงต่อฐานข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยจูงใจให้ผู้ทำประกันภัยมีความต้องการทำประกันภัยรถยนต์อย่างสมัครใจได้มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่มีต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธร พบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล 3 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว และด้านความคิดละเอียดลออ มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชน โดยความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วมีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชนในจังหวัดยโสธรมากที่สุด เนื่องจากในสังคมยุคปัจจุบันมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่ต้องการความรวดเร็ว ทุกอย่างสามารถดำเนินการทำธุรกรรมได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส การสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ จึงต้องมีประสิทธิภาพในการช่วยตัดสินใจในระยะเวลาอันสั้น สามารถเข้าถึงได้ง่าย ใช้งานได้สะดวกสบาย สอดคล้องกับ พิบุณย์ ทีปะปาล (2545 : 156-159) ระบุว่าคนที่ผู้บริโภคหรือกิจกรรมธุรกิจจะมีการซื้อผลิตภัณฑ์ใด ๆ จะต้องมีเหตุหรือแรงจูงใจ ต้องค้นหาแรงจูงใจของลูกค้า และนำสิ่งเหล่านั้นในการเสนอขายและรักษาความสัมพันธ์ของลูกค้าให้เป็นระยะเวลานานเพื่อสร้างความพอใจสูงสุดแก่ผู้ซื้อ ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มยอดขายได้ โดยเสนอสินค้าและบริการ

ให้กับลูกค้าที่มีการนำปัจจัยในเรื่องของแรงจูงใจเข้าไปเกี่ยวข้อง แรงจูงใจที่สำคัญในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสะดวกสบาย (Handiness) ในการซื้อสินค้าหรือใช้บริการ การใช้งานของตัวสินค้า (Efficiency in Operation or Use) สามารถใช้ประโยชน์ได้หลาย ๆ ทาง (Dependability in Use) สินค้าที่มีบริการ (Reliability of Auxiliary Services) มีคุณภาพที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่มากที่สุดคือ ด้านความคิดละเอียดลออ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้บริโภคอย่างครอบคลุมตามความต้องการ แต่ ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มมีค่าน้อยที่สุด โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับความแปลกใหม่ จึงควรมีการปรับปรุงสื่อเพิ่มความแปลกใหม่ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนเกิดความสนใจมากขึ้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ในสื่อดิจิทัล ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจมากที่สุด คือ ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว จึงควรมีการพัฒนาสื่อดิจิทัลให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหากระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีความเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อย่างเหมาะสม

1.3 ผลการวิจัยพบว่าช่องทางสื่อดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่ผู้บริโภครับรู้มากที่สุด คือ โทรศัพท์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55 ของการรับรู้จากช่องทางสื่อสารทั้งหมด จึงควรมุ่งเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์ โดยให้เนื้อหาที่มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลประกอบการวางแผนส่งเสริมการทำประกันภัยรถยนต์ที่ครอบคลุมในหลายมิติมากขึ้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงานสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการทำประกันภัย

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชัย กิตติไพศาลกุล. (2543). พฤติกรรมของผู้ทำประกันภัยรถยนต์โดยสมัครใจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: ไทยเนมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซีฟ.
- เทวัญ วิจิตรกุล. (2554). การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำประกันภัยรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัสวิ ไข่มุกข์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร, 2(1), 135-147.

- พิบูลทีปะปาล. (2545). *หลักการตลาด : ยุคใหม่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- พิชญภา ชินคำ และ จุรีวัลย์ ภักดิ์วุฒิ. (2561). กลยุทธ์การจูงใจที่มีผลต่อการเลือกบริษัทประกันชีวิต ของตัวแทนประกันชีวิต ในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(1), 10-20.
- วิมล แซ่ตั้ง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2554). *การสื่อสารดิจิทัล : สื่อแห่งอนาคตที่เปลี่ยนวิถีชีวิตและวิถีโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2561, จาก http://www.infocommmju.com/icarticle/images/stories/icarticles/ajwittaya/Digital_Communication.pdf
- สุภกิจธร อุ้นใจ. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของบริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานขนส่งจังหวัดยโสธร. (2560). *สถิติเกี่ยวกับจำนวนรถจดทะเบียนสะสมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ปีงบประมาณ 2556-2560*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2561, จาก: www.dit.go.th/site/yasothon/m.download/4188
- สำนักงานจังหวัดยโสธร. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2561-2564*. ยโสธร: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.
- สำนักงานสถิติจังหวัดยโสธร. (2558). *สถิติการขนส่ง*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2561, จาก: http://yasothon.old.nso.go.th/nso/project/search_option/search_result.jsp
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd*. New York: Harper and Row Publications.

อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว Tourism Resource Identity of Roi-Et Province Affecting The Tourists of Decision

ณัฐนิชา ไบเอี่ยม¹ และ มงคล เอกพันธ์²

Natnicha Baiiam¹ and Mongkol Ekkaphan²

Received : 9 เม.ย. 2562

Revised : 14 มิ.ย. 2562

Accepted : 16 มิ.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 323 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที่เป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด และการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 3) ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) อัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และด้านสถานที่ท่องเที่ยว มีผลกระทบเชิงบวกต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, ทรัพยากรการท่องเที่ยว, การตัดสินใจ

Abstract

The research aims to examine 1) the identity of tourism resources in Roi – Et 2) the decision of tourists in Roi - Et Province 3) comparative the decision of tourists classified by personal factors which are gender age education level occupation and income 4) the relationship and effect of tourism resources identities and decision of tourists in Roi Et province. This research collecting data by questionnaires from 323 samples. Collected data was analyzed through descriptive statistics; frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data was compared through t-test and F-Test with a one-way analysis of variance

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Graduate Student of the master of business administration, Department of business administration at Roi Et Rajabhat University

² Lecturer, business administration, Department of business administration at Roi Et Rajabhat University

(ANOVA) and multiple regression analysis. The result showed 1) the tourists opinions towards tourism resources identities and decision of Roi - Et province were at a high level. 2) finding from the comparison showed that the subjects of different gender age education level and income resulted in different opinions on decision at a significant level of 0.01. 3) identity of tourism resource in Roi – Et correlated with decision of tourists attraction was positive influenced on decision at a significant level of 0.01. 4) The local product and tourists attraction was positive influenced on decision at a significant level of 0.01.

Keywords : Identity, Tourism Resources, Decided

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9 และคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาตลอดทั้งปี และสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยถึง 1.82 ล้านล้านบาท แม้ว่าจะมีปัจจัยกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งปัญหาภัยธรรมชาติ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก แต่ภาคการท่องเที่ยวก็แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัว และฟื้นฟูสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการร่วมมือร่วมใจของทุกองค์กรด้วยกัน ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวกลับมาคึกคักได้อย่างเดิม ประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยธรรมชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีประวัติศาสตร์ มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และมีอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมและประเพณี รวมไปถึงด้านสถานที่ท่องเที่ยว (ลินจง โพชาวี, 2554 : 40) สิ่งที่น่าสนใจของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ความเป็นเมืองที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่มีความเรียบง่าย มีการรวมกลุ่มในการทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ คือ ข้าวหอมมะลิ ซึ่งมีพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ในการปลูกข้าวหอมมะลิ และเนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการจัดประกวดข้าวหอมมะลิของประเทศ ทำให้คนส่วนใหญ่รู้จักจังหวัดร้อยเอ็ดในนามของข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดในประเทศ (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2561 : ออนไลน์) ทำให้หลายคนเข้าใจผิดว่าจังหวัดร้อยเอ็ดนั้น มีจุดเด่นเพียงแค่เรื่องข้าวหอมมะลิ เพียงอย่างเดียวไม่ทราบถึงอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวหลายคนลดความสนใจที่มีต่อจังหวัดร้อยเอ็ด

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นคำที่ถูกพูดถึงในปัจจุบัน ทั้งในระดับโลก ระดับสากล ระดับท้องถิ่น และระดับบุคคล โดยอัตลักษณ์ไม่เพียงแต่จะเป็นประเด็นทางวิชาการที่กำลังได้รับความสนใจมากขึ้นในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางความคิด เพื่อที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองให้ชัดเจนขึ้นเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นมิติของชาติพันธุ์ ชนชั้น ศาสนา และสถานภาพครอบครัว เบญจวรรณ สุพันธ์ทอง (2555 : 11) ลักษณะร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่ง โดยผ่านกระบวนการทางสังคมและการร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ได้สืบทอดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งอัตลักษณ์ ดังกล่าวประกอบด้วยลักษณะชาติพันธุ์อยู่ 2 มิติ คือ มิติทางด้านร่างกาย เช่น รูปร่างหน้าตา สีผิว เป็นต้น และมิติทางด้านสัญลักษณ์ เช่น ชื่อที่ถูกบัญญัติอารยรัตน โนนสุวรรณ (2555 : 13) ซึ่งจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (Local Product) หมายถึง สินค้าท้องถิ่นที่ผลิตจากวัสดุที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมในจังหวัดร้อยเอ็ด ผสานด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีลักษณะโดดเด่น สวยงามเฉพาะตัว หลากหลาย และแตกต่างจาก ที่อื่น เช่น ข้าวหอมมะลิ ผ้าไหมสาเกต ผ้าหมัดหมี่ ผลิตภัณฑ์ลายซิด ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เป็นต้น

2) วัฒนธรรมและประเพณี (Tradition and Culture) หมายถึง รูปแบบ แบบแผนที่ชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ยึดถือและปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และมีการอนุรักษ์ พื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนอบรมสั่งสอนสู่ลูกหลานที่เป็นความเชื่อ ผสานอยู่ในวิถีชีวิต โดยอิงกับศาสนา สืบต่อมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน เช่น ประเพณีกินข้าวปั้นบุญผะเหวด ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีวันออกพรรษา ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น 3) สถานที่ท่องเที่ยว (Tourism Attractions) หมายถึง สถานที่ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งที่เกิดเองตามธรรมชาติ มนุษย์สร้างขึ้น มีความสะดวกสบาย ปลอดภัย ในการเดินทาง สามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีสถานที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เช่น พระมหาเจดีย์ชัยมงคล วัฒนบุรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง บึงพลาญชัย บึงเกลือ ผาหมอกมียวาย วัดป่ากุง กู่กาสิงห์ กู่พระโกนา เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ส่งผลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด คำนวณได้จากสูตร ไม่ทราบขนาดของประชากรของ W.G.Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้สูตรคำนวณของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 43-44) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 323 คน โดยจัดเก็บข้อมูล 323 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้จำนวนแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวของ ลินจง โพซารี (2554 : 4-8) มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2543: 85) ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ราย เพื่อทำการประเมิน แล้วนำแบบประเมินมาคำนวณหาค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index Of Item Objective Congruence) มีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักท่องเที่ยวยุคใหม่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ราย แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ ค่าถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเที่ยง 0.972 และข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว มีความเที่ยง 0.973 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.6 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง (Hair et al., 2006)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ในลักษณะของการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenient Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ผู้วิจัยติดต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2561

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ส่งผลการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นแบบมาตราส่วนระดับประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย ให้เพิ่มช่วงค่าช่วงคะแนนเฉลี่ย
4.51-5.00 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความเป็นอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความเป็นอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวมาก
2.51-3.50 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความเป็นอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความเป็นอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวน้อย
1.00-1.50 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อความเป็นอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นแบบมาตราส่วนระดับประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย ให้เพิ่มช่วงค่าช่วงคะแนนเฉลี่ย
4.51-5.00 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง	ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวโดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ t-test ตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว Oneway ANOVA (Analysis of Variance: ANOVA) และ LSD

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และ การการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression)

เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันดังนี้ (ซูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 316)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	แปลความหมาย
0.91 –1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71 –0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31 –0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01 –0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผล

การวิจัยอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมและประเพณี และด้านสถานที่ท่องเที่ยวปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	4.66	0.50	มากที่สุด
2. ด้านวัฒนธรรมและประเพณี	4.56	0.67	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.49	0.71	มาก
โดยรวม	4.44	0.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.66) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ($\bar{X}$ = 4.56) และด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.49) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม 5 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการตระหนักถึงความต้องการ	4.60	0.56	มากที่สุด
2. ด้านการค้นหาข้อมูล	4.34	0.79	มาก
3. ด้านการประเมินทางเลือก	4.34	0.79	มาก
4. ด้านการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว	4.40	0.63	มาก
5. ด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว	4.50	0.58	มากที่สุด
โดยรวม	4.60	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ รองลงมา คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.50$) และด้านการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามข้อมูลทั่วไปด้านเพศ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน คือ ด้านตระหนักถึงความต้องการ ด้านค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การเปรียบเทียบความแตกต่างการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามข้อมูลทั่วไปด้านอายุ โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มี อายุ 21-30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการตระหนักถึงความต้องการแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มี อายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักท่องเที่ยวที่มี อายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการตระหนักถึงความต้องการแตกต่างกันกับนักท่องเที่ยวที่มี อายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การเปรียบเทียบความแตกต่างการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามข้อมูลทั่วไปด้านอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน คือ ด้านตระหนักถึงความต้องการ ด้านค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ด้านรายได้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน คือ ด้านตระหนักถึงความต้องการด้านค้นหาข้อมูล

ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจท่องเที่ยว และด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบอัตรลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์ ในการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการตัดสินใจที่ส่งผลต่ออัตรลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ การถดถอยแบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์ สามารถแสดงข้อมูลได้ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างอัตรลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาอัตรลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 0.716 มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านวัฒนธรรมและประเพณี กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 0.747 มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านสถานที่ท่องเที่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 0.701 มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระก็มีความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 จึงดำเนินการตรวจสอบโดยพิจารณา ค่า variance inflation factor (VIF) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่แสดงปัจจัยหรือผลกระทบของตัวแปรอิสระตัวหนึ่งในสมการถดถอยเชิงซ้อนว่าจะมีอิทธิพลต่อค่าความแปรปรวน (variance) ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ในสมการเชิงซ้อนมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า 2.844–6.305 ซึ่งน้อยกว่า 10 (Foxall and Yanide-Soriano, 2005) จึงสามารถดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปรด้วยสมการถดถอยต่อไป

ตาราง 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างอัตรลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

Model	อัตรลักษณ์ทรัพยากรธรรมชาติ	Unstandardized		Standardized	t	P-Value
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
1	ค่าคงที่ (Constant)	0.481	0.180			
	1. ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	0.508	0.038	0.589	13.262	0.000**
	2. ด้านวัฒนธรรมและประเพณี	-0.079	0.070	-0.088	-1.124	0.262
	3. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	0.359	0.054	0.297	6.677	0.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 3 พบว่าอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และด้านสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม และประเพณี ไม่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ

เมื่ออัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านสถานที่ท่องเที่ยวไปสร้างสมการพยากรณ์การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว โดยรวม ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.687 โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

- สมการคะแนนดิบ

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว = $0.481 + 0.508$ (ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น) + 0.359 (ด้านสถานที่ท่องเที่ยว)

- สมการคะแนนมาตรฐาน

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว = 0.038 (ด้านผลิตภัณฑ์) + 0.054 (ด้านสถานที่ท่องเที่ยว)

ค่า b ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น = 0.508 หมายความว่า อัตลักษณ์ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.508 หน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่า b ของด้านวัฒนธรรมและประเพณี = -0.079 หมายความว่า อัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประเพณี ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่า b ของด้านสถานที่ท่องเที่ยว = 0.359 หมายความว่า อัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.359 หน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรพีพรรณ จันทน์ (2558 : 44) ปัจจัยด้านอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์ พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง บ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาจเป็นเพราะจังหวัดร้อยเอ็ดได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การประชาสัมพันธ์ให้เห็นความโดดเด่น และยังมี การจัดงานประจำปีที่ทำให้คนสมัยใหม่ได้รู้จักจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมองว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีการออกแบบที่สวยงามและมีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และมีการนำผลผลิตข้าวหอมมะลิมาแปรรูป เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าไหม และขนมบรววนที่ใช้แป้งข้าวหอมมะลิ

2. นักท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมีการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมภรณ์ จินดาประเสริฐ (2556 : 85) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเลย มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกันทำให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้จากงานวิจัยของมงคล เอกพันธ์ (2560 : 31-37) ได้ศึกษาอิทธิพลการรับรู้สื่อที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี พบว่าการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบช่องทางที่หลากหลาย เช่น ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ การโฆษณาจะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางการท่องเที่ยว และยังมีการเดินทางที่สะดวกสบายเนื่องจากการเดินทางในปัจจุบันนั้นมีราคาที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สถานที่ท่องเที่ยวก็ยังมีความเป็นธรรมชาติ

ที่สวยงามเหมาะแก่การเดินทางมาท่องเที่ยว สภาพความเป็นธรรมชาติอีกด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสูงสุด คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ด้านพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว ด้านการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว ด้านการค้นหาข้อมูล และด้านการประเมินทางเลือกตามลำดับ เนื่องจากมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย สถานที่ท่องเที่ยวง่ายต่อการเข้าถึง มีผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ และประเพณีวัฒนธรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิม ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวนั้นมีความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว และมีการจัดการที่ดีในด้านอำนวยความสะดวก มีการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ง่าย สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัย และเส้นทางการท่องเที่ยวมีความสะดวก

3. นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีการตัดสินใจแตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยนักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมภรณ์ จินดาประเสริฐ (2556 : 87) ได้กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะด้านเพศของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถใช้บริการท่องเที่ยวได้เท่าเทียม โดยสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว เน้นให้บริการท่องเที่ยวในทางวัฒนธรรมเป็นสำคัญ ดังนั้นแม้ผู้มาใช้บริการจะเป็นเพศใดก็สามารถใช้บริการได้เต็มประสิทธิภาพของการบริการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับพิชญภา ชินคำ และจรีวัลย์ ภักดีวุฒิ (2561 : 11-22) ได้ศึกษากลยุทธ์การจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกบริษัทประกันชีวิตของตัวแทนประกันชีวิต พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

4. อัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว และอัตลักษณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และด้านสถานที่ท่องเที่ยว มีผลกระทบเชิงบวกกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม มีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และมีการนำผลผลิตข้าวหอมมะลิมาแปรรูป ส่วนด้านสถานที่ท่องเที่ยวนั้น มีการเดินทางที่สะดวกสบาย เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ง่าย และมีความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมภรณ์ จินดาประเสริฐ (2556 : 88) ได้กล่าวว่า ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจะเน้นผลิตโดยใช้กำลังแรงงานของคนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มที่มีลวดลายเฉพาะอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว มีผลกระทบเชิงบวกกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความพึงพอใจโดยรวม ด้านความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และด้านการบอกต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากในการบริการจัดการท่องเที่ยวของ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่มีการนำเสนออัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวยังส่งผลต่อคุณภาพของการท่องเที่ยว และส่งผลต่อความพึงพอใจและความตั้งใจเชิงพฤติกรรม

นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพวรรณ วรรณวานิชย์ (2548 : 35) ได้กล่าว ผลจากการให้บริการภายหลังการซื้อบริการ ณ สถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนลักษณะและธรรมชาติ เฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การสนับสนุนความน่าจะเป็นของการกลับมาเยี่ยมชม การบ่งชี้ความสัมพันธ์ของผู้เยี่ยมชม ภายหลังจากที่ได้รับการสัมผัสและรับรู้การบริการแล้วจะประเมินคุณภาพของการบริการที่ได้รับรวมทั้งระดับความพึงพอใจหรือไม่พอใจ สำหรับผู้เยี่ยมชมที่พอใจจะมี ปฏิกริยาแสดงออกมาในรูปการณกลับมาเยี่ยมชมซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับศลิษา ธีรานนท์ (2557 : 63) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีสถานภาพ อายุ และอาชีพแตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับมนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2556 : 75) ได้กล่าวว่า การสร้างอัตลักษณ์ตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวหัวหิน ลักษณะโดดเด่นของเมือง มีความเป็นเอกลักษณ์ของอาหารทะเล บรรยากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกทำให้เกิดเป็นภาพลักษณ์และเสน่ห์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงทรัพยากรธรรมชาตินั้นผู้วิจัยได้ทำการเลือกอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมา 3 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ดนั้น มีความโดดเด่นในเรื่องของลวดลายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และเรื่องของการนำข้าวหอมมะลิมาแปรรูปที่มีความแตกต่างและหลากหลาย จึงควรส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูล และเป็นโอกาสเพิ่มรายได้ สามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน จึงควรส่งเสริมการให้ข้อมูลและโฆษณาให้นักท่องเที่ยวทราบมากขึ้น ด้านวัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นประเพณีส่งผลต่อความสนใจที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด แต่ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลอาจจะเป็นชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีความเคยชินกับวัฒนธรรมและประเพณี จึงไม่ส่งผลให้มีความต้องการและสนใจท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี และด้านสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลบางส่วน จึงควรมีการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาความสะอาด และทำการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงาม เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจกับสถานที่ท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 ควรศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.3 ควรศึกษาผลกระทบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่ออัตลักษณ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.4 ควรเพิ่มวิธีวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักท่องเที่ยว จะทำให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดเพิ่มขึ้น
- 2.5 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *การท่องเที่ยวประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2561, จาก : www.thai.tourismthailand.org/home
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: ไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซีฟ.
- ธรรมภรณ์ จินดาประเสริฐ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รพีพรรณ จันท. (2558). *ปัจจัยด้านอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มงคล เอกพันธ์. (2560). *อิทธิพลการรับรู้สื่อโฆษณาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(1), 31-37.
- พิชญภา ชินคำและจรัสวัณ ภัคตวุฒิ. (2561). *กลยุทธ์การจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกบริษัทประกันชีวิตของตัวแทนประกันชีวิตในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(1), 11-22.
- ลินจง โพชาริ. (2554). *ปัจจัยด้านอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์*. คณะการจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2543). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2560). สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561, จาก:

http://www.tourism.go.th/assets/portals/1/files/Domestics_DEC59.pdf

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เบญจวรรณ สุพันธ์ทอง. (2555). *การใช้ข้อสังเกตในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดนัดศิลปะในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.

ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์. (2548). *การจัดการตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.

ศลิษา ธีรานนท์ (2557). *ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยวต่างชาติ : กรณีศึกษาภายหลังการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารีย์รัตน์ โนนสุวรรณ. (2555). *ตำนานวีรบุรุษลาวกับการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Foxall, G.R. & Yani-de-Soriano, M.M.. (2005). Situational influences on consumers, attitudes and behavior. *Journal of Business research*, 58, 518-525.

Hair, J. F. Jr. Black, W. C., Babin, B. J. Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed). New Jersey: Prentice Hall.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด

Factors Affecting Purchasing Decision for Melon in Roi - Et Province

รัชนิดา ไสยรส¹

Ratchanida Saiyaros¹

Received : 2 เม.ย. 2561

Revised : 8 ธ.ค. 2561

Accepted : 12 ธ.ค. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อน 2) ศึกษาการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเลือกซื้อกับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อน ในจังหวัดร้อยเอ็ด 4) ศึกษาอิทธิพลปัจจัยการเลือกซื้อต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อน ในจังหวัดร้อยเอ็ด 5) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อน ในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ซื้อเมล่อนร้านกรณีกาฟาร์ม ที่จำหน่ายที่ร้านอาหารบ้านสวน และห้างโรบินสัน สาขาร้อยเอ็ด จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านบรรจุภัณฑ์ ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการให้บริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า แต่อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด 2) การตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการแสวงหาข่าวสาร ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ด้านการประเมินทางเลือก และด้านการตัดสินใจซื้อ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเลือกซื้อกับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .534 4) ปัจจัยทุกด้านสามารถอธิบายการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ดได้ร้อยละ 42.50 มีค่า $R^2 = .425$ Adjusted $R^2 = .411$ และ $F = 30.730$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ควรมีการปรับราคาลดลง และควรจัดสถานที่จำหน่ายให้สะอาด และสะดวก

คำสำคัญ : ปัจจัย, การตัดสินใจซื้อ, เมล่อน

Abstract

This research aimed to 1) study factors affecting purchasing decision for melon, 2) study level of purchasing decision for melon and 3) study relationship between factors affecting purchasing and purchasing decision for melon in Roi-Et province. Samples were 342 customers who purchased melons from KANIKHA farm, distributing shop at BANSUAN restaurant and Roi-Et Robinson department store.

¹ อาจารย์พิเศษ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีเมล : pook_maymay@hotmail.com

¹ Lecturer Special of Political Science and Public Administration ,Master of Public Administration (Public and Private Management) Rajabhat Maha Sarakham University Email: pook_maymay@hotmail.com

The instrument used to collect data for this study was a questionnaire. Statistics applied for data analysis were frequency, mean, percentage and standard deviation. The hypothesis was analyzed by Pearson-moment correlation, and multiple linear regression analysis (Enter method). The results were as follows;

1) The level of factors affecting purchasing decision for melon in Roi-Et province, as a whole was at the highest level. And, when investigating each aspect, there were 7 factors affecting the level of purchasing decision in the area of study in descending order of the degree as follows: packaging, merchandise house brand, product quality, prices, services, places or channels of distribution, and the physical characteristics of the products. But, only product promotion aspect was at a high level.

2) The level of purchasing decision for melon in Roi-Et province, as a whole was at the high level. When investigating each aspect, there was solely post-purchase behavior factor rated at the highest. There were 4 aspects at a high level in descending order of the degree as follows: information searching, desire to purchase awareness, alternative evaluation and purchase decision.

3) The relationship between factors affecting purchasing decision for melon in Roi-Et province, as a whole was at a medium level (.534).

4) All factors could explain factors affecting purchasing decision for melon in the area of study with statistically calculated and revealed at 42.50 percent with $R^2 = .425$, Adjusted $R^2 = .411$ and the value of $F = 30.730$ with the statistical significance level at .05

5) Recommendations were as follows; should have attractive packaging of the products, should have lower price of products and should have clean and convenient stores.

Keywords : factors, purchasing decision, melon

บทนำ

ปัจจุบันมีการผลิตเมล่อนออกมาหลายสายพันธุ์ ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิประเทศของประเทศไทย ซึ่งสำหรับสายพันธุ์ที่มีปลูกในประเทศไทยโดยการปรับปรุงพันธุ์ ของบริษัทเมล็ดพันธุ์ภายในประเทศ การนำเข้าจากต่างประเทศ และวางจำหน่ายในท้องตลาด และเป็นพันธุ์ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยได้ (นิพนธ์ ไชยมงคล, 2550 : 1)

เมล่อนมีต้นทุนในการปลูกและดูแลสูงทำให้ราคาจำหน่ายสูงจึงทำให้มีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค โดยผลที่มีจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การศึกษา รายได้ อายุ เพศ และปัจจัยทางด้านสังคม โดยในแต่ละปัจจัยนั้น จะส่งผลในการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในประเทศไทย (ณัฐพงษ์ วงษ์มา, 2559 : 264)

จากการศึกษาวิจัยของทิพวรรณ บุญช่วย (2556 : 81-83) เรื่องพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อมังคุดสดของผู้บริโภค จังหวัดชลบุรี อิงอร อินทระเือก (2555 : 114-120) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติการเลือกซื้อผักปลอดสารเคมีของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อัมพวรรณ ชัยวรกุล (2555 : 70-73) วิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดพิษโครงการหลวง ของผู้จัดจำหน่ายและผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอศรีราชา และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ทรงวุฒิ เทียนเจริญ (2555 : 74-78) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักไฮโดรโปนิกส์ในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในพื้นที่เขตปทุมวันและเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยการจำหน่ายและการตลาดของผลไม้ การจำหน่ายผลไม้ให้ราคา ในด้านการจำหน่ายผลไม้ไม่นับว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการมาจำกัดความก้าวหน้าของผลไม้ในประเทศไทย การเติบโตเป็นไปได้ช้ามากในบางครั้ง เนื่องจากราคา

ที่จำหน่ายได้นั้นเป็นสาเหตุใหญ่ อย่างไรก็ตามปัจจุบันมักจะพบว่าราคาผลไม้ได้เพิ่มสูงขึ้นมาก แต่ในบางโอกาสผลไม้ดังกล่าวกลับมีราคาต่ำลงโดยมีระดับราคาแตกต่างกันมาก ซึ่งก็ต้องไปมีผลกระทบกระเทือนถึงรายได้ของเจ้าของสวนอย่างแน่นอนหนทางที่จะช่วยให้ผลไม้ที่จำหน่ายได้มีราคาสูงหรือไม่ตกต่ำมาก ก็ยังมีอยู่อาจะกระทำได้ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าพฤติกรรมผู้บริโภคและตัดสินใจเลือกซื้อผักผลไม้มีหลายปัจจัย อาทิเช่น ราคา คุณภาพ ผลผลิตพันธุ์ การบริการ การบรรจุภัณฑ์ การส่งเสริมการขาย ช่องทางการจัดจำหน่าย ตราสินค้า เป็นต้น ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า จากความสำคัญของปัญหาที่ทางผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จึงเป็นผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเมล็ดในเขตอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และวิธีการปลูก การตลาด และการต่อยอดในการแปรรูปสินค้าจากเมล็ดเพื่อนำผลที่ได้มานี้ไปใช้ในการเพิ่มกลยุทธ์ทางการตลาด การปลูก เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจเมล็ดในประเทศไทยให้มีความเหมาะสม และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในกลุ่มต่างให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเลือกซื้อกับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ด ในจังหวัดร้อยเอ็ด
4. ศึกษาอิทธิพลปัจจัยการเลือกซื้อกับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ด ในจังหวัดร้อยเอ็ด
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ซื้อเมล็ดของร้านกรรณิกา ฟาร์ม พร้อมจุดจำหน่ายที่ร้านอาหารบ้านสวน และห้างสรรพสินค้าโรบินสัน สาขาร้อยเอ็ด จากสถิติผู้ที่ซื้อในเดือน มกราคม 2560 จำนวน 775 คน เดือนกุมภาพันธ์ 2560 จำนวน 712 คน และเดือนมีนาคม 2560 จำนวน 852 คน รวมทั้งหมดจำนวน 2,339 คน (ร้านกรรณิกา ฟาร์ม, 2560) คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727) จำนวน 342 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์รวมทั้งกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพ ผลผลิตพันธุ์ 2) ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า 3) ด้านราคา 4) ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า 5) ด้านบรรจุภัณฑ์ 6) ด้านการให้บริการ 7) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 8) ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 การตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักถึงความต้องการ 2) ด้านการแสวงหาข่าวสาร 3) ด้านการประเมินทางเลือก 4) ด้านการตัดสินใจซื้อ 5) ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตรับรองและหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกลุ่มตัวอย่าง ที่จะขอเข้าเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตและความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล 3 คน เพื่อแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จนครบตามจำนวน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.4 การวิเคราะห์อิทธิพลปัจจัยกับการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้

5.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูล สถิติที่ใช้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

5.1.2 สถิติที่ใช้ในการวัดระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงประชากร ซึ่งผู้วิจัยจะใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าระดับของความสัมพันธ์

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

สรุปผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตาราง 2 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.49	0.58	มากที่สุด
2. ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า	4.35	0.76	มากที่สุด
3. ด้านราคา	4.45	0.60	มากที่สุด
4. ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า	4.51	0.58	มากที่สุด
5. ด้านบรรจุภัณฑ์	4.53	0.54	มากที่สุด
6. ด้านการให้บริการ	4.37	0.63	มากที่สุด
7. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.36	0.66	มากที่สุด
8. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.18	0.53	มาก
รวม	4.41	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ระดับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับปัจจัยการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.58) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60) ด้านการให้บริการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.63) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.66) และด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.53)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตาราง 3 ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตระหนักถึงความต้องการ	4.18	0.49	มาก
2. ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร	4.20	0.39	มาก
3. ด้านการประเมินทางเลือก	4.10	0.44	มาก
4. ด้านการตัดสินใจซื้อ	4.10	0.50	มาก
5. ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ	4.30	0.49	มากที่สุด
รวม	4.18	0.37	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.49) ระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.49) และด้านการประเมินทางเลือกเท่ากับด้านการตัดสินใจซื้อ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.44)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตาราง 4 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Yรวม
ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ (X1)	.355*	.334*	.401*	.417*	.540*	.520*
ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า (X2)	.337*	.333*	.402*	.316*	.500*	.477*
ด้านราคา (X3)	.307*	.283*	.342*	.291*	.462*	.427*
ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า (X4)	.284*	.276*	.248*	.275*	.364*	.366*
ด้านบรรจุกฎภัณฑ์ (X5)	.351*	.355*	.389*	.309*	.468*	.472*
ด้านการให้บริการ (X6)	.358*	.363*	.426*	.363*	.502*	.508*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X7)	.225*	.272*	.269*	.244*	.312*	.333*
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X8)	.479*	.356*	.449*	.393*	.468*	.544*
โดยรวมปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดในจังหวัดร้อยเอ็ด (Xรวม)	.392*	.377*	.429*	.381*	.531*	.534*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร โดยรวม มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .534 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .520 เมื่อดูความสัมพันธ์กับด้าน พฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .540 รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจซื้อ โดยความสัมพันธ์ อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .417 ด้านการประเมินทางเลือก ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .401 ด้านการตระหนักถึง ความต้องการ ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .355 และด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .334

2) ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .477 เมื่อดูความสัมพันธ์ กับด้านพฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .500 รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือก โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำเท่ากับ .402 ด้านการตระหนักถึงความต้องการ ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .337 ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .333 และด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์ อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .316

3) ด้านราคา จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .427 เมื่อดูความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .462 รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือก โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .342 ด้านการตระหนักถึงความต้องการ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .307 ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .291 และด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .283

4) ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้ากับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .366 เมื่อดูความสัมพันธ์ กับด้านพฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .364 รองลงมา คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .284 ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .276 ด้านการตัดสินใจซื้อ (Y4) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .275 และด้านการประเมินทางเลือก (Y3) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .248

5) ด้านบรรจุภัณฑ์กับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .472 เมื่อดูความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .468 รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือก โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .389 ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .355 ด้านการตระหนักถึงความต้องการ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .351 และด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .309

6) ด้านการให้บริการ จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .508 เมื่อดูความสัมพันธ์กับด้าน พฤติกรรมหลังซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .502 รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือก โดยมีค่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .426 ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร และด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์ อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .363 และด้านการตระหนักถึงความต้องการ ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .358

7) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X7) จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .333 เมื่อดูความสัมพันธ์ กับด้านพฤติกรรมหลังซื้อ โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .312 รองลงมา คือ ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .272 ด้านการประเมินทางเลือก มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .269 ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .244 และด้านการตระหนักถึงความต้องการ ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .225

8) ด้านการส่งเสริมการตลาด จากการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .544 เมื่อดูความสัมพันธ์ กับด้านการตระหนักถึงความต้องการ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .479 รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ

โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .468 ด้านการประเมินทางเลือก มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .449 ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .393 และด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เท่ากับ .356

4. ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจพยากรณ์ของความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ด

ตาราง 5 แสดงค่าอำนาจพยากรณ์ของความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม

ตัวแปร	Regression Coefficient			
	B	beta	t	sig
ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ (X1)	.168	.263	3.356	.001**
ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า (X2)	.059	.122	1.728	.085
ด้านราคา (X3)	-.037	-.060	-.719	.473
ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า(X4)	-.095	-.150	-1.973	.049*
ด้านบรรจุภัณฑ์ (X5)	-.002	-.002	-.027	.978
ด้านการให้บริการ (X6)	.213	.364	3.965	.000**
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X7)	-.125	-.226	-3.085	.002**
ด้านการส่งเสริมการตลาด (X8)	.258	.370	7.051	.000**
ค่าคงที่ (Constant)		2.303		
Multiple R		.652		
R ²		.425		
Adjusted R ²		.411		
F		30.730		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่าตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 42.50 มีค่า $R^2 = .425$ Adjusted $R^2 = .411$ และมีค่าของ F เท่ากับ 30.730 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .05$

5. ข้อเสนอแนะในการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับจากค่าความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีการบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม เพื่อเพิ่มมูลค่าของเมล่อนให้มีราคาสูงขึ้น ดูนารับประทานและเป็นที่สนใจในการซื้อเป็นของฝาก ราคาค่อนข้างสูงควรมีการปรับราคาลดลง สถานที่ขายควรมีความสะอาด เพื่อดูนารับประทาน ควรทำความสะอาดเมล่อนเพื่อไม่ให้มีมดหรือแมลง ควรขายลดราคาเมื่อเมล่อนไม่สดหรือไม่ได้คุณภาพ ควรมีการจัดจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่น (7-11) โลตัสเอ็กซ์เพรส เพื่อความสะดวกในการซื้อมากขึ้น ควรมีความซื่อสัตย์ในการชั่งน้ำหนักเมล่อนโดยการชั่งให้ตรงกับน้ำหนักที่แท้จริง ผู้ขายควรมีการบริการเลือกเมล่อนที่สามารถรับประทานไม่ได้ออกไป เช่น ไม่สุก ลูกแข็ง แตก หรือลูกที่ไม่สามารถรับประทานได้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับปัจจัยการเลือกซื้อเมล่อนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบรรจุภัณฑ์ รองลงมาคือด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการให้บริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของอดุลย์ จาตุรงค์กุล (2550 : 28) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบที่เป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ราคา (Price) 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Placement-Channel of Distribution) 4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion-Marketing Communication) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (1997 : 92) อธิบายว่าปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) และกระบวนการให้บริการ (Process)

นอกจากนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ว่องเกียรติคุณ (2555 : 81-83) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร จากสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ มากที่สุด โดยเฉพาะการระบุ วัน/เดือน/ปี ที่หมดอายุบนฉลาก ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ คุณค่าทางโภชนาการ ข้อมูล ชื่อ ที่อยู่ผู้ผลิต และความน่าเชื่อถือของตราสินค้า KU FOOD รองลงมา คือ ปัจจัยทางการตลาดด้านราคา โดยเฉพาะเรื่องผลิตภัณฑ์คุ้มค่างบประมาณ ซึ่งให้ความสำคัญในระดับเท่ากับด้านการให้บริการโดยเฉพาะส่วนที่พนักงานมีมารยาท สุภาพ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสถานที่ ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ในส่วนของการตกแต่งร้านให้มีบรรยากาศดี การวางสินค้าให้เป็นระเบียบ ง่าย ขณะนี้ปัจจัยทางด้านการส่งเสริม การตลาดผู้บริโภคให้ความสำคัญน้อยที่สุด

2. ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล่อนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ ระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร รองลงมา คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ และด้านการประเมินทางเลือกเท่ากับด้านการตัดสินใจซื้อ ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552 : 157) ที่ได้อธิบายถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ (Buyer's Decision Process) เป็นลำดับขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ ของผู้บริโภค ประกอบไปด้วย การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือกการตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อโดยจะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค สอดคล้องกับแนวคิดอดุลย์ จาตุรงค์กุล (2550 : 241-245) กุลชลี ไชยนันตา (2539 : 135-139) และ Plunkett and Attner (1994 : 162) ที่สรุปได้ว่ากระบวนการตัดสินใจจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งจะทำการตัดสินใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสองทางเลือกขึ้นไป แบบมีขั้นตอน กล่าวคือ ผู้บริโภคต้องมีความต้องการและทำการเสาะหาข้อมูล โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการตัดสินใจมีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักถึงความต้องการ 2) ด้านการเสาะแสวงหาข่าวสาร 3) ด้านการประเมินทางเลือก 4) ด้านการตัดสินใจซื้อ 5) ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ และผลงานวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552 : 157) ที่ได้อธิบายถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ (Buyer's Decision Process) เป็นลำดับขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ประกอบไปด้วย การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือกการตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมภายหลังการซื้อโดยจะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค

นอกจากนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของชินโรส เปลี่ยนเกิด (2555 : 75-76) ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารทะเลแปรรูป ของผู้บริโภคในตลาดต้นลำไย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยพบว่า ในด้านการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารทะเลแปรรูป ในขั้นตอนการรับรู้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับแรงกระตุ้นจากรสชาติของอาหารทะเลแปรรูปมากที่สุด ส่วนขั้นตอนการหาข้อมูล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางโทรทัศน์ ประเภทอาหารทะเลแปรรูปที่รู้จักคือปลาเส้นปรุงรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่หาข้อมูลเพิ่มเติม ในกรณีที่ต้องการหาข้อมูลเพิ่มเติม จะค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับรสชาติของสินค้า สำหรับขั้นตอนการประเมินทางเลือก ปัจจัยที่ใช้ประเมินทางเลือกในการซื้ออาหารทะเลแปรรูปโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงวุฒิ เทียนเจริญ (2555 : 74-78) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักไฮโดรโปนิกส์ในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในพื้นที่เขตปทุมวัน และเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเลือกซื้อผักไฮโดรโปนิกส์ในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติ รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเลือกซื้อกับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ .534 สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของอิงอร อินทรเผือก (2555 : 114-120) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติการเลือกซื้อผักปลอดสารเคมี ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สรุปผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมกับทัศนคติการเลือกซื้อผักปลอดสารเคมีโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมโดยรวม กับทัศนคติการเลือกซื้อผักปลอดสารเคมีโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา กัญศิริกุล (2553 : 82-83) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของลูกค้าในจังหวัดเพชรบุรี สรุปผลการวิจัย พบว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของลูกค้าในจังหวัดเพชรบุรี พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ ปัจจัยด้านการให้บริการ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จังหวัดร้อยเอ็ดได้ร้อยละ 42.50 มีค่า $R^2 = .425$ Adjusted $R^2 = .411$ และมีค่าของ F เท่ากับ 30.730 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยได้ตั้งกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของดูลย์ จาตุรงค์กุล (2550 : 28) ที่ได้กล่าวถึงตัวแปร หรือองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ว่าเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยแบ่งออกได้ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ 2) ราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การส่งเสริมการตลาด สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552 : 80-81) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนผสมการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ 2) ราคา 3) การส่งเสริมการตลาด 4) การจัดจำหน่าย

สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ว่องเกียรติคุณ (2555 : 81-83) ได้ทำการศึกษา เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าปัจจัยทางการตลาดที่ร้านจำหน่ายสินค้าสถาบันฯ ควรดำเนินการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ด้านพนักงานมีมารยาท สุภาพ ด้านทำเลที่ตั้งเดินทางสะดวก ความหลากหลายของสินค้าที่มีในร้าน และด้านการให้บริการ โดยรวม การวิเคราะห์การถดถอยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลเชิงบวกต่อสโลแกนของทางร้านของผู้บริโภค ได้แก่ ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์

และการเข้าคิวเพื่อชำระเงินไม่นานเกินไป ส่วนปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลเชิงบวกต่อการกลับมาใช้บริการของผู้บริโภค ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของตราสินค้า KU พื้นที่ของร้านกว้างขวางเพียงพอ การวางสินค้าเป็นระเบียบ ง่าย มีบริการโฆษณาผ่านสื่อ พนักงานมีมารยาท สุภาพ เข้าคิว เพื่อชำระเงินไม่นานเกินไป และปัจจัยทางการตลาดย่อยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการแนะนำหรือบอกต่อของผู้บริโภค ได้แก่ ผลลัพธ์ที่ระบุวัน/เดือน/ปี ที่ผลิต ราคาใกล้เคียงกับยี่ห้ออื่น การวางสินค้าเป็นระเบียบ ง่าย และผู้แนะนำสินค้าและให้ทดลองชิม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยกับสโลแกนของร้านที่ว่า “SAFE FOOD SAFE LIFE” และมีแนวโน้มที่ดีในการกลับมาใช้บริการ และแนะนำหรือบอกต่อเกี่ยวกับร้านจำหน่ายสินค้าสถาบันฯ

และสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของศิริภัทร ศิริโท และ อาทิตยา กิจประเสริฐ (2557 : 37-40) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งตราสินค้าอีซีโก เขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ที่แตกต่างกัน สามารถนำมาพยากรณ์ แนวโน้มพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง ตราสินค้าอีซีโก โดยการรับรู้การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ ที่แตกต่างกันมีเพียง 3 ด้าน ที่สามารถนำมาพยากรณ์แนวโน้มพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง ตราสินค้า อีซีโกได้ ซึ่งได้แก่ด้านการส่งเสริมการขายด้านการตลาดทางตรง และด้านการตลาดบนสังคมออนไลน์ จากผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการอาหารสำเร็จรูปแช่แข็งในการวางแผนการตลาด โดยนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะตลาดปัจจุบัน รวมทั้งนักวิชาการ นักศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ที่สนใจสามารถนำข้อมูลการวิจัยนี้ ไปใช้ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ คือ คุณภาพของเมล็ดพันธุ์ทำให้ผู้ที่ตัดสินใจซื้อมีความพึงพอใจในการบริโภค
- 1.2 ด้านลักษณะทางกายภาพของสินค้า คือ ผู้ซื้อมีความชอบในส่วนที่เมล็ดพันธุ์มีกลิ่นหอมมารับประทาน
- 1.3 ด้านราคา คือ การตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์เพราะสามารถต่อรองราคาได้
- 1.4 ด้านชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า คือ ผู้ซื้อได้เลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากชื่อเสียงของเจ้าของฟาร์ม

คือ คุณธรรม

- 1.5 ด้านบรรจุภัณฑ์ คือ ผู้ซื้อเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากการได้ออกแบบการสลักชื่อ หรือข้อความลงบนผิวเปลือก

โดยจะมีการเปิดให้จองล่วงหน้า 2 เดือน

- 1.6 ด้านการให้บริการ คือ ผู้ซื้อเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากการที่ผู้ขายมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 1.7 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย คือ ผู้ซื้อเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากมีสถานที่จัดสรรสำหรับลูกค้าที่เพียงพอ
- 1.8 ด้านการส่งเสริมการตลาด คือ ผู้ซื้อเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์เพราะมีรายการของแถมหรือโปรโมชั่น โดยจะมีการจัด

ณ จุดจำหน่ายที่อบ สาขาโรบินสันร้อยเอ็ด

- 1.9 ด้านการตระหนักถึงความต้องการ คือ ผู้ซื้อมีความต้องการซื้อเมล็ดพันธุ์เพราะเพื่อนแนะนำมา
- 1.10 ด้านการสะอาดสะอ้านหาข่าวสาร คือ กลุ่มผู้ซื้อจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์จากเพื่อน
- 1.11 ด้านการประเมินทางเลือก คือ กลยุทธ์ทางการตลาดมีส่วนในการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์
- 1.12 ด้านการตัดสินใจซื้อ คือ ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อเมล็ดพันธุ์จากราคาที่เหมาะสม
- 1.13 ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ คือ ในการซื้อของผู้บริโภคหลังจากที่ตัดสินใจซื้อเมล็ดพันธุ์แล้ว มีความรู้สึกต้องการ

บอกต่อ และประชาสัมพันธ์กับคนอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาเฉพาะผู้ซื้อเมล็ดจากกรณีฟาร์ม พร้อมจุดจำหน่าย ทำให้มีความจำกัดในส่วนของการวิจัยรวมทั้งประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้นควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับร้านอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากเมล็ดอย่างอื่นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี ไชยันทา. (2539). *กระบวนการตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ: ประยวงค์.
- ชินรส เปลี่ยนเกิด. (2555). *กระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารทะเลแปรรูปของผู้บริโภคในตลาดต้นลำไย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ณัฐพงษ์ วงษ์มา. (2559). *คำรพประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยีไม้ผลเศรษฐกิจ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทรงวุฒิ เทียนเจริญ. (2555). *พฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักไฮโดรโปนิกส์ในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในพื้นที่ เขตปทุมวันและเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพวรรณ บุญช่วย. (2556). *พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อมังคุดของผู้บริโภคจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตยา กวีศิริกุล. (2553). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของลูกค้าในจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นิพนธ์ ไชยมงคล. (2550). *แต่งหอม*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2560, จาก <http://puechkaset.com>.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2552). *การบริหารตลาดยุคใหม่ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2552*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ร้านกรณีกา ฟาร์ม. (2560). *สถิติการจำหน่ายเดือนมกราคม 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2560*. ร้อยเอ็ด: กรณีกา ฟาร์ม. สำเนาสมเกียรติ ว่องเกียรติคุณ. (2555). *ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิริกัณฑ์ ศิริโท และอาทิตย์า กิจประเสริฐ. (2557). *การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจ ซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง ตราสินค้า อีซีโก เขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร* ปีที่ 4(1)3, 37-40.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัมพวรรณ ชัยวรกุล. (2555). *ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดพิษโครงการหลวงของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอศรีราชา และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อิงอร อินทรเผือก. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติการเลือกซื้อผักปลอดสารเคมีของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Kotler, Philip. (1997). *Marketing Management : Analysis, Planning, Implement, and Control* (9th ed). Prentice-Hall, Inc.,
- Plunkett, W.R., and Attner, R.F. (1994). *Introduction to management*. New York: Wadsworth.
- Yamane Taro. (1973). *Statistics; An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row Publishers .

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

The Effects of Using Mathematics Projects and Desirable Mathematical Characteristics
of Third-Year Students Majoring in Mathematics, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat
University

วิภา ชัยสวัสดิ์¹

Wipa Chaisawat¹

Received : 28 มิ.ย. 2561

Revised : 12 ก.พ. 2562

Accepted : 12 ก.พ. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ 2) ศึกษาคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่เรียนในรายวิชาโครงงานคณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1/2559 จำนวน 128 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง รูปแบบการวิจัยคือการทดลองเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้คือ 1) เอกสาร มคอ. 3 รายวิชาโครงงานคณิตศาสตร์ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน 3) แบบประเมินโครงงานคณิตศาสตร์ 4) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ โดยให้นักศึกษาจัดโครงงานคณิตศาสตร์ทั้งหมดจำนวน 15 เรื่อง ผลการประเมินโครงงานอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 3 เรื่อง และอยู่ในระดับดีจำนวน 12 เรื่อง

2. ผลการประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : โครงงานคณิตศาสตร์, โครงงานเป็นฐาน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the results of the instruction by Mathematics Projects of the Third-Year Students majoring in Mathematics; and 2) to study the desirable Mathematical characteristics of students learning through the Project Based Learning. The subjects of the study were 128 students majoring in Mathematics at Roi Et Rajabhat University, semester 1/2016 selected by the purposive sampling method. The research tools were: 1) the Course Description of Mathematics Projects; 2) Guidelines for thinking Project Based Learning; 3) Mathematics project assessment form; and 4) desirable mathematical characteristics assessment form. The statistical methods used for the data analysis were percentage, mean and standard deviation. The results were as follows.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹Lecturer in Mathematics Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

1. The total number of 15 mathematics projects were developed by the students; 3 projects were very good projects and 12 projects were good.
2. The results of the evaluation of the desirable mathematical characteristics of students who have been taught through the project based learning management were very good.

Keywords : Mathematics Project, Project Based Learning, Desirable Mathematical Characteristics

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดให้มีความคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบแบบแผน รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ให้เป็นไปอย่างถ่องถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์วางแผน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ให้ผู้เรียนมีความตระหนักในคุณค่า มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นพื้นฐานของศาสตร์ทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์พร้อมทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 5-7)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพราะเป็นวิชาที่พัฒนาระบบความคิดของบุคคลให้เป็นคนที่คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ในรายวิชาคณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรมและยากแก่การอธิบาย ทำให้การเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรและส่งผลกระทบต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นหนักไปที่เนื้อหาสูตร หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และการหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ปิดกั้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปิดกั้นจินตนาการของผู้เรียน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษานั้นควรจะมีการผสมผสานหรือบูรณาการสาระความรู้ต่าง ๆ ให้มีความสมดุลกัน รวมทั้งควรมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ การเรียนคณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึง คือ เจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ได้จากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย การทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบวินัย มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณ มีความเชื่อมั่นในตนเองและตระหนักในคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบทบาทและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา จากแหล่งต่าง ๆ กันผู้เรียนอาจจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การทำโครงงานคณิตศาสตร์ (ยุพิน พิพิธกุล, 2544 : 27)

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การจัดการเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ซึ่งหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นครูคุณภาพ โดยมีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานวิชาชีพครู ผ่านการจัดกิจกรรมการทำงาน การแก้ปัญหาและการเรียนรู้จากทีม มีความสามารถในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรมและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สาขาวิชาคณิตศาสตร์ (2555 : 7) ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ โครงการหรือโครงการเป็นฐาน (Project Based Learning) เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในด้านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากการทำโครงการ ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรื่องของตนเองสนใจ โดยใช้ทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์และมีการประเมินผลโดยการสังเกต การปฏิบัติ ผลงานที่ทำ เพิ่มสะสมผลงาน และการใช้ข้อสอบ ในปัจจุบัน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของโครงการตามบริบทและประสบการณ์ของแต่ละท่านแต่ละความหมายในสายงาน ที่แต่ละท่านเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ยูพิน พิพิธกุล (2550 : 10) ได้ให้ความหมายของโครงการคณิตศาสตร์ว่างาน ที่ผู้ทำได้คิดอย่างอิสระ เป็นการฝึกปฏิบัติในข้อที่สงสัย โดยอาศัยความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยง กับประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจที่จะศึกษาและค้นคว้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการตั้งสมมติฐานหรือตั้งจุดประสงค์ ลงมือปฏิบัติ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ เมื่อค้นพบแล้วจึงเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งสอดคล้อง กับ Cohen e. al., 1991 : 4) กล่าวว่า โครงการคณิตศาสตร์ คือ งานที่ได้รับมอบหมายที่มีหลายขั้นตอน โดยทั่วไปจะต้องใช้ เวลา 2 สัปดาห์ ในการทำโครงการให้สำเร็จ โครงการอาจเป็นงานที่มอบหมายให้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ในแต่ละโครงการ จะมีบางจุดที่คาดว่าผู้เรียนที่เก่งที่สุดก็อาจจะติดขัดในการทำงาน บางครั้งผู้เรียนอาจแก้ไขจุดติดขัดได้ด้วยตนเองแต่ส่วนใหญ่ ผู้เรียนมักจะขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอน เพื่อแก้ไขจุดติดขัดของโครงการที่วางแผนมา การให้คำช่วยเหลือมักอยู่ใน รูปแบบของคำถาม คำแนะนำหรือแบบฝึกหัดหรือการอ่านเพิ่มเติม ซึ่งโครงการคณิตศาสตร์เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน สร้างความรู้เอง ตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีเป้าหมายของการศึกษา คือ เน้นทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือก หรือการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องและรอบคอบ ดังนั้นการเตรียมคนเพื่อให้สามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทุกฝ่ายต้องปรับตัวให้ได้อย่างเหมาะสม

การปรับตัวของผู้เรียนเพื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและได้มีการศึกษาอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของทักษะแห่งอนาคต จึงได้สร้างภาคีความร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต จาก 3Rs และ 4Cs เป็น 3Rs + 8Cs + 2Ls ซึ่ง 3Rs ได้แก่ 1) อ่านออก (Reading) 2) เขียนได้ (Riting) และ 3) คิดเลขเป็น (Rithmetics) 8Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) 7) ทักษะ อาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills) และ 8) ทักษะการเปลี่ยนแปลง (Change) และ 2Ls ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) และ 2) ภาวะผู้นำ (Leadership) (สุทธิธรรม ตันติรจนวงศ์, 2560 : 2846-2847) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต ในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยเป็นการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ ความชำนาญและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน ทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนวัฒนธรรมการศึกษา จากวัฒนธรรมการรับก้าวสู่วัฒนธรรมการสร้าง ซึ่งมีลักษณะดังนี้ รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ

มั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ มีความกระตือรือร้น อดทน ทำงานเป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นต้น โดยสรุปแล้ว แนวทางการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการใช้กลยุทธ์การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง วิธีสอน รูปแบบการสอนและแนวการสอนทั้งหลายส่วนมากกล่าวว่ายู่บนวิธีการทางวิทยาศาสตร์และหลังจากสรุปความรู้ หรือสร้างความรู้แล้วผู้เรียนจะมีโอกาสทำกิจกรรมนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ อันเป็นแกนสำคัญของขั้นตอนการเรียนการสอนของวิธีการสอน แนวการสอนและรูปแบบการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2558 : 84)

จากความสำคัญของการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เกิดทักษะการทำงานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแก้ปัญหา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการนำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนของตนให้สามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันศตวรรษหน้า ทำให้สังคมและประเทศชาติเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการจัดการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1/2559 เรียนในรายวิชาโครงงานคณิตศาสตร์ จำนวน 128 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ จำนวน 8 แผน ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อตรวจสอบความตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ และมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แบบประเมินโครงงานคณิตศาสตร์ของนักศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเป็นแบบประเมินผลโครงงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1/2559 เรียนในรายวิชาโครงงานคณิตศาสตร์ โครงงานคณิตศาสตร์ จำนวน 15 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะการตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท จำนวน 12 ข้อ พบว่าแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

2.3 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1/2559 เรียนในรายวิชาโครงงานคณิตศาสตร์ จำนวน 128 คน ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะการตอบแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้ การทำงานอย่างมีระบบ มีระเบียบวินัย ความรอบคอบ ความรับผิดชอบ มีวิจรรย์ญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่าแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ และคุณคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 1 ใช้เวลาสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง 20 นาที รวมระยะเวลา 16 สัปดาห์

ตาราง 1 กำหนดการสอนโครงงานคณิตศาสตร์

สัปดาห์ ที่	ชื่อกิจกรรม/รายละเอียดโดยย่อ	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม
1	แนวคิดพื้นฐานของโครงงานคณิตศาสตร์ - ความหมายและประเภทของโครงงานคณิตศาสตร์ - ความสำคัญ จุดมุ่งหมายและหลักการของโครงงานคณิตศาสตร์	เพื่อให้ศึกษามีความรู้ เรื่องความหมาย ประเภท ความสำคัญ จุดมุ่งหมายและหลักการของโครงงานคณิตศาสตร์
2	แนวคิดพื้นฐานของโครงงานคณิตศาสตร์ - ขั้นตอนการทำโครงงานคณิตศาสตร์ - ศึกษาเอกสารหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงงานคณิตศาสตร์	เพื่อให้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการทำโครงงาน และเรียนรู้เรื่องการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3	แนวคิดพื้นฐานของโครงงานคณิตศาสตร์ - การประเมินโครงงานคณิตศาสตร์ - สสำรวจทางเลือกเรื่องที่จะทำโครงงานคณิตศาสตร์	เพื่อให้ศึกษามีความรู้เรื่อง การประเมินโครงงาน และเรียนรู้เรื่องการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4	การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำโครงงานคณิตศาสตร์ - วิพากษ์โครงงานคณิตศาสตร์ - กิจกรรมระบุปัญหาที่จะทำโครงงานคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาระดมความคิดในการวิพากษ์โครงงาน และระบุปัญหาในการทำโครงงานคณิตศาสตร์
5	การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำโครงงานคณิตศาสตร์ - กิจกรรมการออกแบบการทดลองและวางแผนดำเนินการโครงงานคณิตศาสตร์ - ศึกษากระบวนการเรียนการสอนโครงงานทั้งในแง่บทบาทของการเป็นผู้สอนและบทบาทของการเป็นผู้เรียน	ให้นักศึกษาฝึกการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนโครงงานพร้อมทั้งฝึกความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งบทบาทของการเป็นผู้สอนและบทบาทของการเป็นผู้เรียน
6	กิจกรรมฝึกการเขียนเค้าโครงและรายงานโครงงานคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจการเขียนเค้าโครงและรายงานโครงงานให้ถูกต้อง
7	กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการโครงงานคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาระดมความคิดในการเลือกปัญหาในการทำโครงงาน เลือกหัวข้อที่สนใจ จัดกลุ่มตามเรื่องที่นักศึกษาสงเกตแล้วเขียนเค้าโครงโครงงานที่แต่ละกลุ่มจัดทำพร้อมกับ เลือกอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม/รายละเอียดโดยย่อ	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม
8	นำเสนอหัวข้อโครงการพร้อมส่งเค้าโครงโครงการ คณิตศาสตร์	ให้นักศึกษานำเสนอหัวข้อโครงการ ฝึกทักษะ การสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่ การปรับปรุงหัวข้อหรือเค้าโครงโครงการ
9	กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการโครงการคณิตศาสตร์	ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการโครงการ การทำงาน รวมกันเป็นกลุ่ม การเขียนรายงานโครงการ
10	รายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติการโครงการ ครั้งที่ 1 - บทที่ 1 บทนำ - บทที่ 2 ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง - บทที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน	ให้นักเรียนฝึกทักษะการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การทำโครงการที่ดีขึ้น
11	กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการโครงการคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการโครงการ การทำงาน รวมกันเป็นกลุ่ม การเขียนรายงานโครงการ
12	รายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติการโครงการ ครั้งที่ 2 - บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	ให้นักเรียนฝึกทักษะการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การทำโครงการที่ดีขึ้น
13	กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการโครงการคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการโครงการ การทำงาน รวมกันเป็นกลุ่ม การเขียนรายงานโครงการ
14	ส่งรายงานโครงการบทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการโครงการ การเขียน รายงานการสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ
15	กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการโครงการคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการโครงการ การทำงาน รวมกันเป็นกลุ่ม จัดทำรูปเล่มรายงาน ฉบับสมบูรณ์ จัดทำบอร์ดนำเสนอผลงาน
16	กิจกรรมการนำเสนอโครงการคณิตศาสตร์	ให้นักศึกษาฝึกทักษะการนำเสนอโครงการ และทักษะการสื่อสาร

3.2 ประเมินโครงการคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
เป็นฐาน จากการจัดโครงการเปิดโลกโครงการคณิตศาสตร์สู่ศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบประเมินการนำเสนอโครงงาน
คณิตศาสตร์ ซึ่งผ่านการพิจารณาความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และมีคณะกรรมการประเมินจากคุณครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 27 และอาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน

3.3 หลังจากสิ้นสุดการสอนผู้วิจัยประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาที่ได้รับโดยการจัดการเรียนรู้
แบบโครงงานเป็นฐาน ซึ่งผ่านการพิจารณาความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญพร้อมกับแบบประเมินการนำเสนอโครงงาน
คณิตศาสตร์ ด้านการทำงานอย่างมีระบบ มีระเบียบวินัย ความรอบคอบ ความรับผิดชอบ มีวิจารณ์ญาณ ความเชื่อมั่น
ในตนเอง โดยใช้เกณฑ์ประเมินแบบรูบริค (Rubric score) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

4.1 การประเมินโครงการคณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 คุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผล

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการประเมินโครงงานคณิตศาสตร์ของนักศึกษาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินโครงงานคณิตศาสตร์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เกลียวาร์คีมีติดกับการผลิตกระแสไฟฟ้า	4.53	0.56	ดีมาก
2. การหาพื้นที่ n เหลี่ยมด้านเท่าแนบในและแนบนอกวงกลมโดยการประยุกต์ใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติ	4.22	0.59	ดี
3. โมเดลพัฒมดั่งโต๊ะ USB	4.17	0.81	ดี
4. หุ่นทองคำ	4.08	0.69	ดี
5. ลายผ้าสวยด้วยสมการ By GSP	3.92	0.60	ดี
6. แผนภูมิปริศนาตามล่าไปเกม่อน	4.22	0.59	ดี
7. สมการสื่อสวย	4.39	0.64	ดี
8. ความสัมพันธ์ของพื้นที่รูปสามเหลี่ยมด้านเท่าและรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า	4.00	0.59	ดี
9. สินเชื่อเพื่อบ้านธนาคารไหนดี	4.58	0.77	ดีมาก
10. ภาพฉายไฮโดแกรม	4.47	0.56	ดี
11. สมการระนาบกับรูปทรงตัน	4.00	0.89	ดี
12. สามทรง เปรียบค่า หาอุณหภูมิ	4.56	0.56	ดีมาก
13. รูปทรงเรขาคณิตแก้ปัญหาล่องกว้าง	3.89	0.62	ดี
14. เกม The maz runner พื้นผิวในปริภูมิสามมิติ	4.11	0.46	ดี
15. กระเป๋ายาเยหนามสานตามคู่อันดับ	4.28	0.51	ดี
รวม	4.23	4.23	ดี

จากตาราง 2 พบว่า โครงงานคณิตศาสตร์ที่นักศึกษาจัดทำมีทั้งหมดจำนวน 15 เรื่อง โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาแต่ละโครงงาน พบว่า มีโครงงานจำนวน 3 เรื่อง มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

คือ สิ้นเชื้อเพื่อบ้านธนาคารไหนดี ($\bar{X} = 4.58$) สานทรง เปรียบค่า หาอุณหภูมิ ($\bar{X} = 4.56$) และเกลียวอาร์คิมิดีสกับการผลิตกระแสไฟฟ้า ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ และมีโครงการคณิตศาสตร์จำนวน 12 เรื่อง มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

2. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การทำงานอย่างมีระบบ	4.75	0.50	ดีมาก
มีระเบียบวินัย	4.70	0.46	ดีมาก
ความรอบคอบ	4.49	0.68	ดี
ความรับผิดชอบ	4.88	0.33	ดีมาก
มีวิจารณญาณ	4.40	0.71	ดี
ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.59	0.67	ดีมาก
รวม	4.63	0.56	ดีมาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ การทำงานอย่างมีระบบ มีระเบียบวินัย และความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านความรอบคอบและการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้แยกอภิปรายเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่าผลการประเมินโครงงานคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยการสอนรูปแบบโครงงานเป็นฐาน เป็นงานที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาคิดและทำอย่างอิสระในประเด็นที่ตนเองสนใจ โดยนักศึกษาสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การเลือกหัวข้อ การวางแผน การเขียนรายงาน ตลอดจนการนำเสนอโครงงาน โดยทุกขั้นตอนจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้คำชี้แนะจนเสร็จสิ้นโครงงานซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมวงษ์ แปลงประสพโชค และคณะ (2557 : 3-4) ในการสอนคณิตศาสตร์ทุกระดับควรมีการฝึกปฏิบัติ ฝึกอภิปราย ฝึกวิเคราะห์ปัญหา ฝึกการแก้ปัญหา การสืบเสาะและฝึกประยุกต์กับสถานการณ์ในชีวิตจริง และเชื่อว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ได้ดีก็ต่อเมื่อสามารถถามและตอบคำถามด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ นักศึกษาสามารถนำเสนอโครงงานปากเปล่า โดยใช้ภาษาในการสื่อสาร อธิบายโครงสร้างการจัดทำโครงงานชัดเจน และตอบข้อซักถามเกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินการจัดทำโครงงานได้เป็นอย่างดี มีความชื่นชมในผลงานของตนเองที่ช่วยกันจัดทำส่งผลให้คุณภาพของโครงงานอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สิทธิพล อาจอินทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชา การพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ที่เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.72 คิดเป็นร้อยละ 82.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และมีจำนวนนักศึกษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 77.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75

2. คุณลักษณะพึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย การจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับดีมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนได้มีการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้โดยการสอนรูปแบบโครงงานเป็นฐานและทำข้อตกลงเกี่ยวกับปฏิทินการส่งงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบให้นักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงงาน จึงทำให้นักศึกษาสามารถจัดทำโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการจัดการเรียนรู้โดยการสอนรูปแบบโครงงานเป็นฐาน เป็นงานที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาคิดและทำอย่างอิสระในประเด็นที่ตนเองสนใจ อยากรู้ อยากเข้าใจ ทำให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างเป็นระบบ รู้สึกรักในการทำงานและมีความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้า เป็นการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Bloom, 1976 : 13) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน มีการส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานยังเป็นการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในตัวบุคคล เนื่องจากนักศึกษาได้รับสิ่งเร้าคือความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงเกิดกระบวนการค้นหาและสร้างความรู้จากสิ่งที่พบเห็นบวกกับความรู้ความเข้าใจที่มีมาก่อน มาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญาจึงเกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งองค์ประกอบของการทำงานของสมองมีองค์ประกอบหลัก คือ ส่วนที่เป็นสารสนเทศหรือข้อมูล และส่วนที่เป็นกระบวนการจัดการกระทำกับข้อมูล โดยประสาทจะทำหน้าที่รับข้อมูลหรือสิ่งเร้าเข้ามาแล้วส่งให้สมองจัดการกระทำกับข้อมูลอย่างสลับซับซ้อน นั่นคือความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งปวง กล่าวคือเมื่อบุคคลคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งและได้ความคิดที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว ความคิดนั้นจะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา นำไปปฏิบัติ นำไปศึกษาวิจัยต่อ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นอย่างดี และพร้อมที่จะชี้แนะให้ความรู้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.2 ก่อนให้นักศึกษาทำโครงงาน อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทางทฤษฎีโครงงานแก่นักศึกษา ก่อน เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานนั้นต้องอาศัยระยะเวลาในการทำโครงงานค่อนข้างมาก ฉะนั้นผู้สอนควรจัดตารางเวลาให้เหมาะสม

1.4 อาจารย์ผู้สอนควรพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ด้วยและควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมประกวดโครงงานในเวทีอื่น ๆ หรือเพิ่มโครงงานหรือหัวข้อโครงงานที่เป็นโครงงานประกอบบทเรียน และควรมีการติดตามผลของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างว่าสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

2.2 ควรเปรียบเทียบกับจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานกับการจัดการเรียนการสอนแบบอื่น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์และคณะ. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2544). *การสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2550). *โครงการคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- สาขาวิชาคณิตศาสตร์. (2555). *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555*. ร้อยเอ็ด: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 2843-2854.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(1), 1-16.
- สมวงษ์ แปลงประสพโชค และคณะ. (2557). *คู่มือการสอนโครงการคณิตศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: Learn and Play MATHGROUP.
- Bloom, Benjamin S., ed. (1976). *Taxonomy of Education objective, Handbook The Cognitive Domain*. New York: Mckay.
- Cohen, MS.& et al. (1991). *Student Research Projects in Calculus*. Washington, DC.: The Mathematical Association of America.

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

The Development of a Program to Develop Teachers' Learning Management Regarding
Sufficiency Economy Integration in the Department of Social Studies,
Religion and Culture for Schools under the Secondary Educational Service Area Office 25

ภรณ์ทิพย์ ชูไตรรัตน์¹ และ เผชญ์ กิจระการ²

Pornthip Chutraitat¹ and Phachoen Kitrakarn²

Received : 2 มิ.ย. 2561

Revised : 24 ก.ย. 2561

Accepted : 24 ก.ย. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้น 212 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ใช้เทคนิคการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การวางแผนการสอน 3) การกำหนดเนื้อหา 4) การดำเนินการสอน 5) การประเมินผลการเรียนรู้ 2. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ใช้วิธีการพัฒนาครู 3 วิธี ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ, การอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และการเป็นพี่เลี้ยง 3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมพัฒนาครู, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, วิธีการพัฒนาครู

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: pee_dantip@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University, Email: pee_dantip@hotmail.com

² Associate Professor, Dr. Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The purposes of this research aimed at: 1) studying the factors and the learning indicator of learning management integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy; 2) studying the current circumstance and the satisfactory characteristics to develop teachers' learning management integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy; and 3) developing the teacher development programs for learning management integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy. The research was divided into three phases: the first phase was to study the factors; the second phase was to study the current circumstances and the satisfactory characteristics and the third phase was to develop the teachers' program. The subjects were 212 administrators and teachers in the Department of Social Studies, Religion and Culture and they were sampled by the Simple Random Sampling. They all worked under the Secondary Educational Service 25. The tools used in the research were: the factor assessment, the indicators, the questionnaire of current circumstances and satisfactory characteristics including the suitability assessment and the possibility of the program. The statistical tools comprised Index of Item – Objective Congruence (IOC), frequency, percentage, standard deviation and hierarchy of needs. The research result found that: 1) there were five factors of learning management integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy which included: 1) the setting of the objectives; 2) lesson planning; 3) the setting of the content; 4) teaching management; and 5) learning assessment 2) an overall picture of the current circumstances integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy for overview image was at a high level and that of the satisfactory characteristics was at the highest level with three methods of teachers' program as follows: 1) educational workshops; 2) additional educational training courses; and 3) mentoring. 3) an overall development of teachers' program in learning management integrated into the Philosophy of Sufficiency Economy and suitability of program was at the highest level, and the possibility of program was at the highest level.

Keywords : Teacher Development Programs, Philosophy of Sufficiency Economy, Teacher Development Methods

บทนำ

ในช่วงระยะสองทศวรรษที่ผ่านมาทุกประเทศทั่วโลกได้ริเริ่มและดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ สู้ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เพราะเป็นด่านหน้าและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูและเตรียมครูที่จะเข้าสู่วิชาชีพให้มีสมรรถนะสูง เพราะครูต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาครู คือ การเสริมสร้างและปลูกฝังเจตคติที่ดีและถูกต้องในการเป็นครูมืออาชีพ การสร้างและสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลให้ครูมีองค์ความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีระบบสนับสนุนให้ครูสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556 : 135-136)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการกิจดังกล่าวจึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ ในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองดีของชาติโดยกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา มีข้อบ่งชี้ขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการจัดการ ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ อยู่อย่างพอเพียง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนา ในกระบวนการคิด และปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้กำหนดกลยุทธ์ ปี พ.ศ. 2555-2558 คือ การปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังเน้นการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้โรงเรียนตามมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนด ในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global Education) คือ การเรียนรู้ถิ่นฐาน สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นหลักการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา รวมถึงสภาพแวดล้อม สภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับ ความต้องการในการจัดการศึกษาในอนาคตโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญและมีบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบายมาสู่สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ในสถานศึกษามีส่วนร่วมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองตามเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองต่อการปฏิรูปการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของตนเองอย่างได้ผลและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการคือครูผู้สอน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2560 : 8)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบ กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการ เรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อสะท้อนสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข สอดคล้องกับยุคปฏิรูป การศึกษา รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาศูนย์การจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 163 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 303 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้นจำนวน 466 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 รวมทั้งสิ้นจำนวน 212 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) และใช้วิธีแบบเจาะจง (Purposive selection) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ให้ได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ระยะเวลา 1 ใช้แบบประเมินองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ได้จากการสังเคราะห์และยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิในระยะที่ 1 ได้องค์ประกอบ จำนวน 5 องค์ประกอบ

2.2 ระยะเวลา 2 ใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

2.3 ระยะเวลา 3 ใช้แบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาระดับคะแนนความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งระยะการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะตามความมุ่งหมาย ดังนี้
ระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือ เจ้าคณะวิทยานิพนธ์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมินองค์ประกอบ โดยการจัดส่งแบบประเมิน ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดเวลา 1 สัปดาห์ เมื่อได้แบบประเมินคืน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง ของการตอบแบบประเมินเพื่อนำผลการตอบไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนชุมชนแพศึกษา โรงเรียนต้นสังกัดถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการ เรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่เหมาะสมเพื่อใช้ประกอบเนื้อหา และเป็นข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยจัดทำร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เสนอและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษาและนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมิน ตรวจสอบความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความถูกต้องและความเป็นไปได้ ผลโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดและความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการประเมินองค์ประกอบ ประเมินระดับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ใช้กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบันเท่ากับ .834 และ สภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .888

สรุปผล

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหา 3) การวางแผนการสอน 4) การปฏิบัติการ สอน และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด วิธีการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ใช้วิธีการพัฒนาครู 3 วิธี ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และ 3) การเป็นพี่เลี้ยง

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3.1 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 3 ลำดับ คือ 1) การประเมินผล การเรียนรู้ 2) การวางแผนการสอน และ 3) การดำเนินการสอน ตามลำดับ

3.2 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีส่วนประกอบดังนี้ 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมและเครื่องมือพัฒนา และ 5) การประเมินผล

3.3 ผลการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนการสอน องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดเนื้อหาองค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการสอน และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้สอนต้องยึดหลักการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพราะการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการบูรณาการความรู้กับการดำรงชีวิตและทำให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับนั้นมีความหมาย สามารถนำไปใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตประจำวัน ตลอดจนการนำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาลักษณะคล้ายคลึงกันมาเชื่อมโยงผสมผสานหลอมรวมความรู้เข้าด้วยกันตั้งแต่สองวิชาขึ้นไปมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายใต้หัวข้อเดียวกันทำการเรียนรู้ในช่วงเวลาเดียวกันให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุดได้ประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพด้วยประเด็นสะท้อน เชื่อมโยงปรับใช้ เพื่อได้เรียนรู้ บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาทักษะ รู้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

โดยวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งปัจจุบันและอนาคต (กรมวิชาการ, 2543 : 17) ได้อธิบายว่าการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการ จะนำมาบูรณาการและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวข้อนั้นๆ เพื่อการวัดและประเมินผล กรมวิชาการ (2543 : 17) ได้อธิบายว่าการวางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดโครงสร้างส่วนตั้งแต่ต้นจนจบโดยการเขียนแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป คือสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อัญชลี สารรัตน์ (2542 : 30) ได้อธิบายว่าการดำเนินการสอน/ปฏิบัติการสอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดขึ้น รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนความสอดคล้องสัมพันธ์กันของกิจกรรมการเรียนการสอนผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยการบันทึกจุดเด่น จุดด้อย กิจกรรมไว้สำหรับปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559 : 107-108) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา อีรทองดี (2552 : บทคัดย่อ) เรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ซึ่งสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และใช้วิธีการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมเพิ่มเติมความรู้ และการใช้พี่เลี้ยง การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกิดประสิทธิผลและเป็นวิชาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต รวมถึงศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม วิชาสังคมศึกษาจึงช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร และเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และเข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่าง มีคุณธรรม มีความอดทน อดกลั้น สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนวิชาสังคมศึกษาความสำเร็จของการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ประจำวันได้ ให้เป็นชีวิตที่ดีงามและช่วยสร้างสรรค์สังคม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสังคมจึงเชื่อมโยงและบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ถูกต้อง อยู่อย่างมีความสุข โดยเรียนผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องหรือในโรงเรียน หรือวิเคราะห์จากตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นจริงในสังคม เพื่อให้เด็กฝึกคิดวิเคราะห์ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักตัวเอง สามารถจัดการชีวิตของตนเอง และมีวิถีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มนิรัตน์ สุภาสุนธิ์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559 : 107-108) ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัธกร ทาเวียง (2553 : 8-91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่าสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 25 ส่วนประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การพัฒนาและเครื่องมือ และการวัดและประเมินผล ความเหมาะสม ของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากและความเป็นได้ ของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้รับการพัฒนานจนเกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดทั้ง โปรแกรมยังเป็นชุดกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่มีการวางแผนไว้อย่างมีระบบ ขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบจากการนำเอาองค์ประกอบที่เชื่อมโยงหรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละ องค์ประกอบ หรือในการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ประวิต เอราวรรณ์, 2545 : 1) กล่าวถึงงานครู ว่าเป็นวิชาชีพที่ได้การยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องพัฒนาวิชาชีพครู ให้มาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับของสังคมขณะเดียวกันก็ต้องก้าวหน้าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการเทคโนโลยี ค่านิยม และวัฒนธรรมทางสังคม ดังนั้นการปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครูจะต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและคิดค้นวิธีการสอนสื่อ ตลอดจน เครื่องมือใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มที่และสนองตอบผู้เรียนแต่ละคนจึงจำเป็นต้อง คิดค้นและพัฒนารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ที่เปลี่ยนไป ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2553) ได้พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหากระบวนการ โครงสร้าง การวัดและประเมินผลโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของ เชษฐา คำคล่อง (2557 : 188) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมมี 3 ส่วน คือ รูปแบบในการพัฒนาเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม และเน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดา คำใส (2557 : 188) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่วนประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 5 ส่วน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิธีดำเนินการและการประเมินผลโปรแกรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ควรนำรูปแบบ หรือกิจกรรมในโปรแกรมมาผสมผสานและบูรณาการนำมาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร พัฒนาครูโรงเรียน มัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เช่น รูปแบบการสัมมนา รูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รูปแบบการศึกษาดูงาน และรูปแบบการศึกษาจากเอกสารตำรา รูปแบบการสอนแนะ เป็นต้น

1.2 สำหรับการนำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรพิจารณาบริบทควบคู่ไปกับ การพัฒนาเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาด้านจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับตำแหน่งอื่น เช่น บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับ การศึกษาต่าง ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง ทั้งเชิงระบบและเชิงรูปแบบ เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาเสริมสร้างจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้บริหาร และครูที่เข้ารับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2551-2554)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- กำธร ทาเวียง. (2553). *การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชษฐา คำคลอง. (2557). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2544). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประวีต เอรารวรรณ์. (2545). *การวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ จำกัด.
- เพ็ญญา อีรทองดี. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ยอดอนงค์ จอมหงส์พัฒน์. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหาร. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศักดิ์ดา คำโส. (2557). *การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- อัญชลี สารรัตน์. (2542). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ การศึกษาแบบบูรณาการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ทีพีพริน.
- มนิรัตน์ ศุภานุสนธิ์. (2560). *การสอนสังคมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/117433>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (2560). *นโยบายการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560, จาก <https://sites.google.com/a/kksec.go.th/policyandplanninggroup/>

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

The Development of a Program Developing Teachers for Classroom Research in Schools
under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 4.

ธัญวรัตน์ สำราญมาก¹ และ เฟชโชญ กิจระการ²

Tunvarat Samranmark¹ and Phachoen Kitrakarn²

Received : 14 มิ.ย. 2561

Revised : 20 ก.ย. 2561

Accepted : 22 ก.ย. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ วิธีการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 317 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบของการวิจัยในชั้นเรียน แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ และมีการประเมินองค์ประกอบโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การพัฒนาครู, การวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

This research aimed at: 1) studying the components of classroom research for teachers; 2) studying current conditions; desirable conditions; and 3) developing a program for teacher development for classroom research. The samples consisted of 317 teachers selected through the Stratified Random Sampling. The tools used in the research were an assessment form of classroom research, a questionnaire about the present conditions and the desirable conditions, an evaluation of the appropriateness and feasibility of the teacher development program in classroom research. The statistical methods used

¹ นิสิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: nuleg69@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University, Email: nuleg69@hotmail.com

² Associate Professor, Dr. Faculty of Education, Mahasarakham University

to analyze the data were: consistency index, percentage, mean, standard deviation, Cronbach's alpha coefficient and the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) The research found that:

1) A total of five components of the classroom research were found and each aspect was rated at a high level. 2) Overall, the current state of classroom research was rated at the highest levels, and the desirable conditions of classroom research was at a high level; and 3) An overall evaluation of teacher development programs in classroom research is at the highest level in terms of the suitability and at a high level in terms of the feasibility of the program.

Keywords : Development Programs, Teacher Development, Classroom research

บทนำ

“งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความของชาตินั้นขึ้น อยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น”(พระบรมราโชวาท 12 ธันวาคม 2512) คนเป็นครูอาชีพย่อมตระหนักดีว่า ภาระงานหลัก คือ งานสอน เมื่อเกิดปัญหาการเรียนรู้ก็แสวงหาวิธีการแก้ไข หรือพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ถ้าครูทำเช่นนี้ก็ถือว่าครูได้ใช้กระบวนการวิจัยมาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ หรือได้ทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นงานเสริมให้งานสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีในงานเพิ่มภาระงานให้แก่ครู (พิชิต ฤทธิ์จำรูญ, 2553 : 23)

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาวัตกรรมการสอนสำหรับแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีปัญหาการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้น ผู้สอนหาวิธีการหรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา โดยใช้การสังเกตและตรวจสอบผลของการแก้ปัญหาพร้อมพัฒนา แล้วจึงบันทึกและสะท้อนการปฏิบัติงานนั้น ๆ การวิจัยในชั้นเรียนมักเป็นการวิจัยขนาดเล็ก (Small Scale) ที่ดำเนินการโดยผู้สอน เป็นกระบวนการที่ผู้สอนสะท้อนการปฏิบัติงานและเสริมพลังอำนาจให้ครูผู้สอน (สุภัทรา เอื้อวงศ์, 2554 : ออนไลน์) สุวิมล ว่องวาณิช (2552 : 21) เสนอว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งของครูและผู้เรียน

สภาพที่ปรากฏให้เห็นในโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นแต่การจัดกิจกรรมการสอนเพียงอย่างเดียว ไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือพัฒนาวิชาชีพครู ในขณะที่กลุ่มครูที่ต้องการทำวิจัยก็วางแผนการทำงานโดยมีการทำกิจกรรมการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นโครงการเฉพาะกิจ เวลาของครูส่วนหนึ่งหมดไปกับการทำวิจัย เวลาที่อุทิศให้กับงานสอนก็ลดน้อยลงจนทำให้การเรียนการสอนในชีวิตประจำวันของครู และนักเรียนได้รับผลกระทบ ทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ครูไม่สามารถนำปัญหานั้นมาแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยการใช้วิจัยในชั้นเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตน (สุภัทรา เอื้อวงศ์, 2554 : ออนไลน์) เสนอแนะว่า การฝึกอบรมครูและผู้บริหารเหล่านั้นควรเริ่มที่การพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับครูประจำการให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จัดการศึกษาในระดับ ช่วงชั้นที่ 1-2 และโรงเรียนขยายโอกาส เกิดปัญหา คือ พฤติกรรมการสอนของครูที่ยังเป็นแบบเดิม เน้นการบรรยาย ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้

นักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครู แต่ครูผู้สอนไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งพบว่าอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนอย่างมาก คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4, 2560 : 8)

สภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้การวิจัยของครูไม่พัฒนาเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาชีพครูเนื่องจากงานของครูเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หน้าที่ของครูนอกเหนือจากการสอนแล้วยังต้องคิดค้นหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองและนำผลที่ได้จากการสืบค้นแนวทางเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพครู (สุวิมล ร่องวานิช, 2552 : 3) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความรู้ ความสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 1,834 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 317 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553 : 34-35 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินองค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เป็นแบบประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูของการทำวิจัยในชั้นเรียน

โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม อยู่ระหว่าง .60 - 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน จากนั้นทำการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .87 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .89

2.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิธีการพัฒนาครูการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบประเมิน (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งระยะการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะตามความมุ่งหมาย ดังนี้
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เดินทางไปประเมินด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ ตลอดจนประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อขอรับแบบประเมิน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิธีการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม และหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งมีการติดต่อเป็นการส่วนตัวถึงผู้ประสานงานการเก็บข้อมูล

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการประเมินองค์ประกอบ ประเมินระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน (S.D.) ค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบน

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence)

หรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ใช้กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ทำการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบันเท่ากับ .87 และ สภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .89

สรุปผล

1. องค์ประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการวิจัย 3) การดำเนินการวิจัย 4) การรวบรวมข้อมูล และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และผลการประเมินองค์ประกอบโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.46)

2. สภาพปัจจุบันของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.79$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.43) สภาพที่พึงประสงค์ของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.29) ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

โดยการเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ด้านการวางแผนการวิจัย และด้านการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ วิธีการในการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ใช้วิธีการพัฒนา 7 วิธี ได้แก่ การอบรม การใช้พี่เลี้ยงการประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การศึกษาจากเอกสารตำรา และการสัมมนา

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.19) และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.53$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.14)

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. องค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่าครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการวิจัย การดำเนินการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ วีรวรรณ (2551 : 149-157) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าสองคอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กรอบการศึกษาตามกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ การสรุปผลการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยโย โททุมพล (2553 : 125-127) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านหนองผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ (Preparation) ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นดำเนินการและการสังเกต และขั้นติดตามและประเมินผล ดำเนินการ 1 วงจร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุบรรณ จำปาศรี (2552 : 72-74) ได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านหนองครก อำเภอสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนจากเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร การวางแผนดำเนินการวิจัย และการอภิปราย ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553 : 249-251) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครังฆมนพอล พบว่าใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อจัดกลุ่มครูและเลือก วิธีการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P การดำเนินงาน ได้แก่ ประชุมก่อนสังเกตการสอน การสังเกตการสอน ประชุมหลังการสังเกตการสอน ขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลหลังการนิเทศ โดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีนโยบายพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็นเลิศ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อประโยชน์สูงสุดและคุณค่าสูงสุดแก่นักเรียน โดยมี การจัดอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการและตลอดจนการศึกษาดูงาน แบบต่อเนื่องทุกปี แสดงให้เห็นว่าครูในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นผู้มีการพัฒนาตนเอง มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู และพร้อมที่จะนำแนวทางในการพัฒนามาใช้พัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่ได้รับพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิธีการพัฒนา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ด้านการวางแผนการวิจัย และด้านการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นกระบวนการที่ครูต้องมุ่งศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของชั้นเรียน ผลงานวิจัยของครูจึงเป็นการนำเสนอกระบวนการทำงานและการลงมือปฏิบัติจริง (Authentic Performance) ของครู หรืออาจกล่าวได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูมีวัฒนธรรมการทำงานอย่างเป็นระบบ มองเห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล และสามารถพัฒนาการทำงานไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) การทำวิจัยของครูเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงตลอดเวลา ส่งผลให้โรงเรียนได้มีการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550 : 23) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชัยโย โททุมพล (2553 : 125–127) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านหนองผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าสภาพและปัญหาด้านการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า ครูมีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนด้านต่าง ๆ อยู่ระดับมาก กล่าวคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองผือส่วนมากผ่านการอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนและเคยทำการวิจัยในชั้นเรียนอยู่บ้าง แต่เป็นลักษณะการทำวิจัยหน้าเดียว หรือ 5-10 หน้า ส่วนปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน ครูส่วนมากประสบปัญหา คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่มีเวลาทำเนื่องจากต้องรับผิดชอบงานในโรงเรียนหลายอย่างและยังขาดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านความต้องการพบว่าครูส่วนมากตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนโดยต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาตนเองในด้านวิจัยและต้องการทำวิจัย 5 บท หรือรูปแบบอย่างเป็นทางการ คือ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนต้องการใช้แนวทางการอบรมเชิงปฏิบัติการ รับการนิเทศ ตัวอย่างงานวิจัย และต้องการเอกสาร ตำรา สำหรับศึกษาค้นคว้า การพัฒนาศักยภาพ การทำวิจัยในชั้นเรียนดำเนินการ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และใช้นิเทศติดตาม และผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น สรุปได้ว่าผู้ร่วมวิจัยมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิจัยเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้จนประสบความสำเร็จมีผลงานวิจัย ในชั้นเรียนที่เป็นแบบทางการ และสอดคล้องกับการวิจัยของมนพ สกลศิลป์ศิริ (2553 : 304–328) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าสภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา สภาพที่คาดหวัง ทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา หรือบรรลุมสภาพที่คาดหวังในการพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกรณีศึกษาการเลือกทางเลือกเพื่อการปฏิบัติและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการนำทางเลือกไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และโรงเรียนรวมทั้งองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการใช้ตัวสอดแทรก เพื่อพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรณีศึกษาและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมวิจัยคือ ข้าราชการครูโรงเรียนพัฒนาขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบัน คือ 1) ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาตนเอง 2) ครูได้รับการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง 3) ครูส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม เน้นการบรรยายซึ่งไม่สนองหลักการที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ 4) การพัฒนาครูยังขาดระบบที่มีคุณภาพ ดังนั้นสภาพที่คาดหวัง คือ ครูเป็นคนดีและมีคุณภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการพัฒนา 6 วิธีการ คือ 1) โครงการพัฒนาครูมืออาชีพ 2) โครงการเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือ 3) โครงการนิเทศติดตามประเมินผลแบบกัลยาณมิตร 4) โครงการฝึกอบรมเพื่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 5) โครงการประชุมปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ 6) โครงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบัวสอน จำปาศรี (2558 : 150-151) ได้ทำการวิจัยแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อยู่ในระดับมาก ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านพบว่าสภาพความต้องการที่ปฏิบัติจริงของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ขั้นตอน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขั้นตอนแนวทางแก้ปัญหา ขั้นตอนปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอนพัฒนาสิ่งที่จะใช้แก้ปัญหา ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและขั้นตอนประเมินผลการแก้ปัญหา สภาพความต้องการที่พึงประสงค์ในการพัฒนาตนเองของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าแนวทางการพัฒนาครู ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ การศึกษาความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดขอบข่าย ของหลักสูตร กำหนดวิธีการพัฒนา การดำเนินการพัฒนาการประเมินผลและการติดตาม

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประกอบด้วย 6 ส่วนประกอบ ได้แก่ ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมิน สำหรับเนื้อหาประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา โมดูล 2 การวางแผนการวิจัย โมดูล 3 การดำเนินการวิจัย โมดูล 4 การรวบรวมข้อมูล โมดูล 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลของการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 7 วิธีการ ได้แก่ การอบรม การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาจากเอกสารตำรา การใช้พี่เลี้ยง การสัมมนา และการศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ คำถามและคำตอบโดยจะแบ่งเนื้อหาย่อย ๆ จัดลำดับขั้นตอนในรูปของกรอบ หรือเฟรม (Frame) โดยในแต่ละกรอบจะเสนอเนื้อหาเป็นขั้นตอนทีละน้อย ในทุกขั้นตอนของการเรียนจะมีคำถามเพื่อทดสอบผู้เรียน และมีคำตอบที่ถูกต้องให้ผู้เรียนทราบเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับทันที เป็นการเสริมแรงบทเรียนแบบโปรแกรมจะบรรจุไว้ในสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น ตำรา สไลด์ ฟิล์มสตริป เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องช่วยสอน ฯลฯ นอกจากนี้อาจเป็นรูปแบบสื่อประสม ซึ่งส่วนมากจะจัดในชุดสื่อการเรียนได้กล่าวถึงองค์ประกอบโปรแกรมประกอบด้วย หลักการ ความหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการ (กิดานันท์ มลิทอง, 2536 : 6-10) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ ยอดสละ (2557 : 11) สรุปกรอบแนวคิดองค์ประกอบของโปรแกรม คือ ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม รูปแบบและวิธีการพัฒนา โครงสร้างของโปรแกรม เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรม และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เชษฐา คำล่อง (2557 : 120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบไปด้วย หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับการวิจัยของ ศักดิ์ดา คำโส (2557 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ

ทีมงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบ ทั้งหมด 5 ส่วน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผลโปรแกรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัย พบว่าครูควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากครูเป็นหัวใจหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้พัฒนา ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ หลักการ วิธีการ และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาตนเองและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตน พร้อมทั้งนำมาใช้ในงานเพื่อค้นหาความรู้ สร้างความรู้ใหม่ในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาสถานศึกษา ตลอดจนการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น และเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด

1.2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ควรนำรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายมาผสมผสานและบูรณาการแล้วนำมาใช้ในการพัฒนาครู เช่น รูปแบบการอบรม รูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการสัมมนา รูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รูปแบบการศึกษาดูงาน และรูปแบบการศึกษาจากเอกสารตำรา เป็นต้น

1.3 สำหรับการนำโปรแกรมพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาครู ในสถานศึกษา ระดับต่าง ๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรพิจารณาปรับทบทวนไปกับการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับตำแหน่งอื่น เช่น บุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับการศึกษาต่าง ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งเชิงระบบและเชิงรูปแบบ เพื่อทำให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เข้ารับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- ชัยโย โททุมพล. (2553). *การพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านหนองผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เชษฐา คำคลอง. (2557). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัวสอน จำปาศรี. (2558). *แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราโมทย์ วีรวรรณ. (2551). *การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าสองคอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- พิชิต ฤทธิ์เจริญ. (2553). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- มนพ สกลศิลป์ศิริ. (2553). *การพัฒนาคุณภาพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*.
ดุชนิพนธ์ ศึกษาสาตรดุชนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู
เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาสาตรดุชนิพนธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ศักดิ์ดา คำโส. (2557). *การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจทีมงาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุชนิพนธ์
ศึกษาสาตรดุชนิพนธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สุบรรณ จำปาศรี. (2552). *กระบวนการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ภูมิศึกษา:
โรงเรียนบ้านหนองครก อำเภอสตึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- สุภัทรา เอื้อวงศ์. (2554). *การวิจัยในชั้นเรียน*. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2559, จาก
<https://sites.google.com/site/prapasara/> 14-1
- สุวิทย์ ยอดสละ. (2557). *การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุชนิพนธ์ ศึกษาสาตรดุชนิพนธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สุวิมล ว่องวานิช. (2552). *การวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4. (2560). *ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 4.*
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). *การวิจัยในชั้นเรียน*. การประชุมวิชาการ “การวิจัยในชั้นเรียน” ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

The Development the Guidelines for Organising Learning Experiences of Teachers at Child Development Centers under Kalasin Provincial Local Administration

ปรัชญาภรณ์ แสนแก้ว¹ และ เพชฌัญญ์ กิจระการ²
Prachayaporn Sangaew¹ and Pachoen Kidrakarn²

Received : 4 ก.ค. 2561
Revised : 18 ต.ค. 2561
Accepted : 21 ต.ค. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) พัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 304 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 152 แห่ง สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด 54 แนวทาง และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนาครู, การจัดประสบการณ์เรียนรู้ปฐมวัย, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This study aimed at: 1) investigating the indicators and components of organizing learning experiences at Child Development Centers; 2) studying the current state and desirable state of organizing learning experiences; and 3) develop the guidelines of organizing learning experiences at Child Development Centres under Kalasin Provincial Local Administration. The samples were 304 teachers from 152 Child Development Centers selected through the multi-stage sampling and the questionnaire

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล : prachaa@windowslive.com

² อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Graduate Student, Department of Educational Administration and Development, Mahasarakham University,
Email: prachaa@windowslive.com

² Lecturer of Education Faculty, Mahasarakham University

was used for data collection. The descriptive statistics used in this study were mean, percentage and the Modified Priority Needs Index. The results of the study were: 1) the indicators and the components of organising learning experiences included 5 components and 32 indicators; 2) the current conditions of learning experience organization at the Child Development Centers were at the moderate level and the desirable conditions were at the high level; 3) the guidelines for organizing learning experiences at the Child Development Centres included 5 components, 32 indicators, and 54 guidelines. The results of the guideline suitability assessment and the possibility assessment were both found at the high level.

Keywords: Teacher Guideline Development, Learning Experiences for Pre-school Children, Child Development Center

บทนำ

สถานการณ์เด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 0-5 ปี จำนวน 4,585,759 คน หากแบ่งตามการดูแล และการจัดการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กอายุ 0-1 ปี จำนวน 1,509,017 คน หรือ ร้อยละ 32.91 ของเด็กทั้งหมดที่ส่วนใหญ่เป็นการดูแล และการให้การศึกษาเบื้องต้นจากคนในครอบครัว อาทิ บิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย ญาติ และผู้ดูแล และกลุ่มเด็กอายุ 2-5 ปี จำนวน 3,076,742 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 67.09 ของเด็กทั้งหมดที่บางส่วนเริ่มเข้าสู่สถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่อายุ 2 ปี ซึ่งหากพิจารณาเด็กในช่วงอายุนี้นี้ จะเห็นได้ว่ามีเด็กเข้ารับการดูแล และการศึกษาในศูนย์เด็กเล็กจำนวน 912,111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.65 ของเด็กในช่วงวัย (พัชรา เอี่ยมกิจการ, 2557 : 2)

การจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นหลักสูตร ที่เน้นวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง เด็กจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง หลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก และมีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้จริง เพื่อจัดประสบการณ์แก่เด็กและพัฒนาเด็กโดยตรง ซึ่งเด็กจะสามารถพัฒนา ได้เต็มศักยภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้ความรู้เป็นสำคัญ จากทฤษฎีองค์ความรู้เรื่อง พัฒนาการเด็กและการพัฒนาของสมองรวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่าช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็น ที่สุดในการพัฒนาสมอง คือ ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้อง เมื่อพ้นช่วงอายุนี้นี้ไปแล้ว อัตราการพัฒนาจะเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ. เฮกแมน จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว” โดยคืนผลตอบแทน กลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า เป็นทั้งการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ ลดอัตราการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต และองค์การยูนิเซฟซึ่งเป็นหน่วยงานของสหประชาชาติมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พัฒนาการสุขภาพ รวมถึงความเป็นอยู่ของแม่และเด็กในประเทศกำลังพัฒนา ระบุว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงขึ้นกว่าปกติ และนำไปสู่การมีโอกา สในการเรียนรู้ต่อไปในระดับที่สูงขึ้น และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพมีรายได้สูง ส่งผลให้อัตราการก่อคดี หรือสร้างปัญหาสังคม ลดน้อยลงด้วย (ประเวศ วะสี, 2557 : 4)

ครูมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ครูไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่สอนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ครูจะมีหน้าที่ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กหรือผู้เรียน และการที่จะให้ครูเป็นนักวางแผนและนักคิดที่ดีนั้น จะเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล เป็นผู้ที่ไม่รู้ไม่เรียน รู้ทันข่าวสารใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อ สารสนเทศสมัยใหม่

ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ ปรับตัวเข้ากับกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างชาญฉลาด เพื่อเตรียมพัฒนาเด็กให้เจริญเต็มตามศักยภาพ ครูจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา เพราะภารกิจหลักในการปฏิบัติการสอนนั้นยังคงเป็นครูที่เป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ประสบการณ์ที่จัดต้องสนองต่อการพัฒนาของเด็กทั้ง 4 ด้าน และกิจกรรมที่จะจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้น ก็ต้องจัดให้ครอบคลุมกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะ และกิจกรรมเกมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 22) กิจกรรมนั้นก็ต้องเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและมีความสุขในการร่วมกิจกรรม การที่จะจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างแท้จริง

สภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าครูผู้ดูแลเด็กยังขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี ไม่ได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ส่งผลให้กิจกรรมการจัดประสบการณ์ไม่น่าสนใจ ไม่สร้างความสนใจ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กไม่กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่ได้จัดประสบการณ์ในรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านการเล่น ขาดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อม ที่เน้นให้เด็กเกิดทักษะ การเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรมกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้พัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร อีกทั้งครูผู้ดูแลเด็กไม่ได้รับการนิเทศ การฝึกอบรมที่ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จึงทำให้ไม่มีเทคนิคแนวทางหรือวิธีคิดที่ดีพอสำหรับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์, 2558 : 14)

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและปฏิบัติหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการพัฒนาครู ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นการพัฒนาครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 คือ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,422 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 474 แห่ง
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 304 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 152 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและส่วนหนึ่งจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 228 ฉบับ (ร้อยละ 75)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้า และครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ 2 แห่ง แห่งละ 3 คน รวม 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์หัวหน้าและครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเกี่ยวกับวิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แล้วประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า และวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมความพร้อมของครู มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1.1 เข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน จุดหมาย สาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะตามวัยของหลักสูตร
 - 1.1.2 เข้าใจหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตร
 - 1.1.3 มีแฟ้มสะสมงานของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เพื่อเก็บรวบรวมผลงานของเด็ก รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว

- 1.1.4 มีการจัดเตรียมเนื้อหาเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยบูรณาการความรู้รอบตัวแขนงต่าง ๆ
- 1.1.5 มีการจัดเตรียมสื่อประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้วัสดุหรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
- 1.1.6 มีผลการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้
- 1.2 องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาข้อมูลผู้เรียน มี 6 ตัวชี้วัด
 - 1.2.1 เข้าใจพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก และความแตกต่างด้านร่างกายของเด็ก
 - 1.2.2 เข้าใจพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา และความแตกต่างด้านความคิดและสติปัญญาของเด็ก
 - 1.2.3 เข้าใจพฤติกรรม/อาภักปฏิกิริยา การแสดงออกของเด็ก
 - 1.2.4 เข้าใจสภาวะทางอารมณ์ และการรับมือกับสภาวะทางอารมณ์ของเด็ก
 - 1.2.5 มีรายงานการประเมินพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัยเป็นรายบุคคล
 - 1.2.6 มีรายงานผลการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาค้นคว้าที่พบเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล
- 1.3 องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์ มี 8 ตัวชี้วัด
 - 1.3.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดสาระการเรียนรู้ รายปีการศึกษาและรายภาคเรียน
 - 1.3.2 มีแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - 1.3.3 มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมสำหรับแต่ละสาระการเรียนรู้
 - 1.3.4 มีการจัดเตรียมเนื้อหาสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้พร้อม
 - 1.3.5 มีการใช้วิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม สำหรับกิจกรรมประจำวันตามหลักสูตร
 - 1.3.6 มีการกำหนดสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - 1.3.7 มีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เหมาะสม
 - 1.3.8 มีการจัดเตรียมเนื้อหา/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผล และการบันทึกผลต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้
- 1.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด
 - 1.4.1 มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์โดยยึดหยุ่นตามสถานการณ์จริง
 - 1.4.2 มีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า และแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม
 - 1.4.3 มีการปฏิบัติต่อกับเด็กด้วยความรัก เมตตา ใช้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรงทางบวก
 - 1.4.4 มีการให้การดูแลเด็กที่มีความแตกต่างกันอย่างเหมาะสมกับวัยและสภาพพื้นฐานของเด็ก
 - 1.4.5 มีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กและบันทึกพฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นขณะจัดประสบการณ์เรียนรู้ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออก คำพูด ท่าทาง การคิดของเด็ก
 - 1.4.6 มีการบันทึกผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์
 - 1.4.7 มีการสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนที่พบจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ต่อไป
- 1.5 องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด
 - 1.5.1 มีการวัดผลผู้เรียนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกผล
 - 1.5.2 มีการบันทึกผลการวัดในเครื่องมือการบันทึกผลที่จัดเตรียมไว้
 - 1.5.3 มีการบันทึกข้อมูลสาเหตุของผลการปฏิบัติ ผ่าน หรือไม่ผ่าน ของผู้เรียนแต่ละคน
 - 1.5.4 มีรายงานผลการวัดและประเมินผู้เรียน
 - 1.5.5 มีการนำผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน/การจัดประสบการณ์เรียนรู้ต่อไป

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์ การศึกษาข้อมูลผู้เรียน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ผลการประเมินสภาพปัจจุบัน โดยคณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์ การศึกษาข้อมูลผู้เรียน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน

2.2 ผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การวัดและประเมินผลผู้เรียน การศึกษาข้อมูลผู้เรียน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้

3. ผลการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตาราง 1 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงและลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้านที่	องค์ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1.	การเตรียมความพร้อมของครู	3.17	4.12	0.30	4
2.	การศึกษาข้อมูลผู้เรียน	3.34	4.36	0.31	3
3.	การวางแผนการจัดประสบการณ์	3.37	4.24	0.26	5
4.	การจัดประสบการณ์เรียนรู้	3.15	4.31	0.37	1
5.	การวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.22	4.38	0.36	2

จากตาราง 1 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ลำดับที่ 2 การวัดและประเมินผลผู้เรียน ลำดับที่ 3 การศึกษาข้อมูลผู้เรียนลำดับที่ 4 การเตรียมความพร้อมของครู และลำดับที่ 5 การวางแผนการจัดประสบการณ์

3.2 แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด 54 แนวทาง ดังนี้

3.2.1 การเตรียมความพร้อมของครู ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด 10 แนวทาง สรุปได้ว่า

การเตรียมความพร้อมของครูมีแนวทางการปฏิบัติ คือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน จุดหมายสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะตามวัยของหลักสูตร เข้าใจหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตร มีแผนสะสมงานของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เพื่อเก็บรวบรวมผลงานของเด็ก รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว มีการจัดเตรียมเนื้อหาเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยบูรณาการความรู้รอบตัวแขนงต่าง ๆ มีการจัดเตรียมสื่อประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้วัสดุหรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และมีผลการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพราะการเตรียมการสอนของครูเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องทำก่อนที่จะทำการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จากตัวชี้วัดที่กำหนดจะเห็นว่า มีการเตรียมความพร้อมในด้านของการเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพราะครูควรได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยทำความเข้าใจหลักสูตร หลักการจัดประสบการณ์ และเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อเตรียมฐานความรู้ของตนเองเพื่อนำสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้พร้อม ซึ่งการจัดเตรียมสื่อการจัดประสบการณ์จะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและองค์ความรู้ที่นำมาบูรณาการ โดยครูควรนำสื่อที่มีและหาได้ง่ายในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

3.2.2 การศึกษาข้อมูลผู้เรียน ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด 12 แนวทาง สรุปได้ว่า

การศึกษาข้อมูลผู้เรียน มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การทำความเข้าใจพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กและความแตกต่างด้านร่างกายของเด็ก เข้าใจพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา และความแตกต่างด้านความคิดและสติปัญญาของเด็ก เข้าใจพฤติกรรม อากัปกริยา การแสดงออกของเด็ก เข้าใจสภาวะทางอารมณ์และการรับมือกับสภาวะทางอารมณ์ของเด็ก มีรายงานการประเมินพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัยเป็นรายบุคคล มีรายงานผลการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาก็ที่เกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเด็กก่อนที่จะทำการจัดประสบการณ์

3.2.3 การวางแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด 11 แนวทาง สรุปได้ว่า

การวางแผนการจัดประสบการณ์ มีแนวทางการปฏิบัติคือ การวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีการศึกษาและรายภาคเรียน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ครบตามหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษาและมีรายละเอียดของแผนอย่างครบถ้วน และการจัดเตรียมเนื้อหาสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้พร้อมเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการก่อนจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยวางแผนการจัดประสบการณ์ให้ดี และออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจุดหมาย ความมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2.4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด 14 แนวทาง สรุปได้ว่า

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์โดยยึดหยุ่นตามสถานการณ์จริง มีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก เมตตา ใช้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรงทางบวก ให้การดูแลเด็กที่มีความแตกต่างกันอย่างเหมาะสมกับวัยและสภาพพื้นฐานของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมของเด็กและบันทึกพฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นขณะจัดประสบการณ์เรียนรู้ บันทึกผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์ และสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนที่พบจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยมีความชัดเจนในเรื่องของการบูรณาการความรู้ โดยตามหลักสูตรได้กำหนดสาระการเรียนรู้มาให้ ผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้วิธีการบูรณาการให้เด็กมองเห็นภาพรวมของความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตจริงของเด็กได้

3.2.5 การวัดและประเมินผลผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด 7 แนวทาง สรุปได้ว่า

การวัดและประเมินผลผู้เรียน มีแนวทางการปฏิบัติ คือ ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ สังเกตความเหมาะสมในการปฏิบัติของวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้เพื่อนำสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป ใช้เครื่องมือการบันทึกผลการวัดที่จัดเตรียมไว้เพื่อบันทึกผลการวัด บันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมท้ายแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ระบุสาเหตุของการปฏิบัติกิจกรรมผ่านหรือไม่ผ่าน และวิธีการแก้ไขของเด็กแต่ละคน จัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลเด็กอย่างสม่ำเสมอทุกหน่วยการเรียนรู้ รายภาคเรียน และรายปีการศึกษาวิเคราะห์ผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความสำเร็จ หรือปัญหา และสาเหตุ แล้วทำการบันทึกข้อมูล และนำความสำเร็จและปัญหาที่พบจากการวัดและประเมินผลผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการจัดประสบการณ์ให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมความพร้อมของครู โดยตัวชี้วัดสรุปใจความสำคัญได้ว่า ครูผู้สอนควรมีการศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ เตรียมเนื้อหาและสื่อสำหรับจัดประสบการณ์ และมีการพัฒนาการจัดประสบการณ์ สอดคล้องกับ สมภาร ชันธิวัตร (2551 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์นาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ผลการพัฒนาพบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ทั้ง 6 ขั้นตอนคือ การกำหนดหัวเรื่องที่สอน มีการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสามารถสรุปเป็นหัวเรื่องที่สอนได้ องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาข้อมูลผู้เรียน มี 6 ตัวชี้วัด ซึ่งการศึกษาข้อมูลผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องกระทำ เพื่อให้รู้จัก และมีความเข้าใจเด็กที่ดูแลทุกคนตามความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553 : 16) มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ว่าส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่รอบคอบเด็กปฐมวัยทุกประเภท โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์ มี 8 ตัวชี้วัด เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีการศึกษาและรายภาคเรียน มีแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดเตรียมเนื้อหาให้พร้อม จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมประจำวัน กำหนดสื่อ/แหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลให้พร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนา ปญญฤทธิ์ (2548 : 44) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวางแผนการจัดประสบการณ์ไว้ว่า ประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดสาระการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์ และการกำหนดวิธีการประเมินผล เป็นการประเมินผู้เรียนว่ามีเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ องค์ประกอบที่ 4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด คือ มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า มีการปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก เมตตา ใช้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรงทางบวก มีการดูแลเด็กอย่างเหมาะสม สังเกตพฤติกรรมและบันทึกพฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้น ขณะจัดประสบการณ์เรียนรู้ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออก คำพูด ท่าทาง การคิดของเด็ก มีการบันทึกผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์ มีการสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนที่พบจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขมมณี (2547 : 51) ซึ่งได้เสนอองค์ประกอบของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไว้ว่า ประกอบด้วย การศึกษาปรัชญา/ทฤษฎี/แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แล้วนำสู่การกำหนดจุดหมาย จัดกระบวนการเรียนรู้ และประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด คือ การวัดผลผู้เรียนตามวิธีการที่กำหนดไว้ บันทึกข้อมูลสาเหตุของผลการปฏิบัติ

ผ่านหรือไม่ผ่านของผู้เรียนแต่ละคน มีรายงานผลการวัดและประเมินผู้เรียน มีการนำผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน/การจัดประสบการณ์เรียนรู้ต่อไป สอดคล้องกับคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 28) ซึ่งได้นำเสนอวิธีการประเมินผล ว่าเป็นการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการประเมินสภาพปัจจุบัน โดยคณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์ การศึกษาข้อมูลผู้เรียน และการวัดและประเมินผลผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาของอาวู ยวนแห้ว (2558 : 290) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพิษณุโลกมีการดำเนินงานโดยรวม และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การวัดและประเมินผลผู้เรียน การศึกษาข้อมูลผู้เรียน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์มีความสอดคล้องกับการศึกษาของณรงค์ ศาลา (2559 : 181) ซึ่งทำการศึกษากิจการศึกษากิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม โดยทำการศึกษากิจการที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ลำดับที่ 2 การวัดและประเมินผลผู้เรียน ลำดับที่ 3 การศึกษาข้อมูลผู้เรียนลำดับที่ 4 การเตรียมความพร้อมของครู และลำดับที่ 5 การวางแผนการจัดประสบการณ์ โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลผู้เรียน การศึกษาข้อมูลผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของครู และการวางแผนการจัดประสบการณ์ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมฤทธิ์ กางเพ็ง (2559 : 14) ได้ทำการศึกษากิจการประเมินความต้องการจำเป็น หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพ ของครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ ของครูผู้ดูแลเด็กทั้งสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน แสดงว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพทุกด้าน

3.2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด 54 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การเตรียมความพร้อมของครู ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน จุดหมาย สาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะตามวัยของหลักสูตร เข้าใจหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตร มีแฟ้มสะสมงานของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เพื่อเก็บรวบรวมผลงานของเด็ก รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว มีการจัดเตรียมเนื้อหาเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยบูรณาการความรู้รอบตัวแขนงต่าง ๆ

มีการจัดเตรียมสื่อประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้วัสดุหรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และมีผลการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพราะการเตรียมการสอนของครูเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องทำ ก่อนที่จะทำการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จากตัวชี้วัดที่กำหนดจะเห็นว่ามีเตรียมความพร้อมในด้านของการเตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพราะครูควรได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยทำความเข้าใจหลักสูตร หลักการจัดประสบการณ์ และเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อเตรียมฐานความรู้ของตนเองเพื่อนำสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้พร้อม ซึ่งการจัดเตรียมสื่อการจัดประสบการณ์จะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและองค์ความรู้ที่นำมาบูรณาการ โดยครูควรนำสื่อที่มีและหาได้ง่ายในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ การจัดเตรียมสื่อให้พร้อมนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา จักรแก้ว, วราภรณ์ ทองนิยม และอรัญญา ม่านตา (2555 : ค) ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพด้านการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่าโดยรวมครูปฐมวัยมีความต้องการพัฒนา ด้านการเลือกวิธีการสอนและเทคนิคการสอน และด้านการเตรียมการสอน ด้านการเลือกใช้สื่อ และจัดทำสื่อการสอน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนการสอน ส่วนของการเตรียมพร้อมในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ได้แก่ การเตรียมแฟ้มสะสมงานของเด็ก และการเตรียมความพร้อมด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครอบครัว โดยเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเด็กและครอบครัวและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว นอกจากนี้ ครูควรเป็นผู้ที่รักการค้นคว้าและการพัฒนาตนเอง เพื่อให้พร้อมสำหรับการสอนและเพื่อเป็นผู้รอบรู้ ครูจึงควรเป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การศึกษาค้นคว้าของครูโดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จะส่งผลให้ครูเป็นผู้มีความรู้รอบรู้ สอดคล้อง กับการศึกษาของปริญญ์ มีสุข (2552 : 155) ได้ศึกษาผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่า ครูใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

3.2.2 การศึกษาข้อมูลผู้เรียน ได้แก่ การทำความเข้าใจพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กและความแตกต่างด้านร่างกายของเด็ก เข้าใจพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา และความแตกต่างด้านความคิดและสติปัญญาของเด็ก เข้าใจพฤติกรรม/อาภักยภาพการแสดงออกของเด็ก เข้าใจสภาวะทางอารมณ์และการรับมือกับสภาวะทางอารมณ์ของเด็ก มีรายงานการประเมินพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัยเป็นรายบุคคล มีรายงานผลการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาค่าที่พบเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเด็กก่อนที่จะทำการจัดประสบการณ์ สอดคล้องกับ McAfee and Leong (1994 : unpagged) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับการทำความเข้าใจเด็กไว้ว่า โดยส่วนใหญ่ครูอนุบาลจะนำข้อมูลที่ไดจากการประเมินผลเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมาใช้ในการทำความเข้าใจเด็กแต่ละคน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยครูในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของตน เช่น ครูอาจนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาใช้ในการเลือกสื่อการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กในชั้นของตนเอง นอกจากนั้นข้อมูลต่าง ๆ ยังช่วยให้ครูวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น กิจกรรมที่จัดแต่ละอย่างควรใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด การจัดศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบไหน เพื่อสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก เป็นต้น

3.2.3 การวางแผนการจัดประสบการณ์ ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี การศึกษาและรายภาคเรียน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ครบตามหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา และมีรายละเอียดของแผนอย่างครบถ้วน และการจัดเตรียมเนื้อหาสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้พร้อม เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการก่อนจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยวางแผนการจัดประสบการณ์ให้ดีและออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจุดหมาย ความมุ่งหมายของหลักสูตร ดังที่หลักสูตรปฐมวัย ได้กล่าวไว้ว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 8) การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

สำหรับแต่ละสาระ เนื่องจากการวางแผนการจัดประสบการณ์มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกำหนดการใช้วิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมประจำวันตามหลักสูตร รวมถึงกำหนดสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดเตรียมเนื้อหา สื่อ แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผล และการบันทึกผลต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สอดคล้องกับปิยะมาศ ทองเปลว (2560 : 27) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมที่จะเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กไว้ว่า ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับเห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

3.2.4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ได้แก่ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์

โดยยึดหยุ่นตามสถานการณ์จริง มีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้าและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก เมตตา ใช้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรงทางบวก ให้การดูแลเด็กที่มีความแตกต่างกันอย่างเหมาะสมกับวัย และสภาพพื้นฐานของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมของเด็กและบันทึกพฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นขณะจัดประสบการณ์เรียนรู้ บันทึกผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์ และสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนที่พบจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยมีความชัดเจนในเรื่องของการบูรณาการความรู้ โดยตามหลักสูตรได้กำหนดสาระการเรียนรู้มาให้ ผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้วิธีการบูรณาการให้เด็กมองเห็นภาพรวมของความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตจริงของเด็กได้ ดังที่พัฒนา ชัชพงศ์ (2543 : 140-142) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยจึงควรศึกษาก่อนว่าทักษะสาระการเรียนรู้หรือประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็กแล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป การที่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลายจะช่วยให้เด็กเกิดการตกลึกทางความคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้ไม่ลบลือนไปโดยง่าย การนำสาระการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงไว้ในการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้รอบตัว สื่อมีความหลากหลาย มีความเพียงพอกับความต้องการของเด็ก การจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับกลุ่มเด็กและสภาพแวดล้อมโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

3.2.5 การวัดและประเมินผลผู้เรียน ได้แก่ การวัดผลผู้เรียนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

และบันทึกผล บันทึกผลการวัดในเครื่องมือการบันทึกผลที่จัดเตรียมไว้ บันทึกข้อมูลสาเหตุของผลการปฏิบัติ ผ่าน หรือไม่ผ่านของผู้เรียนแต่ละคน รายงานผลการวัดและประเมินผู้เรียน และมีการนำผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน/การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การบันทึกผลการจัดประสบการณ์ หรือผลของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในระหว่างการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนั่นคือผลที่เด็กแสดงออกกว่าจากที่ได้เรียนรู้มา เด็กเกิดการพัฒนาเป็นอย่างไร พัฒนาได้แค่ไหน และจะต้องพัฒนาต่อไปอย่างไร และผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น จะไม่มีการหยุดนิ่ง เพราะเด็กได้รับการพัฒนาควบคู่ไปพร้อมกับการเจริญเติบโต McAfee & Leong (1994 : unpagged) การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีจุดประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก โดยมีการรายงานผลและการสื่อสารให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องควรเป็นข้อมูลທີ່เชื่อถือได้ มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้

ภาพพจน์ที่ชัดเจนและถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับตัวเด็ก ข้อมูลไม่ควรมาจากความคาดหวังของครูหรือข้อสรุปแบบกว้าง ๆ ขาดตัวอย่างที่ชัดเจน ข้อมูลต่าง ๆ ที่รายงานหรือสื่อสารกับผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรมีความสัมพันธ์และเหมาะสมกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับเด็กแต่ละกลุ่ม ข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็กไม่ควรมีการพูดคุย หรือเปิดเผยกับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ยกเว้นจะได้รับการอนุญาตหรือยินยอมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรทำความเข้าใจแนวทางการพัฒนาครู ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามองค์ประกอบทั้ง 5 สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน และกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาวงการที่มีกระบวนการวางแผนการพัฒนา กำกับติดตาม ประเมินผล และสะท้อนผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเคราะห์ตนเองเบื้องต้นก่อนการพัฒนาตนเอง ตามแนวทางที่กำหนด เพื่อทราบจุดที่ต้องพัฒนาและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการจากการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยให้มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไปทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเลือกวิธีการที่เฉพาะเจาะจง และพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียมการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรม การประเมินผลการจัดกิจกรรม การบันทึกและรายงานผลการจัดกิจกรรม

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง ควบคู่ไปกับการใช้แนวทางที่ได้จากการวิจัย เพื่อให้การวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยได้มาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสูตรระดับปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ณรงค์ ศาลา. (2559). การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(63), 181-192.
- ทิตินา แวมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2558 – 2562)*. กาฬสินธุ์: เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์.
- ปริญญ์ มีสุข. (2552). *ผลการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะมาศ ทองเปลว. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พัชรา เอี่ยมกิจการ. (2557). *พัฒนาการเด็กปฐมวัยรากแก้วแห่งชีวิต*. ประชุมวิชาการอภีพัฒนการการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย ครั้งที่ 9. 6-8 พฤษภาคม 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2543). เทคนิควางแผนการสอนแบบ Child-centered. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 1(4), 19-21.
- วัฒนา ปุณณฤทธิ. (2548). *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หนว่ยที่ 5*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วาสนา จักรแก้ว วราภรณ์ ทองนิยม และอริญญา ม่านตา. (2555). *การศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพด้านการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ประเวศ วะสี. (2557). *“อภีพัฒนการการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศ”*. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2559, จาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/academic/14452>
- สมภาร ชันธิวัตร. (2551). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์วนาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2559). การประเมินความต้องการจำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 39(1), 14-23
- อารุณ ยวนแห้ว. (2558). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพิษณุโลก*. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 2. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 290-296.
- McAfee, O. & Leong, D. (1994). *Assessing and Guiding Young Children's Development and Learning* (2nd ed). Boston: Allyn & Bacon.

การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนคลองขามวิทยาการ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์

The Development of Teachers' Potential Regarding Learning Management for Enhancing
Self-Regulated Learning: a Case of Khlongkham Witthayakhan School, Kalasin Provincial
Administrative Organization

สุรสีห์ จันทน์แสงศรี¹, อมร มะลาศรี² และ สมักร เยาวกรณ์³
Surasee Jansangsri¹, Amorn Malasri² and Samuk Yaowakorn³

Received : 9 พ.ย. 2561

Revised : 18 มี.ค. 2562

Accepted : 21 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ศึกษาผลของการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนคลองขามวิทยาการ จำนวน 19 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร กลวิธีการพัฒนาศักยภาพครู แบบประเมินคุณภาพกลวิธีการพัฒนาศักยภาพครู แบบทดสอบแบบประเมินการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาลายค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาของครู ครูประสบปัญหาเรื่องการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล 2) ครูมุ่งเน้นการสอนแบบบรรยายมากเกินไป 3) ครูจัดการเรียนการสอนไม่ครบตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนด สาเหตุของปัญหา คือ ครูขาดความเข้าใจเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ครูไม่ได้วัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
2. กลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) องค์ประกอบของหลักสูตร 4) ลำดับขั้นตอนของหลักสูตร 5) บทบาทครู 6) ระบบการสนับสนุนของผู้บริหาร 7) วิธีการวัดและประเมินผลหลักสูตร
3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าหลังการอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ โดยครูผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน โดยรวมครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพครู, การจัดการเรียนรู้, การกำกับตนเองในการเรียนรู้

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อีเมล : surasee@hotmail.com

² ดร., อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ ดร., อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Graduate Student, Educational Administration, Kalasin University, Email : surasee@hotmail.com

² Lecturer, Faculty of Education, Kalasin University

³ Lecturer, Faculty of Education, Kalasin University

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the context and problems of teachers in teaching; 2) to study the strategies for developing teachers' potential for enhancing self-regulated learning; and 3) to study the effects of the development of teachers' potential. The samples were 19 teachers at Khlongkham Witthayakhan School. The research instruments were: a meeting record form, a document analysis form, the strategies for developing teachers' potential for enhancing self-regulated learning, the evaluation form of the strategies for developing teachers' potential, tests, an evaluation form of designing and writing lesson plans. The data were analyzed through the use of percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that

1) In terms of the problems of teachers, they had a problem of designing and writing lesson plans and designing the measurement and evaluation instruments; they focused on lectures; they did not teach according to standards and indicators of the curriculum due to the lack of learning theory and designing and writing lesson plans, and they did not evaluate students learning achievement systematically.

2) The strategies for developing teachers' potential through the use of teachers' potential development curriculum consisting of: 1) introduction and significance of curriculum; 2) the purposes of the curriculum; 3) the elements of the curriculum; 4) the procedures of the curriculum; 5) the roles of teachers; 6) the supporting system of the administrators; and 7) the curriculum measurement and evaluation methods.

3. The effects of the development of teachers' potential revealed that all teachers had the knowledge of teaching higher than 80 percent after the training. In general, the teachers had the ability in designing and writing lesson plans at a very good level.

Keywords: The Development of Teachers' Potential, Learning Management, Self-Regulated Learning

บทนำ

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” เช่นเดียวกับมาตรา 30 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่วนกรอบความคิดเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและการทำงานได้กำหนดไว้ว่า ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีการชี้นำตนเอง (Initiative and Self-Direction) ได้แก่ ความสามารถในการกำกับตนเอง (Self-Regulation) ที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูผู้สอนจึงต้องจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนกำกับกับการกำกับตนเอง (Self-Regulation) การกำกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (Winne, 1997 : 397) ดังนั้นครูจึงต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียน เพราะเมื่อผู้เรียนมีการกำกับตนเอง ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

ผลจากการนิเทศภายในของโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร พบว่าครูไม่สามารถจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนได้อีกทั้งมีนักเรียนที่เรียนช้า ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การวางแผนการเรียนรู้ การใช้กลวิธีในการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Local Competency Test : LCT) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2558 พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนสมรรถนะสำคัญ ความสามารถในการคิดต่ำสุด ร้อยละ 38 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนสมรรถนะความสามารถในการแก้ปัญหาต่ำสุด ร้อยละ 32 (โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร, 2558 : 4) นอกจากนี้ ผลการประเมินภายนอกรอบ 3 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) ของโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ระดับคุณภาพต้องปรับปรุง (โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร, 2557 : 5) จากผลการประเมินดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูยังไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู กระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมีหลากหลายวิธี เช่น ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางปัญญา หรือกระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่มและให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2553 : 20) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายสามารถนำมาใช้ร่วมกับการสร้างแรงจูงใจ หรือเมตาคognition ขึ้นเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบการกำกับตนเอง เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaboration) และแบบเดี่ยว (Individual) ร่วมกับการสร้างแรงจูงใจและเมตาคognition สามารถส่งเสริมการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของผู้เรียนได้ (Jones, Antonenkot & Greenwood, 2012 : 487) และการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำมาใช้ร่วมกับการสร้างแรงจูงใจ หรือเมตาคognition ขึ้น ที่ครูสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กำกับตนเองได้ (ณรงค์ โสภณ, 2556 : 32; Schraw, Crippen & Hartley, 2006 : 116)

การที่จะขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้นั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพครู นอกจากนั้นการพัฒนาศักยภาพครูยังสอดคล้องกับเกณฑ์ของคุรุสภาที่กำหนดสมรรถนะของครู ทั้ง 3 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งหมดมีการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาการจัดการเรียนการสอน แนวทางการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สามารถกำกับตนเองได้นั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555 : 121) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้น ครูผู้สอนของห้องเรียนที่มีการกำกับตนเองในการเรียนรู้สูงจะส่งเสริมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งพัฒนาความรู้ นอกเหนือ จากสิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้และความสนใจของนักเรียน (Perry, Phillips & Hutchinson, 2006 : 1)

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบความสามารถอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ การรู้คิด (Cognition) เมตาคognition (Metacognition) และแรงจูงใจ (Motivation) (Zimmerman & Schunk, 2011 : 1) เมตาคognition และกลวิธีเมตาคognition (Metacognitive Strategies) ช่วยให้ครูและผู้เรียนเข้าใจว่าจะต้องวางแผนในการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างไร มีการกำหนดภาระงานและมีวิธีการควบคุมหรือติดตามการเรียนรู้ของตนเองอย่างไรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (Chukwudi & Okor, 2011 : 71) นักจิตวิทยากลุ่มพุทธินิยม มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้เรียนควบคุมตนเองได้ เพื่ออธิบายว่าผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเองอย่างไรในการแก้ปัญหา (วิลมา ประชากุล และประสาธต์ เนื่องเฉลิม, 2554 : 119-120) เมตาคognition

ช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดเกี่ยวกับความคิดของตนเอง มีการวางแผน มีความตระหนักในการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนให้วางแผน มีการตรวจสอบตนเอง และการประเมินผลในการเรียนรู้จะช่วยให้เกิดการกำกับตนเองและประสบความสำเร็จในการเรียน

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เป็นกลวิธีในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร ให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังเพื่อส่งเสริมให้ครู มีความรู้ความเข้าใจด้านการกำกับตนเองในการจัดการเรียนรู้ และใช้องค์ความรู้นั้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษากลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
 - 2.1 การประชุมคณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน
 - 2.2 การพัฒนาศักยภาพครู เช่น การประชุม การอบรมเชิงปฏิบัติการ ตามกลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน วิทยากร จำนวน 1 คน คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบบันทึกการประชุม

โดยศึกษาข้อมูลและรูปแบบการบันทึกการประชุมจัดทำแบบบันทึกการประชุมเพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีหัวข้อหลักในการศึกษาดังนี้

- 1) สภาพปัญหาของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้มีอะไรบ้าง
- 2) สาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้อาจมาจากสาเหตุอะไร
- 3) ความต้องการในการพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างไร

3.2 แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร

โดยศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุของครูด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองของนักเรียนแล้ววิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการเชื่อมโยงกับข้อมูล

ในการศึกษาสภาพและปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้

3.3 หลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย จึงได้พัฒนาศักยภาพครูและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร นำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 ประเมินคุณภาพหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครู จำนวน 5 คน แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 ประเมินเครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ 2) แบบประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Spiral) ของ Kemmis & McTaggart (1992) ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

1. การประชุมครู กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน และคณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน เพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. ขั้นศึกษากรอบแนวคิด (Conceptual Study) เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการกำกับตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพครู 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง 4) ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคognition และแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน
3. ขั้นศึกษาวิธีการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาสังเคราะห์กลวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูได้เป็นหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน และจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ นำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 พบว่าหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครู ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.76$, S.D.=0.38) และผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาของเครื่องมือแบบประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน พบว่าแบบประเมินทั้งหมดมีความสอดคล้อง ตรงตามเนื้อหา และมีความเหมาะสมของสำนวนภาษา

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Acting)

มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมงตามหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการได้แก่ หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูล (Observing)

การอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินงานตามกรอบดำเนินการวิจัยโดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ 15 คะแนน และแบบเขียนตอบจำนวน 5 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวม 40 คะแนน
2. แบบประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นชนิดตรวจรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 4 ระดับ
3. แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นชนิดตรวจรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 4 ระดับ

โดยผู้วิจัยบันทึกผลการปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและนำข้อมูลมาสะท้อนการปฏิบัติการ ผู้ประเมินครูผู้เข้ารับการอบรม มีจำนวน 3 คน ได้แก่ วิทยากร 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และผู้วิจัย 1 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมีรายละเอียดการประเมิน (Rubric Scoring) เพื่อความถูกต้องและชัดเจนในการประเมิน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลสภาพและสาเหตุของปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การสะท้อนการปฏิบัติการ (Reflecting)

ขั้นตอนนี้หลังจากพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบ และประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้จากการอบรมตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ สรุปปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องที่ได้จากข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ขั้นรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผลจากการอบรมตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูที่กำหนด ผู้เข้าอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้านทั้งด้านความรู้ความสามารถของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการพัฒนา ศักยภาพครูที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวงจร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการจัดการกระทำกับข้อมูลและใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 5.1 แบบบันทึกการประชุมผู้วิจัยบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาวิเคราะห์ วิพากษ์ ร่วมกับผู้วิจัย จัดกลุ่มของข้อมูล เขียนบรรยายข้อสรุป สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนรู้
- 5.2 แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยเขียนสรุปเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Study) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้
- 5.3 แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ หลังจากพัฒนาหลักสูตรฯ แล้วนำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 5.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)
- 5.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.6 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน

1.1 การศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเอง ในการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาคาร จำนวน 19 คน โดยใช้วิธีการประชุมจากการศึกษาสภาพปัญหาสรุปได้ดังนี้

1) ครูประสบปัญหาเรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ การสร้างและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลที่ไม่ครอบคลุมและไม่ตรงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การออกแบบกิจกรรมมีข้อจำกัดเพราะนักเรียนมีพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการน้อย การจัดการเรียนการสอนครูไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้

2) ครูมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านเนื้อหาแก่ผู้เรียนโดยวิธีการสอนแบบบรรยาย

3) ครูจัดการเรียนการสอนไม่ครบตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนด

4) ครูเน้นการติวและทบทวนความรู้เพื่อเตรียมเข้าสอบระดับชาติขึ้นพื้นฐาน O-NET โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้จึงทำได้ยากจากการศึกษาสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1) ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ความเข้าใจด้านหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้

2) ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อย การออกแบบการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด อีกทั้งครูมีภาระงานพิเศษมาก รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินหรือเข้ารับการตรวจสอบ กำกับติดตามจากส่วนกลางและหน่วยงานต้นสังกัด

3) ไม่ได้สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation) ไม่ได้กำกับติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ได้วัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยสรุปแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) การพัฒนาศักยภาพครู 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง (Self - Regulation) 4) ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) แนวคิดเกี่ยวกับเมตาคognition (Metacognition) แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน (Self - Efficacy) ซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธีการพัฒนาศกยภาพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงความรู้ 2) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้กลวิธีการเรียนรู้ 4) การตรวจสอบ กำกับ ติดตามการเรียนรู้ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ครู

สามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนได้

2. ผลการศึกษาทวิวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วจึงศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงพัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) องค์ประกอบของหลักสูตร 4) ลำดับขั้นตอนของหลักสูตร 5) บทบาทครู 6) ระบบการสนับสนุนของผู้บริหาร 7) วิธีการวัดและประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้

3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ จากการอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะครูโรงเรียนคลองขามวิทยาจารย์ จำนวน 19 คน ผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลจากแบบทดสอบวัดความสามารถของครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 โดยผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.05

3.2 ผลจากแบบประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.48)

3.3 ผลจากแบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.30)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ จากการอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 วัน ครูมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยครูผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคนและครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าทวิวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวงรอบ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านเนื้อหาแก่นักเรียนมากเกินไป นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเรียนรู้ ขาดการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ครูประสบปัญหาเรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ปัญหาการวัดและประเมินผลที่ไม่ครอบคลุมและไม่ตรงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ความไม่ต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เมื่อนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลในข้อนั้นๆ ครูไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมหรือทำงานแก้ไขคะแนนตามจุดประสงค์นั้น

สาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้มาจาก ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ การกำกับตนเองในการเรียนรู้ จึงไม่สามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ เวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อย ครูขาดความเข้าใจด้านหลักสูตร การออกแบบแบบทดสอบเน้นความรู้ ความจำ ไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าในสิ่งที่เรียนได้ สอดคล้องกับผลจากการนิเทศภายในโรงเรียนคลองขามวิทยาจารย์ พบว่าครูยังจัดกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนได้อีกทั้งมีนักเรียนที่เรียนช้า ไม่สามารถสอนซ่อมเสริมได้ทั้งหมด และไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การวางแผนการเรียนรู้ การใช้กลวิธีในการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียน ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ (โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร, 2558 : 4)

จากการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยสามารถพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ของนักเรียนที่มีส่วนประกอบ 7 ข้อ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครู 3) องค์ประกอบของหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ลำดับขั้นตอนของหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครู 5) บทบาทครู 6) ระบบการสนับสนุนของผู้บริหาร 7) วิธีการวัดและประเมินผล หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบความตรง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ชุด ชุดละ 5 คน ทำให้เชื่อได้ว่ากลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทำให้คณะครูเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจเรื่องการกำกับตนเองในการเรียนรู้มากขึ้น สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน จากการอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครู ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ของนักเรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้มากขึ้น สามารถออกแบบ การจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี

ผลจากการวิจัยที่ได้จากเนื้อหาจากการ พัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนผู้วิจัยได้ดำเนินการผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่มีการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนของการวิจัย มีการศึกษาหาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การตรวจสอบ การประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ชุด ชุดละ 5 คน จึงทำให้เกิดความถูกต้องชัดเจน สามารถให้ความรู้แก่ครูและนำไปใช้ในการจัด การเรียนรู้ได้จริง อีกทั้งเวลาที่ใช้ในการอบรมจำนวน 2 วันมีความเหมาะสม ที่จะให้ความรู้แก่คณะครู ซึ่งสามารถทำให้ครู เกิดการเรียนรู้ได้จริง และสามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการกำกับตนเองในการเรียน ได้อย่างดีอีกด้วย อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับ ตนเองในการเรียน ซึ่งสามารถส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนครอบคลุมความสามารถย่อยได้ทั้ง 3 ด้าน ตามกรอบแนวคิด ในการวิจัย การที่ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้เรื่องการกำกับตนเองในการเรียนรู้นั้น อาจเกิดจากการใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎี ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ มี 3 ทฤษฎีหลัก คือ 1) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) ที่เชื่อว่าผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่ออธิบายและสร้างความหมายในการหาคำตอบ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยที่ผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุน สอดคล้องกับวีณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554 : 67-69) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง องค์ประกอบแรก คือ เป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning Goals) องค์ประกอบที่สอง คือ เงื่อนไขสำหรับการเรียนรู้ (Conditions of Learning) องค์ประกอบสุดท้าย คือ วิธีจัด การเรียนการสอนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการสำรวจและค้นพบด้วยตนเอง 2) แนวคิดเกี่ยวกับ เมตาคอกนิชัน (Metacognition) ซึ่งเป็นความสามารถทางการคิดที่บุคคลรู้ถึงกระบวนการการคิดและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จากกระบวนการคิดของตน อาจปรากฏเป็นความรู้หรือเป็นกิจกรรมทางการคิดที่มีเป้าหมาย มีทิศทาง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบสำคัญ คือ ความรู้ด้านการคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge of Cognition) และการควบคุมด้านการคิดเกี่ยวกับการรู้ (Regulation of Cognition) (Schraw, Crippen and Hartley, 2006 : 114) 3) แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถ ของตน (Self- Efficacy) (Bandura, 1994 : 20-23) กล่าวถึงผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อกระบวนการ

4 กระบวนการ สรุปได้ดังนี้ 1) กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อกระบวนการทางปัญญา 2) กระบวนการทางใจ (Motivational Process) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีบทบาทสำคัญในการจูงใจตนเอง 3) กระบวนการทางความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อความเครียดและความกดดัน และจะมีผลต่อระดับแรงจูงใจ 4) กระบวนการเลือก (Selection Processes) การรับรู้ความสามารถของตนเอง จะมีผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรมโดยบุคคลจะเลือกกระทำในสถานการณ์ที่เขาเชื่อว่าเขาทำได้ โดยการจัดการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการคิดเพื่อสร้างเป็นความรู้และการใช้กลวิธีการวางแผน การกำกับตรวจสอบ การประเมินผลและการสะท้อนผล ส่วนการกำกับตนเองในการเรียนด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ในการส่งเสริมกับการกำกับตนเองในการเรียน ด้านความความรู้และกระบวนการเรียนรู้โดยนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงจะส่งผลให้เกิดการกำกับตนเองในการเรียนสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภรณ์ สังข์ทอง (2550 : 78) ที่ศึกษาพัฒนาการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน โดยศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 727 คน พบว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในแต่ละด้านและโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูง และสอดคล้องกับสุระพรรณ พนมฤทธิ์ และคณะ (2554 : 65) ที่ศึกษาการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา จำนวน 156 คน พบว่า 1) นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองปานกลาง ดังนั้น การกำกับตนเองในการเรียนนั้นมีความสำคัญมากและหากนักเรียนมีการกำกับตนเองในการเรียนสูงก็จะส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Turan & Demirel (2010 : 88) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการกำกับตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 810 คน ในมหาวิทยาลัย Hacettepe University Medical School พบว่ากลวิธีที่นักศึกษาใช้ในการเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ได้แก่ มีการตั้งเป้าหมายการเรียน วางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนของตนเอง

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ถือเป็นกระบวนการที่พัฒนาคณะครู ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกำกับตนเองในการเรียนรู้ เข้าใจแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียน กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการวางแผนการปฏิบัติ การรวบรวมข้อมูล และการสะท้อนผล เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ในวงจรต่อไป สอดคล้องกับวิโรจน์ สารรัตน์ (2554 : 35) ที่กล่าวว่า วิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในสถานการณ์จริง (Real Situation) ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Action Learning/Learning By Doing) และเกิดความรู้ใหม่ (New Knowledge) โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับตัวสอดแทรกที่ใช้ในการวิจัย จากวงจรการปฏิบัติการวิจัยแบบเกลียวส่วน (Spiral) ที่ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตผล (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

อย่างไรก็ตาม จากการอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 วัน ผลจากการอบรมแสดงให้เห็นว่า กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการกำกับตนเองในการเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 กลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาครูได้ ผู้บริหารสมควรให้การสนับสนุนในการนำไปใช้ เพราะมีหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูฯ มีรายละเอียด ขั้นตอน เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

1.2 เนื่องด้วยระยะเวลาในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้มีน้อย ผู้เข้าอบรมควรศึกษาล่วงหน้า หรือศึกษาเพิ่มเติมจึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูได้ทุกระดับ เพื่อให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการกำกับตนเองในการเรียนรู้และครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรออกแบบกลวิธีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ให้มีเวลามากขึ้น และศึกษาผลจากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง มีระบบกำกับ ติดตาม นิเทศ ครูผู้สอน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผล ด้านการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลาย และครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยซ้ำกับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีครูจำนวนมาก เพื่อขยายผล และศึกษาผลที่ตามมาต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังจากครูได้รับการพัฒนาแล้ว ครูนำไปสอนนักเรียนว่ามีผลกำกับการตนเองในการเรียนรู้มากขึ้นหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร. (2557). รายงานการพัฒนาคณาภาพการศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2557. ภาพสันธุ์:

อัดสำเนา.

โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร. (2558). รายงานการพัฒนาคณาภาพการศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2558. ภาพสันธุ์:

อัดสำเนา.

ณรงค์ โสภณ และคณะ. (2556). การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสืบสอบและการรู้คิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.

วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7(3), 32-41.

พิมพ์พันธ์ เฉลิมคุปต์. (2553). โมดูล 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในหลักสูตรฝึกอบรมครูกลุ่มสาระ

การเรียนรู้วิทยาศาสตร์. เอกสารประกอบการอบรมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. ชลพฤกษ์รีสอร์ท

จังหวัดนครนายก. 7-21.

ภัทราภรณ์ สังข์ทอง. (2550). พัฒนาการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบูน เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา

การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษาแนวคิดและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.

- วีณา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). *รูปแบบการเรียนรู้การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุระพรรณ พนมฤทธิ์, ศุภรใจ เจริญสุข และนันทิกา อนันต์ชัยพัธนา. (2554). การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(2), 94-107.
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy: The exercise of control*. USA: W.H. Freeman and Company.
- Chukwudi, E. K. & Okoro, C. O. (2011). Metacognition strategies : Available tools for self-directed Learning. *Journal of educational and social research*, 1(4), 71-76.
- Jones, M. E., Antonenko, P. D. & Greenwood, C. M. (2012). The impact of collaborative and individualized student response system strategies on learner motivation, metacognition, and knowledge transfer. *Journal of Computer Assisted Learning*, 487.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1992). *The Action Research Planner*. Victoria : Deakin University Press.
- Perry, N. E., Phillips, L. & Hutchinson, L. M.. (2006). Student teachers to support self - regulated learning. *Elementary School Journal*, 106(3), 237-254.
- Schraw, G., Crippen K. J., & Hartley, K. (2006). Promoting Self-Regulation in Science Education: Metacognition as part of a broader Perspective on Learning. *Research on Science Education*, 36, 111-119.
- Turan S. & Demirel O. (2010). The relationship between self-regulated learning skill and achievement :Acase from Hacettepe university medical school. *H. U. Journal of Education*, 38(2), 279-291.
- Winne, Philip H. (1997). Experimenting to Bootstrap Self-Regulated Learning. *Journal of Educational Psychology*, 89(3), 397-410.
- Zimmerman, B.J. & D.H. Schunk. (2011). *Self-Regulated Learning and Performance An Introduction and Overview,* in *Handbook of Self-Regulated Learning And Performance*. Edited by B.J. Zimmerman and D.H. Schunk. New York :Taylor & Francis.

การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Management of Learning English Reading Activities for Comprehension Based on the Constructivism Theory of Matthayom Suksa 3 Students

จุฑารัตน์ พิมพ์ไทยสง¹ และ จิระพร ชะโน²

Jutharat Phimthaisong¹ and Jiraporn Chano²

Received : 25 ก.พ. 2562

Revised : 6 เม.ย. 2562

Accepted : 10 เม.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวังน้ำเขียวพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ 2) แบบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนา คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ โดยเชื่อมโยงทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เข้าด้วยกัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 79.26/78.88 2. ผลการใช้การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสรุปการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop learning English reading activities for comprehension based on the constructivism theory; 2) to study the results of using learning English reading activity for comprehension based on the constructivism theory. The samples were 30

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: noojinmsu@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 Undergraduate, Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Maha Sarakham University,
Email: noojinmsu@hotmail.com

2 Assistant Professor, Education Program in Curriculum and Instruction, Maha Sarakham University,
Maha Sarakham University

Mathayomsueksa 3 students selected through the purposive sampling method at Wangnamkhiao Phittthaya School, Nakhon Ratchasima, during the first semester of academic year 2017. The instruments used were: 1) Learning English Reading Activities for Comprehension based on constructivism theory ($\bar{X}$ = 4.68 SD.= 0.48); 2) an English reading ability test (Reliability = 0.99), and 3) the attitude scale toward English (Reliability = 0.83). The obtained data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples). The research results were as follows;

1. The Learning English Reading Activities for Comprehension based on the constructivism theory of Matthayom Suksa 3 students linked with the constructivism theory appropriately effective, had an efficiency of 79.26/78.88. 2. The results of using Learning English Reading Activities for Comprehension based on the constructivism theory of Matthayom Suksa 3 students found that the students had higher scores on their English reading ability which was significantly higher than before studying at the of significant level of .05 with the attitude toward English at a high level. In conclusion, the Learning English Reading Activities for Comprehension based on the constructivism theory of Matthayom Suksa 3 students were appropriately effective; enhanced the students' English reading ability.

Keywords : Management of Learning Activities, English Reading Comprehension, constructivism Theory

บทนำ

ทฤษฎีสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Cognitive Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีของ Piaget ซึ่งถือว่าผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (Active) และเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในใจเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุล (Unequilibrium) ทางปัญญา เป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งเกิดความสมดุล (Equilibrium) หรือเกิดการเรียนรู้ใหม่ขึ้น (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550 : 210) และทฤษฎีการถ่ายโอนความรู้ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ หรือกิจกรรมในอีกสถานการณ์หนึ่ง การส่งผลนั้นอาจจะอยู่ในรูปของการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้สามารถเรียนได้ดีขึ้น (การถ่ายโอนทางบวก) หรืออาจเป็นการขัดขวางทำให้เรียนรู้ หรือประกอบกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งได้ยากหรือช้าลง (การถ่ายโอนทางลบ) ก็ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552 : 28-29)

ต้นเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำอยู่ในขณะนี้มาจาก เด็กขาดนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการมีนิสัยรักการอ่านอย่างถาวรนั้นมีน้อยมาก ทั้งที่การอ่านมีความสำคัญด้วยเป็นทักษะพื้นฐานที่จะเปิดประตูไปสู่การเรียนรู้ด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้อยู่บนโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุขได้ เมื่อการอ่านมีความสำคัญมากมายเช่นนี้ หากยังปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ก็มีแต่จะฉุดรั้งคนไทย ประเทศไทยให้ล้าหลังไปเรื่อย ๆ สุดท้ายก็จะกลายเป็นประเทศด้อยพัฒนาไปในที่สุด (ปิยวรรณ ประสันตสุข, 2556) ปัญหาทางสังคม การเมืองเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งการอ่านจะช่วยแก้ปัญหาได้ แต่หากประชาชนมีนิสัยรักการอ่านก็จะทำให้เข้าใจปัญหาที่ซับซ้อน (ประเวศ วะสี, 2550)

ดังนั้นการนำเอาทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของครูนั้น จึงเป็นการจัดสถานการณ์ปัญหาที่ทำให้เกิดการคิดสถานการณ์ปัญหาที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลทางสมองแล้วส่งผลให้กระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนต้องปรับเข้าสู่สมดุลโดยการใช้ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงเรียนรู้ความรู้ใหม่เพื่อให้ตนเองสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการของทฤษฎี Constructivism และเป็นการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษตลอดจนเพิ่มความสามารถของตนเองสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งครอบคลุม 6 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง และ 6) ระบบสนับสนุน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Tradition ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังน้ำเขียวพิทยาคม ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 23101) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 90 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังน้ำเขียวพิทยาคม ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ที่เลือกแบบเจาะจง โดยใช้ห้องเรียน 3/1 ในการทดลอง เพื่อหาความเป็นไปได้และความชัดเจนของรูปแบบการสอน (Try out) และห้องเรียน 3/2 ในการทดลองหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 23101) เรื่อง Asean Tradition ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ จำนวน 5 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมงรวม 20 ชั่วโมงและแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วย

2.1.1 การทดสอบทักษะการอ่านที่ทำตามขั้นตอนของทักษะอ่าน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นกลไก ขั้นความจำ ขั้นถ่ายโอน ขั้นสื่อสาร และขั้นวิพากษ์วิจารณ์

2.1.2 การทดสอบทักษะการอ่านที่เน้นได้จาก 3 มุมมอง คือ การทดสอบที่เน้นมุมมองของ ผู้ส่งสาร มุมมองของสาร มุมมองของผู้รับสาร

2.1.3 การทดสอบทักษะการอ่านแยกตามเนื้อหาเป็นการอ่านวัดความสามารถทั่วไป

2.2 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ23101) เรื่อง Asean Tradition ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบท วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ สรุปผลและประเมินประสิทธิผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2 ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2.1 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีประสิทธิภาพ (E1/E2) กำหนดเกณฑ์ 75/75

4.2.2 เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการและสถิติมาใช้ในการดำเนินการดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

5.1.1 ร้อยละ (Percentage)

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

5.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

5.2.2 ค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้สูตร P

5.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้สูตร r

5.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้สูตรของKuder – Richardson

5.2.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความพึงพอใจเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี Item - total Correlation ใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

5.2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนใช้สถิติ t - test (Dependent Samples)

สรุปผล

1. การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนา คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ โดยเชื่อมโยงทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เข้าด้วยกัน ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 3.1 ขั้นนำ (Orientation) 3.2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation of the prior knowledge) 3.3 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (Turning restructuring of ideas) 3.4 ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of ideas) 3.5 ขั้นทบทวน (Review) 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง 6) ระบบสนับสนุน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ (E1/E2) 79.26/78.88 ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Tradition ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	150	118.90	3.28	79.26
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)	30	23.67	3.86	78.88
ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1/E2) เท่ากับ 79.26/78.88				

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Traditional ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.26/78.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 75/75

2. ผลการใช้การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Tradition ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	30	16.40	2.46	12.46*	.000
หลังเรียน	30	23.67	3.86		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Asean Tradition มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.67 และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.40 แสดงให้เห็นว่า มีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ จากคะแนนแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังตาราง

ตาราง 3 ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. นักเรียนสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	4.57	0.67	มากที่สุด
2. การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นประโยชน์กับนักเรียน	4.60	0.76	มากที่สุด
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี	4.40	0.61	มาก
รวม	4.52	0.68	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
4. นักเรียนพอใจ / สนุกกับการปฏิบัติกิจกรรม	4.37	0.84	มาก
5. นักเรียนศึกษาใบความรู้แล้วได้รับความรู้ / มีความเข้าใจ	4.57	0.62	มากที่สุด
6. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.47	0.67	มาก
7. นักเรียนพอใจ / สนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.72	มากที่สุด
8. นักเรียนพอใจกับผลงานที่ได้จากการเรียน	4.50	0.81	มาก
รวม	4.49	0.73	มาก
ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้			
9. สื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้	4.47	0.67	มาก
10. นักเรียนชอบสื่อการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น	4.43	0.80	มาก
11. สื่อการเรียนรู้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.70	0.53	มากที่สุด
รวม	4.53	0.60	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
12. การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย / ตามสภาพจริง	4.40	0.80	มาก
13. การวัดและประเมินผลเหมาะสม / ถูกต้องชัดเจน	4.50	0.72	มาก
รวม	4.45	0.76	มาก
ด้านครูผู้สอน			
14. ครูผู้สอนมีเทคนิคการสอน / การสาธิตที่น่าสนใจ	4.57	0.67	มากที่สุด
15. ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	4.43	0.72	มาก
รวม	4.50	0.69	มาก
โดยรวม	4.50	0.71	มาก

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังน้ำเขียวพิทยาคม มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเนื้อหา นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล และด้านครูผู้สอน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษา การจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Traditional ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.26/78.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 75/75 หมายความว่า นักเรียนได้ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยประจำแผนโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ จำนวน 5 แผนคิดเป็นร้อยละ 79.26 และได้ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรมในประเทศอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 78.88 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Tradition ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน ที่สร้างขึ้นมีกระบวนการสร้างขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตร มีการวิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหา ก่อนสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ คือ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาออกเป็นเรื่องย่อย จากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก ศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ลงมือสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีระบบเป็นขั้นตอนตอนมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเองสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวพูด กล่าวแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องสามารถแยกแยะเหตุและผลด้วยตนเองได้ จึงทำให้ผลการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง Asean Tradition ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัญญาภัทร เหมขุนทด (2556 : 21) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโมเมนตัมและการชน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าแผนและการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.69/79.54 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 แต่แผนและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 72.91/70.51 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Asean Tradition มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.67 และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.40 แสดงให้เห็นว่ามีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา สันห์สุตา พลธรรม (2546 : 107-108) ได้ทำการวิจัย เรื่องผลของการใช้มัลติมีเดีย ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์

กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องจักรวาลและอวกาศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยมัลติมีเดีย ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์กิจกรรมนำเอาคำศัพท์ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมาสร้างเป็นใบความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้ และเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้มากที่สุด เมื่อนักเรียนได้เรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องวัฒนธรรมในประเทศอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงเกิดความพึงพอใจสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมจิต หนูพิชัย (2551 : 112) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลการใช้วิธีสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเทคนิคการอภิปรายกลุ่มแบบโต้เถียงผล ต่อทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหาดไคร้เต่า ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรอธิบายถึงขั้นตอนวิธีการเรียนให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ฝึกการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก

1.2 ครูควรกระตุ้นและฝึกให้นักเรียนทุกคนภายในชั้นเรียนกล้าแสดงออกในการพูดภาษาอังกฤษ

1.3 ครูผู้สอนควรจัดเตรียมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียนที่หลากหลายมาให้นักเรียนได้ฝึกพูด เพื่อกระตุ้นการอยากเรียนอยากรู้ของนักเรียน

1.4 ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเสริมแรงให้รางวัลและกำลังใจแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัย การจัดการจัดการเรียนรู้ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของเนื้อหาอื่น ๆ ในวิชาภาษาอังกฤษ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยการอ่านภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นและต่อเนื่อง เพราะจะเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กัญญาภัทร เหมขุนทด. (2556). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โมเมนตัมและการชนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.

ประเวศ วะสี. (2550). *ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างปัญญาด้วยการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยรัฐ.

ปิยวรรณ ประสันตสุข. (2556). *อ่านเถิดเด็กไทย อ่านเถิดเจ้าฟ้าพันกษัตริย์*. กรุงเทพฯ: เติลนิวิสต์.

- สันต์สุตา พลธรรม. (2546). ผลของการใช้มัลติมีเดียที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องจักรวาลและอวกาศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมจิต หนูพิชัย. (2551). ผลการใช้วิธีสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มร่วมกับเทคนิคการอภิปรายกลุ่มแบบโต๊ะกลม ต่อทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร

The Development of Cultural Tourism Information System for Special Economic Zones in Nong Khai, Nakhon Phanom and Mukdahan

อัครเจตน์ ชัยภูมิ¹, วรณธิดา ยลวิลาศ², ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว³ และ สกาวเดือน พิมพ์ศาล⁴
Akkarajet Chaiyaphum¹, Wannatida Yonwilad², Yuttapong Khuankaew³
and Sakawdewan Pimphisan⁴

Receives : 22 ก.พ. 2562

Revised : 22 มี.ค. 2562

Accepted : 26 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร 2) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ลาว เวียดนาม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร 3) ประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการ 9 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ในจังหวัด หนองคาย นครพนม มุกดาหารจำนวน 300 คน คัดเลือกแบบ accidental sampling ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (Mixed method research) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ความสมบูรณ์ของฐานข้อมูล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) และ 3) ความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$)

คำสำคัญ : ระบบสารสนเทศ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the context of cultural tourism in special economic zones: Nong Khai, Nakhon Phanom, Mukdahan; 2) to develop an information system for linking travel information of Thailand, Laos, and Vietnam in special economic zones: Nong Khai, Nakhon Phanom,

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อีเมล: Akkarajet_kku@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

⁴ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Lecturer of Political Science, the Faculty Political Science of Liberal Arts, Kalasin University,
Email : Akkarajet_kku@hotmail.com

² Lecturer of mathematics, the Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University

³ Lecturer of Political Science the Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

⁴ General Administrative Officer, Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University

Mukdahan; and 3) to evaluate the level of satisfaction of using information database for cultural tourism in special economic zones: Nong Khai, Nakhon Phanom, Mukdahan. The samples were 9 proprietors selected through the purposive sampling method and 300 people by the accidental sampling selection in the special economic zones in Nong Khai, Nakhon Phanom, Mukdahan. The tools used were the interview guide, a questionnaire and an evaluation form. The statistical methods used in the analysis were percentage, mean, standard deviation. The research found that the cultural tourism context and the database integrity were found at a high level (= 4.20) and the satisfaction of using the information database had an overall average value at a high level (= 4.33)

Keywords : Information system, Cultural tourism , Special economic zone Nong Khai, Nakhon Phanom ,Mukdahan

บทนำ

การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นถือเป็นการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่นไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์รูปแบบวิถีชีวิตภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น ทั้งนี้องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้มีการพยากรณ์ว่า เมื่อถึงปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยว ระหว่างประเทศ จำนวน 1,600 ล้านคน จำนวนการท่องเที่ยวจะมีเพิ่มมากขึ้นแต่จะใช้เวลา ในแต่ละสถานที่ของการท่องเที่ยววันน้อยลง ซึ่งประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ มากที่สุดในโลก ได้แก่ เยอรมนี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส ส่วนประเทศใหม่ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศในระดับสูง ได้แก่ ประเทศจีนและประเทศรัสเซีย ในส่วนภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกโดยมีประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ประเทศจีน ฮองกง ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ทั้งนี้ กลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่จะมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยว 1 ใน 3 จากนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (World Tourism Organization, 2015 : ออนไลน์)

จังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดชายแดนที่อยู่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนาม (ดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทั้งสุพานิช, 2545 : 42) นอกจากนี้รัฐบาลยังอนุมัติให้สร้างรถไฟรางคู่ตัดจากจังหวัดขอนแก่นผ่านมหาสารคาม ร้อยเอ็ด มุกดาหาร รวมทั้งจังหวัดนครพนม ซึ่งทั้งสามพื้นที่มีความร่วมมือทางการค้า การท่องเที่ยวและเชื่อมสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ได้แก่ 1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมาร์ สปป. ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) 2) ความร่วมมือระหว่างประเทศกลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Aeyawadee Chaopray – Mekong Economic Cooperation : ACMECS) เป็นข้อตกลงความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างประเทศไทย เมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และ 3) โครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย ไทย (Indonesia-Malaysia –Thailand Growth Triangle : IMT-GT) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาค และเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถ

ในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน (ชาตริส สัมมะวัฒนา, 2557) นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและ SME ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงและสร้างรายได้ให้กับแต่ละจังหวัดได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันสารสนเทศ (Information) เป็นข้อมูลที่มีการประมวลผล วิเคราะห์ผลสรุปด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งปรากฏในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ สื่อต่าง ๆ สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ล้วนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในทุกศาสตร์ทุกวงการ

อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในปัจจุบัน (พงษ์ศักดิ์ ผกามาต, 2553 : 5-6) ดังนั้นการศึกษาพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ลาว เวียดนามในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เป็นการรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อันจะก่อให้เกิดผลกระทบวงกว้างในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว SME เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร
2. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร
3. ประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการใช้งานฐานข้อมูลสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร วิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการ 9 คน นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ในจังหวัดหนองคาย นครพนม มุกดาหารจำนวน 300 คนโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กับผู้ประกอบการและผู้นำท้องถิ่น และแบบ accidental sampling จากนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed method research)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการสำรวจทั้งหมด จำนวน 309 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบประเมิน ที่สร้างขึ้นมาจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured interview) สัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ

แบบสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

แบบสอบถาม เป็นการประเมินความพึงพอใจกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสถิติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการไว้เป็น 3 ระยะดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้

- 1) จัดทำแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่มที่สามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
- 2) เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ตรงกับบุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
- 3) ทำการสัมภาษณ์ประชากรและสนทนากลุ่มโดยลงพื้นที่ไปทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

3.2 ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างข้อมูลเพื่อออกแบบรูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

1) ผู้วิจัยจัดทำโครงสร้างข้อมูลออกแบบรูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

2) ตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างข้อมูลภายใต้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และออกแบบฐานผ่านโปรแกรมตามขั้นตอน

3) จัดทำและพัฒนาพัฒนารูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ใช้โปรแกรม Microsoft visual studio 2010

4) ใช้ PHP ในการเขียน code เพื่อให้โปรแกรมสามารถนำขึ้นบนเว็บไซต์

5) ทดสอบและพัฒนารูปแบบการใช้งานของโปรแกรมให้สมบูรณ์ภายใต้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 ระยะที่ 3 ประเมินความพึงพอใจการใช้สารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

1) ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมาย

2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของการใช้งานระบบและสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ดังนี้

4.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งปฐมภูมิ ทฤษฎีและข้อมูลภาคสนามจากแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4.2 ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบ 3 เสา (Triangulation) โดยนำผลที่ได้กลับไปเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้อง พร้อมทั้งกลับไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4.3 จัดทำรูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

4.4 ประเมินความพึงพอใจด้านการใช้งานรูปแบบสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย

2) นักวิชาการคอมพิวเตอร์ 3) ผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัด

4.5 การนำเสนอผลการศึกษา

สรุปผล

1. บริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ผลการศึกษาจากแบบสอบถามของประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร พบว่านักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวก่อนตัดสินใจวางแผนเดินทางจากแหล่งข้อมูลออนไลน์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.67 จากเพื่อน/คนใกล้ชิด/คนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 50.67 จากหนังสือ/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์/คู่มือท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 38 จากโทรทัศน์/วิทยุ/สื่อท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 26.23 จากกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 15.33 จากงานนิทรรศการการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 12.67 แต่ทราบจากบริษัทนำเที่ยวน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.67 เห็นได้ว่าฐานข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายสารสนเทศมีบทบาทสำคัญมากที่ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังตาราง 1

ตาราง 1 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

ประเด็นคำถาม	ความถี่	ร้อยละ
ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย – ลาว – เวียดนาม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ก่อนการเดินทางจากแหล่งข้อมูลในข้อใด		
เพื่อน/คนใกล้ชิด/คนท้องถิ่น	152	50.67
หนังสือ/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์/คู่มือท่องเที่ยว	114	38.00
สื่อสังคมออนไลน์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	164	54.67
โทรทัศน์/วิทยุ/สื่อท้องถิ่น	79	26.33
งานนิทรรศการท่องเที่ยว	38	12.67
กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	46	15.33
บริษัทนำเที่ยว	8	2.67
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	604	25.17

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและผู้นำชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เป้าหมาย พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสนใจข้อมูลเชิงทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางศาสนาซึ่งจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมของผ่านทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น ที่ให้ทั้งองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ให้ความบันเทิง ให้ความสุขและมีคุณค่าทางสังคมโดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของคนในท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี นอกเหนือจากสถานที่แล้ว งานเทศกาลและงานฉลองต่าง ๆ รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองในพื้นที่ต่าง ๆ ก็เป็นจุดสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน ดังภาพประกอบ 1

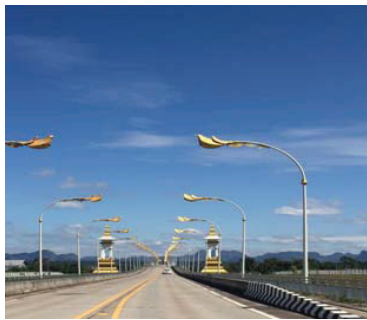
(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

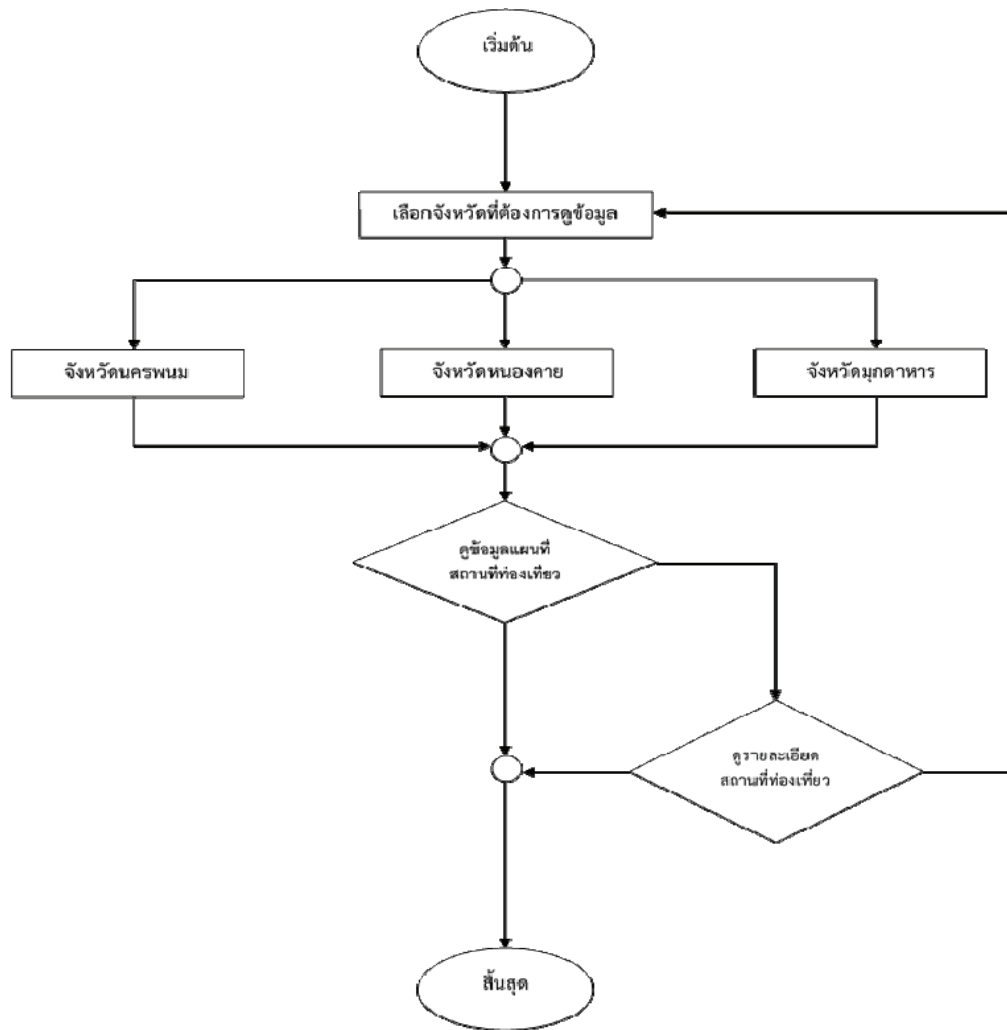

(ฉ)

ภาพประกอบ 1 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร
(ก) พระธาตุพนม (ข) อนุสรณ์สถานโฮจิมินห์ (ค) วัดภูมโนรมย์ (ง) สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 3
(จ) ศาลาแก้วกู่ (ฉ) วัดโพธิ์ชัย (วัดหลวงพ่อพระใส)

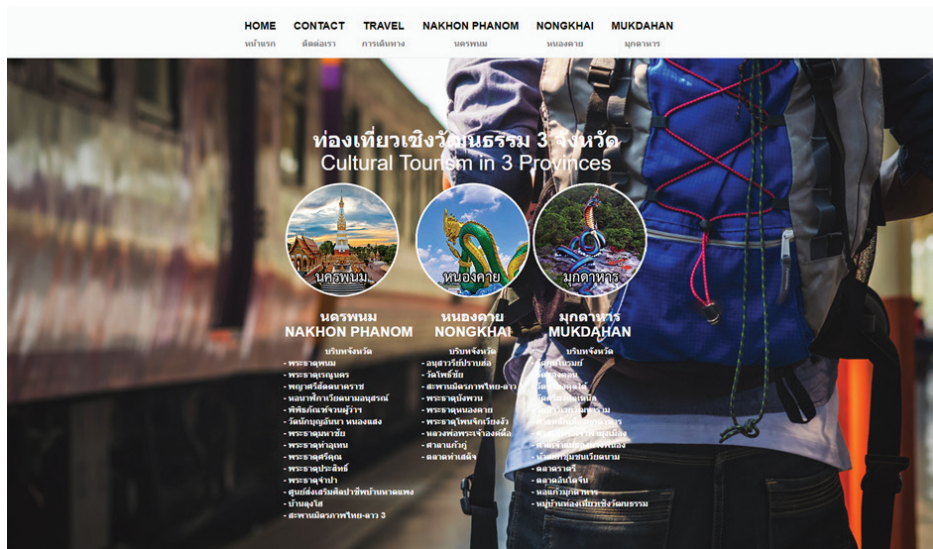
พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

1. โครงสร้างข้อมูลเพื่อออกแบบ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ลาว เวียดนาม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ได้จากผลวิเคราะห์บริบทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบเพื่อกำหนดรูปแบบการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagrams) โดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาระบบ SDLC กำหนดขั้นตอน กำหนดความต้องการ (Requirement Definition) การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การออกแบบระบบ (System Design) การพัฒนาระบบ (System Development) การทดสอบระบบ (System Testing) การติดตั้งระบบ (System Implement) การบำรุงรักษาระบบ (System Maintenance) อย่างเป็นกระบวนการ ดังภาพประกอบ 2

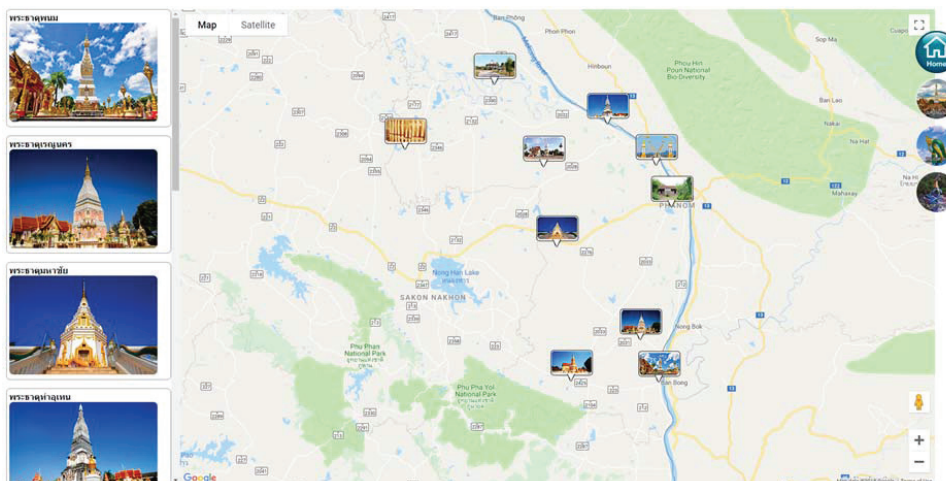

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagrams) สู่การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

2. ฐานข้อมูลสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร
หน้าหลักประกอบด้วย เว็บไซต์ Gotosez.com คือ เว็บไซต์รวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความเชื่อมโยง
ของสถานที่เป้าหมาย ซึ่งภายในเว็บไซต์จะแสดงข้อมูลเบื้องต้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ข้อมูลการเดินทาง และตัวอย่าง
ภาพประกอบ รวมไปถึงแผนที่การเดินทางของแต่ละสถานที่นั้น ๆ การใช้งานเริ่มต้นโดยเปิด Browser แล้วเข้าไปที่ URL
<http://www.gotosez.com> ดังแสดงตัวอย่างในภาพประกอบ 3 และภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างหน้าหลักของฐานข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างหน้าหลักของรูปแบบสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เป็นตัวอย่างแผนที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนม

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการใช้งานฐานข้อมูลสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร จากการประเมินการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มเป้าหมายพบว่า
ด้านรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) ด้านข้อมูลพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.36$) และ ด้านการเข้าใช้งานอยู่ในระดับมาก
($\bar{x}=4.48$) ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความพึงพอใจในการใช้งานรูปแบบสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
หนองคาย นครพนม ข มุกดาหาร ภาพรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
ด้านการใช้งานทั่วไป			
1. การเข้าสู่ระบบเพื่อเริ่มต้นทำงานมีความสะดวกรวดเร็ว	4.31	0.78	มาก
2. ความรวดเร็วในการแสดงผลข้อมูล	4.39	0.72	มาก
ภาพรวมด้านการใช้งานทั่วไป	4.35	0.03	มาก
1. ความเหมาะสมของเมนูการใช้งาน	4.25	0.73	มาก
2. ความรวดเร็วในการตอบสนองของระบบ	4.25	0.73	มาก
3. ความง่ายของการใช้งานของระบบ	4.30	0.71	มาก
ด้านประสิทธิภาพและประโยชน์ของระบบ			
4.ระบบฐานข้อมูลฯ อำนวยความสะดวกในการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเดินทาง	4.23	0.73	มาก
ภาพรวมด้านประสิทธิภาพและประโยชน์ของระบบ	4.26	0.01	มาก
ด้านการออกแบบ			
1. ความสวยงาม ความทันสมัย และน่าสนใจของหน้าโฮมเพจ	4.37	0.73	มาก
2. การจัดวางรูปแบบในเว็บไซต์ต่อการอ่านและการใช้งาน	4.40	0.62	มาก
3. ขนาดตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษร อ่านได้ง่ายและสวยงาม	4.39	0.67	มาก
4 ความเร็วในการแสดงผล ภาพ ตัวอักษร และข้อมูลต่าง ๆ	4.42	0.66	มาก
ภาพรวมด้านการออกแบบ	4.40	0.04	มาก
ภาพรวมทุกด้าน	4.33	0.04	มาก

อภิปรายผล

1. บริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เป็นจังหวัดที่มีมนต์เสน่ห์ของสายน้ำโขงที่ชวนหลงใหล ให้ผู้คนอยากเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศสองริมฝั่งโขง นอกจากนั้นกลุ่มและพิธีกรรมมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีสถานที่ที่สำคัญสำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวและเป็นศูนย์รวมในการประกอบพิธีกรรม กลุ่มชนพื้นเมืองมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ได้แก่ภาษาพูด การแต่งกาย ความเชื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา ปันรูป และคณะ (2561 : 452) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน พบว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่วนหนึ่งนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำบุญ การไหว้พระ การพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการศึกษาทางประวัติศาสตร์โบราณ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวนอกจากสถานที่ที่เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวแล้ว ยังมีปัจจัยหลายอย่างส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งงานวิจัยของสรียา วิริโยสุทธิกุล และคณะ (2558 : 110) ได้ศึกษานโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย พบว่าการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีจุดเด่นในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความคมนาคมทางอากาศที่สะดวก โรงแรมที่พัก รวมถึงสถานที่พักผ่อนที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงและความหลากหลายของ

แหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคอีสาน มีความหลากหลายของการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากนี้งานวิจัยของสุชานาล สิงหาปัด (2560 : 58) ได้ศึกษาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วัฒนธรรม กิจกรรมสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชนผู้ไท บ้านโพน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการนำแนวทางการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และโฮมสเตย์ ที่นักท่องเที่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวได้มากขึ้น

2. ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ลาว เวียดนาม ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ซึ่งได้จากการศึกษาบริบทการท่องเที่ยวนำมาสู่การวิเคราะห์โครงสร้างข้อมูลโดยเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่เดิม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อยอดโดยออกแบบตามหลักการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagrams) ภายใต้กรอบทฤษฎีการพัฒนาระบบ SDLC โดยมีการกำหนดความต้องการ (Requirement Definition) การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การออกแบบระบบ (System Design) การพัฒนาระบบ (System Development) การทดสอบระบบ (System Testing) การติดตั้งระบบ (System Implement) การบำรุงรักษาระบบ (System Maintenance) โดยการนำวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) ใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้แสดงข้อมูลในระบบ เป็นสื่อที่ช่วยในการวิเคราะห์ที่เป็นไปได้โดยง่ายและมีความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้วิเคราะห์ระบบเองหรือระหว่างผู้วิเคราะห์ระบบกับโปรแกรมเมอร์ หรือระหว่างผู้วิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้ระบบ (รัชณี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ธารอุไรกุล, 2545 : 45)

3. ความพึงพอใจการใช้สารสนเทศกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ : หนองคาย นครพนม มุกดาหาร เป็นผลมาจากความต้องการของระบบทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นผ่านเว็บไซต์ในประเด็นที่สำคัญ ประกอบกับระบบได้รวบรวมฐานข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร ได้ครบถ้วนและครอบคลุมทุกมิติของการท่องเที่ยว ทั้งข้อมูลการเดินทาง และตัวอย่างภาพประกอบ รวมไปถึงแผนที่การเดินทางของแต่ละสถานที่นั้น ๆ นอกจากนี้ระบบยังถูกออกแบบให้มีการแสดงผลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติสอดคล้องกับ ไพบูลย์ เกียรติโกมล และณัฐพันธ์ เซรนนท์ (2551 : 87) ที่กล่าวว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นกระบวนการที่ใช้เทคนิค การศึกษา วิเคราะห์ และการออกแบบสารสนเทศขององค์กร ให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ฐานข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สามารถใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร

1.2 สารสนเทศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทย ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งผลิต และจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองในรูปแบบของการ Shopping Online อันจะเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างมูลค่าเพิ่มและช่วยให้ SME ในท้องถิ่นขยายตัวได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิตรรา ปันรูป และคณะ. (2561). แนวทางการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 5(3), 452.
- เจริญญา เจริญสุกใส. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาตีส สัมมะวัฒนา. (2557). คำตอบต่อการค้าขายแดนไทย : เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2561, จาก : <http://bts.dft.go.th/btsc/index.php>
- ดำรง แสงทวีเลิศ และนันธิกา ทั้งสุพานิช. (2545). เขตเศรษฐกิจพิเศษ : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 39(2), 42.
- รัชนี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ธารอุไรกุล. (2545). การวิเคราะห์และออกแบบระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทการศึกษา.
- ไพบูลย์ เกียรติโกมล และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2553). ระบบไอซีที และการจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: วิตตี้กรุ๊ป.
- สุชานาถ สิงหาปัด. (2560). ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วัฒนธรรม กิจกรรมสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชนผู้ไท บ้านโนน จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 5(1), 58.
- สรียา วิริยสุทธิกุลและคณะ. (2558) นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดหนองคาย. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย, 7(3), 110.
- World Tourism Organization (2015). *Tourism 2020 Vision*. Retrieved 5 January 2019, form: <http://www.unwto.org/facts/eng/vision.htm>

ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน

Motivating Factors Affecting the Decision-making towards the Pursuit of Studying at the Undergraduate Level of Working-Age Students

จิราพร ประกอบบัว¹

Jiraporn Prakobbua¹

Received : 25 ธ.ค. 2561

Revised : 29 มี.ค. 2562

Accepted : 30 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน และกระบวนการการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตัวแปรอิสระ คือ ทฤษฎีแรงจูงใจ ตัวแปรตาม คือ ทฤษฎีกระบวนการการตัดสินใจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,548 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 ตัวอย่าง ตามวิธีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานโดยสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ แบบปกติ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้านความสำเร็จ ด้านความก้าวหน้า ในระดับมากที่สุด และด้านการได้รับการยอมรับ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ ในระดับมาก
2. กระบวนการการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านพฤติกรรมหลังการเรียน ด้านการค้นหาคำตอบ ด้านการตัดสินใจเรียน และด้านการประเมินทางเลือก ในระดับมาก
3. ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านการได้รับการยอมรับ

คำสำคัญ : ปัจจัยจูงใจ, การตัดสินใจ, ศึกษาต่อ

Abstract

The purposes of this research were to study the motivating factors affecting the decision-making towards the pursuit of studying at the undergraduate of working-age students and to study the decision-making process towards the pursuit of studying at the undergraduate level of working-age students. The samples were 318 students studying at Kasem Bundit University, academic year 2017. They were selected through the Taro Yamane's method. The research instrument was a questionnaire. The statistical methods used to analyze the data were percentage and mean. The correlation and regression were used to test the hypothesis with statistical significance at the 0.05 level. The results of the research were as follows;

1. The motivating factors affecting the decision-making towards the pursuit of studying at the undergraduate level to achievement and advancement is at the highest level. The acceptance, the job appearance and responsibility are at the high level.

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต อีเมล: jiraporn.pra@kbu.ac.th

¹ Master of Business Administration (Management) Kasem Bundit University Email: jiraporn.pra@kbu.ac.th

2. The decision-making process towards the pursuit of studying at the undergraduate level related to problem recognition, behaviors of post-studying, searching information, decision making for studying and evaluation of alternatives were at the high level.

3. The motivating factors affecting the decision-making towards the pursuit of studying at the undergraduate level of working-age students were on the job appearance, responsibility and the acceptance.

Keywords : motivating factors, decision-making, pursuit of studying

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงของระบบการศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ และสร้างสรรคการเผยแพร่ความรู้ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอนาคต โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตบัณฑิต และสร้างต้นแบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในสภาพจริงเป็นสำคัญ พัฒนาการศึกษเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและศักยภาพสูง รวมทั้งการร่วมมือกับสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรมในการผลิตบัณฑิตและกำลังคน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561 : ออนไลน์)

ในปัจจุบันองค์การได้ให้ความสำคัญกับบุคลากร เพราะบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีบทบาทสำคัญต่อการทำงาน ส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่มุ่งการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพขององค์การจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจ เนื่องจากแรงจูงใจเป็นพลังที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคล และเป็นแรงผลักดันให้คนแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นเรื่องของการกระตุ้นทำให้นักบุเกิดพฤติกรรมหรือเกิดการกระทำ เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการ ความปรารถนา ผลตอบแทน หรือเป้าหมายตามที่บุคคลต้องการ (นิติพล ภูตะโชติ, 2560 : 184) ทั้งนี้ เกศณรินทร์ งามเลิศ (2559 : 166) ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และลูกจ้างองค์การคลัสสินค้า ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ด้านความสำเร็จในงานที่ทำของบุคคล และด้านความก้าวหน้า เนื่องจากในการที่กระตุ้นให้บุคคลรักในองค์การ จำเป็นต้องจูงใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง ดังนั้น บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแต่ยังไม่ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีนั้น ยังขาดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์และหาทางเลือก เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด (ภารดี อนันต์นาวี, 2557 : 159) ดังนั้นการตัดสินใจในการศึกษาต่อของบุคลากรวัยทำงาน จึงเป็นโอกาสของผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ เข้าศึกษาต่อเพื่อเป็นรากฐานในการสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยให้กับชีวิต เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตได้เปิดโอกาสให้บุคลากรที่ทำงานในองค์การต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานแต่ยังไม่ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เข้าศึกษาต่อเพื่อแสวงหาความรู้และประสบการณ์ สามารถศึกษาต่อควบคู่ไปกับการทำงานได้ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในการเรียนรู้ เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานได้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน และตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

จากที่ได้กล่าวมานี้ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เพื่อตอบสนองต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาวัยทำงานได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบบัณฑิตให้สมรรถนะและศักยภาพสูงสำหรับการทำงานในอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน
2. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2560 จำนวนประชากร 1,548 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวนประชากร 1,548 คน โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนที่ (e) .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 318 ตัวอย่าง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 318 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
บริหารธุรกิจ	1,000	206
วิศวกรรมศาสตร์	537	110
ศิลปศาสตร์	11	2
รวมทั้งสิ้น	1,548	318

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และประสบการณ์ทำงาน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2.2 ส่วนที่ 2 ปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความสำเร็จ โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2.3 ส่วนที่ 3 กระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจเรียน และด้านพฤติกรรมหลังการเรียน โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวัยทำงานที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

3.2 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จนครบจำนวน และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน

4.2 การวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความสำเร็จ กับกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากร ศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่างๆ

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) แบบปกติ (Enter) และสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผล

การวิจัย เรื่องปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน ผู้วิจัยสรุปผล ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย มีปัจจัยจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 ปัจจัย คือ ด้านความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย=4.63) และด้านความก้าวหน้า (ค่าเฉลี่ย=4.61) มีปัจจัยจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ปัจจัย คือ ด้านการได้รับการยอมรับ (ค่าเฉลี่ย=4.50) ด้านลักษณะของงาน (ค่าเฉลี่ย=4.50) และด้านความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย=4.15)

2. กระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีกระบวนการตัดสินใจอยู่ในระดับมากทั้งหมด 5 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการรับรู้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย=4.48) ด้านพฤติกรรมหลังการเรียน (ค่าเฉลี่ย=4.38) ด้านการค้นหาข้อมูล (ค่าเฉลี่ย=4.22) ด้านการตัดสินใจเรียน (ค่าเฉลี่ย=4.17) และด้านการประเมินทางเลือก (ค่าเฉลี่ย=4.17)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าปัจจัยจูงใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงานมากที่สุด คือ ปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะงาน มีผลต่อการตัดสินใจในทิศทางเดียวกัน มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.433 รองลงมา ปัจจัยจูงใจ ด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อการตัดสินใจในทิศทางเดียวกัน มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.416 และลำดับสุดท้าย ปัจจัยจูงใจ ด้านการได้รับการยอมรับ มีผลต่อการตัดสินใจในทิศทางเดียวกัน มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.411 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Regression) พบว่าปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเท่ากับ 0.663 สามารถอธิบายความผันแปรของระดับการยอมรับต่อกระบวนการตัดสินใจได้ร้อยละ 66.30 โดยรวม 4 ตัวแปร เรียงลำดับตัวแปรตามการพยากรณ์สูงสุดไปต่ำสุด คือ การเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และทักษะในงานที่รับผิดชอบ ปริมาณงานที่ได้รับมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ การได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น และงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน พบว่านักศึกษาวัยทำงานมีปัจจัยจูงใจในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาวัยทำงานต้องการความรู้และทักษะเพิ่มเติมในงานที่รับผิดชอบ เพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ต้องการโอกาสในการพัฒนาตนเองด้วยการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ นำไปสู่ตำแหน่งในหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือจากบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งอาจแสดงออกในรูปการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจ การแสดงออกที่ทำให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวิน แก้วมโน (2558 : 200-201) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตภาคใต้ พบว่าแรงจูงใจของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ต้องการเน้นการเรียนรู้ด้านทักษะเพิ่มเติม สามารถปรับคุณวุฒิในการทำงาน เป็นที่ยอมรับของสังคม ความปรารถนาที่จะสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2. กระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน พบว่านักศึกษาวัยทำงานมีการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาวัยทำงานมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ไปปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ การต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ทำให้เกิดการตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอนจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มีการพิจารณาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ความสะดวกในการเดินทาง และพฤติกรรมหลังการเรียน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เนื่องจากอินทร์ (2556 : 104) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี พบว่าพนักงานมีการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยข้อมูลในการเข้าศึกษาต่อ พิจารณาจากชื่อเสียงวิทยาลัยที่เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ การคมนาคมสะดวก และเมื่อศึกษาจบสามารถหางานทำได้

3. ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน พบว่านักศึกษาวัยทำงานต้องการความรู้และทักษะเพิ่มเติมในงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำงานเต็มความสามารถ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเลือกศึกษาต่อเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากแรงจูงใจนั้นมีอิทธิพลต่อผลิตผลของงาน ซึ่งจะมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นอยู่กับการจูงใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจ ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) พบว่าปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน เป็นปัจจัยภายในหรือความต้องการภายใน

ของบุคลากรที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นกลุ่มปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความพึงพอใจ และเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ทัศนคติทางบวกและการจงใจที่แท้จริง (Herzberg, Maurner & Snyderman, 1959 : 110-111)

ปัจจัยจิตใจ ด้านลักษณะของงาน ต้องการเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และทักษะในงานที่รับผิดชอบมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน ที่ระดับมาก โดยบุคลากรวัยทำงานต้องการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและต้องการศึกษาต่อควบคู่ไปกับการทำงาน ได้เลือกศึกษาต่อเพื่อต้องการความรู้และทักษะเพิ่มเติม ไปใช้ในการทำงานที่ทำขายและนำเสนอใจ ทำงานโดยใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่ ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวิน (2558 : 200-201) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตภาคใต้ พบว่าแรงจูงใจที่จะศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อต้องการเน้นการเรียนรู้ ด้านทักษะเพิ่มเติมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตภาคใต้ ที่ระดับมาก

ปัจจัยจิตใจ ด้านความรับผิดชอบ ปริมาณงานมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาต้องการรับผิดชอบงานที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ การมอบหมายงานที่เป็นธรรม ปริมาณงานที่ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เมื่อจบการศึกษา ทำให้เกิดความพึงพอใจในงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาภัทรา (2555 : 50) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา พบว่ามีโอกาสที่เลือกงานที่เหมาะสมกับตนเองมีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤทัย ไทยนิยม (2556 : 39) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พบว่าการศึกษาต่อจะทำให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีความมั่นคงในหน้าที่การงานมากขึ้น มีโอกาสได้รับมอบหมายงานที่ทำหาความสามารถ อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยจิตใจ ด้านการได้รับการยอมรับ ต้องการได้รับการยอมรับนับถือ ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือจากบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของกลุ่มนักศึกษาวัยทำงาน ที่ระดับมาก โดยบุคลากรวัยทำงานต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านการศึกษา วุฒิปัญญา ที่ควบคู่กับตำแหน่งงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งได้รับเกียรติ ได้รับการยกย่อง คำชมเชยจากผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวิน (2558 : 200-201) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตภาคใต้ พบว่าแรงจูงใจที่ศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนเพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตภาคใต้ ที่ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพนธ์ จันทา (2558 : 159-160) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจะทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นการสร้างความมั่นใจในการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเลือกเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการสำหรับคนวัยทำงาน ในการมาเรียนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางานที่ได้จริง และกำกับติดตามการจัดการเรียนของหลักสูตรให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจะได้นำความรู้ ทักษะ

ที่ได้รับไปพัฒนางานที่รับผิดชอบ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ได้รับการยกย่องชมเชยจากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างานยอมรับในความสามารถ อีกทั้งยังสามารถได้รับโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

1.2 ผู้บริหารคณะกรรมการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่เปิดสอนให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงในหลายรูปแบบ ทั้งการประชาสัมพันธ์แบบ offline และ online รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเรียนด้วยวิธีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมสร้างคุณค่าให้กับหลักสูตร

1.3 ผู้บริหารคณะกรรมการให้ความสำคัญในข้อตกลงกับองค์กรที่มีบุคลากรที่ยังไม่ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสทางการศึกษา นำความรู้มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนางานของตนเองและพัฒนางานองค์กร โดยอาจจะขอความร่วมมือผ่านทางศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเครื่องมือสื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อเพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงบุคลากรวัยทำงานอย่างทั่วถึง

2.2 ควรมีการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้คณะเป็นแนวทางในการวางแผนเปิดหลักสูตรรองรับนักศึกษาวัยทำงานที่เข้าศึกษาต่อ

เอกสารอ้างอิง

- เกศณรินทร์ งามเลิศ. (2559). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และลูกจ้าง องค์การคลังสินค้า*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เขาวนิ แก้วโม. (2558). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2560). *พฤติกรรมการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาภัส สารคดี. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณพนธ์ จันทา. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. ชลบุรี: มนต์รี.
- มยุรี เนื่องจากอินทร์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมฤทัย ไทยนิยม. (2556). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *สถาบันการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.mua.go.th>
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. (1959). *The Motivation to work*. New York: Mc Graw-Hill.

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Relationships between Modern Accounting Expertise and Practice Efficiency of Accountant of Local Administration in Northeastern of Thailand

ไอลดา ศรีมานนท์¹, อัครวิช ครอบคอบ² และ อิงอร นาชัยฤทธิ์³

Ilada Srimanont¹, Aukkarawit Robkob² and Ing-orn Nachailit³

Received : 16 ก.พ. 2561

Revised : 19 เม.ย. 2562

Accepted : 23 เม.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 328 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test (ANOVA และ MANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการบริการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากการเปรียบเทียบ พบว่านักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบันต่างกันมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ แตกต่างกัน นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอายุต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ และผลกระทบของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ดังนั้น นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรพัฒนาตนให้เกิดความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ทั้งในด้านการปฏิบัติการ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาด้วยความรู้และประสบการณ์ ด้านการวางแผน มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ วิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ด้านการประสานงาน โดยยึดถือหน้าที่ วัตถุประสงค์ และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กร และด้านการบริการ มุ่งองค์ความรู้ความสามารถ เทคนิควิธีการเพียงพอในการให้คำปรึกษา แนะนำ การจัดทำฐานข้อมูลให้สอดคล้องและสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานทางการบัญชีมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายองค์ของการ

คำสำคัญ : ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, นักบัญชี

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: s-ilada@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Master of Accountancy, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University, Email: s-ilada@hotmail.com

² Lecturer, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University.

³ Lecturer, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University.

Abstract

This research aimed to examine the relationships between *modern accounting expertise* and *practice efficiency* of accountants in local administrative organizations in the Northeast of Thailand. Data was collected through a constructed questionnaire from 328 accountants in the target region. Statistic methods used for data analysis were mean, standard deviation, t-test, F-test (ANOVA and MANOVA), multiple correlation analysis, and multiple regression analysis.

The results revealed that the modern accounting expertise as a whole and in separated aspects such as *practice, planning, coordinating, and service* were found at a “high” level. The practice efficiency as a whole and in separated aspects such as *reliable work, successful work on time, and standardized work* were also found at a “high” level. In comparison, the accountants of the local administrative organizations with different age, experience, and work positions showed different expertise in modern accounting. The different age resulted in different practice. There was a positive relationship between the modern accounting expertise and practice efficiency among the accountants. This implied that they should develop their modern accounting expertise in terms of *practice, academic principles, analysis, and problem-solution based on knowledge and experience*. It was also found that in the *planning* there were guidelines and methods to meet the objectives. In *coordinating*, they conformed to duties, objectives, and organizational practice standards. In *service*, they had plenty knowledge and skills as well as techniques to give supervision and to build a database to support the organization missions. This was all aimed to meet practice efficiency and goals of the organizations.

Keywords: Modern Accounting Expertise, Practice efficiency, Accountants

บทนำ

การบริหารงานของภาครัฐ นอกจากการให้ความสำคัญกับนโยบายที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชนแล้ว ยังต้องปรับการบริหารงานให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่มากขึ้น ภาครัฐจำเป็นต้องพยายามหาเครื่องมือ แนวทาง และวิธีการ การบริหารงานรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถส่งมอบงานบริการสาธารณะให้ทันต่อการเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม เนื่องจากการทำงานของบุคลากรภาครัฐจำเป็นต้องมีคุณภาพได้มาตรฐาน เพราะรัฐบาลไทยได้มีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการบริหารงานภาครัฐและส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการตามนโยบายชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553 : 1-2) บุคลากรโดยเฉพาะนักบัญชีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการ จำเป็นต้องเรียนรู้ พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านของความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และความเชี่ยวชาญในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้ระบบการปฏิบัติงานสมัยใหม่ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ (Modern Accounting Expertise) เป็นการปฏิบัติงาน ที่เกิดจากทักษะความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดบันทึก การจัดหมวดหมู่ การสรุปผล ข้อมูลเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ ในรูปของตัวเงิน ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชีได้เปลี่ยนแปลงจากที่เคยใช้ระบบบันทึกด้วยมือ จัดเก็บข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้นำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาช่วย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ระบบปฏิบัติการบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Electronics-Local Administrative Accounting System : e-LAAS) จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัล ผู้ปฏิบัติงานทางการบัญชีสามารถปฏิบัติงาน ค้นหาและใช้ข้อมูลทางการบัญชีขององค์กรได้ทุกแห่ง โดยได้นำเอาระบบย่อยการทำงานต่าง ๆ ที่มีกระบวนการต่อเนื่องกันมาประกอบกันขึ้น และสามารถรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไว้ในส่วนกลาง เพื่อการวิเคราะห์ในเชิงนโยบาย ด้วยข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง มีความทันสมัยและตรวจสอบง่าย ทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีความถูกต้อง รวดเร็ว เชื่อถือได้ ช่วยสนับสนุน การตัดสินใจและวางแผน ทำให้การปฏิบัติงานทางการบัญชีมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของงาน และทักษะในการปรับตัว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งการประเมินความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ สามารถประเมินได้จากองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการปฏิบัติการ (Operation) ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ วิจัย กำหนดเป้าหมาย ตรวจสอบ และประเมินผล ด้านการวางแผน (Planning) ที่ต้องสามารถกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมาย ของการทำงาน ด้านการประสานงาน (Co-ordination) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์กร และด้านการบริการ (Service) ทั้งส่วนของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ และการฝึกอบรม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553 : 1-2)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Practice Efficiency) เป็นการปฏิบัติงานที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ปฏิบัติงานแล้วสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยปัจจัยที่หลากหลายประการ ที่สำคัญจะต้องประกอบไปด้วย การประเมินองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงาน เทคนิควิธีการ และรวมถึงประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ ทั้งนี้การเกิดประสิทธิภาพของงานมักจะคำนึงถึงรรถประโยชน์สูงสุดที่เกิดจากการนำปัจจัย หรือทรัพยากรทางการบริหารมาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยมีการใช้ทรัพยากรปริมาณที่น้อยที่สุดร่วมด้วย การวัดประสิทธิภาพการทำงานมักจะกำหนดอยู่ในรูปของตัวเลข จำนวน หรือเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ถ้าการปฏิบัติงานใดมีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่ำ หรือมีระยะในการปฏิบัติงานที่น้อยกว่าในงานหรือกิจกรรมเดียวกันหรือคล้ายกัน ก็จะสามารถพิจารณาว่ามีประสิทธิภาพ กล่าวคือการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีสามารถประเมินได้จากองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการทำงานต้องมีความเชื่อถือได้ (Reliable Works) ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานที่รวดเร็วถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ทันเวลา (Timeliness Works Success) และด้านผลงานได้มาตรฐาน (Standardized Works) ที่ต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้องตามหน่วยงานต้นสังกัดขององค์กร หากกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือความยุ่งยากของการทำงานเพิ่มมากขึ้นก็อาจจะส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2538 : 30)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Administration) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีการดำเนินงานเป็นอิสระจากส่วนกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคนในท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์, 2554 : 9-48) มีอยู่ 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กรและประเทศชาติ ให้บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ของส่วนรวมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีและตำแหน่งงานในปัจจุบัน แตกต่างกัน
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบ ของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,966 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555 : ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 400 คน โดยเปิดตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 42-43) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ถูกต้อง และครบถ้วนทั้งหมดจำนวน 328 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับที่ตอบสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 82 การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อย ร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้ Aaker, Kumar และ Day (2001)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน 2) ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ (Total Expertise : TEX) 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติการ (Expertise Operations : EO) ด้านการวางแผน (Expertise Planning : EP) ด้านการประสานงาน (Expertise Co-ordination : ECO) และด้านการบริการ (Expertise Service : ES)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Total Efficiency : TEF) ประกอบด้วย ด้านการทำงาน ต้องเชื่อถือได้ (Efficiency Reliable work : EFR) ด้านงานสำเร็จทันเวลา (Efficiency Timeliness work success : EFT) และด้านผลงานได้มาตรฐาน (Efficiency Standardized works : EFS)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย รูปแบบขององค์กร รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อปี งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อปี จำนวนบุคลากรทั้งหมดในปัจจุบันและขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหา ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการบริการ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง โดยผ่านการพิจารณาเนื้อหาข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.479-0.858 และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.533-0.850 ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ มณีเล็ก (2540 : 180) ได้นำเสนอว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ต้องมีค่าเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมและเป็นรายด้าน (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) ซึ่งความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.804-0.875 และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.842-0.857 ซึ่งสอดคล้องกับ ธาณินทร์ ศิลปจารุ (2553 : 419) ได้นำเสนอว่า ค่าความเชื่อมั่น ต้องมีค่าเกิน 0.80 เป็นค่าที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างพร้อมตรวจสอบเอกสารความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสารเตรียมนำส่งทางไปรษณีย์

3.2 ขออนุญาตการจากคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยแนบพร้อมทั้งแบบสอบถามส่งไปยังประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2556 จำนวน 400 ฉบับ ตามชื่อที่อยู่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแนบซองติดแสตมป์ไปพร้อมกัน และขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

3.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้ง 333 ฉบับ มีจำนวน 5 ฉบับที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น แบบสอบถามที่นำไปวิเคราะห์ข้อมูล มีจำนวน 328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82 เมื่อเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar & Day (2001) ได้นำเสนอว่า การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้ รวมระยะเวลาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 162 วัน

3.5 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยจำแนกแบ่งได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย รูปแบบองค์กร รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อปี งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อปี จำนวนบุคลากรทั้งหมดในปัจจุบัน และขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 และ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านบัญชี และตำแหน่งในปัจจุบันแตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) และกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA)

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งในปัจจุบันแตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) และกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA)

ตอนที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 8 การทดสอบผลกระทบของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผล

1. การศึกษาความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.35$) และด้านการบริการ ($\bar{X} = 4.32$) การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่านักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 4.60$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านงานสำเร็จทันเวลา ($\bar{X} = 4.44$) และด้านผลงานได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.38$)

2. การศึกษาและเปรียบเทียบความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน แตกต่างกัน พบว่าการเปรียบเทียบความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มี อายุ 36-45 ปี และมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวม มากกว่า อายุ 25-35 ปี และนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการปฏิบัติการ มากกว่า อายุ น้อยกว่า 25 ปี และ 25-35 ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ โดยรวมมากกว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี 5-10 ปี และนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญ ทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการปฏิบัติการ มากกว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีน้อยกว่า 5 ปี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน ผู้อำนวยการกองคลัง มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวม ด้านการปฏิบัติการและด้านการประสานงาน มากกว่า ตำแหน่งงานในปัจจุบัน หัวหน้าส่วนการคลังโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.012 ส่วนเพศและระดับการศึกษามีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ไม่แตกต่างกัน

การศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน แตกต่างกัน พบว่าการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อายุ 36-45 ปี และมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม และด้านงานสำเร็จทันเวลา มากกว่า อายุ น้อยกว่า 25 ปี และ 25-35 ปี และนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอายุ 36-45 ปี และมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านผลงาน ได้มาตรฐาน มากกว่า อายุ 25-35 ปีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.016 ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของความสัมพันธระหว่างความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กัน ปรากฏดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	TEF	EO	EP	ECO	ES	VIF _s
$\bar{X}$	4.475	4.454	4.236	4.346	4.321	
S.D.	0.404	0.474	0.466	0.484	0.502	
TEF	-	0.592*	0.649*	0.575*	0.617*	
EO		-	0.546*	0.484*	0.454*	1.548
EP			-	0.514*	0.620*	1.897
ECO				-	0.718*	2.207
ES					-	2.506

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF_s ปรากฏว่าค่า VIF_s ของตัวแปรอิสระ ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ มีค่าตั้งแต่ 1.548–2.506 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่มีนัยสำคัญ

การศึกษาผลกระทบของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยของความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ (TEX)	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.126	0.167	6.752*	<0.0001
ด้านการปฏิบัติการ (EO)	0.224	0.039	5.762*	<0.0001
ด้านการวางแผน (EP)	0.263	0.044	5.985*	<0.0001
ด้านการประสานงาน (ECO)	0.119	0.046	2.622*	0.009
ด้านการบริการ (ES)	0.166	0.047	3.546*	<0.0001
F = 103.986 p = 0.000 Adj R ² = 0.557				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการปฏิบัติการ (EO) ด้านการวางแผน (EP) ด้านการประสานงาน (ECO) และด้านการบริการ (ES) มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวม (TEF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่า Adjusted R² = 0.557 แสดงให้เห็นว่าความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวมและรายด้าน สามารถอธิบายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ร้อยละ 55.70

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวม ด้านการปฏิบัติการ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการบริการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักบัญชีจะต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาความรู้ และเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชีอย่างชัดเจน จนเกิดความเชี่ยวชาญในขั้นตอน ระเบียบวิธีการ ความเชี่ยวชาญของนักบัญชีจะเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ การศึกษาการแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรนนท์ วัฒนาคานนท์ (2554 : บทคัดย่อ) พบว่าหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องตระหนักถึงสมรรถนะหลักทางการบัญชี ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะส่วนบุคคลอื่น ๆ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้องค์กรสามารถกำหนด จัดทำ ปรับปรุง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรและองค์กรต่อไปในอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติภา พลเรืองทอง (2551 : 127)

พบว่า การปฏิบัติงานต้องส่งเสริมและพัฒนา ด้านทักษะ เพื่อให้เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ปฏิบัติ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าสิ่งเหล่านี้จะส่งผลในระยะยาวให้กับองค์กร สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้

นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านการทำงาน ต้องเชื่อถือได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงานสำเร็จทันเวลาและด้านผลงานได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จได้ นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสามารถปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติขององค์กร สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรกำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี สามารถสนองตอบความต้องการข้อมูลสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคนา เบญจศีล (2555 : 78) พบว่าเมื่อนักบัญชีสามารถปฏิบัติงานทางการบัญชีได้เป็นอย่างดีแล้ว ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพทางการบัญชีได้เป็นอย่างดี การทำงานได้น่าเชื่อถือ ทำงานได้สำเร็จตามระยะเวลาและได้มาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีและตำแหน่งงานในปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่โดยรวมและด้านการปฏิบัติการ แตกต่างกัน เนื่องจากนักบัญชีผู้ที่ปฏิบัติงานมานาน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก ทำให้เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมากกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภูมิตร พินิจการ (2552 : 101-105) พบว่า นักบัญชีกรมสรรพสามิตที่มีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะหลักโดยรวมและรายด้าน ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักบัญชีกรมสรรพสามิต ต่างก็เป็นองค์กรภาครัฐที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบปฏิบัติของกรมบัญชีกลางเหมือนกัน ส่วนเพศและระดับการศึกษามีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์กรได้รับการพัฒนางานและระบบงานด้านต่าง ๆ ให้กับทุกเพศ และทุกระดับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านงานสำเร็จทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน แตกต่างกัน เนื่องจาก อายุเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงสมรรถนะของการผ่านการปฏิบัติงาน ศักยภาพของการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบในการวิเคราะห์เนื้อหาการพิจารณาเชื่อมโยงเหตุการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ไปสู่การตีความหมายตามระเบียบของข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน มีข้อจำกัด จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ จึงจะสามารถปฏิบัติงานให้ถูกต้องตรงตามความประสงค์ของระเบียบกฎหมายและสนองตอบความต้องการของผู้บริหารท้องถิ่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภูมิตร พินิจการ (2552 : 101-105) พบว่า นักบัญชีกรมสรรพสามิตที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ อายุที่มากขึ้นจะแสดงถึงความมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือมีความละเอียดรอบคอบ ส่วนเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และตำแหน่งงานในปัจจุบันมีความคิดเห็นด้วยกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานตรวจสอบ กำหนดเป้าหมาย แนวทางปฏิบัติ ระเบียบแบบแผนอันเดียวกัน ตลอดจนมีการอบรมให้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการปฏิบัติการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลาและด้านผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจากนักบัญชี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่เกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการเงิน การจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานทางบัญชีได้สำเร็จทันเวลา จากความรู้และประสบการณ์สร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่นให้กับผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มีความเชื่อถือได้ สามารถปฏิบัติงานสำเร็จทันเวลาและมีมาตรฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยณัฐ จอมเงิน (2555 : 88) พบว่า ความรู้ทางการบัญชีที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการ จัดทำงบการเงิน ด้านความเข้าใจและด้านความเชื่อถือได้ เนื่องจาก เป็นความรู้ทางการบัญชีที่เป็นพื้นฐานของการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการศึกษาแนวทางการบัญชี เกี่ยวข้องกับรายการเหตุการณ์ทางการเงินช่วยให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์สำคัญในการกำหนดมาตรฐานทางการเงิน ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินการบัญชี มีความเข้าใจ และเชื่อถือได้ในข้อมูลทางการเงินการบัญชี

ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ ด้านงานสำเร็จทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจาก การวางแผนเป็นกระบวนการก่อนการปฏิบัติงานทางการเงินการบัญชีโดยการวางแผนเป็นตัวกำหนดทิศทาง จุดมุ่งหมายของนักบัญชี การวางแผนจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความน่าเชื่อถือ สามารถปฏิบัติงานสำเร็จทันเวลาและมีมาตรฐาน การวางแผนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานต้องเชื่อถือได้ ทำให้งานสำเร็จทันเวลา และมีมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา เบ็ญจสิล (2555 : 80) พบว่าการทำงานด้านบัญชี กระบวนการแรกของการทำบัญชีให้เป็นที่เชื่อถือได้นั้น จะต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน เพื่อจัดทำบัญชีได้ตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตามวงจรบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งการวางแผนการบริหารงานในการทำงานของนักบัญชีที่ดี ย่อมส่งผลให้รายงานทางบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานบัญชีที่กำหนด

ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการประสานงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ และด้านผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจาก การประสานงานเป็นการจัดให้คนในองค์กรทำงานให้สัมพันธ์และสอดคล้องโดยยึดถือหน้าที่ วัตถุประสงค์ และมาตรฐานการปฏิบัติเป็นหลัก การประสานงานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดความเข้าใจอันดีแก่ผู้เกี่ยวข้อง บรรลุวัตถุประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพ การประสานงานมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานต้องเชื่อถือได้และทำให้ผลงานได้มาตรฐาน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของปฏิบัติงานทางการเงินการบัญชีเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanter (2007 : 145-160) พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง การสนับสนุนช่วยเหลือ นิเทศ แนะนำจากบุคคลอื่น ซึ่งจะแตกต่างกันตามความถนัด ลักษณะบุคลิกภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อติภา พลเรืองทอง (2551 : 127) พบว่า ผลกระทบของทักษะความเป็นมืออาชีพและประสิทธิภาพ การทำงานของนักบัญชีที่มีต่อคุณค่าองค์กรธุรกิจ SMEs ในภาคตะวันออก เชียงเหนือ มีผลมาจากการมีความสัมพันธ์ด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร คือ นักบัญชีมีความเชี่ยวชาญและพัฒนา ด้านการสื่อสาร สามารถสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจในยุคที่เต็มไปด้วยวิชาการใหม่ ๆ

ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการบริการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ และด้านงานสำเร็จทันเวลา เนื่องจาก นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถปฏิบัติงานบริการทางการเงินการบัญชีให้สำเร็จลุล่วง ตรงตามวัตถุประสงค์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการทางบัญชีได้ จะต้องมียอดความรู้และความสามารถ เทคนิควิธีการเพียงพอในการให้คำปรึกษา แนะนำวินิจฉัย ชี้แจง ถ่ายทอดความรู้ การจัดทำฐานข้อมูล หรือระบบสารสนเทศ ให้สอดคล้องและสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้ผู้รับบริการทางการเงินการบัญชีมีความเชื่อถือได้และการบริการทางการเงินการบัญชีสำหรับนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้บริการให้สำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด การบริการมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติ งานทางการเงินการบัญชี ด้านการทำงานต้องเชื่อถือได้ และด้านงานเสร็จทันเวลา ซึ่งถ้าหากให้ความสำคัญในการบริการ การปฏิบัติงานบัญชีเพิ่มขึ้น ก็จะสามารถทำให้ทำงานมีความน่าเชื่อถือ สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จทันเวลา

ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวิชัย คำภิรมย์ (2554 : 114) พบว่า ผู้สอบบัญชีมีประสบการณ์ในการให้บริการที่ปรึกษาด้านการบัญชี ด้านการทำบัญชีแก่ลูกค้า และด้านวางระบบบัญชีแก่ลูกค้า และบุคคลทั่วไปหรือผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการเชื่อถือของลูกค้า ในการรับบริการ เพราะผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษาการวางระบบ องค์กรให้กับลูกค้าแล้ว ย่อมส่งผลให้การรายงานการเงินของกิจการนั้นดำเนินไปอย่างราบรื่น มีหลักการที่ถูกต้องตรงกับหลักการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และถูกต้อง เทียบตรงตามมาตรฐานและกฎหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านการปฏิบัติการทางการบัญชีให้ถูกต้องโดยยึดระเบียบ แบบแผนของทางราชการ ยอมรับผลการประเมินจากหน่วยราชการบังคับบัญชาและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน

1.2 นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรส่งเสริมการวางแผนการดำเนินงานทางบัญชี เพราะการวางแผนเป็นแนวทางและกรอบการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

1.3 นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรให้ความสำคัญกับการประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กร ประชาชน หรือผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่

1.4 นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรให้บริการ ด้านข้อมูลทางการบัญชี แก่ผู้ต้องการข้อมูลให้สามารถใช้ข้อมูลในรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ผู้รับบริการต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ผลกระทบจากการดำเนินงาน ของนักบัญชี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนทิศทางการปฏิบัติงานของนักบัญชี

2.2 การศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้หน่วยงานสามารถบริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูล และความคิดเห็นที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.4 ควรจะศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นนอกเหนือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือนักบัญชีที่สังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ และองค์กรเอกชน เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานของนักบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). *ระบบข้อมูลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2555, จาก <http://info.dla.go.th>

ชัชวิชัย คำภิรมย์. (2554). *ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางการบัญชีและประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บิสนิเนส อาร์แอนดี.

- ธีรนนท์ วัฒนาคานนท์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักทางการบัญชีกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยง จอมเงิน. (2555). *ผลกระทบของความรู้ทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดหางบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2554) *หลักการบริหารท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2540). *ผลของตัวแปรบางตัวต่อความเที่ยงตรงเชิงสภาพและจำนวนข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบแบบปรับเหมาะกับความสามารถของผู้สอบด้วยคอมพิวเตอร์*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภมิตร พินิจการ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีกรมสรรพสามิต*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.). (2553). *คู่มือสมรรถนะหลัก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.). (2553). *มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2538). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการวิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- อติภา พลเรืองทอง. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนประเภทกิจการสาธารณูปโภค*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อังคณา เบ็ญจศีล. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Aaker, D.A., Kumar, V. and Day, G.S.. (2001). *Marketing research* (7th ed). New York: John Wiley and Sons.
- Black, K. (2006). *Business Statistics For Contemporary Decision Making* (4th ed). USA: John Wiley and Sons.
- Kanter, A.T. (2007). Dynamic Capabilities and Operation Capabilities : A Knowledge Management Perspective. *Journal of Business Research*, 1(5), 145-160.

ระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

A Teacher Preparation Management System of Education Faculty Roi Et Rajabhat University

ขอบฟ้า จันทร์เจริญ¹ และ สิรินธร สินจินดาวงศ์²

Khobfa Chanchaoen¹ and Sirinthorn Sinjindawong²

Received : 25 พ.ค. 2561

Revised : 25 มิ.ย. 2562

Accepted : 29 มิ.ย. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสูตร ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 978 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัย พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการบริหารจัดการการผลิตครูทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านผลผลิต มีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ด้านปัจจัย ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.42) และด้านกระบวนการ ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.45) และพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาวิชาชีพครูต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยครูพี่เลี้ยง กับนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูแตกต่างกัน

คำสำคัญ : ระบบ, การบริหารจัดการ, การผลิตครู

Abstract

This research has a purpose to compare the opinions of the curriculum instructor, trainer teacher and teacher students to the teacher preparation management system of Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University. The samples were 978 of the curriculum instructor, trainer teacher and teacher students. The research tools was the teacher preparation management system of Education Faculty Roi Et Rajabhat University questionnaires. The data were analyzed by quantitative, average percentage, standard deviation and F-test (ANOVA).

The results of the study showed that the curriculum instructor, trainer teacher and teacher students management system. We have a great deal of opinions about teachers preparation management

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: khobfa@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹ Assistant Professor, Education Faculty Roi Et Rajabhat University, Email: khobfa@gmail.com

² Assistant Professor, Sripatum University

of the Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University in a huge scale. ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.44) in the future, he determined that the three-sided teachers preparation management was a very high level, where the output had the highest opinion ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.61), the secondary factor ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.42) and The results of the study showed that the curriculum instructor opinions, trainer teacher opinions and teacher students opinions to the teacher preparation management system of the Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University in an overview vary significantly at the .01 level by Trainer teacher and teacher students have a feedback on the system of different the teacher preparation management system

keywords : System, Management, Teacher preparation.

บทนำ

การพัฒนาครูยุคใหม่นั้น ครูต้องเป็นผู้มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีระบบการผลิตและการพัฒนาครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับความเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนดี คนเก่งมีใจรักในอาชีพครู มีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2554 : 107) ดังปรากฏใน มาตรา 52 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ระบุว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คุณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ (กรมวิชาการ, 2546 : 15) และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง คุณภาพครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะมีข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายเรื่องของกลุ่มประเทศ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ความคิด ความประพฤติทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศที่ย่อมทำได้ สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ครูใหญ่ และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 ดังนั้น การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งต่อตัวบุคคล สังคมและประเทศชาติความสำคัญของการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่คำนึงถึง เพราะบุคคลจะสามารถประสบความสำเร็จและเจริญได้ล้วนแล้วแต่มาจากการศึกษา ดังนั้นคำว่า “คุณภาพ” จึงน่าเป็นประเด็นหลักของระบบตั้งแต่ระดับปฏิบัติขึ้นไป คือ ระบบการผลิตครู ระบบพัฒนาครู และระบบการใช้ครูด้วย

การผลิตครูที่ผ่านมาพบปัญหาอุปสรรคหลายประการ ทั้งด้านนโยบายการผลิตครูที่ขาดความต่อเนื่องเพราะนโยบายเปลี่ยนแปลงตาม นโยบายของนักการเมือง รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่ำ การผลิตครูไม่ตรงกับความต้องการการใช้งานจริง มีปริมาณเกินความต้องการในบางสาขาและขาดแคลนในบางสาขาวิชา ขาดข้อมูลและการประสานงานระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ครู ขาดแคลนคุณาจารย์ที่เชี่ยวชาญในการผลิตครูทำให้การผลิต ไม่มีคุณภาพเพียงพอระบบการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาครูยังไม่มีคุณภาพ คุณาจารย์ในสถาบันผลิตครู(ครูของครู)ขาดมุมมองที่รอบด้านเนื่องจากจบการศึกษาในประเทศเป็นส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้หรือประสบการณ์การผลิตครูที่หลากหลายจากต่างประเทศและการผสมผสานกับภูมิปัญญาไทย มาตรฐานวิชาชีพครูของไทยยังมีจุดบกพร่อง โดยมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพแต่ยังไม่มีการกำหนดตัวชี้วัด ฯลฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า (ง)) จะเห็นได้ว่าการผลิตครูในปัจจุบันยังมีได้ดำเนินการปฏิรูปอย่างจริงจังที่จะทำให้วิชาชีพครูมีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยเฉพาะการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาการผลิตครูตามต้องการเชิง

ปริมาณและเชิงคุณภาพที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม การผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นไปตาม ความพร้อมของแต่ละสถาบันผลิตครูมากกว่าตอบสนองความต้องการครูของประเทศ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2555)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเป็นหน่วยงานตามโครงสร้างภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2549 ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น ให้เป็นครูที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคมและมี ส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2561)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้เกิดประเด็นที่ต้องศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดในฐานะที่เป็นสถาบันการผลิตครู ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้คาดหวังที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการผลิตครูของของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสูตร ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาวิชาชีพครูต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

อาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนรวมทั้งหมด 1,307 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2560)

ประกอบด้วย

1.1.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 50 คน

1.1.2 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 196 คน

1.1.3 นักศึกษาวิชาชีพครู เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ

ได้แก่ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา และสาขาวิชาภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 1,061 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan จำนวน 978 คน ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย จำนวน 49 คน

1.2.2 ครูพี่เลี้ยง โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย จำนวน 171 คน

1.2.3 นักศึกษาวิชาชีพครู เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ

ได้แก่ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา และสาขาวิชาภาษาไทย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มอย่างง่าย จำนวน 758 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์ประจำหลักสูตร	50	49
ครูพี่เลี้ยง	196	171
นักศึกษาวิชาชีพครู	1,061	758
รวม	1,307	978

2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิจัยมาจากการสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีของการผลิตครูจากโครงการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยของศักดิ์ชาย เพชรช่วย และคณะ (2560 : 307-320) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตร ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2560 ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่นักศึกษาวิชาชีพครู ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2560 และนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 10 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา และสาขาวิชาภาษาไทย ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา คำนวณน้ำหนักตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด	หมายถึง 5 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก	หมายถึง 4 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง	หมายถึง 3 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย	หมายถึง 2 คะแนน
ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด	หมายถึง 1 คะแนน

การแปลผลความหมาย

4.51 - 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นปลายเปิด (Open – Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือการเก็บแบบสอบถามในวันปัจฉิมนิเทศ วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3.2 แจกแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นต่อระบบบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด วันปัจฉิมนิเทศนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3.3 เก็บแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบ จำนวน 978 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถาม

4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบมาใส่รหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดยการหาความถี่และร้อยละ

4.4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง

4.5 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ F-test (ANOVA)

4.6 จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC เท่ากับ 0.8

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานและสำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ โดยใช้ F-test (ANOVA)

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 978 คน ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 758 คน คิดเป็น ร้อยละ 77.51 รองลงมา คือ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 171 คน

ตาราง 1 ร้อยละของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การบริหารจัดการการผลิตครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
อาจารย์ประจำหลักสูตร	50	49	5.01
ครูพี่เลี้ยง	196	171	17.48
นักศึกษาวิชาชีพครู	1061	758	77.51
รวม	1,307	978	

2. ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.44) และพิจารณาารายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านผลผลิตมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.61) และด้านปัจจัย ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.42) และด้านกระบวนการ ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.45) รองลงมาตามลำดับ แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครูต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู

การบริหารจัดการการผลิตครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านปัจจัย	4.25	0.42	มาก
2. ด้านกระบวนการ	4.18	0.45	มาก
3. ด้านผลผลิต	4.28	0.61	มาก
รวม	4.24	0.44	มาก

2.1 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู พิจารณารายข้อด้านปัจจัย พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีหอพักระหว่างเรียน ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.73) มีทุนการศึกษาระหว่างเรียน ตลอดหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.73) และมีการคัดเลือกคนที่มีความรู้ระดับดี เกณฑ์เฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.75 เข้าศึกษา ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.71)

2.2 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู พิจารณารายข้อด้านกระบวนการ พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.68) มีระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เข้มข้น โดยมีอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ในเทศดูแลใกล้ชิด ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.73) และมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระหว่างภาคเรียน ตลอดหลักสูตร มีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาทักษะการวิจัยการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.73)

2.3 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู พิจารณารายข้อด้านผลผลิต พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูที่จบจากสถาบันมีคุณลักษณะที่มีความขยัน ความอดทน มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ มีความรักในตัวผู้เรียน และรักศรัทธาในวิชาชีพครู ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.72) มีครูดี ครูเก่ง ที่มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเป็นครูประกอบวิชาชีพครูในพื้นที่ภูมิลำเนา ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.76) และครูที่จบจากสถาบันได้รับการยกย่องด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการดูแลนักเรียนจากสังคม ชุมชน ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.58)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สรุปได้ดังนี้

3.1 ระดับความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ในภาพรวมมีค่า (F = 7.794) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัย มีค่า (F = 14.635) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านกระบวนการ และผลผลิต มีค่า (F = 4.232 และ 3.685) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

การบริหารจัดการการผลิตครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านปัจจัย	ระหว่างกลุ่ม	5.079	2	2.540	14.635	0.000*
	ภายในกลุ่ม	169.186	975	0.174		
	รวม	174.266	977			
2. ด้านกระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	1.726	2	0.863	4.232	0.015*
	ภายในกลุ่ม	198.792	410	0.204		
	รวม	200.518	413			
3. ด้านผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	2.746	2	1.373	3.685	0.025*
	ภายในกลุ่ม	363.355	975	0.373		
	รวม	366.101	977			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.030	2	1.515	7.794	0.000*
	ภายในกลุ่ม	189.498	975	.194		
	รวม	192.527	977			

3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการการผลิตครูภายหลังด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูแตกต่างกัน แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครูต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู

การบริหารจัดการการผลิตครู		อาจารย์ประจำหลักสูตร	ครูพี่เลี้ยง	นักศึกษาวิชาชีพครู
	$\bar{x}$	4.20	4.37	4.39
1. อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.20	-	-0.17	-0.19
2. ครูพี่เลี้ยง	4.37			0.000*
3. นักศึกษาวิชาชีพครู	4.39			-

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่าประเด็นของความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครูต่อการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่าง 978 คน พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครูต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ซึ่งได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาวิชาชีพครู มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความเห็นต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครูสูงสุด คือ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2560 : 315) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของโครงการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่าแนวปฏิบัติที่ดีตามการผลิตครูนั้นควรคำนึงถึง ด้านผลผลิตของครู ได้แก่ บรรจุครูดี ครูเก่ง มีความศรัทธาในวิชาชีพครู ทำงานเป็นครูในพื้นที่ภูมิสำเนา มีการติดตามความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพครูหลังสำเร็จการศึกษา มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีความภาคภูมิใจในตนเองที่เป็นครู ได้รับการยกย่องจากสังคมเป็นครูมาจากสถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพ มีความขยัน มีความอดทน มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ มีความรักในตัวผู้เรียน รักศรัทธาในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ingersoll et al., (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมของครูและคุณวุฒิในหกประเทศ ผลวิจัยพบว่า รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญและส่งเสริมวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่สรรหาครูจากผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อเข้าบรรจุเป็นครูและเข้ารับการศึกษหลักสูตรการฝึกหัดครูในสถาบันการศึกษาแห่งชาติ พร้อมรับเงินเดือนและทุนจากกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่เรียน ดังนั้น ครูเก่ง ครูดี จะได้เงินเดือนสูง ซึ่งนอกเหนือจากการได้รับเงินเดือน สวัสดิการ โบนัสประจำปี และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แล้วยังมีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในวิชาชีพครูอีกมากมาย ส่วนประเด็นที่ศึกษา 1) ด้านปัจจัยนั้นสิ่งที่ทำให้ระบบการบริหารจัดการการผลิตครูที่ดีนั้น ประเด็นหนึ่ง คือ การคัดเลือกคนที่มีผลการเรียนระดับดี เกรดเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.75 เข้าศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย พบว่าคนที่จะมาเป็นครูต้องเป็นคนเรียนหนังสือเก่งอยู่ในระดับต้น ๆ ของโรงเรียน และสิ่งที่จูงใจคนเก่งมาเป็นครูนั้น คือการให้ทุนการศึกษาและรับประกันการมีงานทำ บรรจุเป็นข้าราชการครู นอกจากนี้ Guenzler (2016) ที่ได้ศึกษาสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำและประสิทธิภาพและคะแนนการประเมินจากระบบการประเมินผลนัการศึกษา รัฐนอร์ทแคโรไลนา พบว่าความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างประสบการณ์ครูและระดับของความสำเร็จทางวิชาการ ระดับวิชาชีพครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น การรับรู้ของภาวะผู้นำครูสูงขึ้น

และมีคะแนนของประสิทธิภาพสูงขึ้น คนที่จะมาเป็นครูต้องเป็นคนเรียนเก่งมีการศึกษาที่ดี และครูที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงปริญญาโทและปริญญาเอก จะมีคะแนนประสิทธิภาพการทำงานของภาวะผู้นำครูสูง 2) ประเด็นด้านกระบวนการ จะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เข้มข้น โดยมีอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศดูแลใกล้ชิด และมีและมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระหว่างภาคเรียน ตลอดหลักสูตร มีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาทักษะการวิจัยการศึกษาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสังขธรรม พรทวีกุล และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่ามีเพียงคณะครุศาสตร์เพียงคณะเดียว ที่แบบการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษาและรูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .24 ส่วนคณะหรือภาควิชาอื่น ๆ กลับไม่มีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับวิชุดา กิจธธรรม และคณะ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตครูไทยในอดีต พบว่าการผลิตครูต้องผลิตตามความต้องการของประเทศที่เหมาะสมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้กระบวนการกลุ่ม สอนเน้นการปฏิบัติ ถ่ายทอดจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยหลักสูตรเสริม เพิ่มแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่หลากหลาย และ 3) ประเด็นด้านผลผลิต คือ ครูที่จบจากสถาบันมีคุณลักษณะที่มีความขยัน ความอดทน มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ มีความรักในตัวเอง และรักศรัทธาในวิชาชีพครู สอดคล้องกับ เทียน ทองแก้ว และคณะ (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี 5 ปี พบว่าโครงการดังกล่าวได้สร้างคนที่มีความรู้ความสามารถสูง สร้างคนที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูมาเป็นครู ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ที่ศึกษาสถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย พบว่าครูที่เป็นผลผลิตนั้นต้องมีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิตใจ ต้องเป็นครูยุคใหม่ มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ทั้ง 3 ด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

จากสถานภาพในระบบการบริหารจัดการทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาวิชาชีพครู ที่มีต่อระบบการบริหารจัดการโดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน อาจเนื่องจากการมีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันทำให้ความเข้าใจและการวางแผนร่วมกัน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่างกันจึงทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการต่อการผลิตครูแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2558) ได้รายงานผลการศึกษารื่องสถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย กล่าวว่าระบบการพัฒนาครูไทยของหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน ยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการวางแผน ขาดการกำหนดทิศทาง และขาดข้อมูลในการพัฒนาครูในภาพรวม การพัฒนาครูจึงเกิดความซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นระบบการบริหารจัดการการผลิตครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ควรให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการผลิตครูร่วมกันซึ่งเป็นหลักปฏิบัติที่ดีในการผลิตครูตามแนวคิดของ Darling-Hammond (2006) ที่ระบุว่า สถาบันผลิตครูและโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น มีความรู้และความเชื่อร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงการสอนการจัดการศึกษาและครูศึกษา และสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติในการผลิตครูของสิงคโปร์ฟินแลนด์และญี่ปุ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ด้านปัจจัย ควรให้หน่วยงานร่วมผลิตและร่วมจัดทำหลักสูตร เช่น ครูสภาและมิบบทบาทให้ชัดเจนในการกำกับดูแลหรือออกข้อกำหนด ในการผลิตครู

1.2 การบริหารจัดการการผลิตครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ด้านกระบวนการ
การจัดเตรียมและจัดอบรมหรือประชุมสร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ แก่ครูที่เลี้ยงให้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตครู
ให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อผลิตบัณฑิต ให้ครอบคลุมถึงผู้ออกนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ใช้บัณฑิต
ทางวิชาชีพครู

2.2 ควรศึกษาระบบการบริหารจัดการการผลิตครู ในประเด็นตัวชี้วัด ตามกระบวนการผลิตครูและนโยบาย
และแผนพัฒนาบุคลากรครู

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2561). พันธกิจ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2561, จาก <https://edu.reru.ac.th>
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.
เทียน ทองแก้ว และคณะ. (2551). การประเมินโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี).
กรุงเทพฯ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). บุคคลแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วิชุดา กิจธรรมและคณะ. (2554). รายงานการวิจัย โครงการการศึกษาวิเคราะห์อดีต ปัจจุบัน และโอกาส/ความหวัง
ในอนาคตของการผลิตครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วยและคณะ. (2560). แนวปฏิบัติที่ดีของโครงการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,
11(1), 303-320.
- สัจธรรม พรทวีกุล และคณะ. (2561). แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ร้อยเอ็ด. 12(1), 207-215.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). รายงานผลการศึกษาศาสนาการณการผลิตครูและพัฒนาครูในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2555). การวิจัยพัฒนาเพื่อส่งเสริมสถาบันผลิตครูสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ: กรอบการจัด
กลุ่มคุณภาพสถาบันผลิตครูสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*,
57(5), 1-15.
- Guenzler, A. M. (2016). *Teacher Leadership and Teacher Efficacy: A Correlational Study Comparing
Teacher Perceptions of Leadership and Efficacy and Teacher Evaluation Scores from the North
Carolina Educator Evaluation System* (Doctoral dissertation, Gardner-Webb University).
- Ingersoll, R. M. (2007). A comparative study of teacher preparation and qualifications in six
nations, consortium for policy research in education. *University of Pennsylvania*.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and
psychological measurement*, 30(3), 607-610.

บทความวิชาการ

การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Risk Management in Educational Opportunity Expansion Schools

วราภรณ์ วงศ์ตาชี¹ และ วลัยกา ฉลากบาง²

Waraporn Wongtakee¹ and Wannika Chalabang²

Received : 3 ธ.ค. 2561

Revised : 15 มี.ค. 2562

Accepted : 21 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์อื่นจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร แนวทางในการบริหารความเสี่ยงสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพและกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ประกอบด้วย การกำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร การแนะแนว การประกันคุณภาพ งานธุรการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การติดตามประเมินผลและรายงานผล การระดมทรัพยากรและการลงทุน การบริหารการเงิน การบริหารบัญชีและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และ 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ ประกอบด้วย วินัยการควบคุมภายใน และการแปลงกฎระเบียบ หากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยการนำแนวทางดังกล่าวไปบริหารควบคู่กับการบริหารงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป จะส่งผลดีต่อองค์กรและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : การบริหารความเสี่ยง, ขอบข่ายและภารกิจของโรงเรียน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

Risk management in educational opportunity expansion schools play an important role as it aims to achieve proper results that will probably enhance the efficiency and effectiveness of schools. Risk management guidelines can be determined by 4 aspects as follows: 1) Strategic risks including situation analysis and strategy setting, strategy implementation, and strategy control and assessment; 2) Operational risks including monitoring, personnel development, supervision, quality assurance, administrative affairs, learning process development, and research for educational quality development; 3) Financial and budget risks including budgeting and budget proposals, budget allocation, monitoring, evaluation and reporting, resource funding and investment, financial management, accounting management and supplies and asset

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อีเมล: warawong088@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Ph.D. Student in Educational Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University,

Email: warawong088@gmail.com

² Assistant Professor Dr. of Educational Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University

management; and 4) Risks on compliance with laws and regulations including disciplines, internal control, and rule and regulation conversion. These guidelines are to be implemented together with the academic administration and general administration so that opportunity expansion schools will benefit and achieve their goals.

Keyword : Risk Management, Scope and Mission of Schools, Educational Opportunity Expansion School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในหมวดต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 1-2) นอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 20 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ มีผู้ตรวจราชการของกระทรวงเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อเสนอให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและเพื่อให้การตรวจราชการเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว สอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ จึงได้มีการตรวจราชการแบบการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการไว้เป็นการล่วงหน้า โดยจัดให้มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลของแผนงาน/โครงการ ที่จัดขึ้นตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยแนบผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงไปพร้อมกับคำขอประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และการจัดทาระบบบริหารความเสี่ยงตามตัวชี้วัด การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐประจำปีงบประมาณ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 1)

ความเสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนสามารถจัดการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสำคัญ จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะนำไปสู่การบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ และเป็นประโยชน์สำคัญต่อการเปลี่ยนไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในยุคใหม่ ให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ (เจริญ ศรีแสนปาง, 2556 : 7) นอกจากนี้ยังช่วยเป็นหลักประกันในการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กรณีที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าสถานศึกษาอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าสถานศึกษาที่ไม่มีการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีมิติในการบริหารงานที่หลากหลาย เพราะมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น แม้ว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะประสบความสำเร็จ ในด้านปริมาณ แต่ด้านคุณภาพการศึกษากลับอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ซึ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาในระบบการบริหารงานของโรงเรียน (นิภาพร แสนเมือง, 2557 : 4) ว่ามีพฤติกรรมความเสี่ยงในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้มีการระบุความเสี่ยงไว้ ดังนี้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ หากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถบริหารความเสี่ยง โดยการกำหนดตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยงควบคู่กับขอบข่ายการบริหารโรงเรียน เพื่อเตรียมการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงและวางแผนการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการลดมูลเหตุแต่ละโอกาส ที่สถานศึกษาจะเกิดความเสียหายในระดับความเสี่ยงและขนาดความเสี่ยง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษา ยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของสถานศึกษา และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปีของต้นสังกัด (เจริญ ศรีแสนปาง, 2556 : 8) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

1. ความหมาย

นักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของการบริหารความเสี่ยง ดังนี้ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551 : 25) ได้กล่าวสรุปการบริหารความเสี่ยง หมายถึง การจัดการกระบวนการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการวางแผน วิเคราะห์ กำกับ พัฒนาทางเลือกในการบริหารความเสี่ยง ตรวจสอบติดตามและควบคุมให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันตามวัตถุประสงค์ ขององค์กรสอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2553 : 195) ให้ความหมายการบริหารความเสี่ยง คือ การเสริมสร้างป้องกัน และขยายคุณค่าของผู้เกี่ยวข้องโดยการบริหารจัดการความไม่แน่นอนเหล่านี้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ ขององค์กร สอดคล้องกับเจริญ ศรีแสนปาง (2556 : 57) ได้สรุปว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การดำเนินกิจกรรม และการควบคุมความเสี่ยงในองค์กรโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหาร และบุคลากรในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนด กลยุทธ์และดำเนินงานโดยกระบวนการบริหารความเสี่ยง ได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่องค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติโดยคณะกรรมการ ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบไว้ ให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่องค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ เพื่อให้ได้ความมั่นใจ อย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การระบุความเสี่ยงตามกรอบ การบริหารงาน การประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายขององค์กร ตลอดจนสามารถจัดการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ใน ระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

2. ความสำคัญ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง ดังนี้ เจนเนตร มณีนาถ และคณะ (2548 : 8) ได้สรุปว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กร มีดังนี้ 1) เพื่อให้ผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) ส่งเสริมความมั่นคงและลดความผันผวนของรายได้ อันจะทำให้องค์กรเติบโต อย่างมีเสถียรภาพ 3) ลดโอกาสที่จะทำให้เกิดการสูญเสียจากการดำเนินงาน 4) เพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง 5) เพื่อให้เกิด การบูรณาการ (Integration) กับระบบงานอื่นได้ดีกว่าเดิม สอดคล้องกับนิรภัย จันทร์สวัสดิ์ (2551 : 14) ได้กล่าวว่า การบริหาร ความเสี่ยงช่วยให้องค์กรบรรลุถึงเป้าหมาย และลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้นทั้งในด้านผลกำไร และการปฏิบัติงาน ป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร และสร้างความมั่นใจในรายงานและปฏิบัติตามกฎระเบียบ สอดคล้องกับสำนักปลัด กรุงเทพมหานคร (2554 : 5-6) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยงว่าเป็นการสร้างฐานข้อมูลความเสี่ยงที่มีประโยชน์ ต่อการบริหาร ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงได้ทั้งหมด เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมและทันเวลา

รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน และการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณ การวางแผนการเงินและการดำเนินงานตามแผน การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารโครงการ/กิจกรรม/งาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายช่วยให้การบริหารงานและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับการบริหารงาน

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง ช่วยเป็นหลักประกันในการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กรณีที่พบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้

3. กระบวนการบริหารความเสี่ยง

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยง ดังนี้ กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (อ้างอิงในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2553 : 8) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting) 2) การระบุความเสี่ยงต่าง ๆ (Event Identification) 3) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) 4) กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response) 5) กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง (Control Activities) 6) ข้อมูลและการสื่อสารด้านบริหารความเสี่ยง (Information and Communication) 7) การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่าง ๆ (Monitoring) สอดคล้องกับสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2554 : 15) ได้กล่าวถึง วงล้อของการบริหารความเสี่ยง ที่องค์กรต้องดำเนินการตามกระบวนการทุกขั้นตอน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การค้นหาและระบุความเสี่ยง 3) การวิเคราะห์ความเสี่ยง 4) การจัดลำดับความเสี่ยง 5) การประเมินผลการควบคุมที่มีอยู่ 6) การจัดการความเสี่ยง 7) การติดตามประเมินผลและจัดทำรายงาน นอกจากนี้ Trieschmann, Hoyt & Sommer (2005 : 76-84) ได้กล่าวถึง กระบวนการการบริหารความเสี่ยงไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การระบุความเสี่ยง (Identify Risks) 2) การประเมินความเสี่ยง (Evaluation Risks) 3) การเลือกเทคนิคในการบริหารความเสี่ยง (Select Risk Management Techniques) 4) การตัดสินใจและทบทวน (Implement and Review Decisions)

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดความเสี่ยง 2) การระบุความเสี่ยง 3) การวิเคราะห์ความเสี่ยง 4) การประเมินความเสี่ยง 5) การจัดการความเสี่ยง 6) การติดตามประเมินผลความเสี่ยง และ 7) การรายงานความเสี่ยง

ขอบข่ายและภารกิจของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียรวม 4 งาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 20-22) ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการ ฯ

ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น 2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก 3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 12 งาน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุคใหม่ หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

2. งานบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา เน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ 3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 งาน ได้แก่ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. งานบริหารบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ 4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 งาน ดังนี้ 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 2) การวางแผนอัตรากำลัง และการกำหนดตำแหน่ง 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 4) วินัยและการรักษาวินัย 5) การออกจากราชการ

4. งานบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 19 งาน ดังนี้ 1) การดำเนินงานธุรการ 2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 4) การประสานและพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษา 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป 8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 10) การรับนักเรียน 11) การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 13) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน 14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น 17) การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน 18) งานบริการสาธารณะ 19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากการประมวลทัศนะของนักวิชาการ เช่น นฤมล สะอาดโหม (2549), ธร สุนทรายุทธ (2553), ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พร.) (2552), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553), พิษณุ แก้วนัยจิตร (2555), เจริญ ศรีแสนปาง (2556), สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2556), จริญญา พะโยม (2557) พันธุ์เทพ พัฒนจรัสพันธ์ (2557), Andersen & Schroeder (2010) สามารถสรุปองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน 3) ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ และ 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ คือ โอกาสหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อ การกำหนดแผนกลยุทธ์ ที่จะใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังที่ พันธุ์เทพ พัฒนจรัสพันธ์ (2557 : 14) และเจริญ ศรีแสนปาง (2556 : 14) ได้กล่าวถึง ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่คล้ายคลึงกันว่า เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ซึ่งเกิดจากผลกระทบจากภายนอก เช่น การเมือง เศรษฐกิจ หรือเกิดจากภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร โครงสร้างองค์กรที่ไม่เหมาะสม การขาดระบบควบคุม ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพและกำหนดกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกของสถานศึกษาโดยการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์กร กำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดแต่ละด้าน รวมทั้งคัดเลือกกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นการดำเนินงานด้านการนำนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างตามบริบทของสถานศึกษา กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การแต่งตั้งคณะทำงาน การกำหนดปฏิทินและระยะเวลาในการปฏิบัติงานและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และ 3) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ เป็นการจัดระบบการควบคุม ติดตามและประเมินผล การสร้างความรู้ความเข้าใจในการควบคุม ติดตามและประเมิน มีการรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลการประเมิน ตลอดจนนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกลยุทธ์

2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน คือ โอกาสหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ด้านการบริหารกิจกรรมภายในสถานศึกษา รวมทั้งการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อประสิทธิภาพและกระบวนการทำงาน ทำให้สถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553 : 9) ได้กล่าวถึงความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เป็นความเสี่ยงเนื่องจากกระบวนการภายในขององค์กร/กระบวนการ/เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูลส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ เช่น กระบวนการ เทคโนโลยี และคนในองค์กร ประกอบด้วย 1) การกำกับติดตาม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์การกำกับติดตาม มีการวางแผนการกำกับติดตามการดำเนินงาน ปฏิบัติการกำกับติดตาม ในรูปคณะกรรมการ มีการตรวจสอบผลการกำกับติดตามและรายงานผลการกำกับติดตาม 2) การพัฒนาบุคลากร เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดวางมาตรฐานและการวางแผนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ทักษะ เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงสภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรในการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงาน 3) การแนะแนว เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางในการดำเนินงานการแนะแนวการศึกษา จัดระบบการแนะแนววิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนว มีการติดตามและประเมินผลระบบกระบวนการแนะแนว ตลอดจนสร้างเครือข่ายการแนะแนวการศึกษา 4) การประกันคุณภาพเป็นการจัดระบบโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพ กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างครอบคลุม ดำเนินงานตามแผนติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานภายนอกเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบประกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการประเมินภายในจากต้นสังกัด รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด 5) งานธุรการ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานธุรการ จัดพิมพ์และเก็บรวบรวมเอกสารอย่างเป็นระบบ กำหนดการดำเนินงานธุรการในแผนปฏิบัติการประจำปี ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้บริการงานธุรการแก่ผู้รับบริการอย่างเสมอภาค ตลอดจนใช้เทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงานธุรการ 6) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์กรอบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝนความรู้ ปฏิกิริยาคุณธรรม านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้ใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้บรรลุตามหลักสูตรสถานศึกษา และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และการนำผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้บุคลากรทำการวิจัยในชั้นเรียน สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานและมีการเผยแพร่งานวิจัย วิจัยประเมินและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3) ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ

ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ คือ โอกาสหรือเหตุการณ์ที่เกิดจากการบริหารการเงินและงบประมาณของสถานศึกษา ตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่ผิดพลาด หรือขาดหลักการปฏิบัติที่ดี ส่งผลให้สถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552 : 112) ได้กล่าวถึงความเสี่ยงการเงินและงบประมาณ คือ ความเสี่ยงในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายรายหัว

การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน เงินยืม การจัดทำทะเบียน การจัดทำรายงาน การขอซื้อขอจ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย ประกอบด้วย 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำและเสนอของบประมาณ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ และเสนอของบประมาณ โดยการเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับการจัดสรรสอดคล้องกับนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดตั้งงบประมาณ กำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงและรายงานติดตามผลการปฏิบัติงานในระบบ 2) การจัดสรรงบประมาณ เป็นการดำเนินงานด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ที่สถานศึกษากำหนด ส่งเสริมให้บุคลากรส่วนร่วมในการดำเนินงาน และบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างถูกต้อง ตามลำดับความสำคัญ มีการประเมินผลและรายงานปัญหา เพื่อลดการสูญเสียต่อเหตุการณ์ ไม่พึงประสงค์ 3) การติดตาม ประเมินผลและรายงานผล เป็นการกำหนดระยะเวลาการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน ด้านงบประมาณ การรายงานผลการใช้งบประมาณ การเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดแผนงานในแต่ละปีการศึกษา บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน มีการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันความผิดพลาด ความเสียหาย นำผลการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขด้านการบริหารงบประมาณ และใช้เครื่องมือประเมินความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การระดมทรัพยากร และการลงทุน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนทำการกำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การเก็บรวบรวม การทบทวน ระบบการควบคุมการใช้ทรัพยากร การจัดสรรการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม การติดตาม ประเมินผลการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการประเมินผลและนำผลการประเมินความเสี่ยง มาพัฒนางาน 5) การบริหารการเงินเป็นการจัดระบบการเงินให้เป็นไปตามระเบียบ ขั้นตอนของการบริหารการเงินตามแนวปฏิบัติ ที่กระทรวงการคลังกำหนดให้มีการรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน การวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรง ที่เกิดจากการใช้งบประมาณ และคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำเอกสาร หลักฐานทางการเงินให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบันตรวจสอบได้ 6) การบริหารบัญชี เป็นการออกแบบขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี มีการทบทวน และจัดลำดับความสำคัญการดำเนินงานตามคู่มือการเงินการบัญชี มีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันสาเหตุการเกิด ความเสี่ยงการบัญชี มีระบบการจัดทำบัญชีและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อการประเมินผล การดำเนินงานด้านการบริหารบัญชี และ 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เป็นการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานพัสดุโรงเรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ การเบิกจ่ายพัสดุและสินทรัพย์ตามจำนวนการใช้พัสดุที่เพียงพอ ต่อความต้องการของโรงเรียน มีการวางแผนการบริหารพัสดุและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีระบบการควบคุม ดูแล บำรุงรักษาพัสดุที่นำมาใช้ในโรงเรียน ตลอดจนมีการประเมินความเสี่ยงในขั้นตอนการปฏิบัติงานการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ คือ โอกาสหรือเหตุการณ์ที่เกิดจากการบริหารงาน ภายในสถานศึกษาที่ขัดกับข้อบังคับกฎหมายต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากกฎหมายและระเบียบนั้นไม่ชัดเจน ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ไม่ชัดในแนวปฏิบัติ หรือขัดกับทัศนคติ ขัดต่อจรรยาบรรณ ส่งผลให้สถานศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่ เจริญ ศรีแสนปาง (2556 : 14) ได้กล่าวถึง ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย ความไม่ครอบคลุมของระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ ประกอบด้วย 1) วินัย เป็นการปฏิบัติตนของบุคลากรตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ หน่วยงาน การศึกษา และคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ขอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้องค์กรดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการบังคับบัญชา ให้มีความตระหนักส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรให้มีวินัย 2) การควบคุมภายใน เป็นระบบการควบคุมกระบวนการในการ ปฏิบัติงาน ที่บุคลากรในสถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อการจัดวางระบบการควบคุมภายใน สร้างความมั่นใจในระดับที่สมเหตุสมผล ว่าการบริหารและการปฏิบัติงานจะสามารถบรรลุเป้าหมาย และให้เกิดผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการติดตามผลและประเมินผลในระหว่างการทำงาน โดยคณะกรรมการตลอดจนรายงานการดำเนินงานที่เป็นจริงกับ

หน่วยงานรับตรวจ และ 3) การแปลงกฎระเบียบและมาตรการเป็นการตีความในกฎระเบียบ คำสั่งในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างความเข้าใจตรงกันในกฎระเบียบ คำสั่งของสถานศึกษาที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ระเบียบ กฎกระทรวง หรือกฎหมายอื่น ๆ และยอมรับการปฏิบัติตามมาตรการเร่งด่วน ตลอดจนยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือข้อเสนอเชิงนโยบายทางการศึกษา

บทส่งท้าย

การบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพและกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ 2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ประกอบด้วย การกำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร การแนะแนว การประกันคุณภาพงานธุรการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ความเสี่ยงด้านการเงินและงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การระดมทรัพยากร และการลงทุน การบริหารการเงิน การบริหารบัญชีและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และ 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ ประกอบด้วย วินัย การควบคุมภายในและการแปลงกฎระเบียบ และมาตรการมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการระบุความเสี่ยงก่อนที่จะประเมินความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยง ช่วยให้องค์กรบรรลุถึงเป้าหมายและลดอุปสรรค หรือสิ่งที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน ช่วยสร้างความมั่นใจให้หน่วยงานปฏิบัติตามกฎระเบียบ ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงได้ทั้งหมด นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ตลอดจนช่วยให้การบริหารงานและจัดสรรทรัพยากร เป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับการบริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เจริญ พะโยม. (2557). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 22-34.
- เจนเนตร มณีนาค และคณะ. (2548). *การบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรจากหลักการสู่ภาคปฏิบัติ Enterprise-Wide Risk Management*. กรุงเทพฯ: ไพนอลการพิมพ์.
- เจริญ ศรีแสนปาง. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนประถมศึกษา. *ดุชนิพนธ์ การศึกษาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ธรร สุนทรายุทธ. (2553). *การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นิภาพร แสนเมือง. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

- นิรภัย จันทรสวัสดิ์. (2551). *การบริหารความเสี่ยง จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุตรไฟศาล.
- นฤมล สอาดโฉม. (2549). *การบริหารความเสี่ยงองค์กร*. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊คส์.
- พันธ์เทพ พัฒนจวีร์พันธ์. (2557). *การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงสำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิษณุ แก้วนัยจิตร. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินความเสี่ยงของสถาบันการพลศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2553). *คู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในทั่วทั้งองค์กรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สงขลา: ร้านเพื่อนเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *สรุปสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารความเสี่ยง กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. (2554). *คู่มือการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.). (2552). *เทคนิคการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- Andersen, T.J. & Schroeder, P.W. (2010). *Strategic Risk Management Practice : How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures*. New York: Cambridge University Press.
- Trieschmann, J.S., Hoyt, R.E. & Sommer, D.W. (2005). Risk Management and Insurance. *Newport News*. unpagged: January.

การใช้แผนภูมิความหมายในการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในชั้นเรียนผู้เรียนชาวไทย ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

Using Semantic Mapping in Teaching English Reading Skills of Thai EFL Learners

พิสิทธิ์ จิตติสุขพงษ์¹

Pisit Jittisukpong¹

Received : 6 ธ.ค. 2561

Revised : 20 มี.ค. 2562

Accepted : 21 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายความหมาย องค์ประกอบ และขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมายในการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็น เนื่องจากการอ่านจะช่วยสร้างความเป็นผู้รอบรู้ แต่ทักษะการอ่านอาจจะเป็นทักษะที่ยากสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เนื่องจากผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ จึงทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศต้องเข้าใจคำศัพท์และรูปประโยคต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษ จึงจะสามารถอ่านและจับใจความของเรื่องได้อย่างเข้าใจ ดังนั้นการใช้แผนภูมิความหมายเป็นวิธีการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษรูปแบบหนึ่ง ที่จะช่วยให้การอ่านภาษาอังกฤษง่ายขึ้น เพราะองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนภูมิความหมาย ได้แก่ รูปทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ ข้อความที่เป็นเนื้อหาของใจความหลักหรือรายละเอียดของเรื่องที่อยู่ในรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ ตลอดจนผู้คนที่ใช้แทนทิศทางและเชื่อมโยงความคิดรวบยอด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความที่อ่าน และสามารถช่วยให้ผู้เรียนจัดระเบียบรายละเอียดต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มตามหัวข้อหรือประเภทได้ ตลอดจนทั้งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมาย เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากมีขั้นตอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างแผนภูมิความหมายอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนภูมิความหมายจึงเป็นวิธีการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องได้อย่างเข้าใจ เพราะการใช้แผนภูมิความหมายเป็นกลวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดทั้งหมดของเรื่องอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : แผนภูมิความหมาย, การสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

Abstract

This article aims at explaining the meaning and relevant factors including procedure in teaching English skills for the Thai EFL learners through the use of semantic mapping. Reading is essential and undeniably one of the most important skills since it helps develop an all-rounded, in-depth person; however, reading skills may be difficult for those who learn English as a foreign language because they are probably unfamiliar with it. As a result, the learners of English as a foreign language must understand the vocabulary and various sentence patterns of English very well in order to grasp the main point of text

¹ ผศ., อาจารย์ประจำสำนักวิชาพื้นฐานและภาษา สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น อีเมล: Pisith@tni.ac.th

¹ Asst.Prof. English Department College of General Education and Languages Thai-Nichi Institute of Technology,

Email: Pisith@tni.ac.th

being read; therefore, semantic mapping is one teaching method that helps simplify the reading skill. The elements of the semantic mapping should be thought of as geometric shapes and the message of the main idea or details of the story are arrows which represent the directions and connect the main idea. This is a way to help learners see the relationship of the true message; moreover, it helps the students to organize the details into groups according to the topics. Using semantic mapping, the learner-centered learning process is helpful because it asks the students to participate in building the map of the idea. Consequently, the procedure of semantic mapping is a method which will help learners read English with better understanding and enable them to grasp the main idea of the text by making effective connections of the whole story systematically.

Keywords : Semantic Mapping, Teaching English Reading Skills, EFL

บทนำ

การอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนในการใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายที่ทำให้ผู้อ่านมีความรอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ เพราะในโลกยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนการอ่านจะช่วยให้การสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไม่มีขีดจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การอ่านภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะการรับสารที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้หากผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างชำนาญ ก็จะช่วยให้อ่านบรรลุตฤประสงค์ต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้ เช่น อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ อ่านเพื่อพัฒนาตนเอง อ่านเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร หรืออ่านเพื่อความบันเทิง ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จึงรับเอาเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ รวมทั้งเครื่องอุปโภคและบริโภคจากต่างประเทศมาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญมากขึ้นในชีวิตของคนไทย การอ่านจึงเปรียบเสมือนกุญแจไขความรู้ซึ่งมีอยู่มากมาย นอกจากนี้การอ่านยังเป็นที่พึ่งอยู่กับผู้เรียนได้นานที่สุด เพราะผู้เรียนมีโอกาสจะได้ใช้ทักษะนี้ตลอดเวลาแม้ว่าผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

อย่างไรก็ตามทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมักเป็นทักษะที่เป็นปัญหา สำหรับผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพราะทักษะการอ่านภาษาอังกฤษต้องอาศัยความเข้าใจคำศัพท์และรูปประโยคต่างๆ จึงจะสามารถจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้อย่างเข้าใจ และตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับต่างๆ พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนและนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ดังเช่น งานวิจัยของ นงคณาถ ชาววัง (2552 : 3) พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 2 3 และ 7 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนส่วนใหญ่ (มากกว่า 70%) ไม่สามารถตอบข้อถูก ผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีปัญหาการอ่านทั้ง 3 ด้าน อันประกอบด้วย ด้านโครงสร้างประโยค ด้านคำศัพท์ และด้านความเข้าใจในการอ่าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประเทืองสุข ยังเสถียร (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำเช่นกัน สำหรับระดับอุดมศึกษาจากประสบการณ์ของผู้เขียนในการสอนวิชาภาษาอังกฤษอ่านเขียนในระดับนี้พบว่านักศึกษามีปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจทำให้ไม่สามารถสรุปและจับใจความสำคัญของเรื่องราวที่อ่านได้ทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการคิดวิเคราะห์ค่อนข้างอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัลย์ สมมาตร (2543 : 3) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านขั้นต้นของนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และมีปัญหาในการจับใจความ สรุปความและลำดับเหตุการณ์

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนอ่านต่าง ๆ จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับครูผู้สอนเพื่อที่จะนำเทคนิคและวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพมาปรับปรุงวิธีการสอนของตน การใช้แผนภูมิความหมายก็เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจมากขึ้น จากการวิจัยของต่างประเทศพบว่าการใช้แผนภูมิความหมาย (Semantic Mapping) จะช่วยพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเป็นกระบวนการคิด (Thinking Process) การวิเคราะห์ (Analysis) บริบท (Context) เรื่องราว (History) เรื่องเล่า (Narrative) บทความ (Journal) แก่นแท้ (Theme) และใจความสำคัญ (Main Idea) ซึ่งผู้อ่านจะสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน โดยหยิบยกรากบริบทได้ดังประสงค์ (Zaid, 1995 : 705-712) ทั้งนี้เพราะแผนภูมิความหมายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์แยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านภาษาอังกฤษได้เข้าใจมากขึ้น

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายความหมาย องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน และนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายโดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้ ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของการอ่าน ระดับความเข้าใจในการอ่าน ความหมายของแผนภูมิความหมาย องค์ประกอบของแผนภูมิความหมาย ประเภทของแผนภูมิความหมาย ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แผนภูมิความหมาย และตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมายในการสอนอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การที่ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจะเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ ผู้เรียนต้องเข้าใจโครงสร้างของภาษาตั้งแต่ระดับหน่วยเล็กถึงระดับหน่วยใหญ่ ได้แก่ เสียง คำ ประโยค ย่อหน้า และเรื่อง เพราะการอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ในการใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายที่ทำให้ผู้อ่านมีความรอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ (Conley, 1995 : 6) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การสร้างความหมายจากข้อความที่เขียนหรือพิมพ์ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงระหว่างข้อความ หรือข้อมูลที่อ่านกับความรู้ประสบการณ์เดิม เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง การอ่าน คือ การสื่อสารความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านซึ่งมีกระบวนการถอดรหัส ผู้เขียนคือผู้บันทึกหรือคิดส่วนผู้อ่านเป็นผู้ถอดรหัสความคิด จะเห็นได้ว่าการอ่านคือการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้เขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้ ผ่านตัวอักษร และผู้อ่านใช้ความรู้ทางภาษาจากการจดจำ การสังเกตและประสบการณ์ของตนเอง ผสมผสานเชื่อมโยงกับสิ่งที่อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถคิดวิเคราะห์สิ่งที่อ่านได้

จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่สอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพราะนักศึกษามักมีปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์หรือรูปประโยคต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษ เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดังที่ สุภัทรา อักษรนุเคราะห์ (2532 : 83) ได้กล่าวถึงความยากของทักษะการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและสามารถเพื่อทำความเข้าใจสารหรือข้อความ (message) ของผู้เขียน ดังนั้นผู้อ่านต้องตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายให้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนที่แสดงออกทางข้อความมากกว่าการอ่านตัวภาษา

แม้ว่าทักษะการอ่านจะเป็นทักษะหนึ่งที่เป็นปัญหาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย แต่ทักษะการอ่านก็เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างยิ่ง ดังที่ อรุณี วิริยะจิตรา (2532 : 121) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ว่า ในชีวิตประจำวันเราอ่านด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อหาสาระหรือความบันเทิงจากสารนั้น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าสารนั้นมีเนื้อหาที่น่าสนใจหรือมีประโยชน์ เช่น อ่านข่าวกีฬาเพราะมีความสนใจในเนื้อหาของข่าวหรืออ่านเอกสาร ตำรา

เพราะเห็นประโยชน์และมีความสนใจในเนื้อหานั้น ทั้ง ๆ ที่ไม่เห็นว่าเป็นที่น่าสนใจอย่างใดเลย บ่อยครั้งที่เรามักจะอ่านเพราะเห็นทั้งประโยชน์และมีความสนใจในเนื้อหา เช่น อ่านตำราเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพราะมีความสนใจและเห็นประโยชน์ของการมีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะเห็นว่าการอ่านเพื่อการสื่อสาร ผู้อ่านไม่ได้สนใจที่ตัวภาษา แต่สนใจที่ได้รับจากการอ่านมากกว่าจากข้อความข้างต้นสามารถสรุปความสำคัญ ของทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนคนไทย ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศตามวัตถุประสงค์การอ่านได้ดังนี้

1. การอ่านมีความสำคัญในการช่วยให้คนเราได้คำตอบจากปัญหาที่ต้องการแก้ หรือปัญหาที่ค้างคาอยู่ในใจ ไม่ว่าจะทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงทำให้เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ รอบด้านได้ด้วยตนเอง
2. การอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้อ่าน การอ่านมากทำให้ผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ ที่สำคัญทำให้มีความคิดกว้างไกลและมีวิสัยทัศน์
3. การอ่านทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ทันสมัยไม่ตกยุค เพราะได้รับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ตลอดเวลา เช่น อ่านข่าว อ่านบทความ อ่านประกาศ
4. การอ่านช่วยเพิ่มความบันเทิงและการผ่อนคลายต่อจิตใจคนเรา เช่น อ่านเรื่องสั้น อ่านนวนิยาย หรืออ่านบทละคร

จะเห็นได้ว่าการอ่านภาษาอังกฤษเป็นทักษะสำคัญทักษะหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอย่างเราไม่ควร “อ่านได้” แต่ควร “อ่านเป็น” กล่าวคือ “อ่านได้” หมายถึง การอ่านหนังสือออกและสามารถรับรู้สารที่ผ่านตัวอักษรว่ามีความหมายอย่างไร ส่วน “อ่านเป็น” หมายถึง ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวจับใจความสำคัญทั้งประเด็นสำคัญของเรื่องได้ รวมทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าของเรื่องได้ตามหลักการและเหตุผลที่ถูกต้อง

ดังนั้นผู้เรียนคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จึงควรพัฒนาการกับการอ่านให้อยู่ในขั้นอ่านเป็น เพื่อประโยชน์จากเรื่องที่อ่านอย่างเต็มที่ ด้วยการให้ความสนใจที่จะฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง เพื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน อันจะนำไปใช้ประโยชน์ตามความสำคัญของการอ่าน ดังกล่าวข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน คือ เป้าหมายสำคัญของผู้อ่าน เพื่อให้เข้าถึงสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ฉะนั้นระดับความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นความสามารถของผู้เรียนที่จะเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 5 ระดับ ที่กำหนดให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษสามารถอ่านเรื่องได้อย่างเข้าใจในระดับที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. ระดับทักษะกลไก (Mechanical Skill) เป็นความเข้าใจเนื้อหาตรงตามตัวอักษรสามารถจำแนกสัญลักษณ์ภาษาต่างประเทศออกจากภาษาของผู้อ่าน สามารถบอกความหมายเหมือนและความหมาย และความแตกต่างของตัวสะกดได้ รู้ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสัญลักษณ์ทางภาษาและรู้ความหมายของคำศัพท์
2. ระดับความรู้ความจำ (Knowledge Skill) เป็นทักษะที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำวลี ประโยคที่อ่านสามารถบอกได้ว่าคำหรือข้อความใดสอดคล้องกับรูปภาพที่เห็น การอ่านในระดับนี้มักเป็นการอ่านที่ละเอียด
3. ระดับถ่ายโอน (Transfer Skill) เป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความที่มีคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้ว รู้ความหมายของคำศัพท์ที่ไม่เคยชิน อาศัยบริบทเป็นเครื่องชี้แนะในการเดาความหมายสามารถถ่ายทอดความหมายเดิมโดยใช้รูปประโยคที่แตกต่างออกไป เข้าใจตัวชี้แนะทางไวยากรณ์เรียบเรียงความคิดโดยการจัดประเภท การสังเขป การย่อความ การสังเคราะห์ความ

4. ระดับสื่อสาร (Communicative Skill) เป็นระดับของความเข้าใจที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความที่มีคำศัพท์และโครงสร้างใหม่ ๆ หรือคำที่มีรากศัพท์เดียวกับคำที่นักเรียนเคยอ่านมาแล้วได้เข้าใจ จับใจความของเรื่องได้ สรุปสาเหตุและผลที่ปรากฏในเนื้อความ เรียงลำดับเหตุการณ์ การเปรียบเทียบ รู้ความสัมพันธ์ของเหตุและผล ทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งตีความภาษาแบบอุปมัยได้

5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Skill) เป็นระดับที่ผู้อ่านตีความถึงจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในลีลาการเขียน และภาษาของผู้เขียนได้ (Valette & Disick, 1972 : 5)

จากแนวคิดเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในการอ่านดังกล่าว สามารถแปลระดับความเข้าใจในการอ่านได้ 2 ระดับกว้าง ๆ ได้แก่

ระดับที่ 1 การอ่านขั้นเข้าใจเรื่อง เป็นการอ่านระดับต้นที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษ สามารถตอบคำถามพื้นฐานได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม

ระดับที่ 2 การอ่านขั้นวิจารณ์เรื่อง เป็นการอ่านระดับกลาง-สูง การอ่านขั้นนี้ผู้เรียนภาษาอังกฤษตอบคำถามได้มากกว่าคำถามระดับต้น เพราะการอ่านระดับขั้นวิจารณ์เรื่องผู้เรียนต้องอ่านวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องได้อย่างลึกซึ้งถึงแนวคิดของเรื่อง

อย่างไรก็ตามผู้เรียนภาษาอังกฤษสามารถใช้แผนภูมิความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการอ่านรูปแบบหนึ่งอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างเป็นระบบ เพราะแผนภูมิความหมายทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษ สามารถเชื่อมโยงความของเนื้อเรื่องแต่ละประเด็นและแยกแยะลงในแผนภูมิได้อย่างชัดเจน จึงเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเข้าใจความสัมพันธ์และรายละเอียดของเรื่อง อีกทั้งยังช่วยให้ตอบคำถามจากการอ่านได้อย่างถูกต้อง

ความหมายของแผนภูมิความหมาย

แผนภูมิความหมายเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะ แผนภูมิความหมายจะช่วยสรุปความคิดสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบ (รุ่งฤดี แผลงศรี, 2556 : 83)

แผนภูมิความหมาย (Semantic Mapping) คือแผนภูมิหรือโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของใจความสำคัญและรายละเอียดในบทอ่าน มีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับแผนภูมิความหมายโดยใช้ชื่อแตกต่างกัน เช่น Concept mapping, Graphic organizer, Cognitive mapping, ผังโนมิตีสัมพันธ์, ผังโยงความสัมพันธ์ความหมาย, แผนผังสรุปโยงชื่อ เป็นต้น (พิสิทธิ์ จิตติสุขพงษ์, 2550 : 12)

อย่างไรก็ตามแม้จะมีผู้เรียกชื่อ “Semantic Mapping” หรือ “แผนภูมิความหมาย” แตกต่างกันไป แต่ก็ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่าแผนภูมิความหมาย หมายถึง กระบวนการอ่านที่ทำให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ของใจความต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้อ่านเขียนแผนภูมิความหมายเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องอย่างเป็นระบบ การสร้างแผนภูมิความหมายจะช่วยให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ของใจความสำคัญ และรายละเอียดของแต่ละย่อหน้าได้อย่างเป็นระบบ โดยทั่วไปการสร้างแผนภูมิความหมายจะประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต หรือรูปร่างอื่น ๆ เช่น รูปวงกลมแทนความคิดในเรื่องที่อ่าน ที่มีข้อความอยู่ภายในแล้วเชื่อมโยงด้วยเส้นเรขาคณิตหรือลูกศร เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์นั้น ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น

องค์ประกอบของแผนภูมิความหมาย

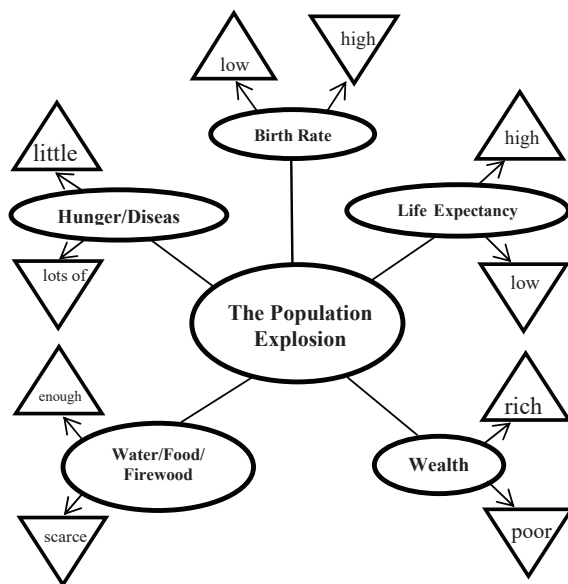
Morris & Dore (1984 : 48) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการใช้แผนภูมิความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านพิจารณาความเข้าใจในการอ่าน เพราะมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความที่อ่าน สามารถจัดรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่ม

ตามหัวข้อหรือประเภทได้ สอดคล้องกับ Rattanvich (1992 : 48) ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนทำแผนภูมิความหมาย จะช่วยให้สามารถสรุปใจความสำคัญที่ง่ายขึ้น

การสร้างแผนภูมิความหมายทำได้หลายรูปแบบและหลายประเภท แต่ไม่ว่าจะเป็นแผนภูมิความหมายรูปแบบใด ก็จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ เป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของใจความต่าง ๆ ภายในรูปแบบทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ จะมีข้อความอยู่ภายในเพื่อบอกใจความสำคัญหรือรายละเอียดของเรื่องบรรจุอยู่รูปร่างหรือรูปแบบทรงเรขาคณิต เหล่านี้จะกระจายตามตำแหน่งต่าง ๆ กันไปตามหัวข้อหลักและรองของเรื่องที่อ่าน และสามารถแตกย่อยเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ออกไปอีก
2. ข้อความ เป็นเนื้อหาของใจความหลักหรือรายละเอียดของเรื่องที่อยู่ในรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ เพื่อแสดงถึงข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านได้สรุปไว้และนำเขียนลงในรูปแบบทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ
3. เส้นลูกศร ใช้แทนทิศทางที่เกี่ยวข้องกับของรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ ว่าข้อความในรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปร่างแบบอื่น ๆ มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงความคิดของเรื่องทั้งหมดอย่างไร (รุ่งฤดี แผลงศร, 2556 : 83) ผู้เรียนภาษาอังกฤษอาจจะเพิ่มเติมสีสันโดยใช้สี หรือรูปภาพต่าง ๆ มาประกอบแผนภูมิความหมายได้ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและความชัดเจนให้กับผู้อ่านมากยิ่งขึ้นได้อีกด้วย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของแผนภูมิความหมายช่วยให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดีและเป็นระบบที่ชัดเจน ดังตัวอย่างแผนภูมิความหมายที่แสดงให้เห็นข้างล่างนี้

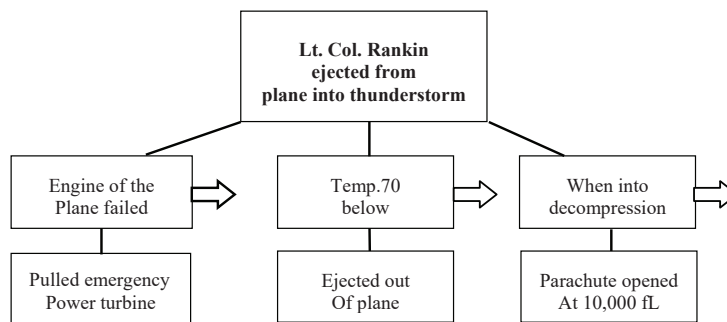
ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างการใช้แผนภูมิความหมาย เรื่อง “ The Population Explosion”
ที่มา: มณีรัตน์ สุโขศิริรัตน์ (2552 : 309)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า รูป   และ ใช้แทนความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านทั้งหมด ส่วน → แทนทิศทางที่เกี่ยวข้องของรูป   และ และมีข้อความที่เป็นใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญของเรื่องอยู่ในรูป   และ

ประเภทของแผนภูมิความหมาย

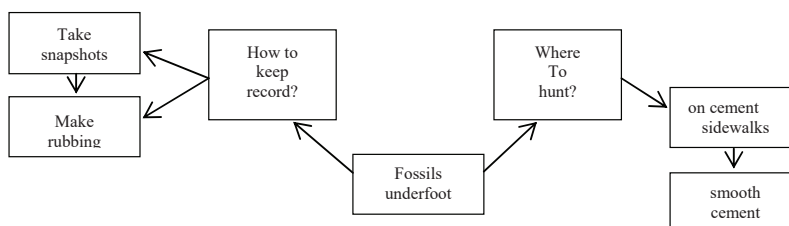
แผนภูมิความหมายเป็นการเชื่อมโยงของเรื่องทั้งหมด เพื่อสรุปความคิดสำคัญของเรื่องว่าเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันอย่างไร การสร้างแผนภูมิความหมายจึงช่วยให้การอ่านเรื่องที่ยากมีความเข้าใจง่ายขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้แผนภูมิความหมายสามารถนำไปใช้กับบทอ่านได้ทุกประเภท ทั้งนี้การเลือกใช้แผนภูมิความหมายรูปแบบใดต้องคำนึงถึงของโครงสร้างหรือรูปแบบในบทอ่านนั้นๆเป็นสำคัญ ซึ่งบทความนี้แบ่งประเภทของแผนภูมิความหมายเป็น 4 ประเภท ตามแนวคิดของ (Sinatra, Stahl-Gemake & Morgan, 1996 : 4-12) ได้แก่

1. แผนภูมิความหมายแสดงเรื่องเล่าบรรยายเหตุการณ์ (Sequential Episoding Map) ซึ่งแสดงโดยโครงสร้างของเรื่องเล่า ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น กรอบสี่เหลี่ยมบนสุดเป็นใจความสำคัญของเรื่อง กรอบสี่เหลี่ยมลำดับที่สองและลำดับรองลงมาจะเป็นเหตุการณ์สำคัญและเหตุการณ์ย่อยซึ่งกรอบทั้งหมดจะเชื่อมโยงด้วยลูกศร

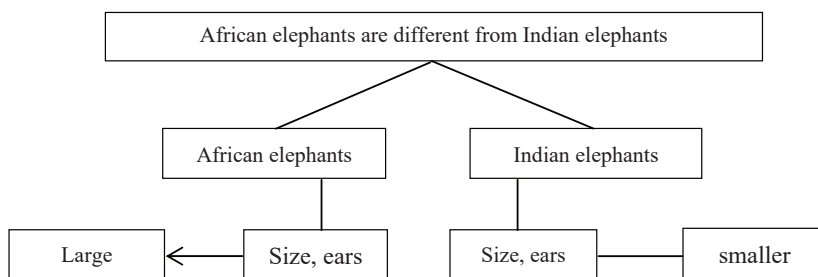
ภาพประกอบ 2 ตัวอย่าง แผนภูมิความหมายแสดงเรื่องเล่าบรรยายเหตุการณ์ (Sequential Episoding Map)

2. แผนภูมิความหมายพรรณนา (Thematic or Descriptive Map) ใช้บรรยายลักษณะต่าง ๆ ของแก่นเรื่องที่ว่ามีรายละเอียด หรือองค์ประกอบอะไรบ้าง อาจบรรยายถึงบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อสำคัญ การเขียนแผนภูมินี้ หัวข้อสำคัญจะอยู่ตรงกลางโดยมีลูกศรพุ่งมาจากหัว ข้อสำคัญมาสู่องค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ที่อยู่รายรอบ

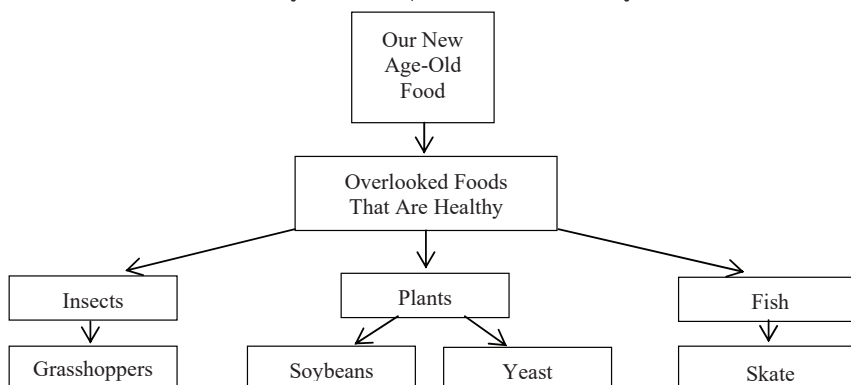
ภาพประกอบ 3 ตัวอย่าง แผนภูมิความหมายแบบพรรณนา (Thematic or Descriptive Map)

3. แผนภูมิความหมายแบบเปรียบเทียบ (Comparative and Contrastive Map) กรอบสี่เหลี่ยมบนสุด คือ หัวข้อใหญ่ที่นำมาเปรียบเทียบ เครื่องหมายลูกศรโยงไปยังกรอบด้านซ้ายมือใช้แสดงความเหมือน ลูกศรหลักเชื่อมโยงกรอบทางขวามือแสดงความแตกต่าง และรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งสองฝ่ายอยู่ในกรอบด้านข้าง

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่าง แผนภูมิความหมายแบบเปรียบเทียบ (Comparative and Contrastive Map)

4. แผนภูมิความหมายแบบจำแนกประเภท (Classification Map) แผนภูมิที่จะแสดงความสัมพันธ์ของหัวข้อ ตัวอย่างและรายละเอียด หัวข้อเรื่องจะอยู่ในกรอบบนสุด ส่วนรายละเอียดจะอยู่ในกรอบใต้หัวข้อเรื่องตามลำดับความสำคัญ

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่าง แผนภูมิความหมายแบบจำแนกประเภท (Classification Map)

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แผนภูมิความหมาย

การใช้แผนภูมิความหมายได้รับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอ่านหลากหลายแนวทาง ดังที่ รุ่งฤดี แผลงศร (2556 : 88-90) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนอ่านสำหรับแผนภูมิความหมายโดยทั่วไปมีขั้นตอนที่เหมือนกัน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการตั้งวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ขั้นเตรียมสื่อการเรียนการสอน ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นการตั้งวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เป็นขั้นแรกของการจัดการเรียนการสอนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ให้ชัดเจน สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แผนภูมิความหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้โดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมาย ผู้สอนอาจตั้งวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

- 1.1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
- 1.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปและจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้
- 1.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถโยงความสัมพันธ์ของเรื่องได้
- 1.4 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างหรือปรับแผนภูมิความหมายได้
- 1.5 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

2. ขั้นเตรียมสื่อการเรียนการสอน สื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านโดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายมีสื่อการเรียนการสอน ได้แก่

2.1 บัตรคำศัพท์ เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับแนะนำศัพท์สำคัญในบทอ่าน

2.2 ใบงาน เป็นบทอ่านเนื้อเรื่องประเภทต่าง ๆ เช่น สารคดี เรื่องสั้น ข่าว ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้อ่าน

2.3 แผนภูมิความหมายแบบโครงร่าง เป็นแผนภูมิที่ยังไม่สมบูรณ์ จะมีช่องว่างเว้นไว้เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาในใบงานและนำใจความของเรื่องที่อ่านมาเติมให้สมบูรณ์

2.4 แผนภูมิความหมายสมบูรณ์ เป็นแผนภูมิความหมายเฉลยคำตอบที่ถูกต้องของแผนภูมิความหมายแบบโครงร่างที่ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนเติมใจความสำคัญของเรื่อง

3. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านโดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายแบ่งได้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนการอ่าน ขั้นการอ่าน และขั้นหลังการอ่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการอ่าน เป็นขั้นเกริ่นนำเข้าสู่บทเรียน หลังจากได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนรวมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนเรียบร้อยแล้ว มีวิธีการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายขั้นก่อนการอ่านดังนี้

3.1.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้คำถามว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรเกี่ยวกับใบงานที่จะอ่านหรือใช้คำศัพท์กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหาที่อ่าน พร้อมบอคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านให้ตอบคำถาม

3.1.2 ผู้สอนอธิบายคำศัพท์สำคัญของใบงานที่อ่านให้ผู้เรียนทราบ ต่อจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ในเรื่อง เพื่อความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องมากขึ้น

3.1.3 ผู้สอนแจกแผนภูมิความหมายให้ผู้เรียน เพื่อช่วยกันสร้างแผนภูมิความหมายตามรูปแบบที่กำหนดและจัดหมวดหมู่ของคำศัพท์หรือประโยค เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหัวข้อใหญ่ไปยังหัวข้อย่อยของเรื่องอย่างชัดเจนสมบูรณ์

3.1.4 ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน เพื่ออ่านใบงานที่กำหนดแล้วผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเดาเนื้อเรื่องที่ควรนำมาเติมในแผนภูมิความหมาย

3.1.5 สุดท้ายผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

3.2 ขั้นการอ่าน ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนสร้างหรือปรับแผนภูมิความหมายที่ทำให้ขั้นก่อนการอ่าน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านเนื้อเรื่องมาเติมลงในแผนภูมิความหมายและปรับให้ตรงกับเนื้อเรื่อง

3.3 ขั้นหลังอ่าน ผู้สอนให้ผู้เรียนนำเสนอแผนภูมิความหมายของกลุ่มที่สร้างหรือปรับตามข้อมูลที่ได้อ่าน ต่อจากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน สุดท้ายผู้สอนให้ผู้เรียนปรับแก้และเพิ่มเติมข้อมูลในแผนภูมิความหมายของกลุ่มตนเอง ตามที่ผู้สอนเสนอแผนภูมิความหมายที่สมบูรณ์ให้ผู้เรียนตรวจด้วยความถูกต้อง

4. ขั้นการวัดและประเมินผล เป็นขั้นตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนหรือประเมินวิธีการสอนของผู้สอนว่าทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนเพียงใด หรือประเด็นใดที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นสำหรับการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายผู้สอน มีวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ดังนี้

4.1 ประเมินผลการอ่านภาษาอังกฤษจากแผนภูมิความหมายที่ให้ผู้เรียนเติมข้อความลงในแผนภูมิแบบโครงร่าง

4.2 ประเมินผลการอ่านจากแบบทดสอบท้ายเรื่องถูกร้อยละ 80

4.3 ประเมินผลการอ่านจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เขียนสะท้อนตนเองเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน โดยใช้แผนภูมิความหมาย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมายในการสอนอ่านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

เวลา 2 คาบ 120 นาที

สาระสำคัญ

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการนำไปสู่การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
2. ผู้เรียนสามารถสรุปและจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
3. ผู้เรียนสามารถโยงความสัมพันธ์ของเรื่องได้
4. ผู้เรียนสามารถสร้างหรือปรับแผนภูมิความหมายได้
5. ผู้เรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหาสาระ

บทอ่านแบบจำแนกประเภท เรื่อง International Plastic Cards

ลักษณะแผนภูมิความหมาย

แผนภูมิความหมายแบบจำแนกประเภท

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรเครดิต
2. เนื้อเรื่อง International Plastic Cards
3. ใบงานโครงร่างแผนภูมิความหมาย (Worksheet)
4. แผนภูมิความหมายที่เติมข้อความแบบสมบูรณ์ (Answer Key)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)

1. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้บัตรเครดิตเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจในเนื้อหาที่อ่าน แล้วถามคำถามนักศึกษา ตัวอย่างเช่น

What is it ?

What is it made of ?

2. ผู้สอนเขียนคำศัพท์สำคัญบนกระดาน : “Plastic Cards”
3. ให้ผู้เรียนช่วยกันระดมความคิด บอกคำหรือประโยคที่สัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องกับคำศัพท์บนกระดาน

แล้วครูผู้สอนเขียนคำที่นักศึกษาบอกบนกระดาน

4. ให้ผู้เรียนช่วยกันโยงความสัมพันธ์ของคำที่เสนอพร้อมบอกเหตุผล
5. ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันสร้างแผนภูมิความหมาย และจัดหมวดหมู่ของคำศัพท์หรือประโยค

เพื่อโยงความสัมพันธ์ของหัวข้อใหญ่ไปยังหัวข้อย่อยของเรื่องลงในแผนภูมิความหมาย

6. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม เป็นกลุ่มละ 5 คน

7. ผู้สอนแจกใบงานแผนภูมิความหมายแบบจำแนกประเภท เรื่อง “International Plastic Cards” แล้วให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มคาดเดาข้อมูลที่ควรนำมาเติมลงในแผนภูมิ

8. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
ขั้นการอ่าน (While-reading)

9. ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องด้วยตนเอง

10. ให้ผู้เรียนสร้างหรือปรับแผนภูมิความหมายที่ทำในขั้นก่อนการอ่าน โดยนำข้อมูลหรือความรู้
อ่านเนื้อเรื่องมาเติมลงในแผนภูมิความหมายและปรับให้ตรงตามเนื้อเรื่อง

ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading)

11. ให้ผู้เรียนนำเสนอแผนภูมิความหมายของกลุ่มที่สร้างหรือปรับตามข้อมูลที่ได้จากการอ่าน พร้อมทั้ง
อภิปรายประเภหตุผล

12. ให้ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านทั้งชั้นและรายบุคคล

13. ให้ผู้เรียนปรับแก้และเพิ่มเติมข้อมูลในแผนภูมิความหมายของกลุ่มตนเอง

14. ผู้สอนเสนอแผนภูมิความหมายที่สมบูรณ์แล้ว ให้ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อเรื่อง
และเป็นแนวทางในการสร้างหรือปรับแผนภูมิความหมายแบบอื่น ๆ ต่อไป

การวัดผลและประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสร้างแผนภูมิความหมายแบบโครงร่างถูกต้อง

2. ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบท้ายเรื่องถูกต้อง ร้อยละ 80

3. ประเมินผลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนตนเอง เกี่ยวกับกระบวนการอ่านโดยใช้
แผนภูมิความหมาย

Reading Passage

International Plastic Cards

There are two main kinds of international plastic cards. The first kind are travel and entertainment cards such as American Express, Diner's Club and Carte Blanche. The second kind are Visa and MasterCard credit cards which have different local names in each country. In Britain the former is called Barclaycard and the later is called Access. Both sorts of cards can be used in many hotels, restaurants and shops worldwide. When a cardholder pays a bill, the details are written on a sales voucher, which the cardholder signs. The shop or restaurant give the top copy to the customer, sends a copy to the finance company and keeps a copy. The finance company pays the shop the amount of the bill, but takes off a small percentage charge. For example, if a bill is £60, the finance company takes off 5% and pays the shop £57. The finance company sends every cardholder a statement each month with details of all the transactions in that month.

Travel and entertainment card accounts must be paid in full every month. Credit cardholder do not have to pay their accounts every month, but they must pay a minimum amount of £5 or 5% of the bill (whichever is greater). Then the outstanding balance, plus interest, is written on the next statement.

Cardholders pay for travel and entertainment cards (the annual subscription for both American Express and Diner's Club is £17.50), but credit cards are free in Britain.

In Britain some credit cards are also cheque cards. Barclaycard guarantees cheques drawn on Barclays Bank and Access guarantees cheques drawn on the National Westminster Bank.

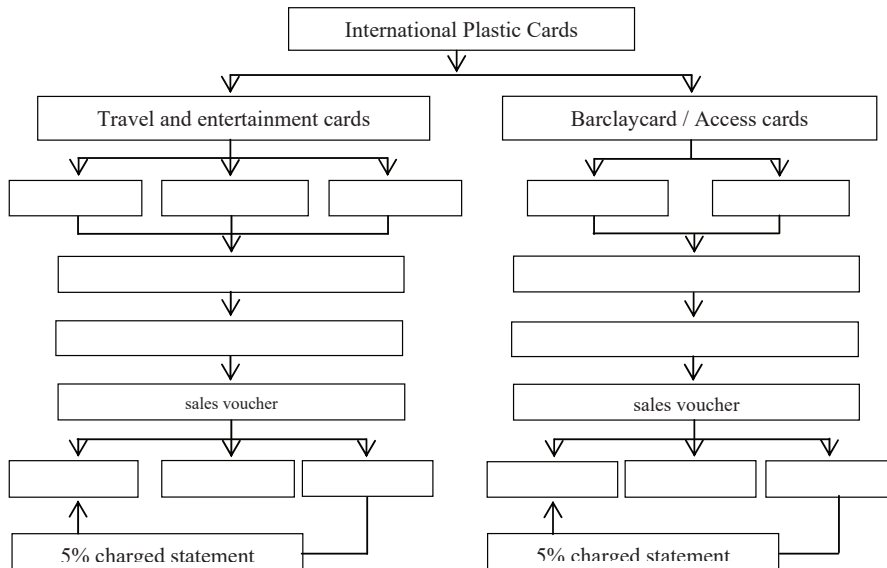
Worksheet

Reading Comprehension

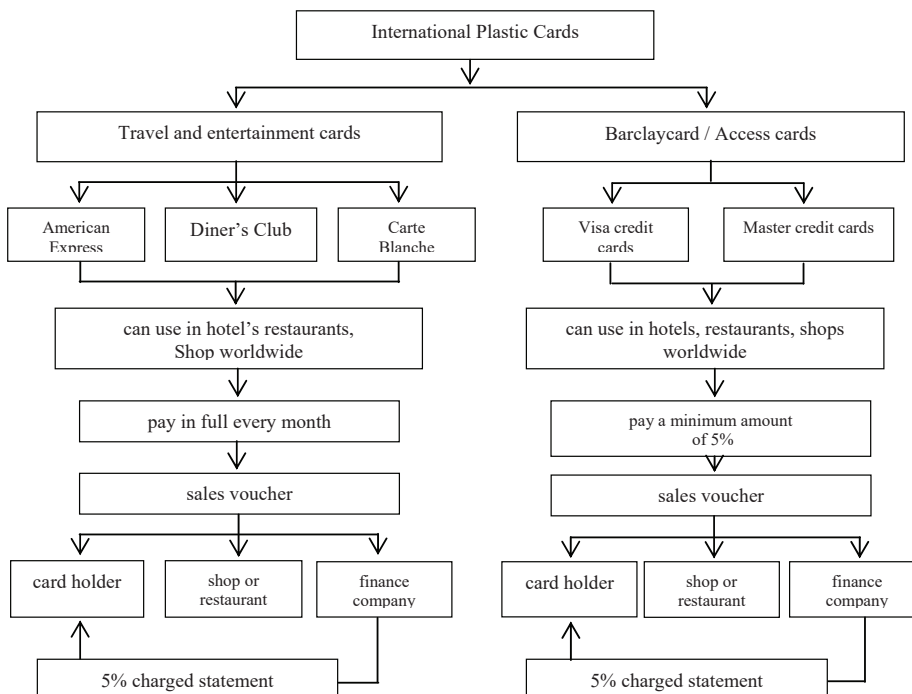
Group _____ Class _____

Members' Names: 1. _____ 4. _____
 2. _____ 5. _____
 3. _____

Instructions : Complete this map with words or phrases related to the main topic.

Answer Key

Directions : Choose “T” for true, “F” for false, and “N” for not stated in the text.

1. _____ When a cardholder pays a bill, he has to sign on a gift voucher.
2. _____ The Visa cardholder have to pay in full every month.
3. _____ The American Express cardholders do not need to pay for the annual subscription.
4. _____ Access guarantees cheques drawn on Barclays Bank.
5. _____ If John’s bill (Mastercard) is 1,000 baht, he has to pay the minimum amount of 50 baht.

Directions : Choose the best answer.

1. Which International card is not a travel or an entertainment card?
 - a. American Express
 - b. Carte Blanche
 - c. Mastercard
 - d. Diner’s Club
2. What do the British call Visa and Mastercard credit cards?
 - a. Barclaycard
 - b. Carte Blanche
 - c. Diner’s Club
 - d. Access
3. If your bill is 100 baht, how much does the finance company take off?
 - a. 5 %
 - b. 15 %
 - c. 10 %
 - d. 20 %
4. Who keeps the top copy of the signed sales voucher?
 - a. The shop or restaurant
 - b. The customer
 - c. The finance company
 - d. The waitress
5. If John’s bill is 200 baht, how much will the shop be paid?
 - a. 120
 - b. 170
 - c. 150
 - d. 190

บทสรุป

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และยังช่วยให้รับรู้ข่าวสารและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ดังนั้นความสามารถในการอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษ เนื่องจากไม่เพียงแต่เป็นภาษาที่ยอมรับกันทั่วโลก แต่ยังเป็นภาษาที่ใช้ในการเสนอข้อมูลและความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนการวิจัยในระดับสูง

อย่างไรก็ตามทักษะการอ่านก็ยังเป็นทักษะที่ยากสำหรับผู้เรียนคนไทย ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพราะเราต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่เราไม่คุ้นเคยและรูปประโยคต่าง ๆ จึงจะสามารถจับใจความของเรื่องได้

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยวิธีการใช้แผนภูมิความหมายจึงเป็นวิธีการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องได้อย่างเข้าใจ เพราะการใช้แผนภูมิความหมายเป็นกลวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดทั้งหมดของเรื่องอย่างเป็นระบบ อีกทั้งผู้เรียนยังมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและบทอ่าน (Experience–Text–Relation) ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนอ่านเรื่องได้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นงคณา ขาววัง. (2552). การสำรวจปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1, 2, 3 และ 7. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทืองสุข ยังเสถียร. (2549). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนหลักสูตร ภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิสิทธิ์ จิตติสุขพงษ์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แผนภูมิความหมายของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- มนีรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2552). อ่านเป็น : เรียนเก่ง สอนเก่ง. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2556). การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยระดับสูง สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ โดยวิธีการใช้ผังมโนภาพ The Teaching of Thai Reading Skills to Foreign Learners through Mapping. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 34(1), 83-90.
- วิลาวัลย์ สมมาตร. (2543). ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษขั้นดีความของนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภัทรา อักษรพาเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมุทร เข็นเขาวนิช. (2549). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
- Conley, M.W. (1995). *Content Reading Instruction: A Communicative Approach* (2nd ed). New York: McGraw-Hill.
- Morris, A. & Dore, S.N. (1984). *Learning to Learn from Text*. Singapore: Addison-Wesley.
- Oxenden, C. & Seligson, P. (2008). *English File: Book 1*. New York: Oxford University Press.
- Rattanavich, S. (1987). *The Effects of Using top-Level Structure Instructional Modules and Traditional Teaching Method in Teaching English to Thai Students*. Project Report SEAMEO RELC Fellowship Grant.
- Sinatra, R.C.; Stahl-Gemake, J. & Morgan, N.W. (1996). Using Semantic Mapping after reading to Organize and Write Original Discourse. *The Reading Teacher*, 38(1), 4-12.
- Valette, R.M. & Disick, R.S. (1972). *Modern Language Performance Objectives and Individualization: A Handbook*. New York: McGraw-Hill.
- Zaid, D.R. (1995). Story Maps Improve Comprehension. *The Reading Teacher*, 39(5), 705-712.

การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา : ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Effective Time Management of School Directors: Causal Factors

ศิริสุดา แก้วณิชัย¹ และ วาโร เพ็งสวัสดิ์

Sirisuda Kaewmanichai¹ and Waro Pengsawat²

Received : 21 พ.ย. 2561

Revised : 20 มี.ค. 2562

Accepted : 21 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

“เวลา” เป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญต่อทุกคน เป็นทรัพยากรที่มีจำกัดใช้แล้วหมดไปไม่สามารถซื้อเพิ่มได้ ดังนั้นเวลาจึงเป็นสิ่งที่ต้องใช้อย่างระมัดระวังที่สุด คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตย่อมหลีกเลี่ยงการบริหารเวลาไปไม่ได้ หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารเวลาควบคู่กับขอบข่ายการบริหารโรงเรียน จะสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บทความเรื่องการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การจัดลำดับความสำคัญ 3) การจัดตารางเวลา 4) การติดตามผลการใช้เวลา 5) การจัดองค์การ และ 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา วัดได้จากการใช้เทคโนโลยีในการบริหารเวลา และเครื่องเตือนความจำ 2) การขจัดตัวการที่ทำให้เสียเวลา วัดได้จากตัวการจากตัวเอง ตัวการจากผู้อื่น และตัวการจากสิ่งแวดล้อม 3) เทคนิคการบริหารเวลา วัดได้จากการมอบหมายงาน การจัดการกับอุปนิสัย การจัดการกับช่วงเวลาที่ยืดเยื้อ การจัดระเบียบ และการมีเจตคติที่ดีในการทำงาน และ 4) การวางแผน วัดได้จากการเตรียมความพร้อม การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

คำสำคัญ : การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ, ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

"Time" is a valuable and important resource for everyone, it is a limited resource and used up, can't buy more. So, time is used carefully. Successful people can't avoid time management. If the school directors can manage their time incorporate with the school administration, they can improve the quality of education more effective. The aims of effective time management of the school directors are development and validation of the linear structural equation model of factors affecting an effective time management of school directors under the secondary educational service area office in the northeast developed

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล: sirisuda2527@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Ph.D. Student in Educational Administration and Development Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University, Email: sirisuda2527@gmail.com

² Associate Professor Dr. Thesis advisors in Educational Administration and Development Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

with empirical data. The significant components comprise of the following factors 1) goal setting 2) priority setting 3) scheduling 4) time tracking 5) organizing and 6) work-life balance. On the other hand, the causal factors affecting an effective time management of school directors are 1) time management tools, which can be measured from using technology to management your time and reminder tools, 2) eliminate time waste, which can be measured from cause by yourself, cause by other people and cause by surrounding environment, 3) time management technique, which can be measured from delegating, habits management, waiting time management, collocation and positive attitude and 4) planning, which can be measured from preparation, operational planning, implement and evaluation.

Keywords : Effective Time Management, Causal Factors, School Directors

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมโดยเฉพาะด้านวัตถุ มีการพัฒนาสร้างสรรคเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต้องปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ อยู่เสมอ การจัดการศึกษาในโรงเรียนก็เช่นกันจะต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทัดเทียมกับอารยประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แบ่งภาระงานการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านงานบริหารทั่วไป โดยด้านวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านงบประมาณมีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องการจัดทำและเสนอ ของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านบุคคลมีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ ด้านงานบริหารทั่วไปมี ขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงานบริการสาธารณะ และงาน ที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 30-33) จากภาระงานการศึกษาดังกล่าวข้างต้นส่งผลกระทบต่อโดยตรง ต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจและปรับตัวมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร สถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร สถานศึกษามีมากเกินกว่าที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างภายในเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดได้ การบริหารเวลาในการดำเนินกิจกรรม

ต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร จึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของคน ดังนั้นการทำงานจะสำเร็จหรือล้มเหลว ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's และประสิทธิภาพของการบริหารเวลาของผู้บริหารด้วย

การปฏิบัติการกิจของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะด้านต่าง ๆ แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงเรื่องเวลาด้วยว่าต้องวางแผนเวลา จัดสรรเวลา และใช้เวลาอย่างไรจึงจะเหมาะสมและสามารถปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมาย โดยในการจัดสรรเวลาให้กับงานแต่ละประเภท อัมพร อินผอง (2555 : 11) กล่าวว่า การใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา ควรจัดสรรเวลาดังนี้ ใช้เวลาร้อยละ 40 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ใช้เวลาร้อยละ 20 เกี่ยวกับการบริหารบุคลากร ใช้เวลาร้อยละ 20 เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนใช้เวลาร้อยละ 5 เกี่ยวกับการบริหารการเงิน ใช้เวลาร้อยละ 5 เกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ ใช้เวลาร้อยละ 5 เกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน และใช้เวลาร้อยละ 5 เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป หากผู้บริหารใช้เวลาอย่างไร้ประโยชน์ ภารกิจต่าง ๆ ก็จะไม่สำเร็จหรือไม่สามารถสร้างผลงานที่มีคุณค่าได้ เกิดความล้มเหลวในการบริหารองค์กร ในที่สุดก็จะนำไปสู่ความเครียด ความวิตกกังวล และส่งผลให้สุขภาพเสื่อมโทรมจนไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารได้อีก สอดคล้องกับสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546 : 21) กล่าวว่า เวลาเป็นสิ่งมีค่ามหาศาล การใช้เวลาไปโดยเปล่าประโยชน์หรือการทำงานที่ต่ำกว่ามาตรฐานจะทำให้ท่านไม่สามารถไปสู่เป้าหมายที่สำคัญของชีวิตได้ ดังนั้นการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของทรัพยากรเวลาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพของการจัดการศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษามองข้ามการบริหารเวลา อาจทำให้การบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านขาดประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การจัดลำดับความสำคัญของงาน 3) การจัดตารางเวลา 4) การติดตามผลการใช้เวลา 5) การจัดองค์การ และ 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายความหมายของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ สถาบันดำรงราชานุภาพ (2553 : 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การกำหนดและควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเวลาและวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในหน้าที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร (2554 : 6) กล่าวว่า การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การวางแผนการใช้เวลาสำหรับกิจกรรมด้านต่าง ๆ มีการจัดระเบียบวิธีการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นแล้วปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่นเดียวกับเบิกอรุณ แสงแก้วกล้า (2559 : 22) ได้ให้ความหมายของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การบริหารหรือจัดการเวลา เพื่อสร้างระบบระเบียบให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จในกิจการงานต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ Smith &

Smith (1990 : 110) กล่าวว่า การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่สามารถวางแผนกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการใช้เวลาอย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์ และช่วยให้ลดความเครียด

สรุปได้ว่าการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินการกับกิจกรรมในชีวิตอย่างชาญฉลาด สามารถทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย ทันต่อเวลา ลดความเครียด ลดความวิตกกังวล เพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มผลงานให้กับตนเองและหน่วยงาน มีเวลามากขึ้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตั้งใจไว้ ทำให้ชีวิตมีความสุข ประสบความสำเร็จและได้รับความก้าวหน้าในชีวิต

2. ความสำคัญของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ พนมพร จันทรปัญญา (2545 : 11-12) กล่าวว่า ในเรื่องการบริหารเวลานั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่จะคำนึงถึงทรัพยากรทางการบริหาร 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการ ผู้บริหารมักจะลืมนึกถึง “เวลา” ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรประเภทหนึ่งเหมือนกัน เวลาเป็นทรัพยากรทางการบริหาร และเป็นทรัพยากรที่มีลักษณะเฉพาะในตัวของมันเอง กล่าวคือ เวลาไม่เหมือนเงินที่เห็นวางเป็นก้อน ๆ บนโต๊ะ หรือเหมือนวัสดุสิ่งของที่ถูกบันทึกไว้บนชั้นในหีบของ ซึ่งทั้งเงินและวัสดุสิ่งของเหล่านั้น ผู้บริหารจะหยิบใช้มันได้ตามที่ต้องการ แต่เวลาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารมีอยู่ตลอดเวลา กลับไม่รู้ว่าจะใช้อย่างไร หรือใช้มันอย่างไ้มุ่งต้องก็จะตกไปในหลุมพรางเวลาได้สอดคล้องกับยงยุทธ พิรพงศ์พิพัฒน์ (2547 : 77) ได้กล่าวในเรื่องความสำคัญของเวลาในลักษณะที่คล้ายกันว่า วัตถุประสงค์ของคอนส่วนใหญ่ในการบริหารก็คือ เราต้องการให้ชีวิต 2 ด้าน คือ ชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวของเราให้มีความสุข สงบ สบายใจ บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงที่วางไว้ในทำนองเดียวกัน กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555 : 3) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพว่าเวลามีความหมายต่อทุกคน คือ เวลาไม่สามารถซื้อได้ ไม่สามารถเก็บสะสมได้ ไม่สามารถขายให้ใครได้ และเวลาเดินไปไม่มีวันหยุด ไม่ย้อนกลับ และสุดท้ายเวลาของทุก ๆ คน ใช้แล้วหมดไปเรื่อย ๆ ดังนั้นเวลาจึงมีความสำคัญต่อทุกคน

สรุปได้ว่าความสำคัญของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เวลาที่มีจำกัดหยุดไม่ได้ ยึดไม่ได้ สะสมไม่ได้ หากรู้จักการควบคุมเวลา ก็เหมือนกับการควบคุมชีวิตไปด้วย ย่อมเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ชีวิต

3. องค์ประกอบของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550 : 52-66) เสนอหลักในการบริหารเวลา ประกอบด้วย 1) ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว 2) เขียนสิ่งที่ต้องทำทั้งหมด 3) การเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง 4) กำหนดความถี่ในการปฏิบัติของแต่ละกิจกรรม 5) เขียนตารางเวลา 6) ควบคุมตารางเวลา 7) ประเมินผลและปรับปรุงแผนการใช้เวลา สอดคล้องกับกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555 : 3) ได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารเวลา ประกอบด้วย 1) เรียนรู้ที่จะจัดลำดับความสำคัญ และ 2) เรียนรู้ที่จะมอบหมายงาน ในทำนองเดียวกันเบ็กอรูน แสงแก้วกล้า (2559 : 35-36) กล่าวว่า หัวใจหลักของการบริหารเวลา มี 5 ประการ ดังนี้ 1) จัดตารางเวลาให้ดี 2) เรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง 3) แบ่งเวลาทำงาน และเวลาส่วนตัวอย่างเหมาะสม 4) ทำงานยากให้เสร็จสิ้นก่อนอื่นใด และ 5) พักผ่อนตามสมควรเช่นเดียวกับ Ojo & Olaniyan (2008 : 403) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร ยาคอบจักรวาลหรือยาหลอก พบว่าหลักในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) ความรับผิดชอบ 4) ความรับผิดชอบ ต่อผลการปฏิบัติหน้าที่และความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับ Jackson (2009 : 434) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลา พบว่าการบริหารเวลาตามความเป็นจริงและการวางแผนองค์กร สามารถปรับปรุงผลผลิตและคุณภาพชีวิตได้ องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารเวลา คือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การมอบหมายงาน 4) การพักผ่อน นอกจากนี้ McNamara

(2010 : 4-5) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลพฤติกรรมการบริหารเวลาของผู้จัดการธุรกิจขนาดเล็ก พบว่าพฤติกรรมการบริหารเวลา ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมายและกิจกรรมที่สำคัญ 2) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา 3) การจัดระบบอันพึงปรารถนา 4) การควบคุมการรับรู้ของเวลา และ Onodugo (2014 : 10) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลา: ยาครอบจักรวาลสำหรับความสำเร็จในความร่วมมือขององค์กร กล่าวว่า 7 ทักษะหรือพฤติกรรมที่มีความจำเป็นต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้ 1) การวิเคราะห์เวลา 2) การวางแผน 3) การตั้งเป้าหมาย 4) การจัดลำดับความสำคัญ 5) ตารางเวลา 6) การจัดองค์กร และ 7) สร้างและปรับปรุงนิสัยด้านเวลา

ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบเพื่อเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและการวิจัย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ		ผู้ศึกษา/ผู้วิจัย							ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
		เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550)	กลุ่มพัฒนากระบวนการ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555)	เบ็กรูณ แสงแก้วกล้า (2559)	Ojo and Olaniyan (2008)	Jackson (2009)	McNamara (2010)			
1	การตั้งเป้าหมาย	✓						✓	3	43	
2	การจัดลำดับความสำคัญ	✓	✓	✓				✓	4	57	✓
3	การมอบหมายงาน		✓			✓			2	29	
4	การจัดตารางเวลา	✓		✓				✓	3	43	
5	การวางแผน					✓	✓	✓	3	43	
6	การจัดองค์กร					✓	✓	✓	4	57	✓
7	การพักผ่อน				✓		✓		2	29	
8	เขียนสิ่งที่ต้องทำทั้งหมด	✓							1	14	
9	กำหนดความถี่ในการปฏิบัติของแต่ละกิจกรรม	✓							1	14	
10	ควบคุมตารางเวลา	✓							1	14	
11	ประเมินผลและปรับปรุงแผนการใช้เวลา	✓							1	14	
12	แบ่งเวลาทำงานและเวลาส่วนตัวอย่างเหมาะสม			✓					1	14	

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้ศึกษา/ผู้วิจัย							ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550)	กลุ่มพัฒนากระบวนการ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555)	เป็กอรุณ แสงแก้วกล้า (2559)	Ojo and Olaniyan (2008)	Jackson (2009)	McNamara (2010)			
13	ทำงานยากให้เสร็จสิ้นก่อนอื่นใด			✓				1	14	
14	ความรับผิดชอบ				✓			1	14	
15	ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่และความซื่อสัตย์				✓			1	14	
16	เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา						✓	1	14	
17	การควบคุมการรับรู้ของเวลา						✓	1	14	
18	สร้างและปรับปรุงนิสัยด้านเวลา						✓	1	14	

จากตาราง 1 เห็นได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการสังเคราะห์มีจำนวน 18 องค์ประกอบ จากนั้นการศึกษา จำนวน 7 คน การคัดเลือกองค์ประกอบที่มุ่งศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ 4 หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่ามีองค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ 1) การจัดลำดับความสำคัญของงาน และ 2) การจัดองค์การ แต่เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ครอบคลุมการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้รวมบางองค์ประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้ได้ความถี่ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

กลุ่มที่ 1 การตั้งเป้าหมาย ได้จากการหลอมรวมองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย และเขียนสิ่งที่ต้องทำทั้งหมด มีความถี่เท่ากับ 4 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 57

กลุ่มที่ 2 การจัดลำดับความสำคัญของงาน มีความถี่เท่ากับ 4 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 57

กลุ่มที่ 3 การจัดตารางเวลา ได้จากการหลอมรวมองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การจัดตารางเวลา และการวางแผน รวมความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 86

กลุ่มที่ 4 การติดตามผลการใช้เวลา ได้จากการหลอมรวมองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ กำหนดความถี่ในการปฏิบัติของแต่ละกิจกรรม ควบคุมตารางเวลา ประเมินผลและปรับปรุงแผนการใช้เวลา และการควบคุมการรับรู้ของเวลารวมความถี่เท่ากับ 4 คิดเป็นร้อยละ 57

กลุ่มที่ 5 การจัดองค์การ มีความถี่เท่ากับ 4 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 57

กลุ่มที่ 6 ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ได้จากการหลอมรวมองค์ประกอบ ที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การพักผ่อน แบ่งเวลาทำงานและเวลาส่วนตัวอย่างเหมาะสม สร้างและปรับปรุงนิสัยด้านเวลา รวมความถี่เท่ากับ 4 คิดเป็นร้อยละ 57

สรุปได้ว่าผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การจัดลำดับความสำคัญของงาน 3) การจัดตารางเวลา 4) การติดตามผล การใช้เวลา 5) การจัดองค์การ และ 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน

4. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ สมชาย เทพแสง (2548 : 139) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัย ด้านการบริหารเวลาส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนทั้งทางตรง (.29) และทางอ้อม (.04) และเมื่อ พิจารณาองค์ประกอบของการบริหารเวลา พบว่าการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารเวลาและเทคนิคในการบริหารเวลา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารเวลา โดยการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารเวลามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ .57 ส่วนเทคนิคในการบริหารเวลามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ .48 สอดคล้องกับปพนสวรรค์ โพธิพิทักษ์ (2556 : 75) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยและรูปแบบการบริหารเวลาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยและรูปแบบการบริหารเวลาของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 ปัจจัย คือ 1) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา 2) การวางแผน 3) เทคนิคการบริหารเวลา 4) การตั้งเป้าหมาย 5) การจัดตัวการ ทำให้เสียเวลา และ 6) การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปิยพจน์ ตูลาชม (2557 : 286) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) การบริหารเวลา และ 4) วัฒนธรรมองค์กร สำหรับ ด้านการบริหารเวลา ผู้บริหารมืออาชีพควรมีการวางแผนเวลา มีการควบคุมและประเมินผลเวลา มีการเพิ่มประสิทธิผล ในการบริหารเวลา และมีการใช้เทคนิคการบริหารเวลา เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย เช่นเดียวกับ Macan (1994 : 381) ได้ศึกษาการบริหารเวลา การทดสอบแบบจำลองกระบวนการ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า สามปัจจัยของการบริหารเวลา ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญ 2) เครื่องมือที่ช่วย ในการบริหารเวลา และ 3) การจัดระบบอันพึงปรารถนา สอดคล้องกับ Hassanzabeh & Ebadi (2007 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวัดองค์ประกอบของปัจจัยและการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่ายอมรับสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ระบุว่าการบริหารเวลามีความแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารและประสบการณ์ทำงาน, ภูมิหลังประสบการณ์ ในการบริหารและการศึกษา ในขณะที่เดียวกันองค์ประกอบของปัจจัยในการบริหารเวลา ประกอบด้วย ควบคุมตัวการที่ทำให้ เสียเวลา, มีความรู้เพียงพอ, การประชุมและการวางแผนตรงกัน และความสนใจส่วนบุคคล นอกจากนี้ McNamara (2010 : 3-5) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลพฤติกรรมการบริหารเวลาของผู้จัดการธุรกิจขนาดเล็ก เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารเวลา ประกอบด้วย 1) ลักษณะของแต่ละบุคคล 2) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 3) อิทธิพลขององค์กร 4) สภาพแวดล้อม ภายนอก และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วน Abduljabbr, Mahdi & Almsafir (2012 : Abstract) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเวลาและการปฏิบัติงาน พบว่าการบริหารเวลาช่วยปรับปรุงการทำงานของพนักงาน, ทำให้งานง่ายขึ้น, พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ, ช่วยให้พนักงานทำงานบรรลุเป้าหมายและสามารถนำองค์กรไปสู่ เป้าหมาย การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของ UNITEN University Tenaga Nasional ในมาเลเซีย โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม 220 คน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างการวางแผนเวลาและทัศนคติเกี่ยวกับ เวลากับการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์แบบผกผันระหว่างการสูญเสียเวลากับการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับ Azar & Zafer (2013 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของระดับพฤติกรรมการบริหารเวลา: หลักฐานจาก

ปากีสถาน พบว่าสามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเวลา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร และเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา โดยการวางแผนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .51-.73 การจัดองค์กรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .52-.84 ส่วนเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .62-.69 นอกจากนี้ Onodugo (2014 : 12) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลา: ยาคอบจักรวาลสำหรับความสำเร็จในความร่วมมือขององค์กร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพในความร่วมมือขององค์กร คือ 1) เน้นกลยุทธ์ 2) การปฏิบัติงาน 3) ระบบค่านิยม 4) ปัจจัยด้านสังคม และ 5) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ตาราง 2 ตารางสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ		ผู้ศึกษา/ผู้วิจัย										องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา	
		สมชาย เทพแสง (2548)	ปพนสวรรค์ โพธิ์พิทักษ์ (2556)	ปิยพจน์ ตูลาชม (2557)	Macan, T. C. (1994)	Hassanzabeh, R. and Ebadi, A. G. (2009)	McNamara, P. (2010)	Abduljabbar, A. N, Mahdi, O. R. and Almsafir, M. K. (2012)	Azar, S. and Zafer, S. (2013)				Onodugo, I. C. (2014)
1	การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารเวลา	✓		✓						2	22		
2	เทคนิคในการบริหารเวลา	✓		✓						2	22		
3	เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา		✓		✓		✓		✓	✓	5	56	✓
4	การวางแผน		✓	✓		✓		✓	✓		5	56	✓
5	การตั้งเป้าหมาย		✓								1	11	
6	การจัดตัวการทำให้เสียเวลา		✓			✓		✓			3	33	
7	การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ		✓								1	11	
8	การควบคุมและประเมินผลเวลา			✓							1	11	
9	การตั้งเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญ				✓						1	11	
10	การจัดระบบอันพึงปรารถนา				✓						1	11	
11	มีความรู้เพียงพอ					✓					1	11	

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ		ผู้ศึกษา/ผู้วิจัย										องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
		สมชาย เทพแสง (2548)	พนสรุรงค์ โพธิ์พิทักษ์ (2556)	ปิยพจน์ ตูลาชม (2557)	Macan, T. C. (1994)	Hassanzabeh, R. and Ebadi, A. G. (2009)	McNamara, P. (2010)	Abduljabbar, A. N, Mahdi, O. R. and Almsafir, M. K. (2012)	Azar, S. and Zafer, S. (2013)			
										ความถี่	ร้อยละ	
12	ความสนใจส่วนบุคคล					✓				1	11	
13	ลักษณะของแต่ละบุคคล						✓			1	11	
14	ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน						✓			1	11	
15	อิทธิพลขององค์กร						✓			1	11	
16	สภาพแวดล้อมภายนอก						✓			1	11	
17	ทัศนคติ							✓		1	11	
18	การจัดองค์กร								✓	1	11	
19	เน้นกลยุทธ์								✓	1	11	
20	การปฏิบัติงาน								✓	1	11	
21	ระบบค่านิยม								✓	1	11	
22	ปัจจัยด้านสังคม								✓	1	11	

จากตาราง 2 เห็นได้ว่า ปัจจัยของการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการสังเคราะห์มีจำนวน 22 ปัจจัย จากนั้นการศึกษา จำนวน 9 คน การคัดเลือกปัจจัยที่มุ่งศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ 5 หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่ามีองค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา และ 2) การวางแผน แต่เพื่อให้ได้ปัจจัยที่ครอบคลุมการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้รวมบางปัจจัยเข้าด้วยกัน ทำให้ได้ความถี่ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เทคนิคการบริหารเวลา ได้จากการหลอมปัจจัยที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ เทคนิคการบริหารเวลา การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารเวลา และการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมความถี่เท่ากับ 5 คิดเป็นร้อยละ 56

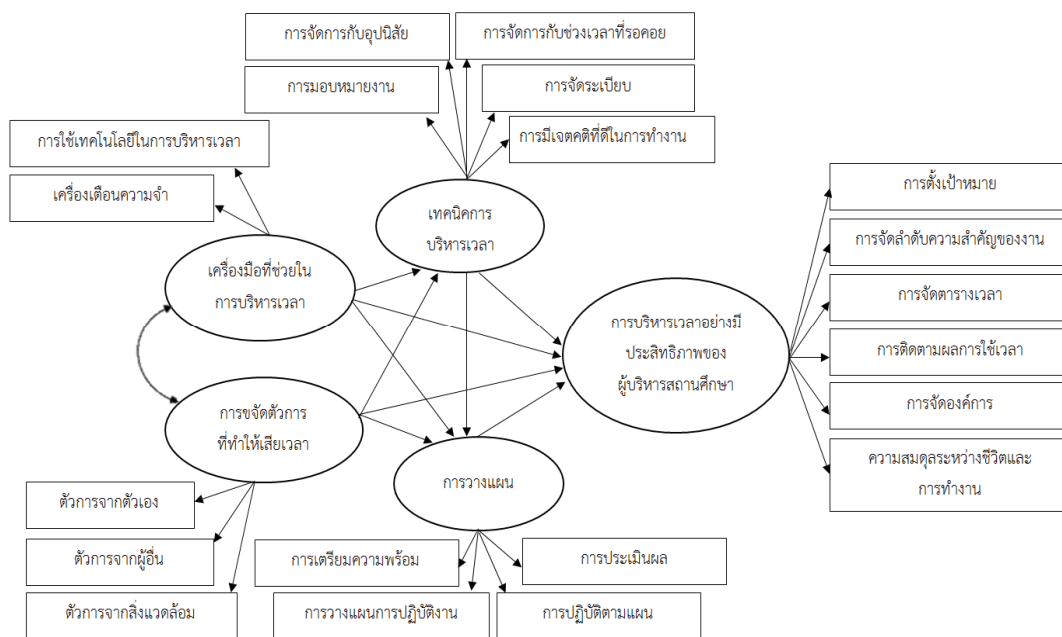
กลุ่มที่ 2 เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา มีความถี่เท่ากับ 5 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 56

กลุ่มที่ 3 การวางแผน มีความถี่เท่ากับ 5 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 56

กลุ่มที่ 4 การขจัดตัวการที่ทำให้เสียเวลา ได้จากการหลอมรวมปัจจัยที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การขจัดตัวการที่ทำให้เสียเวลา สภาพแวดล้อมภายนอก ความสนใจส่วนบุคคล และลักษณะของแต่ละบุคคล รวมความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 67

สรุปได้ว่าผลจากการสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) เทคนิคการบริหารเวลา 2) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา 3) การวางแผน 4) การจัดตัวการที่ทำให้เสียเวลา

ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถแสดงเป็นโมเดลการวัดได้ ดังนี้

สรุป

“เวลา” เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดที่ทุกคนได้รับอย่างเท่าเทียมกัน เวลาจำกัด หยุัดไม่ได้ ยืดไม่ได้ สะสมไม่ได้ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้งานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายและทันต่อเวลา ลดความเครียด ลดความวิตกกังวล เพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มผลผลิตหรือผลงานให้กับตนเองและหน่วยงาน เพิ่มความพึงพอใจในการทำงานทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งยังมีเวลาเหลือพอที่จะทำกิจกรรมอื่นได้อีกมาก โดยการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การจัดลำดับความสำคัญ 3) การจัดตารางเวลา 4) การติดตามผลการใช้เวลา 5) การจัดองค์การ และ 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน ส่วนสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ช่วยในการบริหารเวลา ประกอบด้วย การใช้เทคโนโลยีในการบริหารเวลา และเครื่องเตือนความจำ 2) การจัดตัวการที่ทำให้เสียเวลา ประกอบด้วย ตัวการจากตัวเอง ตัวการจากผู้อื่น และตัวการจากสิ่งแวดล้อม 3) เทคนิคการบริหารเวลา ประกอบด้วย การมอบหมายงาน การจัดการกับอุปนิสัย การจัดการกับช่วงเวลาที่รอคอย การจัดระเบียบ และการมีเจตคติที่ดีในการทำงาน และ 4) การวางแผน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อม การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

เมื่อทราบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2555) *คู่มือการบริหารเวลา*. กรุงเทพฯ: กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550) *ใครว่า...ไม่มีเวลา (บริหารเวลาเพื่อความสำเร็จ)*. กรุงเทพฯ: ชัดเชสมิเดีย.
- เบ็กรูณ แสงแก้วกล้า. (2559) *บริหารเวลาอย่างชาญฉลาด เพิ่มโอกาสทำเงินล้าน*. กรุงเทพฯ: ณ ดา.
- ปพนสวรรค์ โพธิพิทักษ์. (2556) *ปัจจัยและรูปแบบการบริหารเวลาของรองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยพจน์ ตลาชม. (2557) *รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พนมพร จันทปัญญา. (2545) *หลุมพรางเวลาเรื่องที่ไม่ควรต้องระวัง*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์คลองช้าง.
- ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร. (2554) *การบริหารเวลา*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ยงยุทธ พิรวงศ์พัฒน์. (2547) *การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์พรรณการพิมพ์.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553) *การบริหารเวลา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สมชาย เทพแสง. (2548) *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2546). การบริหารเวลา. *วารสารการศึกษา มศว*, 2(6), 21-24.
- อัมกร อินผอง. (2555) *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตยานนาวา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Abduljabbar, A. N, Mahdi, O. R. & Almsafir, M. K. (2012). Relationship between Time Management and Job Performance Empirical Study in Malaysia Privet University. *Journal of Advanced Social Research*, 10(2), 427-438.
- Azar, S. & Zafer, S. (2013). Confirmatory Factor Analysis of the Time Management Behavior Scale: Evidence from Pakistan. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 12(4), 946-959.
- Hassanzabeh, R & Ebadi, A. G. (2007). Measure the Share of the Effective Factors and Time Management. *World Applied Sciences Journal*, 2(3), 168-174.
- Jackson, V. P. (2009). Time Management: A Realistic Approach. *Journal of the American College of Radiology*, 6(6), 434-436.
- Macan, T. C. (1994). Time management: test of a process model. *Journal of Applied Psychology*, 3(78), 381-391.
- McNamara, P. (2010) *Factors influencing the time management behaviours of small business managers*. Australia: SBS HDR Student. Conference.

Ojo, L. B. & Olaniyan, D. A. (2008). Effective Time Management in Organization Panacea or Placebo.

Medwell Journals, 3(6), 401-405.

Onodugo, I. C. (2014). Time Management: A panacea for success in a corporate organization. *International*

Journal of Multidisciplinary Research and Development, 1(3), 9-13.

Smith, S. F. & Smith, C. M. (1990). *Personal Health Choices*. U.S.A: Jones and Bartlett Publication.

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การเสนอขอความ

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนบทความสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ลงวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยจะกำหนดทั้งรูปแบบและแนวทางในการพิมพ์บทความ ซึ่งจะใช้ในการจัดทำวารสารฯ ในแบบรูปเล่ม ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและเพื่อให้การจัดทำเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ส่งบทความควรพิมพ์บทความตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1.1 ชื่อวารสาร : วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

1.2 เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (International Standard Serial Number – ISSN)

ISSN 1905-6036 (Print)

ISSN 2673-0731 (Online)

1.3 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทความทั่วไป บทความวิจารณ์หนังสือ ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษา

1.4 ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์ ประกอบด้วย บทความวิชาการ/บทความปริทัศน์ บทความวิจัย

1.5 ขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วย สาขาภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การตลาด นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ส่งเสริมการเกษตร สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม สารสนเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมสหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.6 กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม และ กันยายน-ธันวาคม)

2. นโยบายการพิจารณาการรับบทความ

2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด

2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ สารบทความและแนวการเขียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน ขึ้นไปต่อบทความ และเป็นผู้มีผลงานทางวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้ต้นฉบับและผู้ประเมิน (Double-Blinded)

- 2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไข เพิ่มเติม หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี
- 2.4 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์
- 2.5 การยอมรับเรื่องที่ตีพิมพ์เป็นสิทธิ์ของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

3. รูปแบบการเขียนบทความผลงานวิจัยฉบับเต็ม (Full Paper)

3.1 การเตรียมต้นฉบับ จัดพิมพ์แบบ 1 คอลัมน์ มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1.1 ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาด A4 ($8\frac{3}{4} \times 11\frac{3}{4}$ นิ้ว = 21×29.7 ซม.)
เว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบน 3.18 เซนติเมตร ด้านล่าง ขวา และซ้าย 2.5 เซนติเมตร

- 3.1.2 เค้าโครงหน้ากระดาษ ระยะขอบบน ขนาด 3.18 ซม. ระยะขอบซ้าย ขวา ล่าง ขนาด 2.5 ซม.

- 3.1.3 ตำแหน่งของแท็บหยุด ตั้งค่าเริ่มต้นที่ 1.5 เซนติเมตร และตั้งเพิ่มขึ้นจุดละ 0.5 เซนติเมตร

- 3.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ระยะระหว่างบรรทัดเป็นแบบบรรทัดเดียว (Single Space) โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่งดังนี้

- 3.2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 18 Point ชนิดตัวอักษรตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย

- 3.2.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาด 16 Point ชนิดตัวอักษรตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย

- 3.2.3 ชื่อผู้เขียน (ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ขนาด 12 Point ชนิดตัวอักษรหนา แบบเอียง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้ายใต้ชื่อเรื่อง เว้น 1 บรรทัด

- 3.2.4 หัวข้อใหญ่ในบทความ ขนาด 14 ชนิดตัวอักษรหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย ก่อนขึ้นหัวข้อต่อไป เว้น 1 บรรทัด จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ และจัดย่อหน้าเป็นแบบกระจายแบบไทย

- 3.2.5 หัวข้อย่อย เว้นระยะห่างตามลำดับของแท็บหยุด ขนาด 16 Point ชนิดตัวอักษรตัวปกติ

3.2.6 การอ้างอิงในเนื้อหา ให้จัดพิมพ์ดังนี้

- 1) การเขียนอ้างอิงโดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสาร ไว้หน้าข้อความเพื่อบอกแหล่งที่มา

- 1.1) ภาษาไทย

ชื่อ สกุล (พ.ศ. : หน้า)

- 1.2) ภาษาอังกฤษ

นามสกุล, อักษรตัวแรกของชื่อต้น. อักษรตัวแรกของชื่อกกลาง. (ค.ศ. : หน้า)

- 2) การเขียนอ้างอิงโดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสาร ไว้หลังข้อความเพื่อบอกแหล่งที่มา

- 2.1) ภาษาไทย

(ชื่อ สกุล, พ.ศ. : หน้า)

- 2.2) ภาษาอังกฤษ

(นามสกุล, อักษรตัวแรกของชื่อต้น. อักษรตัวแรกของชื่อกกลาง, ค.ศ. : หน้า)

3.2.7 ท้ายกระดาษ แทรกอ้างอิงท้ายเรื่อง ประกอบด้วย

ข้อมูล สังกัดผู้นิพนธ์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ครบถ้วนทุกคน

- 1) นักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชา สถาบันการศึกษา อีเมล ขนาด 12 Point ชนิดตัวอักษรธรรมดาแบบเอียง
ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย (กรณี : นิสิต หรือนักศึกษา)

2) ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา สถาบันการศึกษา ขนาด 12 Point
ชนิดตัวอักษรธรรมดาแบบเอียง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษซ้าย (ข้อมูลที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

3.3 จำนวนหน้า ต้นฉบับควรมีความยาวไม่เกิน 10 หน้า

4. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหา ภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด (ในกรณีคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน เนื้อหาต้องเรียงลำดับดังนี้

4.1 บทความวิจัย

บทความวิจัยจัดเป็นเอกสารทางวิชาการประเภทเดียวกับรายงานการวิจัย (Research report) มีสาระและรูปแบบการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน โดยบทความวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่นักวิจัยเขียนขึ้นในรูปบทความวิชาการเพื่อนำเสนอข้อค้นพบ เชิงประจักษ์และหรือเหตุการณ์ที่เป็นผลงาน บทความวิจัยมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

4.1.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

4.1.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.1.3 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา

4.1.4 คำสำคัญ เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย แต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma)

4.1.5 บทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ให้ข้อมูลทางวิชาการ พร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

4.1.6 วัตถุประสงค์ ใช้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

4.1.7 วิธีดำเนินการวิจัย ควรอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีหัวข้อดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กล่าวถึงกลุ่มประชากร วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.8 สรุปผล สรุปผลที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตาราง แผนภาพประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบตารางด้านซ้ายและขวา หัวตารางเป็นแบบธรรมดาไม่มีการระบายสี และขีดเส้นคู่ กรณีตารางยังไม่สิ้นสุดให้ขีดด้วยเส้นเดี่ยว และเมื่อสิ้นสุดตารางให้ขีดด้วยเส้นคู่ ตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็น ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง สำหรับรูปภาพประกอบควรเป็นรูปภาพ ขาวดำ ที่ชัดเจนและมีคำบรรยายใต้รูป กรณีที่จำเป็นอาจใช้ภาพสีได้

4.1.9 อภิปรายผล การอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงไร และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม

4.1.10 กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

4.1.11 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1.12 เอกสารอ้างอิง เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศหากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนแรกแล้วตามด้วย และคณะ หรือ et al. สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ

4.2 บทความวิชาการ

บทความวิชาการเป็นการนำเสนอความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ให้ผู้อ่านเห็นประเด็นสำคัญอันเป็นสารประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว หรือประสบการณ์และผลงานของผู้อื่นมาใช้ มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างในความรู้ความคิดที่นำเสนอ อ้างอิงทางวิชาการและใช้แหล่งอ้างอิงทางวิชาการอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการ และจรรยาบรรณของนักวิชาการ มีการอภิปรายให้แนวคิด แนวทางในการนำความรู้ ความคิดที่นำเสนอไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือมีประเด็นใหม่ ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการสืบเสาะหาความรู้หรือพัฒนาความคิดในประเด็นนั้น ๆ ต่อไป บทความวิชาการมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

4.2.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

4.2.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.2.3 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา

4.2.4 คำสำคัญ เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย แต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma)

4.2.5 บทนำ เขียนจูงใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น

4.2.6 เนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ผู้เขียนควรมีการวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ และจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย

4.2.7 สรุปผล ควรมีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือ การเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท

4.2.8 เอกสารอ้างอิง บทความทางวิชาการ เป็นงานที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานของวิชาการที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยกันมาแล้ว และการวิเคราะห์ วิเคราะห์อาจมีการเชื่อมโยงกับผลงานของผู้อื่นจึงจำเป็นต้องมีการอ้างอิงเมื่อนำข้อความ

หรือผลงานของผู้อื่นมาใช้ โดยการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานของใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน การอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศหากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนแรกแล้วตามด้วย และคณะ หรือ and others

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

บทวิจารณ์หนังสือ เป็นการพิจารณาหนังสือเรื่องนั้นๆ โดยละเอียดเพื่อประเมินคุณค่า ออกมาเป็นข้อเขียน เป็นบทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่าและคุณภาพของหนังสือ บทความ โดยบทวิจารณ์หนังสือจะต้องบอก รายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้าและเลข ISBN ให้ชัดเจนด้วย โดยใช้หลักวิชาการและดุลพินิจอันเหมาะสม บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย

4.3.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อเรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อ ความหมายได้ชัดเจน เช่น ตั้งชื่อตามชื่อหนังสือที่ต้องการวิจารณ์ ตั้งชื่อตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง ตั้งชื่อ ด้วยการให้ประเด็นชวนคิด ชวนสงสัย

4.3.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.3.2 บทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับเรื่องที่วิจารณ์ เช่น ถ้าเป็นการวิจารณ์วรรณคดีต้อง บอก ชื่อวรรณคดี ผู้แต่ง ประเภท ความเป็นมาของเรื่อง และอาจเขียนอธิบายและจุดที่ทำให้ผู้วิจารณ์ สนใจวรรณคดีเรื่องนี้

4.3.3 เนื้อเรื่อง เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยนำเสนอจุดเด่น และจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล หากต้องการเล่าเรื่องย่อของวรรณคดี หรือ วรรณกรรม ที่นำมาวิจารณ์ควรเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้นๆ เพราะการวิจารณ์ไม่ใช่การสรุปเรื่อง แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร มายังผู้อ่านหนังสือและสื่อให้ชัดเจนหรือไม่อย่างไร ถ้าประเด็นในการวิจารณ์มีหลายประเด็น ควรนำเสนอ ตามลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เข้าใจง่ายไม่สับสน ในกรณีที่วรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้นมีจุดเด่น และจุดด้อย ควรเขียนถึงจุดเด่นก่อนแล้วจึงกล่าวถึงจุดด้อย เพื่อให้เกียรติผู้เขียน และแสดงให้เห็นว่าการ วิจารณ์คือการสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำลาย

4.3.4 บทสรุป เป็นย่อหน้าสุดท้ายของบทวิจารณ์ เป็นการเขียนสรุปความคิดเห็นทั้งหมดที่วิจารณ์ และให้แง่คิดหรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนี้บทสรุปยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวนประเด็น สำคัญของเรื่องและความคิดเห็นสำคัญของผู้วิจารณ์แม้ว่าผู้อ่านอาจจะไม่ได้อ่านบทวิจารณ์ทั้งบท แต่ได้อ่าน บทสรุปก็สามารถทราบเรื่องของวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่นำมาวิจารณ์รวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ ที่มีต่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้นได้

4.4 บทความปริทัศน์

เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อมูลวิพากษ์ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้ที่อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่นๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอภาพรวมของเรื่องที่นำเสนอโดยในหน้าแรกของบทความปริทัศน์จะประกอบด้วย

4.4.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อเรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อ ความหมายได้ชัดเจน

4.4.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.4.2 คำสำคัญ ระบุความสำคัญของเรื่อง (keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

4.4.3 ส่วนของเนื้อหาของบทความ ต้องมีบทนำ (introduction) เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจ ของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละประเด็น

4.4.4 บทสรุป (conclusion) เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อให้เข้าใจว่า เรื่องที่ได้นำเสนอมีความน่าสนใจ และความเป็นมาอย่างไร พร้อมขมวดปมเรื่องที่นำเสนอ พร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ค้นพบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำหรับให้ผู้อ่าน ได้พิจารณาประเด็นที่ น่าสนใจต่อไป ผู้ค้นพบควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจ ข้อมูลที่นำเสนอ จะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลซึ่งผู้อ่าน ในสาขาอื่นหรือนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้

5. การส่งบทความ

กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru/user/register>

6. ติดต่อสอบถามข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 7

113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

เบอร์โทรศัพท์ 0 4355 6231, 0 4355 6001-8 ต่อ 1027 โทรสาร 0 4355 6231, 0 4355 6009

เว็บไซต์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru> Email : reru.journal101@gmail.com

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ชื่อ สกุลผู้เขียน (ภาษาไทย)¹, ชื่อ สกุลที่ปรึกษา/ผู้ร่วมวิจัย² และ ชื่อ สกุลที่ปรึกษา/ผู้ร่วมวิจัย³

ชื่อ สกุล ผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ)¹, ชื่อ สกุล ที่ปรึกษา/ผู้วิจัยร่วมคนที่ 1² and ชื่อ สกุล ที่ปรึกษา/ผู้วิจัยร่วมคนที่ 2³

บทคัดย่อ

เริ่มเนื้อหา.....กำหนดให้จำนวนคำ ไม่เกิน 250 คำ....

คำสำคัญ : คำที่1, คำที่ 2, คำที่ 3

Abstract

เริ่มเนื้อหา.....

Keywords : คำที่1, คำที่ 2, คำที่ 3

บทนำ

เริ่มเนื้อหา.....

วัตถุประสงค์

1. เริ่มเนื้อหา.....
2. เริ่มเนื้อหา.....

วิธีดำเนินการวิจัย

เริ่มเนื้อหา.....

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

เริ่มเนื้อหา.....

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เริ่มเนื้อหา.....

¹ สังกัด ผู้นิพนธ์ นักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชา สถาบันการศึกษา อีเมล (ข้อมูลภาษาไทย)

² สังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 1 (ข้อมูลภาษาไทย)

³ สังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2 (ข้อมูลภาษาไทย)

¹ สังกัด ผู้นิพนธ์ (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

² สังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 1 (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

³ สังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2 (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เริ่มเนื้อหา.....

2.1 เริ่มเนื้อหา.....

2.2 เริ่มเนื้อหา.....

2.3 เริ่มเนื้อหา.....

2.4 เริ่มเนื้อหา.....

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เริ่มเนื้อหา.....

3.1 เริ่มเนื้อหา.....

3.2 เริ่มเนื้อหา.....

3.3 เริ่มเนื้อหา.....

3.4 เริ่มเนื้อหา.....

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เริ่มเนื้อหา.....

4.1 เริ่มเนื้อหา.....

4.2 เริ่มเนื้อหา.....

4.3 เริ่มเนื้อหา.....

4.4 เริ่มเนื้อหา.....

สรุปผล

เริ่มเนื้อหา.....

1. เริ่มเนื้อหา.....

1.1 เริ่มเนื้อหา.....

1.2 เริ่มเนื้อหา.....

2. เริ่มเนื้อหา.....

2.1 เริ่มเนื้อหา.....

2.2 เริ่มเนื้อหา.....

อภิปรายผล

เริ่มเนื้อหา.....

1. เริ่มเนื้อหา.....

2. เริ่มเนื้อหา.....

3. เริ่มเนื้อหา.....

4. เริ่มเนื้อหา.....

ข้อเสนอแนะ

เริ่มเนื้อหา.....

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เริ่มเนื้อหา.....

1.2 เริ่มเนื้อหา.....

1.3 เริ่มเนื้อหา.....

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 เริ่มเนื้อหา.....

1.2 เริ่มเนื้อหา.....

1.3 เริ่มเนื้อหา.....

เอกสารอ้างอิง (ไม่ต้องแยกประเภท ให้เรียงลำดับตามพยัญชนะ)

หนังสือ

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อหนังสือ* (พิมพ์ครั้งที่ ครั้งที่พิมพ์ ใช้กรณี พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). จังหวัด: สำนักพิมพ์.

วารสาร

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร*, ปีที่พิมพ์(ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ ชื่อปริญญา (ชื่อเต็ม) สาขาวิชา*. จังหวัดที่ตั้ง: สถาบันการศึกษา.

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์. ดุษฎีนิพนธ์ ชื่อปริญญา (ชื่อเต็ม) สาขาวิชา*. จังหวัดที่ตั้ง: สถาบันการศึกษา.

สื่อออนไลน์

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่อง*. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก URL ที่ใช้สืบค้น.

รายงานการประชุม

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อหัวข้อ หรือเรื่องการประชุม. ชื่อการประชุม สมัย ครั้งที่ ครั้งที่. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด: สำนักพิมพ์. เลขหน้า*.

สัมภาษณ์

ชื่อ สกุล. (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). สัมภาษณ์. ตำแหน่งผู้ถูกสัมภาษณ์.

ตัวอย่างตาราง

ตาราง ลำดับของตาราง ชื่อตาราง หากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อตารางตรงกับบรรทัดแรก

ระบบ	ชื่อ สกุล	ระดับความคิดเห็น	หมายเหตุ
1. การบริหารงาน	สิงหา อยู่สุข	มากที่สุด	
2. การรับรู้	มีนา สุขเจริญ	น้อยที่สุด	

ตัวอย่างภาพประกอบ

ภาพประกอบ ลำดับของภาพประกอบ ชื่อภาพประกอบหากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อภาพประกอบตรงกับบรรทัดแรก

